

UAB „Vertinimo partneriai“
Į.k. 304746018
Adr. Vilniaus m. Lvovo g. 13-12
Įmonės įrašymo į išorės turto arba verslo vertinimo
veikla turinčių teisę verstis asmenų sąrašą pažymėjimo
Nr. 000179
Pažymėjimo išdavimo data: 2018 m. kovo 29 d.

Ataskaitos VP2018-21M taisymas

Vilnius 2020-01-31

Ataskaitoje VP2018-21M užsakovas pastebėjo neatitikimą susijusį su bendra turto rinkos verte. Padaryta duomenų suvedimo klaida. Bendra vertinamo turto vertė buvo nurodyta 410 599,00 € (keturi šimtai dešimt tūkstančių penki šimtai devyniasdešimt devyni eurai ir 00 ct) su PVM. Atlikus ataskaitos patikslinimą bendra turto vertė 414 699,00 € € (keturi šimtai keturiolika tūkstančių šeši šimtai devyniasdešimt devyni eurai ir 00 ct) su PVM. Klaida padaryta excel programos skaičiavimuose. Neįtrauktos dvi transporto priemonių vertės, kurios ataskaitoje buvo išskirtos ir nurodytos. Atskira kiekvienos vertinamos pozicijos vertė nebuvo keičiama. Sąlyginės vertės išlieka tokios pačios.

Ataskaita VP2018-21M yra tikslinama.

Keičiami ataskaitos puslapiai:

- TITULINIS LAPAS
- TURTO VERTĖS NUSTATYMO SANTRAUKA NR. VP2018-21M (2 psl.)
- SĄLYGINIŲ VERČIŲ LENTELĖ (30 psl.)
- TURINYS (31 psl.)
- IŠVADA DĖL TURTO VERTĖS Nr. VP2018-21M (222 psl.)
- APŽIŪROS AKTAS (223 psl.)

Žemiau pateikiami pataisyti vertinimo ataskaitos lapai.

Turto vertintoja Kristina Vysockaja

TURTO VERTINIMO ATASKAITA NR. VP2018-21M/T

Vertinamas turtas:

Viešajai įstaiga Utenos regioninis profesinio mokymo centras priklausantis turtinis kompleksas (ilgalaikis, trumpalaikis, materialus ir nematerialus turtas)

Vertinimo užsakovas:	Viešoji įstaiga Utenos regioninis profesinio mokymo centras. Teisinė forma - Viešoji įstaiga. Juridinio asmens kodas – 111965099, Utenos r. sav. Utenos m. Aukštaičių g. 5 Duomenys apie įstaigą kaupiami ir laikomi Juridinių asmenų registre (registro tvarkytojas Valstybės įmonė Registrų centras)
Turto buvimo vieta:	✓ Utenos r. sav. Utenos m. Aukštaičių g. 5
Turto vertinimo data:	2018-12-04

Įmonės vadovas: Žydrūnas Prapakavičius

Vertinimo įmonės įgaliotas asmuo: Kristina Vysockaja

Pažymima:

Paruoštas vienas (spausdintinis) turto vertinimo ataskaitos egzempliorius vertinimo užsakovui. Turto vertinimas atliktas ir ši ataskaita paruošta UAB „Vertinimo partneriai“ vardu. UAB „Vertinimo partneriai“, į.k. 304746018, buveinės adresas Vilniaus m. Lvovo g. 13-12 (JAR). Ataskaitos kopija yra saugoma įmonės UAB „Vertinimo partneriai“ vidiniame archyve. Prie ataskaitos yra pridėdama skaitmeninė laikmena su turto apžiūros filmuota ir fotografuota medžiaga. Vertinimo užsakovas ataskaitą ir jos išvadas gali naudoti teisės aktų nustatyta tvarka. Vertintojas diskretiškai elgėsi su informacija, kurią gavo iš užsakovo vykdydamas užsakymą, neteikė jos ir ateityje neteiks tretiesiems asmenims be užsakovo ar savininko, ar pastarųjų įgaliotų asmenų sutikimo. Asmenys nesusię su šia ataskaita, jos duomenis skelbti, kopijuoti, dauginėti ar cituoti gali tik gavę vertinimo užsakovo ir ataskaitos autoriaus sutikimą. Ši ataskaita yra VP2018-21M ataskaitos tikslinimas. VP2018-21M ataskaita laikoma negaliojančia.

UAB „Vertinimo partneriai“
Į.k. 304746018
Adr. Vilniaus m. Lvovo g. 13-12
Įmonės įrašymo į išorės turto arba verslo vertinimo
veikla turinčių teisę verstis asmenų sąrašą pažymėjimo
Nr. 000179
Pažymėjimo išdavimo data: 2018 m. kovo 29 d.

TURTO VERTĖS NUSTATYMO SANTRAUKA NR. VP2018-21M/T

Vilnius
2018-12-31

Vertinamas turtas: Viešajai įstaiga Utenos regioninis profesinio mokymo centras priklausantis turtinis kompleksas (ilgalaikis, trumpalaikis, materialus ir nematerialus turtas). Turto sąrašas pateikiamas 3-30 psl.

Vertinamo turto komplekso, priklausančio Utenos regioninis profesinio mokymo centras, bendra vertinamo turto rinkos vertė vertinimo datai (2018-12-04) yra:

414 699,00 € € (keturi šimtai keturiolika tūkstančių šeši šimtai devyniasdešimt devyni eurai ir 00 ct) su PVM

Sąlyginės, kiekvienos pozicijos turto vertės pateikiamos žemiau esančioje lentelėje.

Vertinimo užsakovas	Viešoji įstaiga Utenos regioninis profesinio mokymo centras . Teisinė forma - Viešoji įstaiga. Juridinio asmens kodas - 111965099. Utenos r. sav. Utenos m. Aukštaičių g. 5 Duomenys apie įstaigą kaupiami ir laikomi Juridinių asmenų registre (registro tvarkytojas Valstybės įmonė Registrų centras)
Turto savininkas	Lietuvos Respublika
Vertinimo atvejis	įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytais atvejais. Šis vertinimo atvejis apibrėžiamas Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo (Žin., 1999, Nr. 52-1672; 2011, Nr. 86-4139) 4-o straipsnio 1-iame punkte.;
Vertinimo tikslas	nuosavybės teisės perleidimas
Vertinamo turto valdymo teisė:	Patikėjimo teisė
Turto apžiūros data	2018-12-04
Turto vertės nustatymo data	2018-12-04
Turto vertinimo ataskaitos surašymo pradžios data:	2018-12-04
Turto vertinimo ataskaitos surašymo pabaigos data:	2018-12-31

Kilnojamojo turto vertintojas:

Kristina Vysockaja
kval. pažymėjimas Nr. A 000149
išduotas 2017-12-06

Vilnius 2018 m.

Vertinamo turto ir sąlyginių verčių lentelė

Eil. Nr.	Kortelės Nr.	Aprašas	Matavimo vienetas	Kiekis	Sąlyginė rinkos vertė, €
1	021009771	"Adata „Rucanor“"	VNT	2,00	0,83
2	120812846	"Baldų komplektas "Dainava"	VNT	1,00	738,71
3	120812862	"Baldų komplektas "Dainava"	VNT	1,00	738,71
4	120512783	"Betono maišyklė "GUY NOEL" B 180"	VNT	1,00	193,56
5	021011332	"Degiklis „Maliutka“"	VNT	1,00	11,81
6	021010253	"Demonstracinė kamera „Alfa“ dalelių stebėjimui"	VNT	1,00	0,02
7	120512796	"Diskinės universalios pjovimo staklės Griggio CA 400 "CE"+2,6 m"	VNT	1,00	4968,73
8	021011113	"Dubuo apvalus 2,5 l „Plafor“"	VNT	1,00	0,21
9	021010756	"Dubuo apvalus 4,0 l „Plafor“"	VNT	1,00	0,29
10	120812921	"Dujų analizatorius "Degas-11"	VNT	1,00	1146,33
11	021010194	"Dulkių siurblys „Aero 840" WAP"	VNT	1,00	62,72
12	021011262	"DVD grotuvas „Yamada Chili"	VNT	1,00	24,73
13	021008842	"El. viryklė „Bomann"	VNT	1,00	10,29
14	120512710	"Elektrinė viryklė "Elektrolux" EK 5160"	VNT	1,00	346,17
15	120512803	"Formatinio pjovimo staklės Griggio CA 400 "CE"+2,3 m"	VNT	1,00	5042,89
16	120512804	"Formatinio pjovimo staklės Griggio CA 400 "CE"+2,3 m"	VNT	1,00	5042,89
17	120512801	"Frezavimo staklės su stalo prailginimais Griggio T 45 T-PL "CE"	VNT	1,00	7223,19
18	021011644	"Futbolo kamuolys „Adidas Speedcell Glid"	VNT	1,00	5,85
19	021011144	"Gesintuvas „Bavaria"	VNT	4,00	80,45
20	021009502	"Gesintuvas „Brandstagg"	VNT	1,00	11,12
21	120512699	"Glaistykė "Bull Float" su ilga reguliuojama rankena"	VNT	1,00	192,67
22	021010930	"Gumos „Thera band"- juosta melyną 2"	VNT	4,00	11,07
23	120512846	"Hidraulinis surinkimo presas Griggio GS 3 "CE"	VNT	1,00	4301,29
24	120512799	"Juostinės vertikalios pjaušimo staklės Griggio SNAC 640 "CE"	VNT	1,00	1720,52
25	021010656	"Kastuvas „V" formos su kotu"	VNT	2,00	3,22
26	021011170	"Kėdė „Ergo"	VNT	12,00	341,57
27	021010648	"Kėdė „Ino c 8"	VNT	62,00	485,12
28	021009263	"Kėdė „ISO"	VNT	30,00	276,93
29	021009364	"Kėdė „ISO"	VNT	30,00	220,59
30	021010349	"Kėdė „ISO"	VNT	153,00	1226,01
31	021010366	"Kėdė „ISO"	VNT	47,00	425,36
32	021011237	"Kėdė „ISO"	VNT	13,00	117,65
33	021011282	"Kėdė „ISO"	VNT	8,00	72,39
34	021011651	"Kėdė „NEO"	VNT	1,00	51,86
35	021009631	"Kėdė „Rio"	VNT	39,00	58,82
36	021010616	"Kėdė „Seala"	VNT	12,00	314,49
37	021010044	"Kėdė „Torino"	VNT	3,00	53,85
38	021010918	"Kėdės „Ino C 8"	VNT	142,00	1111,08
39	120512765	"Koloriferis "Devitemp"	VNT	1,00	191,18
40	120512847	"Kombainas "Jenisejus -1200"	VNT	1,00	3636,86
41	120812737	"Kompiuterinis diagnostinis stendas "DASPAS-37"	VNT	1,00	691,33
42	120812848	"Komplektas "Kamanė"	VNT	1,00	656,31
43	120812852	"Komplektas "Kamanė"	VNT	1,00	656,31
44	021011620	"Kraujo spaudimo matuoklis „MICROLIFE BP A 100"	VNT	1,00	24,92
45	021009650	"Krepšys 10 l „Dominik"	VNT	1,00	1,49
46	021010707	"Krepšys 10 l „Dominik"	VNT	2,00	3,00
47	021010823	"Laidynė „Philips"	VNT	1,00	28,54
48	021009812	"Lėkštė „Trianon"	VNT	39,00	12,94
49	021010217	"Lėkštė „Trianon"	VNT	55,00	29,04
50	021010478	"Lėkštė „Trianon"	VNT	11,00	3,65
51	021011198	"Lėkštė „Trianon"	VNT	10,00	5,01
52	021009126	"Magnetofonas „Aiva"	VNT	1,00	34,94
53	021011087	"Magnetofonas „Panasonic"	VNT	1,00	61,47
54	021011430	"Magnetofonas „Panasonic"	VNT	1,00	39,84
55	021011166	"Magnetofonas „Sony"	VNT	1,00	41,47
56	021008908	"Magnetofonas „Thomson"	VNT	1,00	19,31
57	021009227	"Magnetofonas „Thomson"	VNT	1,00	12,91
58	021010958	"Mikrobangė „Vido"	VNT	1,00	17,80
59	021009793	"Miltelinis gesintuvas 4kg „MG-4"	VNT	2,00	20,68
60	021011598	"Miltelinis gesintuvas MG-6kg „MG-6"	VNT	1,00	11,25
61	120812844	"Minkšta dalis "Kandis"	VNT	1,00	258,31
62	120812845	"Minkšta dalis "Kandis"	VNT	1,00	258,31
63	120512852	"Motopjūklas "Husqvarna" 238 SG Nr.4421318"	VNT	1,00	129,59
64	120812909	"Multimedia projektorius "Hitachi ED-X20"	VNT	1,00	281,81
65	120812915	"Multimedia projektorius "Hitachi ED-X20"	VNT	1,00	281,81
66	021009687	"Muzikinis centras „Panason SC AK-5"	VNT	1,00	104,20
67	120812772	"Nešiojamasis asmeninis kompiuteris "LENOVO R60"	VNT	1,00	394,89
68	120812773	"Nešiojamasis asmeninis kompiuteris "LENOVO R60"	VNT	1,00	394,89
69	120512800	"Obliavimo lyginimo staklės PF 530 R "CE"	VNT	1,00	3357,97
70	021010906	"Peilis „Šefo" 30 cm (059)"	VNT	2,00	13,09
71	021010905	"Peilis „Šefo" 20 cm (059)"	VNT	1,00	5,36
72	021010226	"Perforatorius „Makita"	VNT	1,00	60,96
73	120512723	"Pianinas "Junost"	VNT	1,00	291,74
74	120512724	"Pianinas "Lyrika"	VNT	1,00	143,92
75	120512722	"Pianinas "Pioner"	VNT	1,00	161,02

Vilnius 2018 m.

76	120812899	"Projektoriaus ekranas "Projecta prominent High Power""	VNT	1,00	130,97
77	021009682	"Purkštuvai, Stikla" 10 l""	VNT	1,00	8,79
78	120512797	"Radialinės skersinio pjovimo staklės Griggio GR 800 "CE""	VNT	1,00	1320,05
79	120512798	"Resimūsinės obliavimo staklės Griggio PSA 630 "CE""	VNT	1,00	5250,54
80	021009896	"Salotinė „Trianon""	VNT	1,00	1,32
81	120512657	"Sejamoji A-201 "Saksonija""	VNT	1,00	299,29
82	120812855	"Sėklų "Deltuva""	VNT	1,00	456,08
83	120812867	"Sėklų "Liepa-2""	VNT	1,00	235,30
84	120812865	"Sėklų "Neris""	VNT	1,00	252,83
85	021011405	"Skačiuotuvai „Citizen SDC 812""	VNT	1,00	2,39
86	021009024	"Skačiuotuvai „Citizen""	VNT	1,00	1,51
87	021010301	"Skačiuotuvai „Citizen""	VNT	1,00	2,39
88	120812911	"Spausdintuvai "Samsung""	VNT	1,00	134,49
89	120812721	"Stacionarus kompiuteris ASROCK, klaviatūra, monitorius LCD Asus; programinė įranga AKLT dizaino stu	VNT	1,00	353,17
90	120812724	"Stacionarus kompiuteris ASROCK, klaviatūra, monitorius LCD Asus; programinė įranga AKLT dizaino stu	VNT	1,00	353,17
91	120812727	"Stacionarus kompiuteris ASROCK, klaviatūra, monitorius LCD Asus; programinė įranga AKLT dizaino stu	VNT	1,00	353,17
92	120812728	"Stacionarus kompiuteris ASROCK, klaviatūra, monitorius LCD Asus; programinė įranga AKLT dizaino stu	VNT	1,00	353,17
93	120812729	"Stacionarus kompiuteris ASROCK, klaviatūra, monitorius LCD Asus; programinė įranga AKLT dizaino stu	VNT	1,00	353,17
94	120812734	"Stacionarus kompiuteris ASROCK, klaviatūra, monitorius LCD Asus; programinė įranga AKLT dizaino stu	VNT	1,00	353,17
95	120812805	"Stacionarus kompiuteris ASROCK, klaviatūra, monitorius LCD Asus; programinė įranga AKLT dizaino stu	VNT	1,00	353,17
96	120812806	"Stacionarus kompiuteris ASROCK, klaviatūra, monitorius LCD Asus; programinė įranga AKLT dizaino stu	VNT	1,00	353,17
97	120812809	"Stacionarus kompiuteris ASROCK, klaviatūra, monitorius LCD Asus; programinė įranga AKLT dizaino stu	VNT	1,00	353,17
98	120812818	"Stacionarus kompiuteris ASROCK, klaviatūra, monitorius LCD Asus; programinė įranga AKLT dizaino stu	VNT	1,00	353,17
99	021009283	"Stalo teniso stalas „Sponeta S 1-26""	VNT	1,00	94,15
100	021010635	"Stiklinės „Roly Poly""	VNT	1,00	2,14
101	021009260	"Stiklinės „Dance""	VNT	6,00	5,85
102	021010425	"Stovai „Velton" trikojis""	VNT	1,00	25,13
103	021011263	"Šaldytuvai „NEO""	VNT	1,00	78,31
104	021008880	"Šaldytuvai „Haier""	VNT	1,00	59,58
105	120512853	"Šienapjovė "Rasa""	VNT	1,00	565,63
106	021010541	"Šildytuvai elektriniai „Gorenje""	VNT	1,00	54,23
107	021010274	"Tapybos darbai „Ežerai""	VNT	1,00	5,77
108	021011550	"Tapybos darbai „Kelias prie ežero", „Rudens diena", „Vyžuonų peizažas""	VNT	3,00	17,30
109	120812898	"Televizoriai "Philips" 32 PW 65515"	VNT	1,00	569,27
110	120512721	"Televizoriai "Samsung""	VNT	1,00	473,62
111	021010845	"Tinklinio kamuoliukai „Max plus""	VNT	1,00	7,41
112	021009681	"Ventiliatoriai „Bormann CB""	VNT	1,00	8,59
113	021009808	"Ventiliatoriai „Deluxe""	VNT	2,00	11,70
114	021011126	"Ventiliatoriai „Deluxe""	VNT	1,00	5,85
115	021011314	"Ventiliatoriai „Hyundai HFP-251""	VNT	1,00	12,60
116	021011299	"Vežimėlis „Nick Plus" su šluotos kompl.""	VNT	1,00	60,05
117	021009329	"Video grotuvai „Samsung SVR-131""	VNT	1,00	49,36
118	120512720	"Videomagnetofonas "Panasonic""	VNT	1,00	167,17
119	120812940	128 LED ilgio LED pločio matrica	VNT	1,00	174,91
120	021010694	1-o aukšto 1 suolas po 5 kėdes	VNT	1,00	0,09
121	021008944	1-o aukšto 5 suolai po 6 kėdes	VNT	5,00	0,68
122	021009855	2-o aukšto 1 suolas po 5 kėdes	VNT	1,00	0,18
123	021011276	2-o aukšto 1-as suolas po 8 kėdes	VNT	1,00	86,75
124	021010697	3-o aukšto 1 suolas po 7 kėdes	VNT	1,00	75,90
125	021008810	3-o aukšto 4 suolai po 6 kėdes	VNT	4,00	0,62
126	021011164	4-o aukšto 1 suolas po 7 kėdes	VNT	1,00	75,90
127	021010701	4-o aukšto 3 suolai po 6 kėdes	VNT	3,00	0,44
128	021011046	5-o aukšto 1-as suolas po 8 kėdes	VNT	1,00	86,75
129	021009532	5-o aukšto 3 suolai po 6 kėdes	VNT	3,00	0,60
130	021011197	Adata kamuoliams pūsti	VNT	1,00	0,27
131	021010231	Aerometras AMT	VNT	1,00	6,38
132	021009546	Akėčios BDT-3(diskinės)	VNT	1,00	123,19
133	120512690	Akmens/betono plokščių pjauštymo staklės CTS-81L 400 mm	VNT	1,00	1193,97
134	021009660	Akordeonas	VNT	1,00	6,28
135	021011361	Akordeonas	VNT	2,00	2,67
136	021008778	Aktyvinė vandens turbina	VNT	1,00	0,01
137	120512624	Akumulatorinis grąžtas - suktuvai Festool TDK 12 CE -MH 45 Plus	VNT	1,00	185,40
138	120512679	Akumulatorinis grąžtas - suktuvai Festool TDK 12 CE -MH 45 Plus	VNT	1,00	185,40
139	120512778	Akumulatorinis grąžtas - suktuvai Makita 6337 DWDE	VNT	1,00	163,15
140	120512795	Akumulatorinis grąžtas - suktuvai Makita 6337 DWDE	VNT	1,00	163,15
141	120512609	Akumulatorinis suktuvai Festool TDK 12 CE MH 45 Plus	VNT	1,00	177,98
142	120512610	Akumulatorinis suktuvai Festool TDK 12 CE MH 45 Plus	VNT	1,00	177,98
143	120512628	Akumulatorinis suktuvai Festool TDK 12 CE MH 45 Plus	VNT	1,00	177,98
144	120512652	Akumulatorinis suktuvai Festool TDK 12 CE MH 45 Plus	VNT	1,00	177,98
145	021010017	Antčiužinys 160x200	VNT	4,00	23,73
146	021010637	Antčiužinys 90x200	VNT	6,00	25,80
147	021009738	Antgaliai konditeriams maišams MIXPK 26 (059)	VNT	2,00	22,83

148	120912038	Antiblokavimo sistemos testeris	VNT	1,00	335,86
149	021009478	Antklodė	VNT	153,00	3,32
150	021009582	Antklodė 140x200	VNT	6,00	49,66
151	021009604	Antklodė 200x220	VNT	3,00	33,64
152	021010600	Antklodės	VNT	3,00	24,51
153	021011027	Antrankogaliai	VNT	10,00	0,75
154	021010865	Apsauginė rankovė (parama)	VNT	1,00	11,32
155	021010990	Apsauginės pirštinės (P-097)	VNT	10,00	565,63
156	021010442	Armonika	VNT	1,00	0,09
157	120812764	Asmeninis kompiuteris Vector AK 08.M1, monitorius LG	VNT	1,00	191,18
158	120812765	Asmeninis kompiuteris Vector AK 08.M1, monitorius LG	VNT	1,00	191,18
159	120812791	Asmeninis kompiuteris Vector AK 08.M1, monitorius LG	VNT	1,00	191,18
160	120812817	Asmeninis kompiuteris Vector AK 08.M1, monitorius LG	VNT	1,00	191,18
161	021009133	Ąsotis	VNT	2,00	1,16
162	021009184	Ąsotis	VNT	1,00	0,35
163	021010062	Ąsotis stiklinis 1,8l	VNT	4,00	4,20
164	021011385	Ąsotis stiklinis 1l	VNT	3,00	2,95
165	120812781	"Asus F3E" nešiojamas kompiuteris	VNT	1,00	244,73
166	120512696	Ašies atlaisvintojas 2t OMA Italija	VNT	1,00	377,08
167	021010742	Atidarytuvas kons./but. (059)	VNT	1,00	1,13
168	021008757	Atramėle knygai	VNT	5,00	1,07
169	021010168	Atsuktuvus	VNT	2,00	2,26
170	021010187	Atsuktuvus elektr. 10000V 5vnt	VNT	1,00	5,55
171	120812842	Atviras stelažas	VNT	1,00	127,70
172	120812853	Atviras stelažas	VNT	1,00	127,70
173	120812858	Atviras stelažas	VNT	1,00	198,01
174	120812859	Atviras stelažas	VNT	1,00	127,70
175	20200832 [021]	Audinis trikotažinis	VNT	40,00	5,02
176	021008769	Audio kasetė Fuji (DK/90)	VNT	1,00	0,46
177	021008770	Audio kasetė Fuji (KI/90)	VNT	2,00	1,48
178	021011521	Auditoriniai stalai	VNT	1,00	4,15
179	021011074	Aušinės	VNT	1,00	4,08
180	021010627	Aušinimo sistemos testeris	VNT	1,00	75,92
181	120812902	Automobilių apšvietimo ir signalizavimo sistemos matuoklis	VNT	1,00	233,79
182	021010075	Avarinis ženklas	VNT	1,00	2,26
183	021009393	Bakas	VNT	1,00	3,27
184	021011514	Bakas	VNT	1,00	4,90
185	120812864	Baldai (kampas)	VNT	1,00	273,20
186	021011006	Baldų komplektas, Kamane"	VNT	1,00	102,56
187	021010514	Balionas	VNT	1,00	16,34
188	021011422	Balonas propano	VNT	1,00	11,94
189	021011190	Baras - registratūra	VNT	1,00	81,27
190	120812857	Baras iš LMPD su metalo ir stiklo dekoracijomis	VNT	1,00	1483,20
191	021009427	Barelis	VNT	1,00	13,88
192	120812896	Baro priesienio spintelė	VNT	1,00	889,93
193	021009271	Baro šaukštas	VNT	3,00	6,78
194	021010604	Basetlė	VNT	1,00	62,22
195	120812935	BenQ MS513 multimedia	VNT	1,00	137,01
196	120812936	BenQ MS513 multimedia	VNT	1,00	137,01
197	120812937	BenQ MS513 multimedia	VNT	1,00	137,01
198	120812938	BenQ MS513 multimedia	VNT	1,00	137,01
199	120812939	BenQ MS513 multimedia	VNT	1,00	137,01
200	021009869	Betono pjovimo diskas	VNT	1,00	81,58
201	021010780	Betono pjovimo diskas Cedima (P-0003)	VNT	1,00	96,41
202	021010129	Betono šlifavimo taurės Protool HW-FZ 12 (P-0003)	VNT	1,00	74,16
203	021010577	Bevielio tinklo įranga„Pico Station 2"	VNT	1,00	29,10
204	021008990	Bibliotekos vedėjos darbo stalas	VNT	1,00	68,48
205	021009033	Bidonas aliminis	VNT	2,00	21,82
206	021008879	Bidonėlis plast. 12l užs.d.	VNT	1,00	3,45
207	120512735	Blenderis	VNT	1,00	130,97
208	021009761	Bokalas alui 0,5l	VNT	2,00	0,97
209	021009166	Bordo virėjo švarkas L dydis	VNT	1,00	8,48
210	021009343	Bordo virėjo švarkas L dydis	VNT	4,00	33,94
211	021011424	Bordo virėjo švarkas M dydis	VNT	2,00	16,96
212	021010450	Bordo virėjo švarkas XL dydis	VNT	4,00	33,94
213	021011396	Bordo virėjo švarkas XL dydis	VNT	2,00	16,96
214	021010468	Bordo virėjo švarkas XXL dydis	VNT	2,00	16,96
215	021009503	Briaunų oblius	VNT	5,00	107,53
216	021011442	Bufetas	VNT	1,00	141,41
217	120512855	Bulvių kasama KTH-2B	VNT	1,00	170,44
218	021011108	Bulvių skutimo mašina	VNT	1,00	25,14
219	120512857	Bulvių sodinama KSM-4-1	VNT	1,00	513,34
220	021009009	Bulvių tarkavimo mašina	VNT	1,00	12,57
221	021010565	Butirometras	VNT	2,00	0,49
222	021009602	Butirometras pienui 0-6proc.	VNT	10,00	13,35
223	120512731	Centrifuginė sulčiaspaudė	VNT	1,00	470,17
224	021010901	Citrinos dekorui	VNT	1,00	2,91
225	120512660	"Clever Board 3 105"interaktyvioji lenta su mokom.programomis	VNT	1,00	548,78
226	021010011	Cukrinė	VNT	1,00	0,50
227	021010716	Cukrinė 0,20	VNT	2,00	2,00

228	021008985	Čiužiniai	VNT	1,00	47,77
229	021009400	Čiužiniai	VNT	10,00	100,57
230	021009613	Čiužiniai	VNT	11,00	138,26
231	021009813	Čiužiniai	VNT	4,00	47,27
232	021009901	Čiužiniai	VNT	20,00	201,11
233	021010270	Čiužiniai	VNT	3,00	101,81
234	021011328	Čiužiniai	VNT	10,00	138,26
235	021009092	Čiužinys gimnastikos	VNT	3,00	46,83
236	021008797	Dangtis	VNT	1,00	6,97
237	021008843	Dangtis	VNT	1,00	13,21
238	021009861	Dangtis	VNT	3,00	15,79
239	021011035	Dangtis	VNT	1,00	9,49
240	021011464	Dangtis 10 l puodui (059)	VNT	1,00	3,27
241	021010155	Dangtis 2,5 ir 3 l puodui (059)	VNT	4,00	6,94
242	021010629	Dangtis 22 cm	VNT	5,00	24,85
243	021011215	Dangtis 2261/160	VNT	3,00	5,20
244	021009499	Dangtis 24 cm	VNT	3,00	12,01
245	021009262	Dangtis 3,5 ir 4 l puodui (059)	VNT	3,00	6,94
246	021009440	Dantytų mentelių komplektas	VNT	3,00	6,68
247	021011338	Darbo apranga (P-097)	VNT	10,00	62,85
248	021008816	Darbo stalas	VNT	1,00	124,84
249	021010219	Darbo stalas	VNT	1,00	64,73
250	021010389	Darbo stalas	VNT	1,00	103,22
251	021010540	Darbo stalas	VNT	1,00	81,62
252	021010805	Darbo stalas	VNT	5,00	0,79
253	021011067	Darbo stalas	VNT	1,00	72,06
254	021010025	Darbo stalas (metalinis)	VNT	15,00	2,38
255	021011182	Darbo stalas su borteliu ir lentyna (P-0003)	VNT	1,00	180,21
256	120812875	Darbo stalas su lentyna	VNT	1,00	200,90
257	120812882	Darbo stalas su plautuve dešinėje, borteliu ir lentyna	VNT	1,00	328,82
258	120812883	Darbo stalas su plautuve dešinėje, borteliu ir lentyna	VNT	1,00	328,82
259	120812884	Darbo stalas su plautuve dešinėje, borteliu ir lentyna	VNT	1,00	328,82
260	120812885	Darbo stalas su plautuve dešinėje, borteliu ir lentyna	VNT	1,00	328,82
261	120812886	Darbo stalas su plautuve dešinėje, borteliu ir lentyna	VNT	1,00	328,82
262	120812887	Darbo stalas su plautuve dešinėje, borteliu ir lentyna	VNT	1,00	328,82
263	120812888	Darbo stalas su plautuve dešinėje, borteliu ir lentyna	VNT	1,00	328,82
264	120812873	Darbo stalas su plautuve kairėje, borteliu ir lentyna	VNT	1,00	328,82
265	120812874	Darbo stalas su plautuve kairėje, borteliu ir lentyna	VNT	1,00	328,82
266	120812876	Darbo stalas su plautuve kairėje, borteliu ir lentyna	VNT	1,00	328,82
267	120812877	Darbo stalas su plautuve kairėje, borteliu ir lentyna	VNT	1,00	328,82
268	120812878	Darbo stalas su plautuve kairėje, borteliu ir lentyna	VNT	1,00	328,82
269	120812879	Darbo stalas su plautuve kairėje, borteliu ir lentyna	VNT	1,00	328,82
270	120812880	Darbo stalas su plautuve kairėje, borteliu ir lentyna	VNT	1,00	328,82
271	120812881	Darbo stalas su plautuve kairėje, borteliu ir lentyna	VNT	1,00	328,82
272	021009270	Daržovių dekorui peiliai (didelis)	VNT	2,00	3,26
273	021011450	Daržovių dekorui peiliai (mažas)	VNT	2,00	2,60
274	120512822	Daržovių pjaustyklė	VNT	1,00	437,54
275	021010987	Daržovių pjaustyklė figūriniam daržovių pjaustymui	VNT	1,00	101,65
276	120512821	Daržovių valymo mašina	VNT	1,00	524,31
277	021009597	Daugiafunkcinis aparatas HP LJ M 1005	VNT	1,00	80,45
278	021010114	Daugiafunkcinis aparatas HP LJ M 1005	VNT	1,00	80,45
279	021010316	Dažymo komplektas (pulvelizatoriai,apsauginė kaukė, reduktorius)	VNT	1,00	75,42
280	021009287	Degiklis	VNT	1,00	6,79
281	021010942	Degustavimo klasės stalas	VNT	8,00	273,01
282	021009242	Deimantinių ir abrazyvinių diskų komplektas	VNT	1,00	4,45
283	021009382	Dėklas įrankiams 4sk., 52x32x11cm, talpa 240 įr., pilkas	VNT	2,00	4,78
284	021009441	Dėklas popieriniams rankšluosčiams	VNT	1,00	1,08
285	021010547	Dėžė E2	VNT	5,00	23,73
286	021009189	Dėžė šiukšlėms	VNT	2,00	0,21
287	021009533	Dėžė šiukšlėms	VNT	1,00	1,17
288	021009994	Dėžė šiukšlėms	VNT	1,00	0,93
289	021010264	Dėžė šiukšlėms	VNT	1,00	0,27
290	021010295	Dėžė šiukšlėms	VNT	9,00	4,80
291	021010777	Dėžė šiukšlėms	VNT	2,00	4,59
292	021010372	Dėžutė rankšluosčiams	VNT	8,00	66,37
293	021009690	Dėžutė su ažūrinėmis sienelėmis	VNT	3,00	0,40
294	021010974	Diktofonas Olympus VN-8600PC 2GB	VNT	1,00	22,50
295	021009831	Dinamometrinis raktas	VNT	1,00	28,28
296	021011572	Dirbtuvių spintelė ant ratukų (raudona)	VNT	1,00	147,06
297	021010057	Diržas	VNT	5,00	16,32
298	021011497	Diskinis pjūklas 300x3,2x30,z-96 (trapecinis,plokštelis)	VNT	1,00	34,71
299	021010848	Diskinis pjūklas 350x3,6x30,z-84 (skersavimui)	VNT	1,00	31,15
300	120512639	Diskinis pjūklas Festool TS 55 EBQ	VNT	1,00	191,18
301	120512641	Diskinis pjūklas Festool TS 55 EBQ	VNT	1,00	191,18
302	021009317	Dispenseris „CERAMUS“ fiks. 10ml	VNT	1,00	81,58
303	120812901	Dyzelinių variklių purkštukų patikrinimo matuoklis	VNT	1,00	137,64
304	021009031	Dokumentų naikiklis Dahle 121017	VNT	1,00	4,15
305	021010684	Dozatorius	VNT	1,00	13,35
306	021011020	Drabužių spinta	VNT	1,00	52,79
307	120812897	Drabužių spinta	VNT	1,00	234,18

308	021009164	Drabužių spinta (P-003)	VNT	1,00	101,81
309	021010066	Drėklė rankinė elektr. 500 W	VNT	1,00	13,47
310	20200765 [021]	Drožimo prietaisai	VNT	9,00	33,77
311	20200799 [021]	Drožimo prietaisas	VNT	2,00	7,50
312	120512784	Drožlių susiurbėjas OP-2200	VNT	1,00	296,64
313	120512785	Drožlių susiurbėjas OP-2200	VNT	1,00	296,64
314	120512786	Drožlių susiurbėjas OP-2200	VNT	1,00	296,64
315	021009462	Druskos malūnėlis	VNT	2,00	41,63
316	021009524	Dubenėlis	VNT	1,00	1,16
317	20200790 [021]	Dubenėlis	VNT	24,00	2,50
318	021009010	Dubenėlis 0,4 l	VNT	5,00	13,88
319	021009481	Dubenėlis 0,5 l	VNT	5,00	15,18
320	021009743	Dubenėlis 2l	VNT	9,00	42,16
321	021009274	Dubenėlis 3,2 l	VNT	4,00	26,71
322	021009918	Dubenėlis 3l	VNT	9,00	58,39
323	021011346	Dubenėlis 8 l	VNT	4,00	47,39
324	021009913	Dubenėlis emaliuotas	VNT	2,00	1,67
325	021008937	Dubenėlis met. 28cm	VNT	2,00	0,92
326	021009756	Dubenėlis pilkas	VNT	4,00	0,51
327	021009943	Dubenėlis plakimui 24cm	VNT	2,00	1,02
328	021009637	Dubuo met. 0,75l	VNT	5,00	8,39
329	021010385	Dubuo met. 2l	VNT	5,00	12,34
330	021009675	Dubuo met. 36cm	VNT	2,00	2,09
331	021010944	Dubuo metalinis 0,5 l (059)	VNT	5,00	1,21
332	021011118	Dubuo metalinis 0,9 l (059)	VNT	5,00	1,69
333	021011325	Dubuo metalinis 3 l (059)	VNT	4,00	13,82
334	021011070	Dubuo metalinis 3,25 l (059)	VNT	5,00	3,62
335	021010188	Dubuo metalinis 6 l (059)	VNT	2,00	11,83
336	021011421	Dulkių siurblys „PHILIPS“	VNT	1,00	91,24
337	021011275	Dulkių siurblys DAEWOOD	VNT	1,00	12,60
338	120512620	Dulkių siurblys Festool CTL 22 ESb	VNT	1,00	199,94
339	120512623	Dulkių siurblys Festool CTL 22 ESb	VNT	1,00	199,94
340	021011626	Dulkių surinkėjas dviejų maišų	VNT	1,00	125,57
341	021011499	Duoninė	VNT	1,00	14,44
342	120512837	Dviejų greičių spiralinė tešlos maišyklė	VNT	1,00	732,70
343	120812856	Dvigulė lova	VNT	1,00	236,43
344	021010481	Dvivamzdis spektroskopas	VNT	1,00	0,01
345	021011153	Džiovykla balkonui	VNT	1,00	3,43
346	120512705	Džiovin tuvas skalbinių WST865BOSN	VNT	1,00	304,43
347	021010242	Ekscentrinis šlifuo klis Festool ETS 125 EQ (P-0003)	VNT	1,00	92,41
348	021011028	Ekscentrinis šlifuo klis Festool ETS 125 EQ (P-0003)	VNT	1,00	92,41
349	021009129	Ekscentrinis šlifuo klis Festool ETS 150/3 (P-0003)	VNT	1,00	108,42
350	021010851	Ekscentrinis šlifuo klis Festool ETS 150/3 EQ (P-0003)	VNT	1,00	108,42
351	120512863	Ekskavatorius EO-2621 JUMZ GKL(4091LC)	VNT	1,00	1668,85
352	021011376	El. plyta	VNT	4,00	129,47
353	021010623	El. viryklė naudota	VNT	1,00	18,85
354	021010438	Elektrometrai su priedais	VNT	1,00	0,01
355	120512636	Elektrinė dažų, tinko ir betono gramdymo freza Protool RGP 80-8 ESZ	VNT	1,00	272,91
356	021010882	Elektrinė fasoninė freza	VNT	1,00	91,38
357	021009519	Elektrinė gruzdintuvė (P-0003)	VNT	1,00	106,35
358	120512834	Elektrinė konvekcinė konditerinė krosnis	VNT	1,00	2224,80
359	120512737	Elektrinė viryklė	VNT	1,00	590,02
360	120512824	Elektrinė viryklė 4 lankainių	VNT	1,00	590,02
361	120512825	Elektrinė viryklė 4 lankainių	VNT	1,00	590,02
362	120512827	Elektrinė viryklė 4 lankainių	VNT	1,00	590,02
363	120512828	Elektrinė viryklė 4 lankainių	VNT	1,00	590,02
364	120512829	Elektrinė viryklė 4 lankainių	VNT	1,00	590,02
365	120512830	Elektrinė viryklė 4 lankainių	VNT	1,00	590,02
366	120512831	Elektrinė viryklė 4 lankainių	VNT	1,00	590,02
367	120512832	Elektrinė viryklė 4 lankainių	VNT	1,00	590,02
368	120512833	Elektrinė viryklė 4 lankainių	VNT	1,00	590,02
369	120512835	Elektrinė viryklė 4 lankainių	VNT	1,00	590,02
370	120512836	Elektrinė viryklė 4 lankainių	VNT	1,00	590,02
371	120512838	Elektrinė viryklė 4 lankainių	VNT	1,00	590,02
372	120512839	Elektrinė viryklė 4 lankainių	VNT	1,00	590,02
373	120512840	Elektrinė viryklė 4 lankainių	VNT	1,00	590,02
374	120512842	Elektrinė viryklė 4 lankainių	VNT	1,00	590,02
375	120512763	Elektrinė viryklė įmont. paviršiumi (keramikinė)	VNT	1,00	143,54
376	120512764	Elektrinė viryklė įmont. pavirš. (keramikinė)	VNT	1,00	143,54
377	120512693	Elektrinės plytelių pjovimo staklės TS 230i	VNT	1,00	148,32
378	120512631	Elektrinis diskinis pjūklas Festool TS 55 EBQ	VNT	1,00	185,40
379	120512637	Elektrinis diskinis pjūklas Festool TS 55 EBQ	VNT	1,00	178,72
380	120512638	Elektrinis diskinis pjūklas Festool TS 55 EBQ	VNT	1,00	178,72
381	021010058	Elektrinis gręžtuvas Makita 6310 (P-0003)	VNT	1,00	87,81
382	021010271	Elektrinis gręžtuvas Makita 6310(P-0003)	VNT	1,00	87,81
383	021011072	Elektrinis gręžtuvas Makita 6310(P-0003)	VNT	1,00	87,81
384	021011403	Elektrinis gręžtuvas Makita 6310(P-0003)	VNT	1,00	87,81
385	120512626	Elektrinis maišytuvas skiedikliui Protool MXP 1602 EQ	VNT	1,00	170,57
386	021008818	Elektrinis mikseris Protool MXP 1000 EQ+HG3 120x600 R(P-0003)	VNT	1,00	92,70
387	021011143	Elektrinis mikseris Protool MXP 1000 EQ+HG3 120x600 R(P-0003)	VNT	1,00	92,70

388	021009830	Elektrinis radiatorius	VNT	1,00	43,95
389	021008902	Elektroninės svarstyklės CAS SW-1-5kg	VNT	1,00	66,74
390	120512776	Elektroninės svarstyklės HS-7615P	VNT	1,00	238,82
391	021010829	Elektroninis gulsčius su nukrypimo matuokliu	VNT	1,00	56,06
392	120812923	Elektroninis kasos aparatas Euro 2000TY su virtuvės užsakymų spausdintuvu	VNT	1,00	422,71
393	120512732	Espresso kavavirė	VNT	1,00	830,59
394	021010307	Figūrinė tešlos pjaustyklė	VNT	1,00	20,12
395	021009307	Filtro raktas	VNT	1,00	2,14
396	021011543	Forma apvali gofruota 18x65 cm nepridegianti (059)	VNT	2,00	5,01
397	021009672	Forma keraminė ovali 22 cm (059)	VNT	2,00	2,11
398	021008850	Formelės	VNT	1,00	22,96
399	021009289	Formelės	VNT	2,00	17,96
400	021008763	Formelės sausainiams	VNT	1,00	3,05
401	021009051	Formelės sausainiams	VNT	2,00	1,67
402	021009331	Formelės sausainiams	VNT	1,00	1,01
403	021009389	Formelės sausainiams	VNT	1,00	2,54
404	021009823	Formelės sausainiams	VNT	2,00	18,38
405	021009269	Foteliai (rudi)	VNT	2,00	1,55
406	021010325	Foteliai įvairiaspalviai (PARAMA)	VNT	9,00	6,99
407	021010750	Foteliai įvairiaspalviai (PARAMA)	VNT	2,00	1,55
408	021011219	Foteliai minkšti	VNT	8,00	22,62
409	021008767	Fotelis rudos odos (parama)	VNT	2,00	1,55
410	021009407	Fotelis rudos odos (parama)	VNT	8,00	6,21
411	120812926	FotoaparatasOLYMPUS E-PL1 su objektyvu	VNT	1,00	187,16
412	021009665	Fotopolimeras spalvotas	VNT	1,00	2,97
413	120512627	Fotot.kompl:Skaitm.fotoap."KODAK Z8612",vaizd.kam."Panasonic SDR-H40EP-S"	VNT	1,00	261,05
414	021008766	Freza	VNT	1,00	5,91
415	021010764	Freza	VNT	1,00	12,18
416	021010878	Freza	VNT	1,00	4,71
417	021009574	Freza 0524	VNT	1,00	27,29
418	021008784	Freza 4- 1294	VNT	1,00	42,61
419	021010399	Freza 4-1293	VNT	1,00	42,61
420	021009784	Freza 6244-01	VNT	1,00	21,35
421	021010640	Freza bet.80mm su centr.SDS H1826	VNT	1,00	3,01
422	021009054	Freza d16	VNT	3,00	123,26
423	021010202	Freza d38	VNT	3,00	69,86
424	021010109	Freza s8/d42/13	VNT	3,00	79,65
425	021010834	Freza s8d 35/12	VNT	3,00	104,56
426	021011082	Freza s8d 42/r6	VNT	3,00	81,43
427	120512646	Frezavimo priedas junginiams Festool VS 600 GE	VNT	1,00	355,97
428	120512647	Frezavimo priedas junginiams Festool VS 600 GE	VNT	1,00	355,97
429	120512648	Frezavimo priedas junginiams Festool VS 600 GE	VNT	1,00	355,97
430	120512767	Frezavimo staklės	VNT	1,00	395,19
431	120512676	Frezavimo staklės 6P81	VNT	1,00	263,33
432	120512653	Frezeris Festool OF EBQ	VNT	1,00	326,31
433	120512644	Frezeris OF 1400 EBQ Plus	VNT	1,00	259,57
434	120512645	Frezeris OF 1400 EBQ Plus	VNT	1,00	259,57
435	021009570	Frezos medžiui su guoliukais 12vnt 1137	KMP	1,00	5,66
436	021011337	Frezos medžiui su guoliukais 12vnt 1137	KMP	1,00	5,43
437	021009003	Frezos vyriams 5vnt.10-35mm	VNT	1,00	1,88
438	021009482	Frezų komplektas	VNT	1,00	24,06
439	021010867	Frezų komplektas	VNT	1,00	17,31
440	120512667	Frezų komplektas LR-6(4*220)S	VNT	1,00	206,14
441	021008862	Galandinimo mašina 350W/4 diskų	VNT	1,00	33,31
442	120512674	Galandinimo staklės 3K 634	VNT	1,00	145,81
443	021011193	Galastuvas	VNT	1,00	26,49
444	021011347	Galastuvas	VNT	5,00	0,73
445	021009065	Galastuvas (P-97)	VNT	1,00	50,28
446	021010373	Galastuvas 150mm DWT DS200KS 200W/2840aps.	VNT	1,00	22,12
447	021009130	Galastuvas 23 cm (059)	VNT	1,00	3,37
448	021009536	Galastuvas 9924-25	VNT	1,00	5,05
449	120512642	Galingas rankinis pjūklas Festool Preciso CS 70E	VNT	1,00	551,45
450	120512643	Galingas rankinis pjūklas Festool Preciso CS 70E	VNT	1,00	551,45
451	021009662	Galvučių komplektas	VNT	1,00	12,45
452	021010733	Galvučių komplektas	VNT	1,00	5,91
453	021009671	Galvutė frezavimo	VNT	3,00	14,29
454	021008839	Galvutė(vibrogalvutė) Enar AX 48 (48mm)(P-0003)	VNT	1,00	72,67
455	120512823	Gastronominė pjaustyklė	VNT	1,00	207,65
456	021009600	Gastronominiai indai	VNT	2,00	16,08
457	021011341	Gastronominiai indai	VNT	2,00	10,05
458	021011537	Gastronominis indas (530x325 mm)	VNT	4,00	32,61
459	021009748	Gastronominis indas (530x325 mm) GN 1/1 h2 cm	VNT	4,00	27,76
460	021009568	Gastronominis indas (264x162 mm) GN 1/4-15 cm	VNT	3,00	22,63
461	021009624	Gastronominis indas (325x265 mm) GN 1/3h-10 cm	VNT	3,00	19,25
462	021011286	Gastronominis indas (325x265 mm) GN1/2 h-6,5 cm	VNT	3,00	18,73
463	021010224	Gastronominis indas GN 1/6h-10 cm	VNT	2,00	8,67
464	021011492	Gastronominis indas perforuotas GN 1/1h-10 cm	VNT	2,00	60,36
465	021009750	Gastronominis indas perforuotas GN1/1h-6,5 cm	VNT	2,00	32,26
466	021009620	Generatorius ultragarsinis	VNT	2,00	0,05
467	021011334	Gesintuvas AG-5070	VNT	2,00	34,11

468	021010232	Gesintuvas Brandstop 6G-1	VNT	6,00	80,10
469	021010443	Gesintuvas GP-6XBC su pakaba	VNT	10,00	159,63
470	021008822	Gesintuvas MG-4	VNT	2,00	38,66
471	021009517	Gesintuvas MG-4	VNT	1,00	19,33
472	021009742	Gesintuvas MG-4	VNT	6,00	105,72
473	021009840	Gesintuvas MG-4	VNT	1,00	17,62
474	021009876	Gesintuvas MG-4	VNT	1,00	10,31
475	120512791	Giluminio vibratoriaus variklis ENAR Dingo 2,3 kW	VNT	1,00	177,98
476	021009408	Gimnastikos kamuolys 65 cm	VNT	2,00	13,13
477	021011634	Gimnastikos kamuolys 75 cm	VNT	2,00	10,63
478	021011119	Gimnastikos kostiumas	VNT	10,00	63,97
479	021010181	Gipskartonio plokščių juostų pjaustytuvas ir ašmenys	VNT	5,00	96,41
480	021011133	Gira 16 kg	VNT	1,00	4,60
481	021009465	Gira 16kg	VNT	1,00	11,57
482	120512845	Girdykla PAP-10	VNT	1,00	132,61
483	021011566	Girlianda el TWINKLE 17MŽAL /8	VNT	1,00	3,58
484	021009385	Gitara	VNT	1,00	40,23
485	021009468	Glaistykė	VNT	4,00	1,59
486	021009843	Glaistykė	VNT	2,00	2,23
487	021011388	Glaistykė	VNT	1,00	1,11
488	021010249	Glaistykė 0601 gumine 135mm	VNT	1,00	0,47
489	021009691	Glaistykė dantiyta	VNT	1,00	0,98
490	021010813	Glaistykė gumine 200mm 0632	VNT	1,00	0,22
491	021010411	Glaistykė poliruota 150mm PROLINE 7115	VNT	2,00	0,72
492	021011288	Glaistykė tinkavimui	VNT	1,00	4,17
493	021009403	Glaistykė tinkuotojo	VNT	2,00	6,22
494	021009034	Glaistykė tinkuotojo 130 270mm SZP61010	VNT	5,00	2,84
495	021009875	Grafoprojektorius medium 596 P (P-0003)	VNT	1,00	77,87
496	021010631	Grafoprojektorius medium 596 P (P-0003)	VNT	1,00	77,87
497	021009264	Grandyklė žuviai	VNT	1,00	8,59
498	021009862	Grąžtas kaltavimo 10x55x140,S-13	VNT	2,00	13,88
499	021009932	Grąžtas kaltavimo 16x75x170,S-13	VNT	1,00	8,72
500	021010668	Grąžtas medžiui	VNT	1,00	0,96
501	021008963	Grėblys vėduoklė	VNT	2,00	4,51
502	021010606	Grėblys-vėduoklė	VNT	1,00	2,01
503	120512802	Grėžimo - kaltavimo staklės Griggio TRC/N (su įtvirtintu stalu)	VNT	1,00	1557,36
504	021008947	Grėžimo įrenginiai BD-13AV	VNT	1,00	25,33
505	021010252	Grėžimo staklės SUS-1130-19-30	VNT	1,00	5,66
506	021011023	Gręžtuvas Protocol DRP 13-2 (P-0003)	VNT	1,00	93,44
507	021010449	Gręžtuvas SBE500	VNT	1,00	36,31
508	021010653	Gręžtuvas smūginis	VNT	1,00	19,55
509	021011478	Gręžtuvas smūginis	VNT	1,00	23,83
510	021009156	Grindų plovimo komplektas	VNT	10,00	322,80
511	021011244	Grindų plovimo komplektas	VNT	3,00	96,85
512	021009374	Grotelės gaminių glaistymui	VNT	4,00	61,30
513	021011004	Grotelės gaminių glaistymui	VNT	4,00	31,29
514	120512790	Grunto tankintuvas Enar PEN 16 D	VNT	1,00	679,75
515	021009086	Grūstuvai bulvių su skylutėmis ir med. rankena (059)	VNT	2,00	5,31
516	021008870	Gulsčiukas	VNT	1,00	3,93
517	021009114	Gulsčiukas	VNT	2,00	21,66
518	021009891	Gulsčiukas	VNT	1,00	1,85
519	021010406	Gulsčiukas	VNT	30,00	146,84
520	021011469	Gulsčiukas	VNT	2,00	4,48
521	021008900	Gulsčiukas aliuminis	VNT	1,00	1,78
522	021009968	Gulsčiukas vandeniui 15m su žarna P150	VNT	1,00	3,12
523	120512663	Hidraulinis presas "Moteksas"	VNT	1,00	151,08
524	021008817	Įdeklai kompiuteriams	VNT	12,00	13,52
525	021011551	Ilgiklis 5 m	VNT	1,00	1,01
526	021011410	Indai 0,5	VNT	4,00	5,03
527	120812870	Indauja	VNT	1,00	203,63
528	021011507	Indauja - sekcija	VNT	1,00	38,50
529	021011490	Indeliai	VNT	4,00	34,55
530	021009789	Indeliai B-Brown	VNT	10,00	25,85
531	021009614	Indeliai Y-yellow	VNT	10,00	25,85
532	021008960	Indeliai O-Orange	VNT	9,00	23,27
533	021010013	Indeliai W-White	VNT	10,00	25,85
534	021009870	Indelis kiaušiniams met.	VNT	5,00	1,64
535	021010446	Indelis parceliarinis revol.	VNT	1,00	2,64
536	021008787	Informatikos mokytojo stalas	VNT	1,00	36,97
537	021010000	Informatikos stalas	VNT	1,00	25,21
538	021010609	Instrumentas plokštėms kelti ir užfiksuoti prieš prisukant prie karkaso	VNT	2,00	77,13
539	021009558	Instrumentas plokštėms nešti	VNT	4,00	32,03
540	021011501	Instrumentas, skirtas tvirtinamų elementų prilaikymui	VNT	2,00	18,69
541	021009540	Interferenciniai filtrai	VNT	1,00	0,03
542	021011022	Įrankiai gipskartoniui pjaustyti	VNT	8,00	104,42
543	021009139	Įrankis pjaustymui	VNT	1,00	1,95
544	021010539	Įrankis 1750 dujinis+5balionėliai ROTHENBERGER	KMP	1,00	10,06
545	021008825	Įrankių komplektas glaistymui	VNT	13,00	385,63
546	021009171	Įrankių komplektas instaliacijai	VNT	2,00	38,56
547	021010333	Įrankių krepšys	VNT	5,00	36,34

548	021009006	Irišimo aparatas DOCU B	VNT	1,00	82,20
549	021011456	Juoda kepurė tabletė L	VNT	10,00	6,68
550	021009821	Juoda kepurė tabletė M	VNT	2,00	1,33
551	021008780	Juoda kepurė tabletė XL	VNT	2,00	1,33
552	021011434	Juoda prijuostė	VNT	16,00	48,77
553	021008820	Juoda skarelė	VNT	8,00	5,47
554	021009036	Juodos kelnės LT-602-18-56	VNT	4,00	16,61
555	120512682	Juostinės šlifavimo staklės Festool CMS-MOD-BS 120 su stalu CMS-GE	VNT	1,00	415,30
556	120512654	Juostinis šlifavimo įrankis Festool BS 75 E-Set	VNT	1,00	193,26
557	120512655	Juostinis šlifavimo įrankis Festool BS 75 E-Set	VNT	1,00	193,26
558	021011163	Kabykla keturių kabliukų	VNT	2,00	1,81
559	021008907	Kaklaskarė bordo	VNT	14,00	13,69
560	021010524	Kaltų komplektas	VNT	1,00	66,74
561	021011513	Kaltų komplektas	VNT	1,00	1,01
562	021010298	Kamera sp. YK-2B49 su infra. apšvietimu	VNT	3,00	173,54
563	021009626	Kampainis	VNT	5,00	1,90
564	021010211	Kampainis	VNT	1,00	12,60
565	021010260	Kampinė šlifavimo mašina	VNT	1,00	62,72
566	120512635	Kampinio šlifavimo mašina Festool RAP 150.03 E	VNT	1,00	183,92
567	120512728	Kampinio šlifavimo mašina Festool RAP 150.03 E	VNT	1,00	177,98
568	021009585	Kampinis šlifukoilis	VNT	1,00	30,17
569	021010849	Kampinis šlifukoilis 230mm 2200W	VNT	1,00	62,72
570	021011611	Kampų šlifavimo mašina 860W	VNT	1,00	19,55
571	021010536	Kamštis piltuvėlis	VNT	5,00	3,58
572	021011596	Kamuoliukas metimui į tolį 150g	VNT	2,00	4,78
573	021009666	Kanceliarinė lentyna	VNT	2,00	113,12
574	021008891	Kanceliarinė spinta	VNT	1,00	157,06
575	021010320	Kanceliarinė spinta	VNT	3,00	169,69
576	021010950	Kankles	VNT	2,00	12,57
577	021010954	Kankles	VNT	1,00	0,19
578	021009359	Kantų frezeris Festool OFK 500Q (P-0003)	VNT	1,00	97,15
579	120512687	Kantų frezeris Festool OFK 700 EQ Plus	VNT	1,00	223,07
580	120512688	Kantų frezeris Festool OFK 700 EQ Plus	VNT	1,00	223,07
581	120512689	Kantų frezeris Festool OFK 700 EQ Plus	VNT	1,00	223,07
582	120512649	Kantų frezeris Festool OFK 700 EQ Plus su atraminiu guoliu	VNT	1,00	236,72
583	021009023	Karnizas	VNT	2,00	20,12
584	021008809	Karnizas luboms	VNT	4,00	46,21
585	021010895	Karnizas luboms	VNT	1,00	8,08
586	021011335	Karnizas lubų 2bėg.	VNT	2,00	21,03
587	021010896	Karutis	VNT	1,00	17,92
588	120512757	Kasos aparatas OMRON RS-28 MF	VNT	1,00	340,63
589	20200758 [021]	Kastuvai	VNT	5,00	11,86
590	20200788 [021]	Kastuvas su kotu	VNT	3,00	3,22
591	021009413	Kastuvas U-formos	VNT	3,00	4,82
592	021011540	Kastuvas U-formos	VNT	3,00	4,81
593	021010117	Katalogų spintelė	VNT	1,00	19,55
594	021008801	Kavos aparatas PHILIPS HD 7546	VNT	1,00	25,94
595	120512759	Kavos aparatas PUB-TM 2 (su kavamale ir vandens minkštintoju)	VNT	1,00	1113,65
596	021009516	Kavos malūnėlis	VNT	1,00	13,35
597	120512733	Kavos malūnėlis	VNT	1,00	148,32
598	021009020	Kavos virimo aparatas „Regina-40“	VNT	2,00	72,50
599	021009128	Kėdė	VNT	38,00	550,24
600	021009406	Kėdė	VNT	3,00	0,06
601	021009588	Kėdė	VNT	26,00	23,38
602	021010553	Kėdė	VNT	8,00	0,17
603	021010578	Kėdė	VNT	5,00	0,13
604	021010728	Kėdė	VNT	4,00	0,30
605	021010837	Kėdė	VNT	18,00	0,46
606	021011139	Kėdė	VNT	17,00	0,45
607	021011159	Kėdė	VNT	16,00	405,80
608	021011317	Kėdė	VNT	53,00	2,35
609	021010533	Kėdė 150/EST	VNT	10,00	144,81
610	021009397	Kėdė mokyklinė	VNT	32,00	0,47
611	021011137	Kėdė mokyklinė	VNT	20,00	0,37
612	021008929	Kėdė mokytojo su porankiais	VNT	1,00	4,52
613	021009106	Kėdė PRESTIGE 30D oda juoda su porankiais	VNT	23,00	708,14
614	021010171	Kėdė PRESTIGE 30D oda juoda su porankiais	VNT	16,00	492,62
615	021011426	Kėdė PRESTIGE 30D oda juoda su porankiais	VNT	24,00	738,94
616	021011516	Kėdė PRESTIGE 30D oda juoda su porankiais	VNT	13,00	400,25
617	021009188	Kėdė prie baro	VNT	6,00	258,96
618	021010840	Kėdė raudona	VNT	126,00	1069,04
619	021009541	Kėdė raudona su ratukais	VNT	6,00	203,63
620	021009667	Kėdė STIL	VNT	14,00	356,35
621	021011201	Kėdė su ratukais	VNT	5,00	246,05
622	021010551	Kėdė vadovo oda juoda	VNT	4,00	124,44
623	021011191	Kėdė vadovo oda juoda	VNT	1,00	30,73
624	021009858	Kėdės	VNT	20,00	0,71
625	021010723	Kėdės	VNT	7,00	0,15
626	021010871	Kėdės SOA	VNT	30,00	240,40
627	021010861	Kėdute pijanistui	VNT	1,00	0,04

628	021009368	Kelnė tinkuotojo KŠ 190mm			
629	021009060	Kelnės	VNT	3,00	2,60
630	021010158	Kelnės 1-770	VNT	4,00	28,18
631	021011531	Kelnes LT-601-16-44 bordo su gama	VNT	6,00	40,04
632	021010284	Kelnes LT-601-16-46 bordo su guma	VNT	4,00	16,61
633	021010670	Kelnės LT-601-16-50 bordo su guma	VNT	4,00	16,61
634	021010229	Kelnės LT-601-16-52 bordo su guma	VNT	4,00	16,61
635	021010125	Kelnės LT-601-16-54 bordo su guma	VNT	3,00	12,46
636	021011534	Kelnės LT-601-16-56 bordo su guma	VNT	2,00	8,31
637	021010030	Kelnių lyginimo presas (P-003)	VNT	2,00	8,31
638	021010365	Keltuvas hidraulinis 3t su rat.	VNT	1,00	79,04
639	120512769	Keltuvas WERTHER 255 2,5 t	VNT	1,00	44,41
640	021009333	Kepimo dubuo apskrėtas	VNT	1,00	1319,80
641	021010793	Kepimo skarda 30x23	VNT	2,00	2,72
642	021011008	Kepimo skarda 35x28	VNT	4,00	14,57
643	021008833	Kepimo skarda 40x30	VNT	4,00	14,57
644	021011018	Keptuvė 24 cm	VNT	3,00	12,31
645	021008921	Keptuvė grill 22 cm (059)	VNT	3,00	51,69
646	021011350	Keptuvė neprideganti 18/4 cm (059)	VNT	2,00	27,96
647	021011457	Keptuvė neprideganti 18/40	VNT	1,00	4,68
648	021009344	Keptuvė neprideganti 24/4,5 cm (059)	VNT	4,00	19,80
649	021009220	Keptuvė neprideganti 24/40	VNT	1,00	5,99
650	021010969	Keptuvė serviravimui 16 cm lang/ s. rank (059)	VNT	6,00	38,13
651	021009685	Keptuvė skindžiams 12 cm neprideganti (059)	VNT	3,00	11,73
652	021009924	Keptuvė su neprid. paviršiumi diam. 32 cm	VNT	1,00	2,47
653	021010031	Keptuvė žuviai 38x26/5 cm met. rank. (059)	VNT	5,00	238,12
654	021008953	Keptuvė. Su nepridegančiu paviršiumi. Diam.20 cm	VNT	2,00	24,62
655	021009121	Kepurė	VNT	3,00	83,11
656	021008928	Kiaurasamtis	VNT	4,00	7,71
657	021009884	Kiaurasamtis	VNT	3,00	3,12
658	021011489	Kiaurasamtis 2,8 l	VNT	3,00	4,43
659	021011122	Kiaurasamtis pl/met (059)	VNT	4,00	64,67
660	021009970	Kiaurasamtis TALMETA	VNT	3,00	1,23
661	021010758	Kiaurymių grąžtų komplektas	VNT	2,00	0,67
662	021010971	Kibiras 12l statyb.plastmas.KSTR12	VNT	3,00	32,03
663	021011134	Kibiras 14l juodas	VNT	5,00	3,23
664	021010868	Kibiras ūkinis 20l	VNT	2,00	2,26
665	20200781 [021]	Kibiras-piltuvas 12l	VNT	2,00	1,33
666	021010982	Kibirelis ledui	VNT	1,00	0,62
667	021009955	Kibirelis šampanui	VNT	2,00	10,06
668	021010196	Kilimėlis guminis	VNT	3,00	9,25
669	021009852	Kilimų valymo mašina	VNT	6,00	40,15
670	021009781	Kirvis	VNT	1,00	125,62
671	120812789	Klasės kompiuteris Vector AK-01	VNT	1,00	2,93
672	021009276	Klasės lenta	VNT	1,00	228,39
673	021010021	Klasės mokykliniai stalai	VNT	11,00	1,78
674	021009644	Kniediklis	VNT	6,00	133,73
675	021009724	Kniediklis MR55 Stanlei	VNT	1,00	4,28
676	021009863	Kočėlas	VNT	1,00	6,24
677	021010806	Kočėlas	VNT	5,00	83,22
678	021009983	Kolonėlės	VNT	4,00	49,92
679	021011621	Kolonėlės Acme	VNT	1,00	10,68
680	021009933	Kolonėlės Wavemaster	VNT	1,00	3,52
681	021011069	Kompaktinių diskų dėžutė DATALINE,telpa 25CD	VNT	1,00	4,43
682	120812785	Kompiuterinė darbo vieta	VNT	2,00	14,19
683	120812786	Kompiuterinė darbo vieta	VNT	1,00	161,17
684	120812756	Kompiuterinis padidinto tikslumo infraraudonųjų spindulių ratų suvedimo stendas	VNT	1,00	161,17
685	021009545	Kompiuterinis stalas	VNT	1,00	2571,97
686	120812769	Kompiuteris (Asus VINTAGE)	VNT	1,00	14,64
687	120812770	Kompiuteris (Asus VINTAGE)	VNT	1,00	262,39
688	120812771	Kompiuteris (Asus VINTAGE)	VNT	1,00	262,39
689	120812774	Kompiuteris AMD	VNT	1,00	262,39
690	120812708	Kompiuteris AMD Athlon 3500 (serveris)	VNT	1,00	220,45
691	120812739	Kompiuteris AMD K6	VNT	1,00	1395,22
692	120812837	Kompiuteris HP dc7100su progr.įrangos licenzijomis	VNT	1,00	254,28
693	120812838	Kompiuteris HP dc7100su progr.įrangos licenzijomis	VNT	1,00	853,21
694	120812719	Kompiuteris HPDC7100Su progr.įrangos licenzijomis	VNT	1,00	853,34
695	120812768	Kompiuteris HPDC7100Su progr.įrangos licenzijomis	VNT	1,00	742,98
696	120812815	Kompiuteris HPDC7100Su progr.įrangos licenzijomis	VNT	1,00	742,98
697	120812816	Kompiuteris HPDC7100Su progr.įrangos licenzijomis	VNT	1,00	742,98
698	120812808	Kompiuteris Intel 650, monitorius SAMSUNG 720 N	VNT	1,00	742,98
699	120812738	Kompiuteris Kaukas	VNT	1,00	246,86
700	120812763	Kompiuteris OptiPlexGX270 SDP4 2.6GHz 256 MB/40GB/FD/CD/	VNT	1,00	239,07
701	120812766	Kompiuteris OptiPlexGX270 SDP4 2.6GHz 256 MB/40GB/FD/CD/	VNT	1,00	591,40
702	120812788	Kompiuteris OptiPlexGX270 SDP4 2.6GHz 256 MB/40GB/FD/CD/	VNT	1,00	591,40
703	120812812	Kompiuteris OptiPlexGX270 SDP4 2.6GHz 256 MB/40GB/FD/CD/	VNT	1,00	591,40
704	120812813	Kompiuteris OptiPlexGX270 SDP4 2.6GHz 256 MB/40GB/FD/CD/	VNT	1,00	591,40
705	120812706	Kompiuteris Pentium 43,2 GHz/800 MHz, DDR2 512 MB HDD 74 GB, kortelių skaitytuvas	VNT	1,00	591,40
706	120812732	Kompiuteris personalinis	VNT	1,00	289,60
			VNT	1,00	461,17

707	120812743	Kompiuteris personalinis	VNT	1,00	461,17
708	120812745	Kompiuteris personalinis	VNT	1,00	461,17
709	120812750	Kompiuteris personalinis	VNT	1,00	461,17
710	120812751	Kompiuteris personalinis	VNT	1,00	461,17
711	120812752	Kompiuteris personalinis	VNT	1,00	461,17
712	120812754	Kompiuteris personalinis	VNT	1,00	461,17
713	021010418	Kompresimetras	VNT	1,00	5,27
714	021010267	Kompresorius	VNT	1,00	112,49
715	120512789	Kompresorius 1501 GS 17/150/330/CAR	VNT	1,00	321,86
716	120512788	Kompresorius 2001 GS 20/200/450/CAR	VNT	1,00	474,63
717	120512750	Konvekcinė krosnis	VNT	1,00	1325,58
718	021009039	Kopėčios 150kg	VNT	1,00	12,03
719	021010567	Kopėčios-pastoliai	VNT	5,00	238,05
720	120812718	Kopijavimo aparatas A3 Kyocera KM 2550	VNT	1,00	1493,01
721	120812919	Kopijavimo aparatas Kyocera KM-2035	VNT	1,00	414,80
722	20200865 [021]	Kostiumas Brixton Classic 182/108 Ž su logo	VNT	9,00	71,18
723	20200856 [021]	Kostiumas Brixton Classic 188/108 Ž	VNT	5,00	39,54
724	20200855 [021]	Kostiumas Brixton Classic 188/116 Ž	VNT	5,00	39,55
725	021010747	Koštuvas kūginis 0,5 l (059)	VNT	2,00	6,17
726	021010957	Koštuvas kūginis 0,5l	VNT	4,00	12,82
727	021010002	Kotas aliuminis, L1400mm	VNT	2,00	5,10
728	021010614	Kotas aliuminis, L1400mm	VNT	1,00	3,00
729	021011437	Kotas aliuminis, L1400mm	VNT	2,00	5,99
730	021009169	Krepšinio apranga	VNT	10,00	94,27
731	021009937	Krepšinio kamuolys „Molten BG07“	VNT	1,00	12,45
732	021011585	Krepšinio kamuolys „Molten BG07“	VNT	1,00	14,33
733	021009736	Krepšys elektriniam varžtų sukutvui	VNT	5,00	21,50
734	021009577	Krepšys pop. okt. žalias	VNT	3,00	1,78
735	021009066	Kultivatorius KPN-4130-6-4	VNT	1,00	14,46
736	120512826	Kupolinė indaplovė	VNT	1,00	1035,12
737	120512819	Kuteris	VNT	1,00	278,84
738	120812840	Laboratorinis stalas	VNT	1,00	272,82
739	120812841	Laboratorinis stalas	VNT	1,00	272,82
740	120812843	Laboratorinis stalas	VNT	1,00	272,82
741	120812890	Laboratorinis stalas	VNT	1,00	272,82
742	120812893	Laboratorinis stalas	VNT	1,00	272,82
743	021010925	Lagaminas įrankių „Wilton“ 90 vnt.	VNT	1,00	57,70
744	021009832	Laidynė garinė	VNT	1,00	17,98
745	021011402	Laikiklis „Spring Plus“ 50cm	VNT	1,00	12,72
746	021009801	Laikiklis magnetinis	VNT	1,00	4,87
747	021011344	Laikiklis su popieriniais ranksluoščiais	VNT	1,00	0,63
748	021011413	Laikiklis svirt. ranksluoščiai	VNT	2,00	5,32
749	021010768	Laikiklis TIA-2047 Vogels	VNT	1,00	14,59
750	021010946	Laikiklis tualetiniam popieriui su piešiniu	VNT	2,00	2,04
751	021010755	Laikiklis tualetiniam popieriui UNI	VNT	4,00	2,91
752	021011368	Laikiklis TVB	VNT	1,00	22,32
753	021009071	Laikrodis sieninis	VNT	1,00	2,66
754	021009211	Laikrodis sieninis	VNT	1,00	1,88
755	021009717	Laminatorius OPUS TLH 245	VNT	1,00	21,72
756	021009824	Laminavimo aparatas Ibico ML-9	VNT	1,00	75,04
757	021008959	Langų valymo komplektas 2x2,0	VNT	2,00	42,78
758	021009621	Langų valymo komplektas	VNT	2,00	18,74
759	021009641	Langų valymo komplektas 2x1,25	VNT	3,00	41,54
760	021010912	Lankas gimnastikai	VNT	7,00	9,19
761	021010855	Lankas krepšinio su stipr.	VNT	2,00	23,01
762	021010176	Laužtuvas su viniatraukiu	VNT	1,00	1,69
763	120512694	Lazerinis gulsčiukas 70 LM-P+L+stovas lazeriniam gulsčiukui (trikojis)	VNT	1,00	149,80
764	120812932	Lazerinis spausdintuvas HP COLOR LASERJET CM 1015 MFP	VNT	1,00	169,69
765	120812924	Lazerinis spausdintuvas HP Laser Jet 1320	VNT	1,00	135,50
766	021010607	Lazerinis spausdintuvas Konica Minolta Page Pro 1350 E	VNT	1,00	75,42
767	120812779	LCD monitorius stal.kompiuteriui,Neovo F-419B 19"	VNT	1,00	133,49
768	021008877	Ledainė 360ml. ant kojelės	VNT	2,00	2,96
769	120512734	Ledo generatorius	VNT	1,00	262,53
770	021009195	Lėkštė	VNT	10,00	1,19
771	021010283	Lėkštė	VNT	2,00	5,36
772	021010471	Lėkštė	VNT	4,00	2,81
773	021009313	Lėkštė apvali 16 cm	VNT	30,00	14,64
774	021010769	Lėkštė apvali 16 cm	VNT	6,00	2,72
775	021010222	Lėkštė apvali 17cm	VNT	15,00	7,40
776	021009726	Lėkštė apvali 21 cm	VNT	34,00	22,93
777	021009046	Lėkštė apvali 24 cm	VNT	18,00	13,32
778	021010268	Lėkštė apvali 24 cm	VNT	2,00	1,51
779	021011532	Lėkštė apvali 24 cm	VNT	38,00	28,12
780	021010348	Lėkštė apvali 30 cm	VNT	2,00	4,40
781	021011250	Lėkštė apvali 30,5cm	VNT	15,00	19,98
782	021009446	Lėkštė apvali 33cm	VNT	5,00	11,07
783	021009370	Lėkštė apvali 38 cm	VNT	2,00	5,60
784	021011510	Lėkštė picai	VNT	1,00	1,07
785	021010938	Lėkštė porcelianinė Suchi 20x14	VNT	1,00	2,30
786	021010105	Lėkštė sriubai	VNT	16,00	11,25

787	021010585	Lekštė sriubai 24 cm	VNT	10,00	7,40
788	021010650	Lekštė sriubai 24 cm	VNT	6,00	4,53
789	021010569	Lekštė st.3 dalių Mihel	VNT	4,00	20,59
790	021011174	Lekštutė 17 cm	VNT	5,00	3,47
791	021010282	Lempa stalinė	VNT	1,00	1,60
792	021010493	Lenta	VNT	4,00	0,65
793	021010076	Lenta kamštinė	VNT	1,00	8,17
794	021009804	Lenta kamštinė 2x3 Eco 60x40 cm ,medinis rėmas	VNT	1,00	4,40
795	021011632	Lenta kamštinė 2x3 Eco 60x40 cm ,medinis rėmas	VNT	1,00	3,53
796	021011125	Lenta kamštinė 90x120cm,medin.rėm.	VNT	1,00	10,58
797	20200796 [021]	Lenta kamštinė 90x120cm,medin.rėm.	VNT	2,00	13,88
798	021011109	Lenta kamštinė 90x120cm,medin.rėmai	VNT	1,00	6,94
799	021008840	Lenta magnetinė	VNT	1,00	38,11
800	021010156	Lenta magnetinė	VNT	1,00	21,23
801	021010286	Lenta pjaustymo 45/30/1	VNT	8,00	34,53
802	021008909	Lentyna (P-0003)	VNT	1,00	100,12
803	021008991	Lentyna (P-0003)	VNT	1,00	100,12
804	021011059	Lentyna (P-0003)	VNT	1,00	113,69
805	021011236	Lentyna (P-0003)	VNT	1,00	100,12
806	021011253	Lentyna (P-0003)	VNT	1,00	100,12
807	021009505	Lentyna knygomis	VNT	1,00	47,43
808	021010046	Lentyna priesienio	VNT	28,00	504,59
809	021010391	Lentyna su spintele	VNT	1,00	18,21
810	021009531	Lentyna žurnalams	VNT	1,00	26,10
811	021009467	Lentyna(P-0003)	VNT	1,00	113,69
812	021008889	Lentynėlė NOVA2 6515	VNT	2,00	10,41
813	021009803	Lentynėlė prieskoniams	VNT	1,00	3,37
814	021011256	Lentynėlių komplektas	VNT	2,00	2,93
815	021009069	Lentynos	VNT	8,00	366,53
816	021009661	Lentynos	VNT	1,00	38,97
817	021009686	Lentynos	VNT	1,00	20,89
818	021009844	Lentynos	VNT	1,00	23,57
819	021010617	Lentynos	VNT	1,00	69,57
820	021010886	Lentynos	VNT	1,00	36,91
821	021009975	Lentynos eksponatams	VNT	5,00	99,77
822	021009745	Lentjuostė tinkuotojo trapecinė	VNT	1,00	1,97
823	021010763	Lentjuostė tinkuotojo trapecinė	VNT	2,00	7,61
824	021010983	Lentos kamštines	VNT	2,00	13,88
825	112012135	LICENCIJOS SYBASE SQL ANYWHERE 9	VNT	1,00	103,82
826	021010053	Liemenė	VNT	4,00	47,73
827	021011210	Liemenė STOCKTON žalia PANOPLY XL	VNT	1,00	5,60
828	021010353	Lyginimo lotas AL trapecinis 98x17mm,1m	VNT	1,00	3,38
829	021010574	Lyginimo lotas AL trapecinis 98x17mm,2m	VNT	2,00	14,72
830	021009108	Lyglentė	VNT	1,00	6,31
831	120512650	Linijinis šlifuklis Festool Duplex LS 130 EQ	VNT	1,00	135,56
832	120512651	Linijinis šlifuklis Festool Duplex LS 130 EQ	VNT	1,00	135,56
833	021011553	Liniuotė Festool FS 3000/2(757,56)+spaustuvas liniuotei tvirtinti Festool FSL (191,16)2 vnt.(P-0003)	VNT	1,00	119,25
834	021011536	Liniuotė Festool FS 3000/2(757,56)+spaustuvas liniuotei tvirtinti Festool FSL(191,16) 2vnt.(P-0003)	VNT	1,00	119,25
835	021008806	Liniuotė gulsčiukas	VNT	1,00	11,42
836	021011271	Liniuotė gulsčiukas	VNT	1,00	7,11
837	021009068	Liniuotė tinkuotojo 1,5m su gulsčiu LW-150	VNT	1,00	4,51
838	021010797	Liniuotės sausiems grindų užpildams lyginti	VNT	1,00	3,71
839	021008834	Lopetėlė tortui	VNT	2,00	4,95
840	021010422	Lopetėlės	VNT	4,00	18,80
841	021009041	Lopetėlės picai	VNT	2,00	11,24
842	021010778	Lopetėlės picai	VNT	1,00	2,30
843	021011216	Lopetėlės picai	VNT	4,00	15,92
844	021009496	Lotas trapecinis lyginimo AL 2606/1,2m	VNT	2,00	8,78
845	021009278	Lova	VNT	2,00	55,07
846	021009295	Lova	VNT	2,00	59,98
847	021009471	Lova	VNT	2,00	122,93
848	021009777	Lova	VNT	10,00	135,32
849	021009810	Lova	VNT	3,00	63,04
850	021010643	Lova	VNT	5,00	112,03
851	021010695	Lova	VNT	9,00	247,84
852	021011110	Lova	VNT	20,00	760,36
853	021011474	Lova	VNT	6,00	165,23
854	021011569	Lova	VNT	10,00	228,14
855	021009048	Lova dvigulė	VNT	4,00	139,69
856	021008898	Lova medinė	VNT	111,00	14,23
857	021011527	Lova viengulė	VNT	4,00	91,26
858	021009709	Lovatiesė 150x300	VNT	5,00	137,20
859	021009421	Lovatiesė 250x300	VNT	4,00	177,98
860	021009433	Lovatiesė su pamušalu 250x300	VNT	6,00	376,26
861	021009886	Lubų uždanga 11x0,70	VNT	4,00	22,05
862	021009457	Magnetas peiliams laikyti. Ilgis 30 cm	VNT	1,00	4,34
863	021011162	Magnetas peiliams laikyti. Ilgis 45 cm	VNT	2,00	10,06
864	021010967	Magnetas peiliams laikyti. Ilgis 60 cm	VNT	1,00	6,07
865	021010791	Magnetinė lenta	VNT	1,00	81,58

Vilnius 2018 m.

866	021010130	Magnetinė mašina	VNT	1,00	0,01
867	021010486	Magnetola RCDS 700 H/XFO	VNT	1,00	50,08
868	021008950	Magnetola su CD DENVER TCM-108	VNT	1,00	13,77
869	021009254	Magnetola SU CD SRR 575 CD	VNT	3,00	48,15
870	120512706	Maišyklė ALTRAD MK 260 B 220 V	VNT	1,00	359,23
871	021009243	Maišyklė maišytuvui	VNT	1,00	10,38
872	021009383	Maišytuvas su sifonu	VNT	15,00	106,79
873	20200834 [021]	Malūnas „Arkadija“	VNT	1,00	34,32
874	021008856	Marškinėliai polo smėlio spalvos	VNT	5,00	18,91
875	021010665	Marškinėliai polo smėlio spalvos L	VNT	5,00	18,91
876	021010456	Marškinėliai polo smėlio spalvos M	VNT	3,00	11,34
877	021008967	Mašina plytelių pjaušimo	VNT	1,00	7,53
878	120512622	Mašina skalbimo WAS28460SN (BOCH)	VNT	1,00	234,92
879	120512617	Mašina skalbimo WBB24751EU	VNT	1,00	459,29
880	120512618	Mašina skalbimo WMD 65100 S(BEKO)	VNT	1,00	130,97
881	021009132	Matavimo indai	VNT	2,00	22,68
882	021010853	Matavimo indai 0,25	VNT	3,00	3,25
883	021011320	Matavimo indai 0,5 l	VNT	1,00	4,34
884	021008931	Matavimo indai 1 l	VNT	2,00	11,99
885	021009581	Matematikos konspektas A ir B lygiais	VNT	31,00	38,19
886	021009882	Medinis šaukštelis	VNT	4,00	2,39
887	120512661	Medžio apdirbimo staklės	VNT	1,00	519,75
888	021010934	Mentė mūrininko RUS KS02	VNT	2,00	3,07
889	021010028	Mentė tinkuotojo Kš-2 Latvija	VNT	2,00	2,13
890	021010220	Mentelė Ergonom	VNT	3,00	7,91
891	021009925	Mentelė statybinė	VNT	4,00	0,45
892	021010069	Mentelė statybinė	VNT	2,00	0,88
893	021009656	Mentelė tinkuotojo	VNT	2,00	2,13
894	021008975	Mentelė žuviai 34 cm (059)	VNT	1,00	5,93
895	021011277	Menzūrelė su padalomis 250	VNT	3,00	11,18
896	021011227	Menzūrelė su patikr.	VNT	2,00	6,55
897	021011336	Menzūrelė su patikr.100 ml.	VNT	2,00	14,39
898	021010424	Mėsai šakutės	VNT	4,00	29,25
899	021010933	Mėsai šakutės	VNT	4,00	30,32
900	021011258	Mėsmale	VNT	1,00	20,52
901	120512818	Mėsmale	VNT	1,00	243,69
902	021009207	Mėsos mušimo mašina	VNT	1,00	12,57
903	120512856	Mešlo kratytuvas PRT-7	VNT	1,00	221,23
904	021009105	Metalinė spinta	VNT	4,00	0,59
905	021011225	Metalinė vazelė šiaudeliams laikyti	VNT	4,00	7,00
906	021009016	Metalo ir laidų ieškiklis sienoje	VNT	1,00	2,19
907	021010876	Metalo žirkles dešiniarankiams	VNT	2,00	21,66
908	021009354	Metalo žirkles kairiarankiams	VNT	1,00	10,83
909	120812849	Metodinė sekcija	VNT	1,00	380,66
910	021008962	Metodinė spinta	VNT	1,00	0,23
911	021009172	Metodinė spinta	VNT	8,00	1,56
912	021010691	Metodinė spinta	VNT	12,00	1,99
913	120812854	Metodinė spinta	VNT	1,00	483,05
914	021008882	Mikrobangė	VNT	1,00	19,76
915	021009419	Mikrobangų krosnelė	VNT	3,00	59,27
916	021011504	Mikrobangų krosnelė	VNT	1,00	57,19
917	120512813	Mikrobangų krosnelė	VNT	1,00	393,20
918	021010802	Mikrobangų krosnelė ROMIX MW18	VNT	1,00	24,51
919	021010700	Mikrometras	VNT	2,00	0,01
920	120512633	Mikserio centras Festool Mic 1600 RW	VNT	1,00	200,23
921	021009244	Mikseris	VNT	1,00	35,24
922	120512814	Mikseris	VNT	1,00	289,96
923	120512632	Mikseris Festool RW 1000 EQ/WR 120 R	VNT	1,00	192,81
924	021009949	Mini baras(P-0003)	VNT	1,00	100,55
925	021011584	Minkštas kampas	VNT	1,00	100,55
926	120812871	Minkštasuolis	VNT	1,00	169,69
927	021009898	Mobilus seifelis	VNT	1,00	19,49
928	021008798	Modeliavimo konstav. Crotodile Chem.	VNT	1,00	88,99
929	021009063	Modeliavimo konstravimo Crotodilete tech.	VNT	1,00	88,99
930	120812755	Modulinis dūmingumo matavimo įrenginys	VNT	1,00	1596,57
931	120512613	Modulis frezavimui Festool CMS-OF 1400/OF 2000	VNT	1,00	231,38
932	120512614	Modulis frezavimui Festool CMS-OF 1400/OF 2000	VNT	1,00	231,38
933	120512615	Modulis frezavimui Festool CMS-OF 1400/OF 2000	VNT	1,00	231,38
934	120512619	Modulis frezavimui Festool CMS-OF 1400/OF 2000	VNT	1,00	231,38
935	021009232	Mokyklinis stalas	VNT	54,00	1735,30
936	021009636	Mokyklinis stalas	VNT	2,00	0,25
937	021009664	Mokyklinis stalas	VNT	16,00	178,51
938	021009760	Mokyklinis stalas	VNT	7,00	0,43
939	021010131	Mokyklinis stalas	VNT	7,00	149,07
940	021010265	Mokyklinis stalas	VNT	1,00	0,08
941	021010344	Mokyklinis stalas	VNT	1,00	0,38
942	021010498	Mokyklinis stalas	VNT	17,00	0,77
943	021010644	Mokyklinis stalas	VNT	46,00	1,65
944	021008855	Mokymojo kompiuteriniai darbo baldai	VNT	1,00	177,42
945	021009341	Mokymojo stalas	VNT	3,00	0,18

946	021009973	Mokytojo stalias			
947	021010588	Mokytojo stalias	VNT	1,00	0,06
948	021011419	Mokytojo stalias	VNT	1,00	16,16
949	021009131	Mokytojo stalias (P-0003)	VNT	1,00	8,51
950	021011407	Mokytojo stalias (P-0003)	VNT	1,00	106,90
951	021011477	Mokytojo stalias (P-0003)	VNT	1,00	106,90
952	021011487	Mokytojo stalias (P-0003)	VNT	1,00	106,90
953	021010696	Monitorius	VNT	1,00	106,90
954	021010236	Monitorius LG Flatron 17	VNT	1,00	100,55
955	021010300	Monitorius Samsung SM710n	VNT	1,00	98,04
956	021010376	Monovakumetas	VNT	1,00	114,63
957	021010378	Monovakumetas	VNT	1,00	0,03
958	120512743	Montavimo stendas Promont B800E/EVO 3PM	VNT	1,00	0,02
959	021010477	Montažo komplektas perforuotoms plokštėms	VNT	1,00	615,91
960	021010080	Mopo padas plastikinis 50 cm	VNT	3,00	48,95
961	021011235	Moteriška liemenė L dydžio bordo	VNT	1,00	5,90
962	021008776	Moteriška liemenė XL dydžio bordo	VNT	4,00	27,00
963	021009449	Moteriški polo marškinėliai M d	VNT	2,00	13,49
964	021010288	Multifunkcinis šablonas frezavimui Festool MFS 700 (P-0003)	VNT	3,00	11,34
965	021010479	Multifunkcinis šablonas frezavimui Festool MFS 700 (P-0003)	VNT	1,00	119,39
966	120812807	Multimedia projektorius BenQ CP 220 XGA 2200 ANSI DLP	VNT	1,00	119,39
967	120812910	Multimedia projektorius HP VP 6321	VNT	1,00	348,76
968	120812934	Multimedia projektorius PROJECTOR PB 6200 DLP	VNT	1,00	328,06
969	120812778	Multimedia projektorius Toshiba TLPXD2000	VNT	1,00	508,94
970	120812907	Multimedia projektorius Toshiba TLPXD2000	VNT	1,00	201,72
971	120812933	Multimedia projektorius Toshiba TLPXD2000	VNT	1,00	201,72
972	120812918	Multimedia projektorius Toshiba X 100	VNT	1,00	201,72
973	021009993	Mūrininko mentele	VNT	1,00	133,05
974	021009615	Mūrininkų dėžės	VNT	6,00	4,28
975	021009089	Muštukas - kirvukas mesai (059)	VNT	6,00	60,51
976	021008925	Muštukas mėšai	VNT	2,00	13,83
977	021011167	Muštukas mėšai 0,75 kg (059)	VNT	2,00	14,25
978	021010029	Muštukas-kirvukas mėšai	VNT	1,00	5,87
979	021010362	Naudoti čižūniai	VNT	1,00	5,87
980	120812889	Nerūdijančio plieno stelažas	VNT	3,00	30,17
981	021008830	Nerūdijančio plieno stelažas (P-0003)	VNT	1,00	133,49
982	021009052	Nerūdijančio plieno stelažas (P-0003)	VNT	1,00	123,85
983	021008932	Nerūdijančio plieno stovas peiliams (10 vnt.)	VNT	1,00	123,85
984	120812780	Nešiojamas kompiuteris HP 6735 B	VNT	3,00	153,83
985	120812782	Nešiojamas kompiuteris,nx 6125 15" XGA 512/60/DVD+/-RW	VNT	1,00	212,55
986	120812803	Nešiojamasis kompiuteris (1) Optimus OPTI book MP 200 M	VNT	1,00	539,89
987	021009892	Nivelyras	VNT	1,00	358,99
988	021008848	Oblius	VNT	1,00	11,32
989	120512685	Oblius Festool HL 850 EB Plus su priedais	VNT	1,00	2,96
990	120512686	Oblius Festool HL 850 EB Plus su priedais	VNT	1,00	371,24
991	021009696	Oblius Rebir IE-5708C 230077	VNT	1,00	371,24
992	20200842 [021]	Padas -2KL DU-O 70x70x14	VNT	1,00	47,29
993	021011001	Padazinė porcelianinė mers 60ml	VNT	1,00	13,18
994	021008914	Padėklai	VNT	3,00	3,93
995	021009174	Padėklai	VNT	2,00	2,51
996	021009401	Padėklas 2 aukštų	VNT	2,00	3,77
997	021011066	Padėklas met.GN	VNT	1,00	22,25
998	021011003	Padėklas met.ovalus 50x36	VNT	10,00	52,32
999	021010639	Padėklas metalinis 35cm	VNT	2,00	14,64
1000	021010393	Padėklas metalinis 45cm	VNT	1,00	2,26
1001	021009430	Padėklas metalinis apvalus	VNT	1,00	3,99
1002	021010048	Padėklas metalinis keturkampis	VNT	1,00	2,26
1003	021011454	Padėklas nesl.Pujadas	VNT	2,00	2,26
1004	021011181	Padėklas stalo įrankiams	VNT	6,00	13,23
1005	021009096	Padėklas stiklo pluošto,45,5x35,5 cm	VNT	15,00	6,60
1006	021009013	Padėklas su gaubtu	VNT	2,00	7,26
1007	021009224	Padėklas su piešiniu	VNT	2,00	39,68
1008	021011311	Padėklas vazonui NORA-3	VNT	34,00	21,33
1009	021009762	Pagalvė balta 70x40	VNT	4,00	1,02
1010	021010566	Pagalvės	VNT	29,00	85,16
1011	021009895	Pakaba drabužiams	VNT	3,00	19,98
1012	021009070	Pakaba-kabykla	VNT	10,00	1,24
1013	021009415	Pakaba-kabykla	VNT	10,00	4,10
1014	021010357	Pakaba-kabykla	VNT	1,00	14,96
1015	021010291	Pakabinama spintelė	VNT	6,00	0,62
1016	021010448	Pakabinama spintelė	VNT	4,00	150,82
1017	120512675	Pakabinamas kranas	VNT	2,00	15,26
1018	021010995	Pakabinami stalai projektoriui (parama)	VNT	1,00	299,29
1019	021009920	Pakabos su peteliais	VNT	2,00	1,03
1020	021010692	Paklodė balta dvigulė 240x290	VNT	6,00	0,72
1021	021010751	Paklodė balta viengulė 160x290	VNT	9,00	55,80
1022	021011145	Paklodės	VNT	12,00	48,19
1023	021008996	Pakrovėjas akum. dirbt.WLGN	VNT	438,00	5,51
1024	021010302	Pakrovėjas akumuliatoriui	VNT	1,00	46,51
1025	021008804	Palaidinė 1-575	VNT	1,00	24,36
			VNT	3,00	15,75

1026	021009411	Palaidinė 1-575	VNT	2,00	13,49
1027	021011151	Palaidinė 1-575	VNT	3,00	12,82
1028	021009692	Papildomi peiliukai daržovių pjaustyklei	VNT	4,00	79,79
1029	120512782	Paprastas nivelyras AUTOMAT-OPTIN AL	VNT	1,00	311,47
1030	021010722	Pastatoma kanceliarinė lentyna	VNT	1,00	75,42
1031	021011323	Pastatoma kanceliarinė lentyna	VNT	1,00	65,97
1032	021011078	Pastatoma lentyna	VNT	1,00	37,70
1033	021011386	Pastatoma lentyna	VNT	2,00	60,34
1034	021009958	Pastatoma spintelė	VNT	4,00	226,26
1035	021010827	Pastatoma spintelė	VNT	1,00	49,02
1036	021010902	Pastatoma spintelė	VNT	1,00	7,64
1037	021011461	Patalynė	VNT	1,00	7,29
1038	021009850	Patalynės komplektas	VNT	2,00	8,29
1039	20200827 [021]	Patalynės komplektas	VNT	73,00	3,03
1040	120512751	Patalpos pertvara	VNT	1,00	377,47
1041	120512792	Paviršinio vibratoriaus variklis Enar QZE	VNT	1,00	652,02
1042	021009395	Paviršius įmont. PES 36G	VNT	4,00	142,79
1043	021008969	Peiliai	VNT	9,00	40,35
1044	021009414	Peiliai	VNT	8,00	39,21
1045	021009888	Peiliai	VNT	8,00	12,97
1046	021010149	Peiliai	VNT	10,00	51,51
1047	021011483	Peiliai	VNT	10,00	55,86
1048	021011453	Peilis	VNT	24,00	19,29
1049	021008812	Peilis Arco Latina	VNT	8,00	10,72
1050	021010796	Peilis citrusams (059)	VNT	1,00	1,84
1051	021010381	Peilis daržovėms (cukinijoms) (059)	VNT	1,00	1,37
1052	021011281	Peilis daržovėms 10 cm (059)	VNT	1,00	0,71
1053	021009453	Peilis daržovėms 8 cm (059)	VNT	1,00	0,65
1054	021010844	Peilis daržovių dekoravimui (059)	VNT	1,00	2,34
1055	021011331	Peilis daržovių dekoravimui dešinys (059)	VNT	1,00	2,30
1056	021009926	Peilis desertinis	VNT	20,00	10,86
1057	021010730	Peilis file 20 cm (059)	VNT	1,00	4,51
1058	021009168	Peilis greifrutui (059)	VNT	1,00	2,81
1059	021010962	Peilis išpjauistymo	VNT	6,00	14,69
1060	021010091	Peilis lankstus 17 cm (059)	VNT	1,00	4,25
1061	021010914	Peilis lašinių odelių atskyrimui	VNT	2,00	2,51
1062	021009381	Peilis mėsai 15 cm (059)	VNT	1,00	4,25
1063	021010121	Peilis obuoliams (059)	VNT	2,00	2,94
1064	021009135	Peilis Pitagora vaisinis	VNT	32,00	40,94
1065	021010636	Peilis Stresa	VNT	15,00	13,52
1066	021009768	Peilis Stresa šaltiems užkandžiams	VNT	36,00	32,33
1067	021011316	Peilis Stresa žuviai	VNT	30,00	16,27
1068	021010856	Peilis sūriui Weis	VNT	4,00	8,12
1069	021009946	Peilis sviestui Pitagora	VNT	25,00	16,08
1070	021011619	Peilis šefo COLOUR 20cm	VNT	1,00	3,38
1071	021010676	Peilis tešlai 5 cm (ratukas) (059)	VNT	1,00	1,47
1072	021010893	Peilis tortų kremų paviršių lyginimui	VNT	2,00	6,90
1073	021009877	Peilis trikamps (059)	VNT	2,00	4,59
1074	021008867	Peilis universal 19 cm	VNT	3,00	14,01
1075	021009950	Peilis universalus 19 cm (059)	VNT	3,00	13,43
1076	021009917	Peilis universalus, 18cm	VNT	1,00	2,61
1077	021009936	Peilis žuviai serviruoti	VNT	4,00	8,57
1078	021009605	Peiliukas mėsmalei MoD.12	VNT	1,00	8,29
1079	021009959	Pele optinė	VNT	1,00	3,77
1080	021010960	Perforatorius BOSCH GBH 2-26 DFR (P-0003)	VNT	1,00	112,73
1081	021009240	Perforatorius Makita HR 1450 FT (P-0003)	VNT	1,00	85,13
1082	021009455	Perforatorius Makita HR 2450 FT (P-0003)	VNT	1,00	85,13
1083	021010997	Perforatorius Protool RHP 2 EQ (P-0003)	VNT	1,00	93,89
1084	021010593	Persirengimo spintelė	VNT	18,00	1357,51
1085	021009909	Persirengimo spintelės	VNT	28,00	1140,31
1086	021010579	Piltuvelis	VNT	2,00	7,08
1087	021011440	Pipirinė	VNT	2,00	0,80
1088	021011541	Pipirinė	VNT	3,00	0,31
1089	021010139	Pirštinės	VNT	6,00	41,63
1090	021010367	Pistoletas dažymui bakelis viršų	VNT	1,00	6,83
1091	021011577	Pistoletas putų penosil S1	VNT	1,00	6,01
1092	021009357	Pistoletas silikonui	VNT	1,00	1,23
1093	120912035	Piuvenų rinktuvas (ciklonas)	VNT	1,00	280,30
1094	021009483	Pjaustyklė daržovėms (059)	VNT	1,00	8,48
1095	021010935	Pjaustymo lenta 45x30x1 cm (059)	VNT	6,00	26,27
1096	021010786	Pjaustymo lentelės.	VNT	6,00	9,89
1097	021010619	Pjaustymo lentos (P-097)	VNT	12,00	45,25
1098	021010408	Pjoviklis dujom	VNT	1,00	15,08
1099	021009055	Pjūklas	VNT	3,00	4,97
1100	021011399	Pjūklas	VNT	1,00	13,07
1101	021010795	Pjūklas blokams	VNT	5,00	34,11
1102	021010964	Pjūklas diskinis 350x3,6x30,z-54 (universalus)	VNT	1,00	27,59
1103	021010719	Pjūklas IRWIN PLUS	VNT	1,00	3,69
1104	021009894	Pjūklas IRWIN PLUS 325 06-P325	VNT	8,00	29,52
1105	021010686	Pjūklas juostinis „MFLS“ (Prancūzija) 4800x20x0,7xNV08	VNT	1,00	7,23

1106	021009339	Pjūklas juostinis „MFLS“ (Prancūzija)4800x15x0,6xNV05	VNT	1,00	6,06
1107	021010258	Pjūklas medžiui	VNT	1,00	1,73
1108	021011061	Pjūkliukas medžiui	VNT	1,00	2,01
1109	120812913	Plačioformatis spausdintuvas HP DESIGNJET 110NR	VNT	1,00	769,88
1110	120512787	Plakimo mašina	VNT	1,00	136,45
1111	021009079	Plaktukas 800g 2108	VNT	3,00	6,44
1112	021009320	Plaktukas 800g 2108	VNT	1,00	1,22
1113	021010201	Plaktukas 800g 2108	VNT	1,00	1,34
1114	021011555	Plaktukas 800g 2108	VNT	1,00	1,84
1115	021010164	Plaktukas guminis	VNT	1,00	0,38
1116	021010508	Plaktukas šaltkalviui 1000g 02A810	VNT	2,00	3,71
1117	021009460	Plaktukas-kirtiklis mūrinių 0,7kg	VNT	6,00	9,71
1118	021009353	Plaktukas (059)	VNT	3,00	125,81
1119	021011229	Plaktukas kokteilių	VNT	1,00	14,66
1120	021010165	Plaktukas Mix-Max	VNT	2,00	83,88
1121	120512777	Planetarinė tešlos plakimo mašina	VNT	1,00	1007,09
1122	021011592	Plastikinė dėžė įrankiams 22	VNT	1,00	5,43
1123	021009787	Plastikiniai smeigtukai tvirtinimui (1000 vnt.)	VNT	0,10	0,62
1124	021009104	Plastmasinė dėžė	VNT	2,00	9,04
1125	021010368	Plastmasinis konteineris vežimelis. Diam 52x39x12,7	VNT	3,00	10,12
1126	021011348	Plastmasinis konteineris vežimeliui, pakabinamas iš šono. Diam 33,7x23x18,7 cm	VNT	2,00	30,88
1127	021009349	Plastmasinis konteineris vežimeliui, pakabinamas iš šono. Diam 33,7x23x56 cm	VNT	2,00	50,70
1128	021008951	Plastmasinis konteineris vežimeliui. Diam 52x39x17,7 cm	VNT	2,00	7,39
1129	021009280	Plastmasinis konteineris vežimeliui. Diam.66x45x23 cm	VNT	2,00	27,56
1130	021008875	Plautuvė įleidžiama	VNT	1,00	20,69
1131	021009633	Plautuvė įleidžiama	VNT	1,00	8,44
1132	120512670	Plazminis televizorius LG PDP 42"	VNT	1,00	695,62
1133	021009134	Pledas	VNT	2,00	37,46
1134	021009954	Pledas	VNT	5,00	109,98
1135	120512691	Plytų ir blokelių įtaisyti staklės CTS-125 b	VNT	1,00	591,65
1136	021010472	Plokščias spalvotas skaneris A4 formato	VNT	1,00	13,38
1137	120512794	Plokščių keltuvai luboms montuoti AMO (3,0 m)	VNT	1,00	482,78
1138	120512677	Plokščių įtaisyti Festool CMS-TS 55	VNT	1,00	143,87
1139	021010254	Plūgas PLN-3-35 130-5-5	VNT	1,00	0,33
1140	120512771	Pneumatsukėjas TOKU EJ-1600	VNT	1,00	126,95
1141	021009727	Polikarbonatinis GN indas su dangčiu GN 1/2 h-10 cm. Talpa 6 l.	VNT	4,00	26,03
1142	021011365	Polikarbonatinis GN indas su dangčiu GN 1/3 h-10 cm. Talpa 3,5 l	VNT	4,00	20,82
1143	021010045	Polikarbonatinis GN indas su dangčiu GN 1/6 h-10 cm. Talpa 1,2 l	VNT	4,00	12,15
1144	021010557	Polikarbonatinis GN indas su dangčiu. GN 1/1 h-6,5 cm talpa 8 l	VNT	3,00	31,22
1145	021010027	Pompa kamuoliui	VNT	1,00	3,76
1146	021009255	Popierinė 15l	VNT	4,00	2,17
1147	021010169	Posėdžių stalas	VNT	1,00	0,15
1148	021011628	Prailgintojas 25m	VNT	1,00	16,34
1149	021011630	Prailgintuvas III lzd. 2m su įžem	VNT	1,00	1,44
1150	021010803	Pramoninės paskirties vežimelis	VNT	2,00	112,67
1151	021009450	Prietaisai dujų dėsniams nagrinėti	VNT	1,00	0,01
1152	021009506	Prekystalis	VNT	2,00	177,98
1153	021010512	Prekystalis	VNT	2,00	50,30
1154	120512859	Presas 15 T INTERTECH	VNT	1,00	279,04
1155	021009444	Priedų rinkinys	VNT	1,00	33,37
1156	021009348	Priedų rinkinys festool	VNT	2,00	66,74
1157	021009197	Priešpūklis 125x2,8/3,6x20,z-12+12	VNT	1,00	32,93
1158	021010484	Prietaisai dujų dėsniams demonstruoti	VNT	1,00	0,04
1159	021010548	Prietaisai elektriniam galingumui nustatyti	VNT	3,00	0,09
1160	021011032	Prietaisai laisvai krintančių kūnų pagreičiui nustatyti	VNT	3,00	0,04
1161	021009498	Prietaisai optikos dėsniams nagrinėti	VNT	1,00	0,01
1162	021009707	Prietaisai sukūrinems srovėms ir spidometro veikimo principui demonstruoti	VNT	1,00	0,01
1163	021009977	Prietaisai ultragarso demonstruoti	VNT	1,00	0,04
1164	021011307	Prijuostė	VNT	5,00	11,12
1165	021010816	Prijuostė 131 L-602-16xL merg	VNT	2,00	9,70
1166	021010061	Prijuostė 131L-602-16 M merg	VNT	4,00	19,40
1167	021009080	Prijuostė 131L-602-16 vaik.	VNT	3,00	8,81
1168	021010132	Prijuostė 131L-602-16S merg.	VNT	4,00	19,40
1169	021010706	Prijuostė 131L-602-16xs merg	VNT	3,00	14,55
1170	021009510	Prijuostė 131L-602-16XXI merg	VNT	1,00	4,85
1171	021011408	Prijuostės	VNT	4,00	20,77
1172	021008777	Pristatoma spintelė su 4 stalčiais	VNT	3,00	130,10
1173	021009699	Profilis multifunkciniam šablono Festool MFS-VP-2000(P-0003)	VNT	1,00	89,44
1174	021009967	Profilis multifunkciniam šablono Festool MFS-VP-2000(P-0003)	VNT	1,00	89,44
1175	112013247	Profit-W Finansinių procesų valdymas ir apskaita	VNT	1,00	459,74
1176	021009160	Projektorius 3M	VNT	1,00	62,72
1177	021011578	Projektorius BenQMS500DLP SVGA,2500 ANSI lumenow	VNT	2,00	250,13
1178	021011606	Projektorius BenQMS500DLP SVGA,2500 ANSI lumenow	VNT	2,00	250,14
1179	021009511	Puodai emaliuoti 1,5 l	VNT	3,00	2,40
1180	021009655	Puodas	VNT	1,00	15,45
1181	021009825	Puodas	VNT	1,00	16,89
1182	021010151	Puodas	VNT	1,00	1,40
1183	021010337	Puodas 1,0	VNT	4,00	60,82
1184	021011092	Puodas 1,2	VNT	4,00	48,85
1185	021010892	Puodas 1,3	VNT	6,00	80,71

1186	021009512	Puodas 1,9			
1187	021010724	Puodas 11 l	VNT	4,00	56,52
1188	021009985	Puodas 12 l	VNT	1,00	26,10
1189	021008924	Puodas 12 l cilindrinis	VNT	1,00	32,03
1190	021009350	Puodas 15 l cilindrinis	VNT	1,00	3,02
1191	021009447	Puodas 16 cm nerūd. plieno	VNT	1,00	4,03
1192	021010972	Puodas 16 cm nerūd. plieno	VNT	1,00	1,33
1193	021009336	Puodas 16 cm nerūd. plieno su rankena	VNT	1,00	1,47
1194	021009668	Puodas 22 l	VNT	1,00	1,33
1195	021010104	Puodas 3l, 18 cm	VNT	1,00	43,31
1196	021009100	Puodas 5l, 22 cm	VNT	3,00	40,94
1197	021010216	Puodas 8,3 l	VNT	5,00	89,73
1198	021009193	Puodas aukštas 10 l (059)	VNT	1,00	21,60
1199	021008927	Puodas aukštas 10 l, 24 cm	VNT	3,00	44,52
1200	021008783	Puodas aukštas 10 l	VNT	3,00	54,28
1201	021010112	Puodas aukštas 3 l (059)	VNT	1,00	14,84
1202	021011418	Puodas aukštas 3 l	VNT	1,00	7,32
1203	021011435	Puodas daržovėms 1,6	VNT	7,00	52,62
1204	021009580	Puodas emaliuotas	VNT	6,00	80,82
1205	021011505	Puodas mėšai 2,5 l (059)	VNT	1,00	1,17
1206	021008913	Puodas mėšai 4 l (059)	VNT	3,00	16,19
1207	021010736	Puodas mėšai 4 l	VNT	3,00	23,13
1208	021009151	Puodas padažams 0,8 l	VNT	2,00	15,42
1209	021011304	Puodas paseravimui 3,5 l (059)	VNT	6,00	62,81
1210	021009952	Puodas paseravimui 3,5 l	VNT	2,00	13,11
1211	021010657	Puodas žuviai	VNT	2,00	13,49
1212	021010358	Puodas žuviai 45 cm (059)	VNT	1,00	12,09
1213	021010285	Puodukas 0,09 l 12 cm	VNT	1,00	19,31
1214	021009379	Puodukas 0,250 l 16 cm	VNT	12,00	8,13
1215	021009404	Puodukas 0,25 l	VNT	9,00	8,51
1216	021009525	Puodukas 0,550 l 13,5 cm	VNT	10,00	9,65
1217	021010134	Puodukų rinkinys	VNT	26,00	16,73
1218	120512659	Purkštuvas	VNT	1,00	3,87
1219	120512738	Pusiau automatinis tešlos dalintuvas - apvalintuvas	VNT	1,00	400,85
1220	021011075	Puslaidininkų rinkinys	VNT	1,00	953,69
1221	021009146	Radijatorius	VNT	1,00	0,01
1222	021010414	Ragai (sutartiniai)	VNT	1,00	43,95
1223	021009420	Raktai komb. CV 12 vnt.	VNT	4,00	0,23
1224	021009907	Raktas plokščias - kilpinis	VNT	1,00	3,63
1225	021011085	Raktas santechninis	VNT	1,00	0,97
1226	021010359	Raktas su terkšle	VNT	2,00	6,97
1227	021011648	Raktas suvedamas 250 mm	VNT	1,00	3,69
1228	021010846	Raktelis nuorintojo V115	VNT	1,00	1,41
1229	021009871	Raktų rinkinys	VNT	3,00	0,25
1230	021009978	Raktų rinkinys	VNT	2,00	4,53
1231	021011329	Raktų rinkinys	VNT	2,00	5,78
1232	021011582	Raktų rinkinys	VNT	2,00	8,05
1233	021009448	Rankinės plytelių pjovimo staklės	VNT	1,00	23,25
1234	021011390	Rankinės plytelių pjovimo staklės	VNT	2,00	35,59
1235	021009508	Rankinio vartai	VNT	2,00	29,66
1236	021010804	Rankinis grandininis pjūklas Makita UC 4020 A (P-0003)	VNT	2,00	0,19
1237	021008854	Rankinis grandininis pjūklas Makita UC 4020 A (P-0003)	VNT	1,00	80,10
1238	021011169	Rankinis grandininis pjūklas Makita UC 4020 A (P-0003)	VNT	1,00	80,10
1239	021011186	Rankinis grandininis pjūklas Makita UC 4020 A (P-0003)	VNT	1,00	80,10
1240	120512629	Rankinis oblius Festool HL 850 EB Plus su priedais	VNT	1,00	80,10
1241	120512630	Rankinis oblius Festool HL 850 EB Plus su priedais	VNT	1,00	371,24
1242	021011342	Rankinis pjūklas (P-097)	VNT	1,00	371,24
1243	021008841	Rankšluostinė	VNT	1,00	12,57
1244	021009097	Rankšluostis baltas 30x30	VNT	1,00	1,88
1245	021010180	Rankšluostis baltas 50x100	VNT	10,00	1,27
1246	021009209	Rankšluostis baltas 50x70	VNT	20,00	11,84
1247	021009838	Rankšluostis baltas 70x140	VNT	8,00	3,16
1248	021009072	Rankšluoščiai	VNT	4,00	4,85
1249	021009767	Rankšluoščiai	VNT	6,00	7,77
1250	021010561	Rankšluoščiai	VNT	4,00	5,78
1251	021008920	Rašalinis spausdintuvas	VNT	6,00	8,52
1252	021009811	Rašomas stalas	VNT	1,00	28,28
1253	021009927	Rašomas stalas	VNT	1,00	0,12
1254	021009984	Rašomas stalas	VNT	1,00	0,07
1255	021010185	Rašomas stalas	VNT	7,00	0,68
1256	021009272	Rašomas stalas 2-jų spintelių	VNT	5,00	0,92
1257	021010006	Rašomas stalas 2-jų spintelių	VNT	2,00	0,29
1258	021010405	Rašomas stalas 2-jų spintelių	VNT	1,00	0,53
1259	021011445	Rašomas stalas 2-jų spintelių	VNT	9,00	1,67
1260	021010693	Rašomasis stalas	VNT	1,00	0,14
1261	021011057	Rašomasis stalas	VNT	1,00	0,18
1262	021008805	Rašomasis stalas (P-0003)	VNT	1,00	79,20
1263	021009521	Rašomasis stalas (P-0003)	VNT	1,00	144,23
1264	021009576	Rašomasis stalas (P-0003)	VNT	1,00	144,23
1265	021009998	Rašomasis stalas (P-0003)	VNT	1,00	144,23

1266	120512753	Rašomoji magnetinė lenta su priedais	VNT	1,00	134,12
1267	021009281	Ratelis tešlai	VNT	1,00	0,82
1268	120812905	Ratų balansavimo stendas FOCUS F73 komplektas	VNT	1,00	791,88
1269	021009380	Reduktorius propano	VNT	1,00	26,06
1270	021011563	Refraktrometras	VNT	1,00	22,62
1271	120512766	Reismušinės staklės	VNT	1,00	394,94
1272	021010951	Rėmeliai darbų saugos instrukcijoms	VNT	12,00	6,61
1273	021011242	Reochordas	VNT	1,00	0,01
1274	021010884	Reostatas RPS-1	VNT	2,00	0,01
1275	021010545	Replės	VNT	1,00	0,17
1276	021010142	Replės kombinuotos vok. tipo	VNT	1,00	0,87
1277	021010543	Replės plytelėms	VNT	1,00	0,70
1278	021011247	Replės šoninio kirpimo	VNT	1,00	1,18
1279	021008912	Režtukas stiklo	VNT	1,00	2,61
1280	021010289	RGB signalų skirstytuvas	VNT	1,00	56,48
1281	021010776	Rinkiny s fondiu	VNT	1,00	31,96
1282	021011083	Rinkiny s Pondiu	VNT	1,00	29,99
1283	021009939	Roletai	M	8,08	104,18
1284	021010562	Roletai	M	8,67	164,91
1285	120512807	Rotacinė šlifavimo mašina Festool RAS 180.03-E-AH	VNT	1,00	244,73
1286	120512808	Rotacinė šlifavimo mašina Festool RAS 180.03-E-AH	VNT	1,00	244,73
1287	021008794	Rūbų spintelė SPG4312 M	VNT	11,00	1777,54
1288	021009259	Rūbų spintelė SPG4312 M	VNT	14,00	2262,32
1289	021010712	Rubų spintelė„2SPSG212 M“	VNT	25,00	3030,50
1290	021010093	Rulete	VNT	1,00	5,93
1291	021010807	Ruletė 3m	VNT	1,00	0,36
1292	021011360	Ruletė geologinė 20m Mega 1320	VNT	1,00	1,67
1293	021008958	Samteliai	VNT	4,00	18,43
1294	021010702	Samteliai	VNT	4,00	19,77
1295	021011053	Samteliai (0,05)	VNT	4,00	17,35
1296	021009361	Samteliai (0,07)	VNT	4,00	20,74
1297	021010233	Samteliai (0,20)	VNT	4,00	15,96
1298	021008859	Samteliai (0,25)	VNT	4,00	20,26
1299	021009792	Samteliai 100 ml	VNT	2,00	3,03
1300	021011520	Samteliai 50 ml	VNT	1,00	0,90
1301	021010675	Samtelis Spil-Stop	VNT	8,00	14,95
1302	021010047	Samtis 500 ml	VNT	1,00	1,88
1303	021009459	Samtis iš vientiso metalo 0,25l	VNT	3,00	12,34
1304	021010094	Samtis iš vientiso metalo 0,3l	VNT	3,00	6,17
1305	021010012	Samtis vientiso metalo 0,03 l (059)	VNT	3,00	6,17
1306	021009619	Samtis vientiso metalo 0,25 l (059)	VNT	1,00	4,11
1307	021009201	Sandarinimo mastikos pistoletas	VNT	2,00	20,17
1308	021009951	Saugos diržai	VNT	2,00	35,24
1309	021009113	Sauso siurbimo siurbiai „BKF ES-10“	VNT	2,00	122,81
1310	021009316	Scenos užuolaidos 7,5x4,0	VNT	2,00	46,00
1311	021008906	Seifas	VNT	1,00	119,41
1312	021009217	Seifas	VNT	1,00	0,09
1313	021009241	Seifas	VNT	1,00	19,49
1314	021009309	Seifas	VNT	2,00	0,21
1315	021009537	Seifas	VNT	1,00	0,08
1316	021010745	Seifas	VNT	1,00	0,09
1317	021011479	Seifas	VNT	1,00	0,10
1318	021008815	Sekcija	VNT	4,00	158,33
1319	021010891	Sekcija	VNT	1,00	3,03
1320	120812866	Sekcija	VNT	1,00	176,22
1321	021011548	Sekcija - stalas	VNT	1,00	81,46
1322	021009539	Sekcijinė spinta SD 3230 (P-0003)	VNT	1,00	146,84
1323	021009553	Sekcijinė spinta SD 3230 (P-0003)	VNT	1,00	146,84
1324	021009708	Sekcijinė spinta SD 3230 (P-0003)	VNT	1,00	146,84
1325	021009969	Sekcijinė spinta SD 3230 (P-0003)	VNT	1,00	146,84
1326	021011502	Sekcijinė spintaSD 3230 (P-0003)	VNT	1,00	146,84
1327	021009142	Semtuvai	VNT	1,00	0,72
1328	021009648	Semtuvai	VNT	1,00	2,23
1329	021009538	Servetėlės po tortu	VNT	1,00	7,39
1330	120512779	Siaurapjūklis BOSCH GST 135 BCE	VNT	1,00	126,07
1331	120512780	Siaurapjūklis BOSCH GST 135 BCE	VNT	1,00	126,07
1332	120512781	Siaurapjūklis BOSCH GST 135 BCE	VNT	1,00	126,07
1333	120512611	Siaurapjūklis Festool PS 300 EQ -Plus	VNT	1,00	142,39
1334	120512612	Siaurapjūklis Festool PS 300 EQ -Plus	VNT	1,00	142,39
1335	021009476	Siaurapjūklis Festool PSB 300 EQ-PLUS	VNT	1,00	109,46
1336	021009125	Sienelė gimnastikos	VNT	8,00	0,53
1337	120912034	Sieninių bėgių sistema	VNT	1,00	667,44
1338	021010269	Sieteliai mėsmalei	VNT	2,00	32,03
1339	021010118	Sifonas grietinėlei 1l	VNT	1,00	22,61
1340	120512815	Sija 2,5 m vibratoriu QZE	VNT	1,00	163,15
1341	021011103	Sijotuvai diam. 30 cm	VNT	2,00	15,30
1342	021009914	Silkinės	VNT	2,00	1,32
1343	021011604	Sisteminė įranga:Licencijos Sybase SQL Anywhere 10(ST-1)	VNT	1,00	59,77
1344	120812696	Sisteminis blokas INTEL ,Monitorius,pele ir kilimėlis,klaviatūra	VNT	1,00	125,70
1345	120812697	Sisteminis blokas INTEL ,Monitorius,pele ir kilimėlis,klaviatūra	VNT	1,00	125,70

1346	120812698	Sisteminis blokas INTEL ,Monitorius,pelė ir kilimelis,klaviatūra	VNT	1,00	125,70
1347	120812699	Sisteminis blokas INTEL ,Monitorius,pelė ir kilimelis,klaviatūra	VNT	1,00	125,70
1348	120812700	Sisteminis blokas INTEL ,Monitorius,pelė ir kilimelis,klaviatūra	VNT	1,00	125,70
1349	120812701	Sisteminis blokas INTEL ,Monitorius,pelė ir kilimelis,klaviatūra	VNT	1,00	125,70
1350	120812702	Sisteminis blokas INTEL ,Monitorius,pelė ir kilimelis,klaviatūra	VNT	1,00	125,70
1351	120812703	Sisteminis blokas INTEL ,Monitorius,pelė ir kilimelis,klaviatūra	VNT	1,00	125,70
1352	120812704	Sisteminis blokas INTEL ,Monitorius,pelė ir kilimelis,klaviatūra	VNT	1,00	125,70
1353	120812705	Sisteminis blokas INTEL ,Monitorius,pelė ir kilimelis,klaviatūra	VNT	1,00	125,70
1354	021008765	Sisteminis blokas INTEL G620 2.6GHz,2GB RAM,320GB HDD,DVD,ATX400W,pelė ir kilimelis, klaviatūra	VNT	1,00	111,36
1355	120812825	Sisteminis blokasAMDSempron	VNT	1,00	132,10
1356	120812820	Sisteminis blokasAMDSempron 145,2GBRAM+monitotius,pelė,klaviatūra	VNT	1,00	132,10
1357	120812821	Sisteminis blokasAMDSempron 145,2GBRAM+monitotius,pelė,klaviatūra	VNT	1,00	132,10
1358	120812822	Sisteminis blokasAMDSempron 145,2GBRAM+monitotius,pelė,klaviatūra	VNT	1,00	132,10
1359	120812823	Sisteminis blokasAMDSempron 145,2GBRAM+monitotius,pelė,klaviatūra	VNT	1,00	132,10
1360	120812824	Sisteminis blokasAMDSempron 145,2GBRAM+monitotius,pelė,klaviatūra	VNT	1,00	132,10
1361	120812826	Sisteminis blokasAMDSempron 145,2GBRAM+monitotius,pelė,klaviatūra	VNT	1,00	132,10
1362	120812828	Sisteminis blokasAMDSempron 145,2GBRAM+monitotius,pelė,klaviatūra	VNT	1,00	132,10
1363	120812829	Sisteminis blokasAMDSempron 145,2GBRAM+monitotius,pelė,klaviatūra	VNT	1,00	132,10
1364	120812830	Sisteminis blokasAMDSempron 145,2GBRAM+monitotius,pelė,klaviatūra	VNT	1,00	132,10
1365	120812831	Sisteminis blokasAMDSempron 145,2GBRAM+monitotius,pelė,klaviatūra	VNT	1,00	132,10
1366	120812832	Sisteminis blokasAMDSempron 145,2GBRAM+monitotius,pelė,klaviatūra	VNT	1,00	132,10
1367	120812833	Sisteminis blokasAMDSempron 145,2GBRAM+monitotius,pelė,klaviatūra	VNT	1,00	132,10
1368	120812834	Sisteminis blokasAMDSempron 145,2GBRAM+monitotius,pelė,klaviatūra	VNT	1,00	132,10
1369	120812835	Sisteminis blokasAMDSempron 145,2GBRAM+monitotius,pelė,klaviatūra	VNT	1,00	132,10
1370	120512634	Siurblys festool CTL 22 ESG	VNT	1,00	204,69
1371	021010243	Siuvimo mašina	VNT	1,00	106,72
1372	021011637	Skaičiuotuvus Citizen SDC-812BII	VNT	1,00	2,03
1373	021009304	Skaičiuotuvus Forpus 11004	VNT	1,00	4,17
1374	021009328	Skalbimo mašina,WMB 50811F BEKO	VNT	1,00	86,73
1375	021010127	Skardos el. viryklių Emmepi orkaitei. GN2/1h-65 mm	VNT	10,00	281,87
1376	021009805	Skardos el. viryklių Emmepi orkaitei.GN2/1h-40 mm	VNT	15,00	468,35
1377	021009674	Skeneris,Canon Cano Scan 4200FA4,3200x6400 dpi,USB 2,0	VNT	1,00	44,50
1378	021009893	Skersinis	VNT	1,00	0,10
1379	120512704	Skiedinio maišyklė OPTIMIX M	VNT	1,00	161,67
1380	021010753	Skylamušis didelis Novus	VNT	1,00	9,51
1381	021010810	Skylamušis didelis Novus	VNT	1,00	7,95
1382	021008823	Skylių valymo ritinėliai su rankena perforuotoms plokštėms	VNT	3,00	115,69
1383	120912029	Skulptūra	VNT	1,00	625,97
1384	021011528	Skustukas daržovėms metalinis	VNT	2,00	0,66
1385	021009028	Skustukas darž. skersinis (059)	VNT	1,00	1,28
1386	021009741	Skustukas daržovėms skersinis	VNT	3,00	4,32
1387	021010789	Skustukas žuviai (059)	VNT	1,00	8,59
1388	021011599	Slankmatis	VNT	1,00	15,58
1389	021010613	Slankmatis 125mm 0,1(0) Rusija 204035	VNT	1,00	3,34
1390	021008935	Slankmatis 150mm H3425	VNT	1,00	2,87
1391	120812929	Slėgio adapteris	VNT	1,00	154,10
1392	021011089	Slėgio vakuumo pompa	VNT	1,00	74,79
1393	021011576	Smigiui koteliai Anodided aliuminium	VNT	1,00	0,83
1394	021011642	Smigiui strėlytėsPro Brass Heavy	VNT	1,00	2,62
1395	021010157	Smulkintuvas ledų	VNT	1,00	16,60
1396	021009965	Sofa (įvairiaspalvė) (PARAMA)	VNT	1,00	3,88
1397	120812908	Spausdintuvas HP Laser Jet	VNT	1,00	208,02
1398	120812922	Spausdintuvas HP LASER JET 1100	VNT	1,00	188,55
1399	021009961	Spausdintuvas HPLJ 1018	VNT	1,00	44,62
1400	021010110	Spausdintuvas HPLJ 1018	VNT	1,00	44,00
1401	021011364	Spausdintuvas HPLJ 1018	VNT	1,00	41,47
1402	021009470	Spausdintuvas HPP1C 1315 Baltic	VNT	1,00	47,77
1403	021010590	Spausdintuvas Samsung SCX- 4824FN/SEE	VNT	1,00	106,92
1404	021009030	Spaustai PG-600	VNT	2,00	18,99
1405	021010103	Spaustai PG-600	VNT	2,00	18,99
1406	021009218	Spaustuvasi besisukantys 100mm 6229744	VNT	1,00	4,28
1407	021010404	Spaustuvasi PG 900	VNT	3,00	34,71
1408	021009136	Spaustuvasi PG-150	VNT	5,00	27,41
1409	021010189	Spaustuvasi PG-150	VNT	6,00	72,09
1410	021010537	Spaustuvasi PG-150	VNT	5,00	27,48
1411	021008942	Spaustuvasi PG-450	VNT	3,00	24,03
1412	021009014	Spaustuvasi PG-450	VNT	5,00	40,03
1413	021010343	Spaustuvasi PG-450	VNT	2,00	16,03
1414	021010601	Spaustuvasi PG-450	VNT	5,00	40,06
1415	021010924	Spaustuvasi PG-450	VNT	5,00	40,03
1416	021008888	Spaustuvasi PG-900	VNT	2,00	23,14
1417	021009940	Spaustuvasi PG-900	VNT	5,00	57,84
1418	021010387	Spaustuvas	VNT	1,00	12,31
1419	021011058	Spaustuvas	VNT	2,00	5,17
1420	021008814	Spaustuvas staklinis	VNT	1,00	52,35
1421	021010086	Specialios paskirties vežimėlis	VNT	1,00	53,25
1422	021010794	Spyna pakabinama	VNT	1,00	1,16
1423	021009018	Spinta	VNT	2,00	117,30
1424	021009176	Spinta	VNT	10,00	2,15

1425	021009323	Spinta	VNT	2,00	0,43
1426	021009371	Spinta	VNT	3,00	0,32
1427	021009464	Spinta	VNT	1,00	89,18
1428	021009599	Spinta	VNT	3,00	0,56
1429	021009712	Spinta	VNT	4,00	1,06
1430	021009903	Spinta	VNT	1,00	77,69
1431	021010034	Spinta	VNT	1,00	0,18
1432	021010178	Spinta	VNT	1,00	62,09
1433	021010290	Spinta	VNT	1,00	42,38
1434	021010462	Spinta	VNT	1,00	91,63
1435	021010560	Spinta	VNT	2,00	0,43
1436	021010770	Spinta	VNT	1,00	132,03
1437	021011024	Spinta	VNT	1,00	0,15
1438	021011431	Spinta	VNT	1,00	0,20
1439	021009155	Spinta 2-ju dalių	VNT	5,00	0,48
1440	021010542	Spinta 2-ju dalių	VNT	1,00	0,46
1441	021010981	Spinta 2-ju dalių	VNT	2,00	64,48
1442	021008981	Spinta 2-ju durų	VNT	2,00	0,30
1443	021009067	Spinta 2-ju durų	VNT	1,00	0,09
1444	021009957	Spinta 2-ju durų	VNT	2,00	0,43
1445	021010976	Spinta 2-ju durų	VNT	1,00	0,18
1446	021011054	Spinta 2-ju durų	VNT	4,00	0,85
1447	021009573	Spinta 3-ju durų	VNT	4,00	396,30
1448	021010881	Spinta 3-ju durų	VNT	1,00	85,41
1449	021011549	Spinta 4-ju durų	VNT	3,00	225,54
1450	021011081	Spinta drabužiams	VNT	1,00	22,48
1451	021010452	Spinta knygoms	VNT	1,00	37,66
1452	021011284	Spinta knygoms	VNT	1,00	0,20
1453	021009418	Spinta seifui	VNT	1,00	20,61
1454	021008988	Spinta sekcija	VNT	1,00	0,33
1455	021010141	Spinta -sekcija	VNT	1,00	7,98
1456	021010299	Spinta -sekcija	VNT	1,00	0,58
1457	021010503	Spinta -sekcija	VNT	3,00	1,44
1458	120812895	Spinta -sekcija	VNT	1,00	193,25
1459	120812850	Spinta- sekcija	VNT	1,00	213,05
1460	120812851	Spinta- sekcija	VNT	1,00	250,01
1461	120812861	Spinta- sekcija	VNT	1,00	213,05
1462	021011345	Spinta vaizdinėms priemonėms	VNT	1,00	0,20
1463	021009578	Spinta-sekcija	VNT	1,00	173,27
1464	021010568	Spinta-sekcija	VNT	1,00	173,27
1465	021008846	Spintelė	VNT	1,00	26,61
1466	021009250	Spintelė	VNT	2,00	3,77
1467	021010003	Spintelė	VNT	1,00	19,35
1468	021010133	Spintelė	VNT	1,00	10,29
1469	021010754	Spintelė	VNT	1,00	52,90
1470	021010913	Spintelė	VNT	1,00	22,36
1471	021010991	Spintelė	VNT	11,00	109,24
1472	021011264	Spintelė	VNT	209,00	30,46
1473	021011462	Spintelė	VNT	1,00	52,78
1474	021011467	Spintelė	VNT	1,00	0,14
1475	021008948	Spintelė (persirengimo kambaryje)	VNT	11,00	682,33
1476	021010511	Spintelė įmontuojama	VNT	2,00	40,28
1477	021009335	Spintelė po kriaukle	VNT	2,00	32,80
1478	021010943	Spintelė po kriaukle	VNT	1,00	26,74
1479	021011107	Spintelė po kriaukle	VNT	1,00	14,15
1480	021009822	Spintelė po kriaukle su lentyna	VNT	1,00	21,95
1481	021011202	Spintelė siaura	VNT	2,00	19,33
1482	021008926	Spintelė su lentyna	VNT	1,00	22,87
1483	021009732	Spintelė virtuvinei	VNT	15,00	1,61
1484	021009826	Spintelės bendrabutinės	VNT	40,00	178,66
1485	021009715	Spintelės eksponatams	VNT	3,00	109,01
1486	120512741	Spiralinė maišyklė OR 42 V su stovu	VNT	1,00	879,86
1487	021010690	Spyruoklių suspaudėjas	VNT	1,00	6,41
1488	021009979	Sportiniai bateliai	VNT	8,00	22,12
1489	021010198	Sportiniai sijonai	VNT	10,00	4,58
1490	021009688	Sriegimo rinkinys	VNT	1,00	13,39
1491	021010235	Sriegpjūvė M-12	VNT	2,00	2,01
1492	021009334	Sriegpjūvė	VNT	1,00	2,89
1493	021009897	Stacionarių stelažų komplektas	VNT	1,00	2266,63
1494	021010473	Stacionarus ekranas„BM“	VNT	1,00	39,66
1495	120512666	Staklės CUT-5	VNT	1,00	2625,39
1496	021011384	Staklės dviejų diskų galandavimo, „BKN-1500“	VNT	1,00	60,01
1497	021010150	Staklės galandavimo	VNT	1,00	16,97
1498	021009921	Staklės plytelėms pjaustyti	VNT	1,00	30,64
1499	021010821	Staklės plytelėms pjaustyti	VNT	1,00	7,76
1500	021009064	Staklės plytelių pjaustymui	VNT	1,00	12,70
1501	021011017	Staklės vert. gręžimo	VNT	1,00	106,09
1502	021009991	Stalai (skirtingų modelių) (parama)	VNT	11,00	8,55
1503	021011494	Stalai kavinės	VNT	10,00	126,50
1504	021010010	Stalai kompiuteriams	VNT	11,00	305,66

1505	021010193	Stalai kompiuteriams	VNT	12,00	167,37
1506	021009534	Stalai kompiuteriniai 2-jų vietų	VNT	3,00	69,85
1507	021011014	Stalai mokykliniai	VNT	16,00	133,15
1508	021009972	Stalai šaltkalviški metaliniai	VNT	7,00	1,00
1509	021010822	Stalai valgykliniai	VNT	17,00	105,13
1510	021008849	Stalas	VNT	9,00	261,30
1511	021008865	Stalas	VNT	4,00	79,59
1512	021008896	Stalas	VNT	2,00	58,11
1513	021009077	Stalas	VNT	1,00	23,80
1514	021009127	Stalas	VNT	4,00	106,30
1515	021009144	Stalas	VNT	1,00	43,23
1516	021009191	Stalas	VNT	1,00	63,16
1517	021009458	Stalas	VNT	11,00	2,04
1518	021009900	Stalas	VNT	10,00	143,31
1519	021010064	Stalas	VNT	1,00	0,06
1520	021010087	Stalas	VNT	2,00	60,72
1521	021010230	Stalas	VNT	1,00	15,41
1522	021010278	Stalas	VNT	16,00	0,94
1523	021010345	Stalas	VNT	8,00	187,77
1524	021010388	Stalas	VNT	1,00	73,36
1525	021010522	Stalas	VNT	2,00	120,92
1526	021010554	Stalas	VNT	1,00	0,38
1527	021010587	Stalas	VNT	1,00	0,15
1528	021010687	Stalas	VNT	12,00	113,69
1529	021010699	Stalas	VNT	1,00	16,16
1530	021010812	Stalas	VNT	1,00	42,05
1531	021010818	Stalas	VNT	1,00	9,48
1532	021010980	Stalas	VNT	1,00	38,85
1533	021011037	Stalas	VNT	1,00	0,13
1534	021011064	Stalas	VNT	2,00	173,46
1535	021011178	Stalas	VNT	1,00	18,85
1536	021011192	Stalas	VNT	5,00	57,12
1537	021011211	Stalas	VNT	2,00	0,12
1538	021009231	Stalas 1-os spintelės	VNT	1,00	0,08
1539	021009755	Stalas 1-os spintelės	VNT	2,00	0,17
1540	021011357	Stalas auditorinis	VNT	1,00	4,15
1541	021009828	Stalas bendrabutinis	VNT	14,00	0,85
1542	021010022	Stalas bendrabutinis	VNT	5,00	0,31
1543	021011524	Stalas bendrabutinis	VNT	2,00	0,13
1544	021010713	Stalas dėstytojo su stalčių bloku	VNT	1,00	59,64
1545	021010390	Stalas fizikos	VNT	18,00	1,61
1546	021010833	Stalas išpjaustymo	VNT	6,00	155,88
1547	021008999	Stalas kompiuteriui	VNT	1,00	98,42
1548	021009078	Stalas kompiuteriui	VNT	1,00	98,42
1549	021009179	Stalas kompiuteriui	VNT	1,00	98,42
1550	021009199	Stalas kompiuteriui	VNT	1,00	98,42
1551	021009689	Stalas kompiuteriui	VNT	1,00	18,12
1552	021009711	Stalas kompiuteriui	VNT	1,00	98,42
1553	021009799	Stalas kompiuteriui	VNT	1,00	23,54
1554	021009944	Stalas kompiuteriui	VNT	1,00	19,32
1555	021010208	Stalas kompiuteriui	VNT	1,00	98,42
1556	021010783	Stalas kompiuteriui	VNT	1,00	98,42
1557	021010841	Stalas kompiuteriui	VNT	1,00	98,42
1558	021011196	Stalas kompiuteriui	VNT	1,00	98,42
1559	021011382	Stalas kompiuteriui	VNT	1,00	98,42
1560	021011451	Stalas kompiuteriui	VNT	1,00	98,42
1561	021011542	Stalas kompiuteriui	VNT	1,00	98,42
1562	021010667	Stalas lyginimui	VNT	2,00	44,50
1563	021008752	Stalas mokyklinis	VNT	7,00	0,56
1564	021009110	Stalas mokyklinis	VNT	84,00	5,57
1565	021009229	Stalas mokyklinis	VNT	6,00	120,18
1566	021009477	Stalas mokyklinis	VNT	14,00	0,63
1567	021009639	Stalas mokyklinis	VNT	16,00	0,57
1568	021009798	Stalas mokyklinis	VNT	13,00	0,47
1569	021010596	Stalas mokyklinis	VNT	8,00	87,98
1570	021010787	Stalas mokyklinis	VNT	4,00	0,52
1571	021010814	Stalas mokyklinis	VNT	1,00	0,06
1572	021011230	Stalas mokyklinis	VNT	17,00	0,74
1573	021011423	Stalas mokyklinis	VNT	2,00	35,89
1574	021011476	Stalas mokyklinis	VNT	4,00	39,03
1575	021010331	Stalas mokytojo	VNT	1,00	0,07
1576	021011050	Stalas mokytojų (302 akb.)	VNT	1,00	23,73
1577	021009556	Stalas pristatomas	VNT	1,00	30,17
1578	021010247	Stalas su 50 mm borteliu ir viena lentyna (P-0003)	VNT	1,00	138,83
1579	021010296	Stalas su 50 mm borteliu ir viena lentyna (P-0003)	VNT	1,00	138,83
1580	021010335	Stalas su 50 mm borteliu ir viena lentyna (P-0003)	VNT	1,00	138,83
1581	021011055	Stalas su 50 mm borteliu ir viena lentyna (P-0003)	VNT	1,00	138,83
1582	021011124	Stalas su 50 mm borteliu ir viena lentyna (P-0003)	VNT	1,00	138,83
1583	021009375	Stalas su stumdomomis durimis	VNT	1,00	0,13
1584	120812860	Stalas su viena lentyna	VNT	1,00	228,26

1585	120812892	Stalas su viena lentyna	VNT	1,00	228,26
1586	021009291	Stalas šaltkalviškas	VNT	16,00	2,33
1587	021009846	Stalas šaltkalviškas	VNT	11,00	1,05
1588	021009845	Stalas šaltkalviškas su spaust.	VNT	11,00	1,17
1589	021009807	Stalčių blokas	VNT	1,00	50,68
1590	120812783	Stalinis kompiuteris su programine įranga Think Centre	VNT	1,00	341,13
1591	021009769	Stalinis skaičiuotuvas CITIZEN SDC- 888TII/554	VNT	1,00	5,77
1592	021010052	Stalinis skaičiuotuvas CITIZEN SDC-805II	VNT	1,00	1,75
1593	021009402	Staliukas grafoprojektoriui	VNT	1,00	9,06
1594	021010293	Staliukas saloninis	VNT	1,00	45,25
1595	021009412	Staliukas su stalčiais televizoriaus	VNT	1,00	20,67
1596	021011400	Staliukas svetainės	VNT	1,00	12,27
1597	021009673	Staliukas televizoriui	VNT	2,00	13,19
1598	021009084	Staliukas žurnalinis	VNT	1,00	19,99
1599	021011188	Staliukas	VNT	1,00	6,22
1600	021009112	Stalo indų dėžutė	VNT	3,00	11,06
1601	021010915	Stalo marmitas	VNT	1,00	40,04
1602	021010330	Stalo šakutė	VNT	24,00	11,79
1603	021009200	Stalo teniso stalas	VNT	1,00	81,70
1604	021010490	Statybiniai šalmi	VNT	10,00	12,57
1605	021011438	Statinė 35l	VNT	1,00	2,77
1606	021010860	Statinės 85l	VNT	1,00	5,71
1607	021009425	Statinės plastmasinės	VNT	2,00	8,29
1608	021010529	Statinės plastmasinės	VNT	1,00	5,19
1609	021009740	Statinių išdėstymo, bendrabučio patalpų ir kanalizacijos tinklų kadastrinių matavimų (CD)	VNT	1,00	13,49
1610	021010646	Stelažas	VNT	2,00	31,55
1611	021009301	Stetofonendoskopas	VNT	1,00	23,50
1612	021011613	Stetoskopas	VNT	1,00	4,78
1613	021009487	Stiklinė	VNT	6,00	0,55
1614	021010043	Stiklinė apvali	VNT	15,00	2,26
1615	021010096	Stiklinė salotinė 265ml	VNT	3,00	0,90
1616	120512730	Stoginis dūmų bnutraukiamasis ventiliatorius	VNT	1,00	882,50
1617	120512820	Stoginis dūmų bnutraukiamasis ventiliatorius	VNT	1,00	882,50
1618	021008934	Stovas gruzdintuvei su lentyna apačioje (P-0003)	VNT	1,00	95,67
1619	021009355	Stovas į gerimui duben,	VNT	1,00	2,52
1620	021010993	Stovas lentelėms sudėti	VNT	3,00	52,81
1621	120512707	Stovas maišyklei Protol MSP 57	VNT	1,00	238,80
1622	021009569	Stovas su filtru daržovių valymo mašinai(P-0003)	VNT	1,00	67,64
1623	120812869	Stovas su lentyna kreipiančiosiom GN indams	VNT	1,00	133,49
1624	021010055	Stovas su ženklu (slidus paviršius)	VNT	2,00	13,69
1625	021011436	Stovas žurnalams „Gestalt“ 40 skyrių A4,juodas	VNT	1,00	101,60
1626	021011021	Stovėlis 18 cm	VNT	3,00	24,35
1627	120512616	Sulankstoma hidraulinė gervė PPT 0607/C	VNT	1,00	163,15
1628	021009796	Suolai	VNT	1,00	61,59
1629	021010527	Suolas	VNT	1,00	2,51
1630	021010272	Suolelis gimnastikos	VNT	6,00	0,30
1631	021010959	Susegejas4-14mm P-55024	VNT	1,00	2,88
1632	021009332	Suvirinimo aparatas 1 faz.	VNT	1,00	44,22
1633	120512745	Suvirinimo aparatas SUPER MIGGER	VNT	1,00	281,81
1634	120512768	Suvirinimo pusautomatis SP-150	VNT	1,00	229,27
1635	021009565	Suvirinimo transformatorius	VNT	1,00	100,43
1636	021010482	Svarmenys	VNT	6,00	16,28
1637	021010494	Svarmenys	VNT	8,00	10,92
1638	021010711	Svarmenys 10 kg	VNT	1,00	13,70
1639	021010872	Svarmenys 15 kg	VNT	1,00	17,47
1640	021010809	Svarmenys 9 kg	VNT	2,00	12,46
1641	021010338	Svarstyklės	VNT	1,00	35,19
1642	120512740	Svarstyklės	VNT	1,00	226,19
1643	021008861	Svarstyklės (P-0003)	VNT	1,00	85,43
1644	021009859	Svarstyklės (P-0003)	VNT	1,00	85,43
1645	021010505	Svarstyklės (P-0003)	VNT	1,00	85,43
1646	021011175	Svarstyklės (P-0003)	VNT	1,00	85,43
1647	021011580	Svarstyklės D1-6	VNT	2,00	105,58
1648	021011547	Svarstyklės elektroninės	VNT	1,00	8,05
1649	021011268	Svertuvas 10 kg	VNT	1,00	0,53
1650	120812894	Svetainės minkšta dalis 3+1	VNT	1,00	339,38
1651	021010681	Svoris 0,5 kg	VNT	2,00	1,75
1652	021009138	Svoris 1,25kg	VNT	2,00	3,02
1653	021009702	Svoris 10 kg	VNT	2,00	16,34
1654	021010850	Svoris 15 kg	VNT	2,00	24,14
1655	021008786	Svoris 20 kg	VNT	2,00	32,43
1656	021009384	Šachmatai 95-C-01	VNT	1,00	4,65
1657	021008853	Šachmatai magnetiniai	VNT	2,00	3,26
1658	021011195	Šachmatų laikrodis	VNT	2,00	0,04
1659	021009049	Šakės	VNT	1,00	1,07
1660	021010065	Šakotuvas	VNT	1,00	20,11
1661	120812904	Šakotuvas Switch	VNT	1,00	148,19
1662	021010491	Šakutė desertinė	VNT	6,00	1,97
1663	021009075	Šakutė omarams	VNT	6,00	6,71
1664	021010182	Šakutė Pitagora	VNT	3,00	2,37

1665	021010327	Šakutė sausai mesai	VNT	6,00	2,36
1666	021009557	Šakutė Stresa desertinė	VNT	21,00	5,26
1667	021010576	Šakutė Stresa šaltiems užkandžiams	VNT	15,00	5,83
1668	021010734	Šakutė Stresa žuviai	VNT	27,00	14,64
1669	021011246	Šakutė žuviai serviruoti	VNT	6,00	12,85
1670	120512817	Šaldiklis	VNT	1,00	622,20
1671	021009017	Šaldiklis „Snaigė“	VNT	1,00	120,15
1672	021009196	Šaldytuvas	VNT	1,00	4,22
1673	021009258	Šaldytuvas	VNT	1,00	82,96
1674	021009330	Šaldytuvas	VNT	1,00	82,96
1675	021009747	Šaldytuvas	VNT	1,00	82,96
1676	120512702	Šaldytuvas	VNT	1,00	191,06
1677	120512736	Šaldytuvas	VNT	1,00	474,63
1678	120512816	Šaldytuvas	VNT	1,00	880,72
1679	120512625	Šaldytuvas RF 390 1803A OOSN R2A	VNT	1,00	136,63
1680	021010605	Šaldytuvas-šaldiklis „Snaigė“	VNT	1,00	85,47
1681	120812891	Šaldomas stalas	VNT	1,00	954,67
1682	021010963	Šaltkalviški darbo stalai	VNT	12,00	1,14
1683	021009392	Šaškes su lenta	VNT	2,00	1,24
1684	021011629	Šaškių minkšta lenta	VNT	1,00	0,83
1685	021011238	Šaukštas baro	VNT	5,00	11,30
1686	021011416	Šaukštas greifrutui (059)	VNT	1,00	2,62
1687	021011226	Šaukštas marm.Pivts	VNT	5,00	2,82
1688	021010464	Šaukštas rutuliukams gaminti 10 mm (059)	VNT	1,00	2,36
1689	021010395	Šaukštas rutuliukams gaminti 22 mm (059)	VNT	1,00	2,36
1690	021009363	Šaukštas rutuliukams gaminti 25/30 mm (059)	VNT	1,00	1,29
1691	021009928	Šaukštas Stresa	VNT	26,00	10,17
1692	021009056	Šaukštas Stresa padažams	VNT	4,00	6,54
1693	021009504	Šaukštas Stresa sriubai	VNT	6,00	2,40
1694	021010677	Šaukštas sviestui (059)	VNT	1,00	1,09
1695	021009919	Šaukštas šaltiems užkandžiams Hotel	VNT	10,00	8,83
1696	021009011	Šaukštas virtuvinis IIEHER 33,5 cm (059)	VNT	3,00	4,41
1697	021009616	Šaukštas virtuvinis ZIEHER (059)	VNT	3,00	4,41
1698	021010968	Šaukšteliai arbatiniai	VNT	9,00	0,87
1699	021009050	Šaukštelis	VNT	3,00	0,80
1700	021009087	Šaukštelis	VNT	7,00	10,15
1701	021009770	Šaukštelis	VNT	4,00	8,98
1702	021010961	Šaukštelis	VNT	1,00	1,57
1703	021011409	Šaukštelis	VNT	4,00	5,45
1704	021011466	Šaukštelis Pitagora	VNT	10,00	4,69
1705	021011042	Šaukštelis Stresa	VNT	12,00	2,70
1706	021010507	Šaukštelis Stresa konj.	VNT	18,00	3,96
1707	021008901	Šepetys	VNT	1,00	19,10
1708	021011038	Šepetys aštrus	VNT	1,00	0,37
1709	021011097	Šepetys su šluoste	VNT	2,00	5,36
1710	021010929	Šepetukas su rankena TR018	VNT	1,00	0,72
1711	021010887	Šildytuvas	VNT	1,00	40,48
1712	021011130	Šildytuvas	VNT	3,00	24,97
1713	021011290	Šildytuvas 50 l	VNT	1,00	32,01
1714	021010538	Šildytuvas dujinis	VNT	1,00	59,61
1715	021010463	Šildytuvas SG 150R virš.	VNT	1,00	27,35
1716	021010495	Šildytuvas SG150R virš	VNT	1,00	29,30
1717	021010759	Šildytuvas vandens SG 300R	VNT	1,00	32,26
1718	021010655	Šildytuvas vandens SG50	VNT	1,00	35,74
1719	021011062	Šildytuvas vandens SG50	VNT	1,00	35,73
1720	021009253	Šildytuvas vandens SG80 1200 W	VNT	5,00	196,01
1721	021009601	Šildytuvas VANSO 10L	VNT	1,00	23,17
1722	021010888	Šiukšliadėžė 30 l	VNT	1,00	2,35
1723	021008974	Šiukšliadėžė	VNT	2,00	7,82
1724	021009181	Šiukšliadėžė	VNT	1,00	4,08
1725	021009245	Šiukšliadėžė	VNT	2,00	3,88
1726	021009880	Šiukšliadėžė	VNT	4,00	2,18
1727	021009935	Šiukšliadėžė	VNT	3,00	4,03
1728	021011080	Šiukšliadėžė	VNT	1,00	0,27
1729	021011045	Šiukšliadėžė 15 l	VNT	2,00	4,60
1730	021011358	Šiukšliadėžė 25 l	VNT	1,00	2,29
1731	021009904	Šiukšlių dėžė	VNT	1,00	2,30
1732	021009165	Šiukšlių dėžė 12 ltr	VNT	1,00	1,94
1733	021010510	Šiukšlių dėžė 12l	VNT	1,00	1,94
1734	021009225	Šiukšlių dėžė 12l Standart Plafor	VNT	2,00	3,71
1735	021011475	Šiukšlių dėžė 7l	VNT	3,00	4,03
1736	021011152	Šiukšlių dėžė su svirtimi	VNT	1,00	2,27
1737	021010738	Šiukšlių dėžės a2	VNT	31,00	22,53
1738	021009252	Šlifatorius kampinis W 7-125	VNT	1,00	42,67
1739	021010435	Šlifavimo mašina Festool DTS 400 EQ (P-0003)	VNT	1,00	102,78
1740	120512806	Šlifavimo mašina Festool RAS 180.03 E-HR su priedais BG-85	VNT	1,00	404,02
1741	120512683	Šlifavimo mašina Festool RO 125 FEQ-Plus	VNT	1,00	165,53
1742	120512684	Šlifavimo mašina Festool RO 125 FEQ-Plus	VNT	1,00	165,53
1743	120512805	Šlifavimo mašina su priedais Festool RAS 115.04 Set	VNT	1,00	151,73
1744	120512658	Šlifavimo staklės	VNT	1,00	310,59

1745	021011270	Šlifavimo staklės (PARAMA)	VNT	1,00	18,11
1746	021008762	Šluostė celiuliozinė geltona 20x188	VNT	4,00	0,67
1747	021009236	Šluostė celiuliozinė mėlyna 20x188	VNT	2,00	0,34
1748	021009853	Šluostė celiuliozinė rausva 20x188	VNT	7,00	1,17
1749	021010659	Šluostė celiuliozinė žalia 20x330	VNT	12,00	3,56
1750	021009885	Šluostė celiuliozinė žalia 20x188	VNT	10,00	1,68
1751	021010172	Šluostė mikrofibrinė 40x40 geltona	VNT	5,00	4,18
1752	021009019	Šluostė nepaliekanti pūkų 38x38 geltona	VNT	2,00	1,37
1753	021009833	Šluostė nepaliekanti pūkų 38x38 mėlyna	VNT	10,00	6,84
1754	021010005	Šluostė Twinex 33x30 mėl/geltona	VNT	3,00	1,99
1755	021010513	Šluostė Twinex 33x30 žalia/geltona	VNT	2,00	1,33
1756	021011389	Šluostė valymo/polimerinė 40x50	VNT	11,00	2,90
1757	021009489	Šluostės Viesailž 38x40 mėlyna	VNT	3,00	0,30
1758	021009432	Šluota	VNT	1,00	1,90
1759	021010799	Šluotelė plakimui	VNT	1,00	1,53
1760	021009213	Šokdynė virvinė	VNT	1,00	0,47
1761	021009887	Šokdynės	VNT	1,00	1,81
1762	021011300	Šonkaulių išemiklis	VNT	1,00	0,63
1763	021008772	Štanga	VNT	1,00	0,12
1764	021010470	Štanga 50 kg	VNT	1,00	32,31
1765	021010078	Štangos grifas didysis	VNT	1,00	18,73
1766	021008986	Šviestuvai pastatomi	VNT	7,00	74,79
1767	021009966	Šviestuvai pastatomi	VNT	7,00	36,39
1768	021009342	Taburetė	VNT	47,00	57,34
1769	021010447	Taburetė	VNT	28,00	97,62
1770	021010748	Taburetė	VNT	40,00	69,61
1771	021011013	Taburetė	VNT	10,00	19,23
1772	021009282	Taurė šampanui	VNT	4,00	2,00
1773	021011171	Taurė vynui Claret 240ml	VNT	3,00	1,72
1774	021009704	Taurės baltam vynui 190ml	VNT	8,00	3,83
1775	021009751	Taurės Fleuer (brendžiui) 6 vnt.	VNT	1,00	4,90
1776	021009360	Taurės Fleuer (vynui) 6 vnt.	VNT	1,00	0,62
1777	021009728	Taurės konjakui	VNT	4,00	2,40
1778	021009210	Taurės raudonam vynui 150ml	VNT	16,00	7,88
1779	021011254	Taures vynui	VNT	5,00	3,00
1780	021009981	Tekinimo staklės 1A-616130-19-26	VNT	1,00	0,33
1781	021009141	Telefonas Motorola ME 5051-1	VNT	1,00	17,91
1782	021009026	Telefonas PANASONIC	VNT	1,00	11,95
1783	021009518	Telefono aparatas	VNT	1,00	8,16
1784	021011104	Telefono aparatas	VNT	1,00	8,29
1785	021011127	Telefono aparatas	VNT	3,00	22,25
1786	021011036	Telefono aparatas Audioline TEL 29 Baltik	VNT	1,00	5,16
1787	021009868	Telefono aparatas Audioline TEL19	VNT	1,00	8,36
1788	120812912	Telekomunikacinė sistema	VNT	1,00	1008,57
1789	021009947	Televizorius	VNT	1,00	61,32
1790	120512664	Televizorius LCD 20LS5R LG	VNT	1,00	146,95
1791	120512681	Televizorius LCD 20LS5R LG	VNT	1,00	146,95
1792	120512692	Televizorius LCD 20LS5R LG	VNT	1,00	146,95
1793	120512697	Televizorius LCD 20LS5R LG	VNT	1,00	146,95
1794	120512703	Televizorius LCD 20LS5R LG	VNT	1,00	146,95
1795	120512621	Televizorius LCD 32LC52 LG	VNT	1,00	271,38
1796	120512665	Televizorius LCD 32LC52 LG	VNT	1,00	146,95
1797	021009027	Televizorius LGCF-20	VNT	1,00	96,41
1798	021010660	Televizorius Samsung CK-501 FZR	VNT	1,00	94,27
1799	021011199	Temple	VNT	2,00	0,39
1800	021010183	Templė M12 pak kilpa -kablys	PAK	1,00	1,13
1801	021009233	Teniso stalas	VNT	2,00	0,37
1802	021010641	Teptukas konditerijos gaminiams 40 mm.	VNT	2,00	4,34
1803	021009466	Teptukas konditerijos gaminiams 75 mm	VNT	2,00	5,72
1804	021009794	Teptukas konditerijos gaminiams 60 mm.	VNT	2,00	6,07
1805	021009102	Termometras	VNT	1,00	60,84
1806	021011412	Termometras	VNT	1,00	13,35
1807	021009677	Termometras TS 7A-20+70 su m.p.	VNT	1,00	5,19
1808	021011530	Termosas 2,5l	VNT	3,00	21,40
1809	021008890	Termosas metalinis 2.2l	VNT	1,00	15,42
1810	021011240	Termoventiliatorius	VNT	1,00	4,63
1811	021010492	Testeris įtampos100-500V	VNT	1,00	31,42
1812	120512775	Tešlos iškočiojimo mašina	VNT	1,00	1254,79
1813	120512793	Tinkavimo agregatas su purkštuvu, šlapiam mišiniui Giotto, Turbosol	VNT	1,00	3416,26
1814	021009159	Tinklelis	VNT	2,00	12,39
1815	021011007	Tinklelis krepšinio lankui	VNT	2,00	1,91
1816	021010842	Tinklinio kamuolys	VNT	1,00	5,27
1817	021010394	Tinklo diskų masyvas D-Link DNS 323	VNT	1,00	71,33
1818	120812741	Tinklo komutatorius 24 pat (lokalaus kompiuterių tinklo įranga)	VNT	1,00	137,89
1819	120512809	Tolimatis lazerinis BOSCH DLE 150	VNT	1,00	177,98
1820	021010765	Tolimatis ultragarsinis	VNT	1,00	34,86
1821	021009436	Tortinė	VNT	1,00	5,72
1822	021010530	Tortinė	VNT	1,00	2,99
1823	021011000	Tortinė	VNT	1,00	7,49
1824	021011158	Tortinė	VNT	1,00	1,23

1825	021010082	Torto dalintuvas	VNT	2,00	22,87
1826	120812931	"Toshiba xc 2000"daugial.terpės projektorius su dokum.atvaizd.kamera	VNT	1,00	362,79
1827	021009442	Transformatorius ant rėmelio	VNT	1,00	0,01
1828	021011515	Treniruoklis„GO Primus"	VNT	1,00	150,71
1829	021009183	Tribūna	VNT	1,00	4,72
1830	021010526	Tribūna	VNT	1,00	21,68
1831	021009783	Trikampė skarytė	VNT	10,00	2,16
1832	021009190	Trintuvė	VNT	3,00	56,10
1833	021010244	Trintuvė 18 cm	VNT	3,00	25,50
1834	021010444	Trintuvė keturkampė metalinė (059)	VNT	2,00	6,99
1835	021009837	Trintuvė met 4 kamp.	VNT	2,00	6,99
1836	021010160	Trintuvių rinkinys	VNT	3,00	15,53
1837	021008755	Universali metalinė spinta SD 3240 (P-0003)	VNT	1,00	131,49
1838	021008845	Universali metalinė spinta SD 3240 (P-0003)	VNT	1,00	131,49
1839	021008945	Universali metalinė spinta SD 3240 (P-0003)	VNT	1,00	131,49
1840	021009007	Universali metalinė spinta SD 3240 (P-0003)	VNT	1,00	131,49
1841	021009158	Universali metalinė spinta SD 3240 (P-0003)	VNT	1,00	131,49
1842	021011184	Universali metalinė spinta SD 3240 (P-0003)	VNT	1,00	131,49
1843	021011212	Universali metalinė spinta SD 3240 (P-0003)	VNT	1,00	131,49
1844	021011259	Universali metalinė spinta SD 3240 (P-0003)	VNT	1,00	131,49
1845	021011301	Universali metalinė spinta SD 3240 (P-0003)	VNT	1,00	131,49
1846	021011302	Universali metalinė spinta SD 3240 (P-0003)	VNT	1,00	131,49
1847	021010246	Uždanga užkulisiams 1,5x4,10	VNT	2,00	9,30
1848	021009775	Užuolaida voniai	VNT	1,00	3,73
1849	021009526	Užuolaidos	VNT	1,00	8,05
1850	021009658	Užuolaidos	VNT	1,00	12,07
1851	021011321	Užvalkalas antklodei 140x200	VNT	10,00	50,72
1852	021009694	Užvalkalas antklodei 200x200	VNT	8,00	68,76
1853	021009693	Užvalkalas pagalvei 50x70	VNT	52,00	71,80
1854	021011401	Vaisinė ant kojeles	VNT	1,00	3,05
1855	021010415	Vaisių ir daržovių dekoravimo įrankių rinkinys.	VNT	1,00	121,59
1856	021010042	Vaistinė su vaistais	VNT	3,00	8,75
1857	120512744	vaizdo stebėjimo sistema	VNT	1,00	1421,57
1858	021008826	Valgykliniai suolai	VNT	30,00	64,82
1859	021009311	Valgomasis stalas	VNT	4,00	155,73
1860	021009226	Vandens minkštintuvas	VNT	1,00	28,92
1861	021009559	Vandens minkštintuvas	VNT	2,00	47,47
1862	021010669	Vandens pašildytojas	VNT	1,00	25,13
1863	021009879	Vandens šildytuvas	VNT	1,00	37,13
1864	021010549	Vandens šildytuvas	VNT	1,00	41,15
1865	120512747	Vandens šildytuvas EO 120/380	VNT	1,00	138,89
1866	120512754	Vandens šildytuvas EO 120/380	VNT	1,00	129,47
1867	021011465	Varžtų įsukimo gylis ribotuvas	VNT	4,00	22,55
1868	021011471	Vaza	VNT	1,00	4,84
1869	021010909	Vaza-taurė	VNT	1,00	0,07
1870	021009215	Vazonas 1,5 D	VNT	2,00	2,36
1871	021008885	Vazonas cilindras aukštas VCN-2	VNT	1,00	1,57
1872	021009308	Vazonas su padėklu	VNT	1,00	0,55
1873	021009881	Vazonas Toscania-4 plafor	VNT	4,00	1,85
1874	021011099	Vazonas VA-2	VNT	1,00	1,10
1875	021009292	Vazonas VA-3	VNT	5,00	7,40
1876	021011123	Vazonas VA-4	VNT	4,00	7,08
1877	021011298	Vazonas VA-5	VNT	1,00	2,11
1878	021010504	Vazonas VA-6	VNT	2,00	5,30
1879	021008965	Veidrodis	VNT	4,00	7,30
1880	021009454	Veidrodis	VNT	1,00	0,16
1881	021009527	Veidrodis	VNT	1,00	5,77
1882	021009835	Veidrodis	VNT	1,00	11,32
1883	021010146	Veidrodis	VNT	1,00	0,73
1884	021010184	Veidrodis	VNT	1,00	0,80
1885	021010223	Veidrodis	VNT	1,00	0,67
1886	021010432	Veidrodis	VNT	3,00	9,05
1887	021010544	Veidrodis	VNT	1,00	15,08
1888	021010589	Veidrodis	VNT	1,00	1,95
1889	021010729	Veidrodis	VNT	1,00	1,70
1890	021011485	Veidrodis	VNT	1,00	0,88
1891	021010037	Veidrodis 500x400	VNT	2,00	3,91
1892	021008915	Veidrodis skaidrus	VNT	1,00	5,07
1893	021011512	Veidrodis skaidrus	VNT	6,00	33,44
1894	021011260	Veidrodis su lentynėle	VNT	3,00	33,94
1895	021009722	Vėjapjovė P56-678SMDW	VNT	1,00	125,57
1896	021009484	Vestibiulinė katedra	VNT	1,00	62,72
1897	021011529	Vestibiulio budinčios katedra	VNT	1,00	62,39
1898	021010361	Vežimėliai stalių	VNT	2,00	42,94
1899	021010838	Vežimėlis	VNT	1,00	5,02
1900	021011291	Vežimėlis	VNT	2,00	7,55
1901	021008872	Vežimėlis (3 lentynų su stabdžiais) (P-0003)	VNT	1,00	94,92
1902	021010904	Vežimėlis diagnostikos stendui „DASPAS-37"	VNT	1,00	75,42
1903	021010100	Vežimėlis Magic Hotel	VNT	1,00	123,96
1904	021011351	Vežimėlis magic line	VNT	1,00	116,72

1905	021010546	Vežimėlis NICKL 25 I kib	VNT	2,00	251,14
1906	120512811	Vežimėlis plokštėms tarnsportuoti	VNT	1,00	136,45
1907	021009059	Vežimėlis servravimo Ale	VNT	1,00	56,57
1908	021009386	Vežimėlis servravimui (2 lentynų)(P-0003)	VNT	1,00	74,16
1909	021011378	Vežimėlis su ratukais. Dviejų aukštų, su rankenėlem iš abiejų pusių.	VNT	1,00	60,71
1910	021011420	Vežimėlis su ratukais. Trijų aukštų, su rankenėlem iš abiejų pusių.	VNT	1,00	86,73
1911	021011590	Vežimėlis SXC0100 TC301	VNT	1,00	28,79
1912	021011562	Vežimėlis SXC303C TC303C	VNT	1,00	33,69
1913	021011649	Vežimėlis SXC304C TC304C	VNT	1,00	41,23
1914	021010474	Vežimėlis žarnoms TAG	VNT	1,00	4,61
1915	021009154	Vibracinis šlifuoכלis Makita 9046 (P-0003)	VNT	1,00	98,04
1916	021011222	Vibracinis šlifuoכלis Makita 9046 (P-0003)	VNT	1,00	98,04
1917	021009150	Vienguba sieninė lentyna	VNT	2,00	3,36
1918	120512748	Vienvietis drožlių siurbimo įrenginys PO-1	VNT	1,00	216,83
1919	20200817 [021]	Viešbučio darbuotojo kostiumas	VNT	3,00	37,71
1920	021010784	Virdulys elektrinis EE J1803	VNT	2,00	9,31
1921	021009203	Virdulys nerūdijančio plieno,3,5l	VNT	1,00	6,75
1922	021009617	Virėjo klumpės juodos 40	VNT	4,00	53,40
1923	021009999	Virėjo klumpės juodos 41	VNT	9,00	120,14
1924	021010004	Virėjo klumpės juodos 42	VNT	5,00	66,74
1925	021010008	Virėjo klumpės juodos 43	VNT	2,00	26,70
1926	021009562	Virėjo klumpės juodos 44	VNT	2,00	26,70
1927	021009267	Vyriška liemenė M dydžio bordo	VNT	2,00	13,64
1928	021009479	Virtuvės rinkiniai pakabinami (grabštas makaronams)	VNT	4,00	15,58
1929	021009912	Virtuvės rinkiniai pakabinami (kiaurasamtis 11 cm)	VNT	4,00	15,58
1930	021010136	Virtuvės rinkiniai pakabinami (padažinis šaukštas)	VNT	4,00	15,12
1931	021011218	Virtuvės rinkiniai pakabinami (pakaba įrankiams 60 cm)	VNT	4,00	26,19
1932	021009929	Virtuvės rinkiniai pakabinami (perforuota mentele)	VNT	4,00	11,96
1933	021008837	Virtuvės rinkiniai pakabinami (plakiklis)	VNT	4,00	10,65
1934	021010068	Virtuvės rinkiniai pakabinami (samtelis diam 6 cm)	VNT	4,00	12,11
1935	021009437	Virtuvės rinkiniai pakabinami (samtelis diam 9 cm)	VNT	4,00	17,04
1936	021009461	Virtuvės rinkiniai pakabinami (virėjo šakutė)	VNT	4,00	9,40
1937	021011012	Virtuvės rinkiniai pakabinami (virėjo šakutė)	VNT	4,00	12,11
1938	021009426	Virtuvės rinkiniai pakabinami (virėjo šaukštas perforuotas)	VNT	4,00	12,11
1939	021010332	Virtuvės šaukštas	VNT	4,00	10,35
1940	021010771	Vitrina	VNT	1,00	6,28
1941	021011539	Volelis gipsk.subadymui prieš plokščių drėkinimą,siek.jas išlenkti	VNT	3,00	104,56
1942	021009101	Vonele ovali 65L PL. TEAM ART.	VNT	2,00	4,40
1943	021010205	Vonele su rankena	VNT	1,00	1,67
1944	021008956	Vonia emaliuota 1,0*0,7m+koj.emalia(JP-12)	VNT	1,00	31,11
1945	021009785	Vonios kambario spintelė (P-0003)	VNT	1,00	95,26
1946	021010900	Vonios kilimėlis 50x70	VNT	10,00	9,34
1947	021011627	Vožtuvų nuėmėjas	VNT	1,00	9,49
1948	021010311	WC valiklis 1litr	VNT	8,00	3,77
1949	021011333	Žarnos priešgaisrinės	VNT	2,00	39,22
1950	021008895	Židinyš-ugniakuras CHEMINEES DIFFUSION Quantum A2 14kW	VNT	1,00	125,70
1951	021011179	Žiedas servravimui	VNT	30,00	19,93
1952	021011084	Žiedas tortams 28x6 cm plieninis (059)	VNT	1,00	3,20
1953	021011220	Žiedų suspaudėjas	VNT	1,00	4,53
1954	021009388	Žirkklės gyvatvorėms	VNT	1,00	3,93
1955	021010241	Žirkklės gyvatvorėms	VNT	1,00	2,31
1956	021009529	Žirkklės paukštiečiai (059)	VNT	1,00	4,15
1957	021010717	Žirkklės šakoms	VNT	1,00	2,90
1958	021008878	Žirkklės virtuvinės 21,5 cm (059)	VNT	1,00	2,43
1959	021009603	Žnyplės (30,5)	VNT	2,00	14,84
1960	021009632	Žnyplės grilio (30,0 cm)	VNT	2,00	4,25
1961	021008868	Žnyplės grilio (38,0 cm)	VNT	2,00	3,59
1962	021009719	Žnyplės ledui	VNT	1,00	1,27
1963	021009542	Žnyplės mažos Sausa	VNT	1,00	0,41
1964	021009734	Žnyplės plytelėms laužti	VNT	3,00	17,80
1965	021010054	Žnyplės profiliams sujungti	VNT	2,00	54,28
1966	021010501	Žvakidė	VNT	1,00	10,43
1967	021011523	Žvakidė aps.18cm	VNT	3,00	15,94
1968	021011039	Žvakidė aps.35cm	VNT	3,00	48,09
1969	021010907	"Automobilio „Opel Kadet "" maketas""	VNT	1,00	86,89
1970	021009366	"Knyga „Dokumentų rengimas, tvarkymas, apskaita ir saugojimas""	VNT	1,00	5,47
1971	021011586	"Knyga „Jmonės dokumentai "" su CD II versija""	VNT	1,00	8,40
1972	021011098	"Kompaktinė plokštelė „Jdomioji Lietuvos istorija""	VNT	1,00	18,45
1973	021011094	"Paveikslas„Gėlių natiumortas""	VNT	1,00	72,55
1974	021010138	"Paveikslas„Kopos ir vėjas""	VNT	1,00	78,86
1975	021009634	"Paveikslas„Kopos""	VNT	2,00	157,72
1976	021011439	"Paveikslas„Natiumortas""	VNT	1,00	44,16
1977	021009720	"Paveikslas„Ruduo""	VNT	1,00	53,63
1978	021009930	"PJ MKP „Epochos ir stiliai"" Lietuvių - rusų ir rusų - lietuvių žodynas""	VNT	1,00	13,61
1979	021010137	"PJ MKP Tarptautinių žodžių žodynas ""Interleksis""	VNT	1,00	16,51
1980	021009223	"PJ MKP„Crocodile technology""	VNT	1,00	204,47
1981	021010197	"PJ MKP„Lietuvių k. bendrinė tartinė""	VNT	1,00	4,92
1982	021011614	"PJ„Profit-W""Finansinių procesų vald. ir apsk. darbo vieta""	VNT	1,00	98,12
1983	112012843	"PROGRAMINĖ ĮRANGA ""PROFIT - W"" ILGALAIKIO TURTO APSKAITA"	VNT	1,00	305,84
1984	112012843N	"PROGRAMINĖ ĮRANGA ""PROFIT - W"" ILGALAIKIO TURTO APSKAITA"	VNT	1,00	455,57

Vilnius 2018 m.

2065	021011544	Antspaudas su mokyklos rekvizitais	VNT	1,00	6,84
2066	120912075	Bibliotekų fondai	VNT	1,00	107367,69
2067	021010506	Dabartinės lietuvių kalbos žodynas	VNT	1,00	12,77
2068	021009899	Enciklopedija ENCART 2002	VNT	1,00	34,46
2069	021009124	Europos politinis sieninis žemėlapis	VNT	1,00	14,19
2070	021009346	Europos politinis sieninis žemėlapis	VNT	1,00	23,17
2071	021010843	Europos sąjungos žemėlapis	VNT	1,00	10,14
2072	021011306	Istorijos žemėlapis, LDK	VNT	2,00	49,24
2073	021009472	Kasetės vokiečių kalba	VNT	1,00	1,56
2074	021009299	Knyga „Imonių dokumentai“	VNT	1,00	36,20
2075	021011295	Kompaktinė plokštelė „Užsienio klasikinio meno enciklopedija“	VNT	1,00	4,34
2076	021010583	Lietuvių kalbos rašybos kompiuteriu sąvadas	VNT	1,00	16,80
2077	021009654	Lietuvių rašytojų komplektas	VNT	1,00	0,02
2078	021009749	Lietuvos administracinis sieninis žemėlapis	VNT	1,00	14,19
2079	021009642	Lietuvos administracinis žemėlapis	VNT	1,00	11,87
2080	021010033	Lietuvos istorijos pratybų atlasas VIII kl.	VNT	1,00	0,58
2081	021010402	Lietuvos istorijos vaizdinė santvarka	VNT	1,00	0,12
2082	021009710	Lietuvos istorijos žemėlapis	VNT	1,00	0,09
2083	021011203	Lietuvos respublikos politiniai veikėjai	VNT	1,00	0,11
2084	021011493	Lietuvos sieninis žemėlapis	VNT	2,00	23,75
2085	021010363	Mažosios Lietuvos istorija	VNT	1,00	0,22
2086	021011096	Mokyklinis visuotinės istorijos atlasas VI-XI kl.	VNT	6,00	6,95
2087	021011646	Mokytojo atestacijos pažymėjimas A Nr. 025932-025936	VNT	2,00	0,53
2088	120812900	Mokomasis veikiančio dyzelinio variklio stendas su EDC slėgio siurbliu ir įpurškimo sistema	VNT	1,00	1649,10
2089	120812757	Mokomasis veikiančio variklio stendas su daugiataške įpurškimo sistema	VNT	1,00	710,15
2090	021010166	Muzikos enciklopedija T-1	VNT	1,00	18,25
2091	021011209	Muzikos enciklopedija T-2	VNT	1,00	18,25
2092	021009948	Naujausiųjų laikų istorijos pratybų sąsiuvinis	VNT	12,00	10,43
2093	021010238	Naujausiųjų laikų Lietuvos istorijos pratybų atlasas X kl.	VNT	9,00	5,21
2094	021010200	Naujųjų amžių Lietuvos istorijos pratybų atlasas IX kl.	VNT	1,00	0,58
2095	021011463	Naujųjų laikų Lietuvos istorijos pratybų atlasas VIII kl.	VNT	1,00	0,58
2096	112012641	OFFICE 2003 BS CLT	VNT	1,00	273,40
2097	112012338	PARDAVIMŲ PROGRAMA PRESTA PREKYBA - R-3 VER (PARDAVEJO, BARMENO, KASININKO DARBO VIETA)	VNT	1,00	341,75
2098	021010115	Pasaulio gamtinis sieninis žemėlapis	VNT	1,00	27,22
2099	021008970	Pasaulio geografijos zonos ir bendrosios geografijos	VNT	1,00	17,38
2100	021008851	Pasaulio politinis sieninis žemėlapis	VNT	1,00	23,17
2101	021010276	Pasaulio politinis sieninis žemėlapis	VNT	1,00	14,19
2102	021009980	Pasaulio politinis žemėlapis	VNT	1,00	2,17
2103	021011296	Pasaulio sieninis žemėlapis	VNT	1,00	11,87
2104	021009782	Perdavimo velenas ENAR TDX-2 (2,0m)(P-0003)	VNT	1,00	183,18
2105	021010163	PJ MKP „Grožio salonas 2“	VNT	1,00	14,35
2106	021010937	PJ MKP „Matematika 11. Elektroninės pratybos bendrajam kursui“	VNT	1,00	8,40
2107	021010467	PJ MKP „Stereometrija ir erdviniai kūnai“	VNT	1,00	8,40
2108	021009424	PJ MKP dabartinės kalbos žodynas	VNT	1,00	17,38
2109	021009192	PI MKP Gimtoji istorija nuo 7 iki 12 kl. papildytas antras leidimas	VNT	1,00	22,88
2110	021011411	PJ MKP Įdomioji Lietuvos istorija	VNT	1,00	24,04
2111	021008892	PJ MKP Info tistas 3,0	VNT	1,00	33,60
2112	021010074	PJ MKP Istorijos laboratorija	VNT	1,00	17,09
2113	021010426	PJ MKP Kompiuterinis anglų - lietuvių, lietuvių - anglų kalbų žodynas Alkon (2)	VNT	1,00	21,14
2114	021010195	PJ MKP Lietuvių etninė kultūra	VNT	1,00	17,09
2115	021008759	PJ MKP Lietuvos geografijos atlasas	VNT	1,00	7,82
2116	112013331	Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosios programos	VNT	1,00	24,95
2117	112012439	PROGRAMA 3 MENEDŽERIO DARBO VIETA	VNT	1,00	683,50
2118	112012540	PROGRAMA 3 VIRTUVĖS - BARO INFORMAVIMO PROGRAMA C VIRTUVĖ	VNT	1,00	410,10
2119	120812811	Programuojama konvekcinių garo krosnis	VNT	1,00	5268,78
2120	021008918	Rašytojų portretai	VNT	1,00	0,13
2121	021009586	Romos imperijos sieninis žemėlapis	VNT	1,00	14,48
2122	021009208	Sankryžų maketas	VNT	1,00	115,85
2123	021010177	Spaudas	VNT	1,00	9,23
2124	021010210	Spaudas	VNT	2,00	15,72
2125	021011086	Spaudas PRINTER 52	VNT	1,00	11,96
2126	021008998	Šviesoforų stendas	VNT	1,00	202,73
2127	021010310	Tapybos darbai „Pakalnių apylinkės“	VNT	1,00	159,29
2128	021010820	Tapybos darbai „Pakalnių apylinkės“	VNT	1,00	159,29
2129	021010161	Tapybos darbai „Ruduo“	VNT	1,00	159,29
2130	021009480	Tapybos darbai N. Kupriūnaite	VNT	1,00	13,29
2131	120512861	Traktoriaus modelis T-150	VNT	1,00	5665,26
2132	120912033	Transporto priemonės ir priekabos įtaiso mokomasis maketas	VNT	1,00	521,90
2133	021010287	Vaidujuoste	VNT	1,00	11,58
2134	021010423	Varpas	VNT	1,00	13,32
2135	021009563	Vėliava	VNT	2,00	31,86
2136	021010715	Vėliava - gairė	VNT	1,00	202,73
2137	021009627	Video įrašas	VNT	6,00	43,44
2138	021010106	Video įrašas	VNT	4,00	28,38
2139	021010294	Video įrašas	VNT	7,00	49,81
2140	021010819	Video įrašas	VNT	2,00	9,99
2141	021009611	Video įrašas 4407	VNT	1,00	7,24
2142	021010459	Video įrašas 4459	VNT	1,00	7,24
2143	021010558	Viduramžių istorijos pratybų atlasas VII kl.	VNT	1,00	0,58

Vilnius 2018 m.

2148	021009590	Žemėlapis „Lietuvos gyventojų tremties ir kalinimo“	VNT	1,00	19,88
2149	021010618	Žemėlapis LDK	VNT	2,00	21,43

Eil. Nr.	Kortelės Nr.	Aprašas	Gamybos / pirmos eksploatacijos data	Valst. Nr.	Sąlyginė rinkos vertė, €
2150	1206170004	Traktorinė priekaba 1PTS- 2N (LN1413)	1986	LN1413	500
2151	1206170005	Traktorinė priekaba NSV-10-2 130-4-1 (LN1412)	1987	LN1412	700
2152	120512849	Traktorius DT-75 N (7514 LC)	1989	7514LC	1800
2153	120512844	Traktorius MTZ-80(4092LC)	1986	4092LC	2600
2154	120512851	Traktorius MTZ-82 L (4085LC)	1987	4085LC	2900
2155	120512843	Traktorius P125107 Partner(4091LC)	1989	4091LC	2400
2156	120512848	Traktorius T-150 K(4093LC)	1987	4093LC	2400
2157	120512858	Traktorius T-40 AM (4087LC)	1988	4087LC	1900
2158	120512862	Traktorius TZ-4K-14 ČSSR(4086LC)	1987	4086LC	2100
2159	120612019	Priekaba 2 PTS-4 887(1408LN)	1991	1408LN	1900
2160	120612021	Priekaba 2PTS-6(2568LS)	1991	LS2568	2200
VISO:					21400

Turiny

1	AIŠKINAMASIS RAŠTAS.....	32
2	VERTINIMO YPATYBĖS IR METODAI	32
3	SVARBIAUSIOS PRIELAIIDOS, SPECIALIOSIOS PRIELAIIDOS BEI RIBOJANČIOS SĄLYGOS.....	36
4	SĄLYGOS IR APLINKYBĖS, KURIOS GALI TURĖTI ĮTAKOS TURTO VERTINIMUI IR Į KURIAS NEBUVO ATSIŽVELGTA.....	37
5	TURTO VERTINTOJAS.....	37
6	BENDROS PASTABOS IR RINKOS KOMENTARAS.....	38
7	VERTINAMO TURTO ŠAKOS APŽVALGA.....	75
8	VERTINAMO TURTO IR TURTO NAUDOTOJO APRAŠYMAS.....	99
9	VERTINAMŲ OBJEKTŲ RINKOS VERTĖS NUSTATYMAS.....	101
9.1.	TURTO RINKOS VERTĖS NUSTATYMAS PALYGINAMUOJU METODU.....	101
9.2.	RINKOS VERTĖS NUSTATYMAS IŠLAIDŲ (KAŠTŲ) METODU.....	111
10	IŠVADA DĖL TURTO VERTĖS NR. VP2018-21M/T.....	222
11	APŽIŪROS AKTAS.....	223
12	PRIEDAI.....	252

1 Aiškinamasis raštas

Pagrindiniai teisiniai ir metodologiniai turto vertinimo pagrindai

Turto vertinimas atliktas vadovaujantis :

- ✓ Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymas Nr. (Žin., 1999, Nr. 52-1672; 2011, Nr. 86-4139);
- ✓ Tarptautinio turto vertinimo standartų komiteto patvirtintais "Tarptautiniais turto vertinimo standartais"(IVS 2013);
- ✓ Europos vertintojų asociacijos grupės patvirtintais "Europos vertinimo standartais";
- ✓ Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymas "Dėl turto arba verslo vertinimo metodikos patvirtinimo" (2012-04-27 Nr.1K-159) patvirtinta "Turto ir verslo vertinimo metodika";
- ✓ Lietuvos turto vertintojų asociacijos mokymo kursų sesijų ir seminarų (2002-2016) medžiaga (vertintojų archyvas);
- ✓ Kiti teisės aktai, kurie neprieštarauja aukščiau išvardintiems dokumentams;
- ✓ Turto apžiūros metu surinkti duomenys, įskaitant apžiūros dieną vertintojo atliktas nuotraukas;
- ✓ Vertinimo užsakovo ir turto savininko pateikta informacija apie vertinamą kilnojamąjį turtą;
- ✓ Turto vertinimo sąrašas;
- ✓ Vertinamo turto nuosavybės pagrindimas;
- ✓ Žodinė informacija.

Šie dokumentai numato Lietuvos Respublikos įstatymuose, poįstatyminiuose ir kituose teisiniuose aktuose reglamentuotų, harmonizuotų pagal Tarptautinio turto vertinimo standartų komiteto parengtą sistemą turto vertės nustatymo metodų parinkimą, taikymo tvarką ir procedūras, turto vertinimo dokumentų turinį.

2 Vertinimo ypatybės ir metodai

Turto vertės nustatymo tvarka, principai ir metodai nurodyti Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatyme (Žin., 1999, Nr. 52-1672; 2011, Nr. 86-4139) bei LR finansų ministro 2012 m. balandžio 27 d. įsakymu Nr. 1K-159 patvirtinta „Turto ir verslo vertinimo metodika“ (toliau metodika). Pagal minėtus dokumentus turto vertinimo metodas pasirenkamas priklausomai nuo vertinimo atvejo (tikslų), vertinamo turto specifikos bei naudojimo paskirties.

Vertinimas atliktas vadovaujantis Tarptautiniais ir Europos vertinimo standartais.

Pateikiami vertinimo ataskaitoje panaudotų sąvokų paaiškinimai:

- Atkuriamoji turto vertė – apskaičiuota pinigų suma, kurios reikėtų tokių pačių fizinių ir eksploatacinių savybių turto vertinimo objektui atkurti, atgaminti arba atstatyti (įrengti).
- Individualusis turto arba verslo vertinimas – turto arba verslo, atsižvelgiant į individualias jo savybes tam tikrą dieną, vertinimas atitinkamu turto arba verslo vertinimo metodu, kurio taikymo procedūros ir tvarka nustatytos Turto ir verslo vertinimo metodikoje.
- Kilnojamasis turtas (kilnojamasis daiktas) – turtas (daiktas), kuris iš vienos vietos į kitą gali būti perkeltas nepakeitus jo paskirties ir iš esmės nesumažinus jo vertės, jeigu įstatymai nenustato kitaip.
- Masinis turto vertinimas – vienerūšio turto (rūšiniams požymiais apibūdintų daiktų) vienu metu vertinimas, atsižvelgiant į šio turto būklę tam tikrą dieną, pagal atitinkamą turto vertinimo metodą, kurio taikymo procedūros ir tvarka nustatytos Turto ir verslo vertinimo metodikoje, ir šį vertinimą reglamentuojančius teisės aktus.
- Nekilnojamasis turtas (nekilnojamasis daiktas) – žemės sklypas ir su juo susiję daiktai, kurie negali būti perkelti iš vienos vietos į kitą nepakeitus jų paskirties ir iš esmės nesumažinus jų vertės, taip pat turtas (kilnojamieji daiktai), kurį nekilnojamuoju pripažįsta įstatymai.
- Neprivalomasis turto arba verslo vertinimas – turto arba verslo vertinimas, atliekamas užsakovo iniciatyva, jo ir turto arba verslo vertinimo įmonės arba nepriklausomo turto arba verslo vertintojo susitarimu.
- Privalomasis turto arba verslo vertinimas – turto arba verslo vertinimas, atliekamas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytais atvejais, siekiant užtikrinti viešuosius interesus.
- Specialiosios paskirties turtas – specialioms reikmėms skirtas turtas, kuris yra ribotos paklausos, todėl retai parduodamas, arba ne rinkai skirtas, todėl visai neparduodamas.
- Turtas – materialios, nematerialios ir finansinės vertybės, kurios gali būti rinkos sandorių objektas.
- Turto arba verslo rinkos vertė – apskaičiuota pinigų suma, už kurią galėtų būti perduotas turtas arba verslas jo vertinimo dieną, sudarius tiesioginį komercinį norinčių perduoti turtą arba verslą ir norinčių jį įsigyti asmenų sandorį po šio turto arba verslo tinkamo pateikimo rinkai, kai abi sandorio šalys veikia dalykiškai, be prievartos ir nesaistomos kitų sandorių ir interesų.
- Turto arba verslo vertė (toliau – vertė) – turto arba verslo naudingumo tam tikru metu matas, nustatytas pagal atitinkamą turto arba verslo vertinimo metodą, kurio taikymo procedūros ir tvarka nustatytos Turto ir verslo vertinimo metodikoje.
- Turto arba verslo vertinimas – turto ir (arba) verslo vertės nustatymas pagal atitinkamą turto arba verslo vertinimo metodą, kurio taikymo procedūros ir tvarka nustatytos Turto ir verslo vertinimo metodikoje.
- Turto arba verslo vertinimas vidaus reikmėms – turto arba verslo vertinimas, Lietuvos Respublikoje ar kitoje valstybėje narėje įsteigto juridinio asmens ar kitos organizacijos arba jų filialų atliekamas savo nuožiūra, siekiant užtikrinti Lietuvos Respublikoje ar kitoje valstybėje narėje įsteigto juridinio asmens ar kitos organizacijos arba jų filialų tiesioginių funkcijų atlikimą, išskyrus turto arba verslo vertinimą, kai sudaromos turto arba verslo vertinimo sutartys su užsakovais.
- Turto arba verslo vertinimo įmonė – Lietuvos Respublikoje įsteigtas juridinis asmuo, kitos valstybės narės juridinis asmuo ar kita organizacija arba jų filialai, kurie Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka verčiasi turto arba verslo vertinimo veikla.
- Turto ir verslo vertinimo metodika – Lietuvos Respublikos Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos priimtas teisės aktas, kuriame reglamentuojama Tarptautiniuose vertinimo standartuose ir Europos vertinimo standartuose nustatytų turto ir verslo vertinimo metodų šiuose standartuose nustatytais vertinimo atvejais taikymo Lietuvos Respublikoje procedūros ir tvarka.
- Turto arba verslo vertinimo paslaugos užsakovas (toliau – užsakovas) – fizinis asmuo, juridinis asmuo ar kita organizacija arba jų filialai, kuriems pagal jų nuostatus suteikta teisė sudaryti sutartis, sudarę su turto arba verslo vertinimo įmone turto arba verslo vertinimo sutartį.
- Turto arba verslo vertintojas – Lietuvos Respublikos ar kitos valstybės narės pilietis, kitas fizinis asmuo, kuris naudojasi Europos Sąjungos teisės aktų jam suteiktomis judėjimo valstybėse narėse teisėmis, vertinantis turtą arba verslą.
- Turto arba verslo vertintojo kvalifikacijos pažymėjimas – Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotos atlikti turto arba verslo vertintojų ir turto arba verslo vertinimo įmonių valstybinę priežiūrą įstaigos fiziniui asmeniui išduotas dokumentas, kuriuo patvirtinama jo, kaip tam tikros srities turto arba verslo vertintojo, kvalifikacija.

Vilnius 2018 m.

- Turto arba verslo vertintojų profesinės etikos kodeksas – Lietuvos Respublikos Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos priimtas teisės aktas, kuriame nustatomos turto arba verslo vertintojų profesinio elgesio normos, privalomos visiems turto arba verslo vertintojams.
- Turto kaina – pinigų suma, kuri yra paprašyta, pasiūlyta arba sumokėta už turtą.
- Turto naudojimo vertė – apskaičiuota pinigų suma, rodanti turto ekonominį naudingumą tam tikram naudotojui.
- Valstybė narė – bet kuri Europos Sąjungos valstybė narė, Europos ekonominės erdvės valstybė arba Šveicarijos Konfederacija.
- Verslas – fizinio asmens, juridinio asmens ar kitos organizacijos arba jų filialų veikla, kuria siekiama gauti pajamų ir pelno naudojant ekonominius išteklius. Kitos vertinimo ataskaitoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatyme, Tarptautiniuose vertinimo standartuose, Europos vertinimo standartuose, kituose teisės aktuose.

Ištrauka iš LR finansų ministro 2012 m. balandžio 27 d. įsakymu Nr. 1K-159 patvirtinta „Turto ir verslo vertinimo metodika“ (toliau metodika).

IV. TURTO VERTINIMO METODAI IR JŲ TAIKYMAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

54. Vertinant turtą taikomi:
  - 54.1. lyginamasis metodas;
  - 54.2. išlaidų (kaštų) metodas;
  - 54.3. pajamų metodas;
  - 54.4. šios Metodikos 54.1–54.3 punktuose nustatytų metodų deriniai.
55. Turto vertinimas atliekamas ne mažiau kaip dviem metodais. Jeigu du turto vertinimo metodai netaikomi, turto vertintojas tai privalo pagrįsti turto vertinimo ataskaitoje.

II. LYGINAMASIS METODAS IR JO TAIKYMAS

56. Lyginamuoju metodu nustatoma turto rinkos vertė.
57. Lyginamojo metodo esmė – vertinamo turto palyginimas su analogišku arba panašiu turtu, kurių sandorių kainos yra žinomos turto vertintojui.
58. Taikant lyginamąjį metodą:
  - 58.1. surenkama informacija apie ne mažiau kaip 3 per paskutinius trisdešimt šešis mėnesius įvykusių analogiško arba panašaus turto sandorių kainas, prioriteto tvarka naudojant artimiausius vertinimo duomenis bei rezultatus;

Punkto pakeitimai:

Nr. 1K-194, 2013-05-31, Žin., 2013, Nr. 59-2952 (2013-06-06), i. k. 1132050ISAK001K-194

58.2. įvertinami vertinamo turto ir analogiško arba panašaus turto, su kuriuo lyginamas vertinamas turtas, skirtumai ir daromos (jeigu būtina) analogiško arba panašaus turto sandorių kainų pataisos laiko, vietos, kitų sąlygų, išreiškiančių vertinamo turto ir analogiško arba panašaus turto skirtumus, požiūriu.

59. Turto skirtumus atspindi lyginamieji vienetai (plotas, tūris ir pan.).

60. Darydamas (jeigu būtina) analogiško arba panašaus turto sandorių kainų pataisas, turto vertintojas taiko kiekybinius ir (arba) kokybinius skaičiavimo modelius.

61. Jeigu nėra informacijos apie šios Metodikos 58.1 punkte nustatytų sandorių kainas, naudojama informacija apie analogiško arba panašaus turto pasiūlos kainas, turto vertinimo ataskaitoje nurodant naudojamos informacijos šaltinius.

62. Turto vertintojas turto vertinimo ataskaitoje nurodo:

- 62.1. lyginamojo metodo taikymo ar netaikymo pagrindimo aplinkybes;
- 62.2. analogiško arba panašaus turto, su kuriuo lyginamas vertinamas turtas, pasirinkimo pagrindimo aplinkybes;
- 62.3. padarytų šios Metodikos 58.2 punkte nurodytų pataisų būtinumo pagrindimo aplinkybes;
- 62.4. taikytas formules ir atliktų skaičiavimų sekas bei rezultatus.

63. Kai rinkoje nėra pastaruoju metu įvykusių analogiško arba panašaus turto sandorių arba kai analogiško arba panašaus turto sandorių kainos reikšmingai svyruoja, taip pat jei nėra informacijos apie analogiško arba panašaus turto pasiūlos kainas, lyginamasis metodas netaikomas ir išvada dėl vertinamo turto vertės neformuluojama. Šiais atvejais turto vertinimas atliekamas taikant kitą turto vertinimo metodą.

III. IŠLAIDŲ (KAŠTŲ) METODAS IR JO TAIKYMAS

64. Išlaidų (kaštų) metodu nustatoma atkuriamoji turto vertė.

65. Išlaidų (kaštų) metodo esmė – prielaida, kad kaina, kurią pirktas rinkoje mokėtų už vertinamą turtą, jeigu tam poveikio neturėtų tokie veiksniai kaip laikas, rizika ar kiti, būtų ne didesnė nei analogiško turto įsigijimo, pagaminimo, atkūrimo, atgaminimo, atstatymo (įrengimo) kaina.

66. Išlaidų (kaštų) metodas taikomas apskaičiuojant specialios paskirties ar retai rinkoje parduodamų objektų vertę, kai lyginamuoju metodu ar pajamų metodu turto rinkos vertės nustatyti neįmanoma. Esant nurodytoms aplinkybėms, išlaidų (kaštų) metodu nustatyta atkuriamoji turto vertė laikoma turto rinkos verte.

67. Išlaidų (kaštų) metodu turto vertė nustatoma dviem etapais:

- 67.1. nustatomos vertinamo turto sukūrimo (statybos ir pan.) sąnaudos;
- 67.2. nustatomas vertinamo turto nuvertėjimas.

68. Vertinamo turto sukūrimo sąnaudos nustatomos vienu iš šių skaičiavimo modelių:

- 68.1. vertinamo turto sukūrimo skaičiavimo modeliu;
- 68.2. vertinamo turto pakeitimo kitu turtu skaičiavimo modeliu.

69. Apskaičiavus vertinamo turto sukūrimo sąnaudas, daromos (jeigu būtina) jų pataisos. Pataisos koeficientais pripažįstami Lietuvos statistikos departamento viešai skelbiami oficialūs kainų indeksai. Jeigu konkrečiai ekonominei veiklai pataisos koeficientai nenustatyti, pataisa daroma taikant bendrąjį šalies vartojimo kainų indeksą.

70. Vertinamo turto nuvertėjimas (fizinis ir (arba) funkcinis, ir (arba) ekonominis) nustatomas vienu iš šių skaičiavimo modelių:

- 70.1. suskaidymo skaičiavimo modeliu;
- 70.2. gyvavimo amžiaus skaičiavimo modeliu;
- 70.3. rinkos pokyčių skaičiavimo modeliu.

71. Turto vertintojas turto vertinimo ataskaitoje nurodo:

- 71.1. išlaidų (kaštų) metodo taikymo ar netaikymo pagrindimo aplinkybes;
- 71.2. vertinamo turto sukūrimo sąnaudų skaičiavimo modelio pasirinkimo pagrindimo aplinkybes;

Vilnius 2018 m.

- 71.3. padarytų šios Metodikos 69 punkte nurodytų pataisų būtinumo pagrindimo aplinkybes;
 71.4. vertinamo turto nuvertėjimo skaičiavimo modelio pasirinkimo pagrindimo aplinkybes;
 71.5. taikytas formules ir atliktų skaičiavimų sekas bei rezultatus.

IV. PAJAMŲ METODAS IR JO TAIKYMAS

72. Pajamų metodu nustatoma turto rinkos vertė.
 73. Pajamų metodo esmė – turto teikiamos naudos – gryųjų būsimųjų pinigų srautų perskaičiavimas į turto vertę.
 74. Pajamų metodu gali būti vertinamas tik tas turtas, kuris duoda ar gali duoti pajamas.
 75. Vertinant turtą pajamų metodu taikomi šie skaičiavimo būdai:
 75.1. diskontuotų pinigų srautų skaičiavimo būdas;
 75.2. kapitalizavimo skaičiavimo būdas;
 75.3. kiti tarptautinėje praktikoje taikomi skaičiavimo būdai.
 76. Taikant diskontuotų pinigų srautų skaičiavimo būdą, turto vertė apskaičiuojama kaip gryųjų būsimųjų pinigų srautų dabartinė vertė.
 77. Su turtu susiję grynieji būsimieji pinigų srautai skaičiuojami pagal esamą turto būklę arba maksimalų ir geriausią jo panaudojimą (kai maksimalus ir geriausias turto panaudojimas teisiškai galimas ir finansiškai įmanomas).
 78. Apskaičiuojant grynuosius būsimuosius pinigų srautus įtraukiami:
 78.1. pajamos, numatomos gauti nuolat naudojant turtą;
 78.2. numatomos išlaidos, susijusios su to turto naudojimu;
 78.3. remonto ir eksploatavimo išlaidos, reikalingos turtui išlaikyti tokios būklės, kuri leistų gauti pajamas pagal grynuosius būsimuosius pinigų srautus;
 78.4. pinigų suma, numatoma gauti perleidus turtą gryųjų būsimųjų pinigų srautų laikotarpio pabaigoje, jei ji yra pagrįstai tikėtina.
 79. Kapitalizavimo skaičiavimo būdas dažniausiai taikomas, kai numatomi gryųjų būsimųjų pinigų srautai kinta tolydžiai.
 80. Taikant kapitalizavimo skaičiavimo būdą, pajamų bazė gali būti veiklos pajamos arba grynosios pajamos.
 81. Parinkus pajamų bazę, atliekamos pataisos (jeigu būtina), panaikinant nebūdingas (atsitiktines) pajamas ar išlaidas, ir apskaičiuojamos grynosios koreguotos pajamos.
 82. Turto vertė, taikant kapitalizavimo skaičiavimo būdą, apskaičiuojama kapitalizuojant grynąsias koreguotas pajamas (grynąsias koreguotas pajamas pagal pasirinktą pajamų bazę dalinant iš kapitalizavimo normos).
 83. Turto vertintojas turto vertinimo ataskaitoje nurodo:
 83.1. pajamų metodo taikymo ar netaikymo pagrindimo aplinkybes;
 83.2. pajamų metodo skaičiavimo būdo pasirinkimo pagrindimo aplinkybes;
 83.3. gryųjų būsimųjų pinigų srautų prognozes ir joms sudaryti taikytas prielaidas;
 83.4. pajamų bazės pasirinkimo ir pataisų (jeigu jos atliekamos) būtinumo pagrindimo aplinkybes;
 83.5. taikytas formules ir atliktų skaičiavimų sekas bei rezultatus.

Vertintojas vertindamas atsižvelgia į vertinimo sritį bei tikslą ir surenka duomenis apie:

- ✓ Vertinamo turto arba verslo buvimo vietos ekonominius, socialinius rodiklius;
- ✓ Vertinamo turto arba verslo rinkos konjunktūrą ir finansavimo sąlygas;
- ✓ Vertinamo turto arba verslo teisinį režimą (nuosavybės teisė, kitos daiktinės teisės, juridiniai faktai, specialios naudojimo sąlygos ir kt.);

- ✓ Turto arba verslo plėtros galimybes ir (arba) alternatyvų panaudojimą.

Turto rinkos vertės nustatymo pagrindas yra galimos pajamos bei pelnas turtą naudojant ar juo disponuojant, laikantis maksimalaus ir geriausio panaudojimo principo. Maksimalų ir geriausią panaudojimą sąlygoja veiksniai, susiję su:

- ✓ Naudojimo tinkamumu;
- ✓ Naudojimo teisiniu pagrindu;
- ✓ Turto fiziniu tinkamumu;
- ✓ Naudojimo finansiniu pasiteisinimu.

Plėtros galimybės ir (arba) alternatyvus panaudojimas: nėra (nenustatyta). Maksimalus ir geriausias vertinamo turto panaudojimas pagal esamą paskirtį.

Nustatant turto ir įsipareigojimų tikrąją vertę, jei nėra viešai skelbiamos jų rinkos kainos, taikomi trys vertinimo metodai: lyginamasis (rinkos), išlaidų ir pajamų.

Vertės nustatymo tikslas yra nustatyti sumą, už kurią vertės nustatymo dieną įprastomis rinkos sąlygomis rinkos dalyviai parduotų turtą ar paslaugas arba perleistų įsipareigojimą. Tikrajai vertei nustatyti, įmonė taiko vieną ar kelis iš šių metodų – lyginamąjį (rinkos), išlaidų (kaštų) ir pajamų.

Kartais (pavyzdžiui, kai vertinant turtą arba įsipareigojimą naudojamos tokio paties turto arba įsipareigojimų aktyviojoje rinkoje viešai skelbiamos kainos) nustatyti vertę pakanka ir vieno vertinimo metodo, tačiau būna atvejų, kai rekomenduojama taikyti ir kelis vertinimo metodus.

Jei sandorio kaina yra tikroji vertė, o vėlesniais laikotarpiais tikroji vertė bus nustatoma taikant vertinimo metodą, pagal kurį naudojami neskelbiami rodikliai. Vertinimo metodą reikia taikyti taip, kad gautas rezultatas būtų artimas sandorio kainai. Taip taikant vertinimo metodą užtikrinama, kad jis atitiktų esamas rinkos sąlygas, o įmonei būtų lengviau nustatyti, ar vertinimo metodą reikia keisti (pavyzdžiui, taikant tą vertinimo metodą gali būti neatsižvelgiama į tam tikrą turto arba įsipareigojimo savybę). Tikrąją vertę nustatydama pagal neskelbiamus rodiklius, po pirminio turto pripažinimo įmonė turi užtikrinti, kad gauti rezultatai atitiktų viešai skelbiamus rinkos rodiklius (pavyzdžiui, panašaus turto arba įsipareigojimo kainą) vertės nustatymo dieną.

Lyginamasis metodas yra vertinimo metodas, pagal kurį nustatoma turto vertė lyginant jį su tokiu pačiu ar panašiu žinomos kainos turtu. Taip pat naudojama kita svarbi informacija, gauta apie rinkos sandorius dėl tokio paties arba panašaus turto, įsipareigojimų arba turto ir įsipareigojimų grupės, pavyzdžiui, verslo. Taikant lyginamąjį metodą, būtina turėti pakankamai informacijos apie nesenai sudarytus analogiškų arba tapačių objektų sandorius. Vertinant šiuo metodu yra svarbus nekilnojamojo turto rinkos skaidrumas ir (arba) pakankamas informacijos kiekis apie šiuos objektus.

Lyginamasis (rinkos) metodas gali būti pagrindžiamas ir taikomas kainų nustatymo matricos būdu. Šis būdas yra matematikos modelis, daugiausia taikomas vertinant kai kurių rūšių finansines priemones, pavyzdžiui, skolos vertybinius popierius. Pagal matricos būdą remiamasi ne vien viešai skelbiamomis vertybinių popierių kainomis, bet ir vertinamų vertybinių popierių kainų ryšiu su kitų panašių viešai skelbiamų vertybinių popierių kainomis.

Turto vertintojas turi nustatyti visus vertinamo ir lyginamojo objekto skirtumus, jei reikia, atlikti jų tikslinimus, apskaičiuoti vertinamo objekto vertę. Turto vertintojas turi atsižvelgti į lyginamojo objekto rinkos vertę, kuri yra kaina, kurią vertės nustatymo dieną rinkos dalyviai moka už objektą ir nustatydamas vertinamo objekto tikrąją vertę turi siekti, kad objekto tikroji vertė patikimai atspindėtų rinkos kainą, t. y. tikroji vertė atitiktų rinkos vertę. Bendra vertinamo objekto rinkos vertė apskaičiuojama pagal formulę: $RV = PK + PV$, kur RV – vertinamo objekto rinkos vertė, PK – lyginamojo objekto (analogo) pardavimo kaina, PV – patikslinimų vertė (ji gali būti ir neigiama).

Lyginamųjų objektų ir vertinamo objekto vertę lemiantys požymiais turi būti tapatūs arba panašūs. Todėl reikia įsitikinti, ar galima juos palyginti su vertinamuoju objektu pagal būklę, statybos (gamybos) mastą, naudojimo paskirtį, formą, komunikacijų būklę, statybos (gamybos) laiką, technines savybes ir įrengimą. Be to, reikia atmesti visus pardavimo atvejus, kai buvo parduodama neįprastomis arba asmeninėmis aplinkybėmis. Prie neįprastų aplinkybių priskiriamas nekilnojamojo turto įsigijimas:

- ✓ iš varžytinių;
- ✓ konkursuose;
- ✓ su nuolaida;
- ✓ ypatingomis mokėjimo sąlygomis.

Prie asmeninių aplinkybių priskiriamas turto pardavimas giminėms, kai atsižvelgus į ypatingus giminystės ryšius, prašoma mažesnės kainos, negu ji būtų sutarta su nesusijusiu pirkėju. Tokiam pardavimui priskiriami taip vadinami bėdos pardavimai: savininkas, kuriam skubiai reikalingi pinigai, parduos turtą žemesne kaina nei įprasta.

Prie asmeninių aplinkybių priskiriami ir ypatingų interesų pirkimai: pirkėjas už labai patrauklų turtą moka kur kas brangiau arba pirkėjas, kuriam turto reikia skubiai ekonominei veiklai, taip pat sutinka mokėti didesnę kainą. Prie asmeninių aplinkybių dar priskiriami ir spekuliaciniai tikslai.

✓ Laiko pataisos koeficientas rodo rinkos vertės kitimo dydį. Jo reikia tada, kai lyginti imamas gerokai anksčiau įvykęs sandoris ar pasiūlymas (analogas) ir yra žinoma, kad per tą laiką rinkos konjunktūra pakito.

✓ Finansavimo sąlygų pataisos koeficientas laikomas, kai lyginami objektai buvo pirkti ir parduoti šiek tiek skirtingomis sąlygomis (išsimokėtinai, nuomos būdu ar kitaip).

✓ Kiti pataisos koeficientai išreiškia vertinamo objekto ir lyginamo analogo fizinių savybių ir naudojimo sąlygų skirtumus.

Šias pataisas galima apskaičiuoti santykinio būdu, t. y. procentiniais dydžiais. Nedidelės fizinių požymių pataisos gali būti skaičiuojamos absoliučiu dydžiu. Kai kuriais atvejais nustatant tikslinio sumą galima remtis išlaidų (kaštų) metodu. Jis taikomas tais atvejais, kai vertinamas objektas yra neseniai patobulintas ir todėl jis turi didesnį patrauklumą.

Vertinamo objekto ir lyginamųjų objektų parametrai ir skirtumai turi būti aiškiai ir suprantamai apibūdinti. Taikomų koeficientų reikšmės ir kiti skaičiavimai pateikiami turto vertinimo ataskaitoje.

Lyginamasis metodas netaikomas nustatyti turto tikrąją vertę, kai yra mažas panašių objektų sandorių skaičius arba jei vertinamas objektas yra unikalus arba nėra jokių sandorių, su kuriais galima palyginti. Turto ir verslo vertinimo metodikoje yra nustatytas minimalus lyginamųjų objektų skaičius, kada galima taikyti lyginamosios vertės metodą.

Išlaidų (kaštų) vertinimo metodas yra grindžiamas ekonomikos principu, kad pirkėjas už turtą nemokės daugiau nei kainuotų nusipirkti ar pasigaminti kitą tokio pat naudingumo turtą. Taikant išlaidų (kaštų) metodą, nustatoma suma, kurios reikėtų turto naudojimo pajėgumui atkurti vertinimo metu (dažnai vadinama dabartinėmis turto atkūrimo išlaidomis).

Pardavėjo, kaip rinkos dalyvio, už parduodamą turtą gauta kaina yra pagrįsta išlaidomis, kurias pirkėjas, t. y. kitas rinkos dalyvis, patirtų ir atsižvelgdamas į turto nuvertėjimą pakoreguotų įsigijęs arba sukūręs kitą panašios paskirties turtą. Paprastai pirkėjas, kaip rinkos dalyvis, už turtą nemokėtų didesnės sumos už tą, kurios pakaktų pakeisti to turto naudojimo pajėgumą. Turto nuvertėjimas pirmiausia yra jo fizinės būklės blogėjimas. Be to, jam būdingas funkcinis (technologinis) ir ekonominis nuvertėjimas (dėl išorės veiksnių). Išlaidų (kaštų) metodas dažnai taikomas materialiojo turto, naudojamo kartu su kitu turtu arba kitu turtu ir įsipareigojimais, tikrajai vertei nustatyti.

Tiriant rinką, nustatyta, kad vertinamų objektų (registruojamų transporto priemonių, priekabų, traktorių, kombainų ir pan.) įvairovė didelė. Turtas su skirtingomis komplektacijomis, įvairių motovandų skaičiumi, pirmos registracijos datomis ir pan. Dėl šių priežasčių buvo lyginami panašiausi objektai į vertinamą turtą. Atlikus analizę pastebėta, kad Lietuvos rinka vertinamų objektų yra neaktyvi, t. y. nėra pakankamai palyginamųjų objektų. Esant nepakankamam kiekiui pasiūlymų Lietuvos rinkoje, palyginamieji objektai buvo ieškomi gretimose rinkose. Išanalizavus visas potencialias rinkas parinkti 3 panašiausi palyginamieji objektai esantys rinkoje vertinimo laikotarpiu. Palyginamieji objektai atrinkti remiantis protingumo ir logiškumo principu. Turtas atitinka ir atlieka tą pačią funkciją, kiek įmanoma yra artimas vertinamo turto charakteristikoms, yra nurodyta galima pardavimo kaina. Skelbimų šaltiniai nurodomi po parametrų lentelės.

Ataskaitoje taikyti arba netaikyti metodai ir pasirinkimo pagrindimas.

Pajamų metodas netaikytas nes:
vertintojui nepavyko surasti pakankamai patikimų rinkos duomenų apie turto generuojamas pajamas, todėl pajamų metodu rinkos vertė neskačiuojama.

Palyginamasis metodas taikytas šiam turtui: registruotinoms transporto priemonėms.
Vertinamų transporto priemonių vidutinė vertė skaičiuojama lyginamosios vertės metodu. Kadangi nėra informacijos apie panašaus turto sandorių kainas, todėl, pagal Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymą "Dėl turto ir verslo vertinimo metodikos patvirtinimo" 2012-04-27 Nr. 1K-159, remiamasi panašaus turto pasiūlymų kainomis.

Likusiam vertinam turtui palyginamasis metodas netaikytas nes:
Remiantis metodikos 58.1 punktu „surenkama informacija apie ne mažiau kaip 3 per paskutinius trisdešimt šešis mėnesius įvykusių analogiško arba panašaus turto sandorių kainas, prioriteto tvarka naudojant artimiausius vertinimo duomenis“. Vertintojui nepavyko rasti analogiško arba panašaus turto atviroje rinkoje, todėl palyginamasis metodas yra netaikomas. Būtina atsižvelgti į vertinamo turto specifiką. Atsižvelgti į tai, kad šiuo atveju yra vertinami ne pavieniai daiktai, bet daiktų kompleksas (kompleksas), kaip vienas nedalomas objektas (unikalus daiktų kompleksas, CK 6.340, kuris būtinai specifinio viešojo juridinio asmens (**Viešojo įstaiga Utenos regioninis profesinio mokymo centras**) funkcijoms vykdyti). Analogiškas kompleksas ar sandoriai dėl būtent tokio daiktų komplekto perdavimo objektyviai nėra įmanomi, nes nėra ir negali būti daugiau nei vieno būtent tokias funkcijas vykdančio viešojo juridinio asmens, kuris rinkoje būtų pardavęs ar siūlęs parduoti savo kilnojamąjį turtą. Antra, visi vertinami daiktai yra kilnojamieji neregistruotini (išskyrus transporto priemones) ir sąlyginai mažos vertės daiktai, todėl tokių daiktų perdavimo sandoriai nėra registruojami, duomenys apie juos nėra nei kaupiami, nei viešinami, nėra objektyvios galimybės gauti bet kokius rinkos duomenis apie panašų naudotų daiktų sandorius. Trečia, šiuo atveju nėra jokios galimybės objektyviai remtis pasiūlos kainomis, kadangi objektyviai neįmanoma patikrinti nei antrinėje rinkoje siūlomų (parduodamų) daiktų pasiūlos kainos pagrįstumo, nei sandorių realumo, nei siūlomų daiktų panašumo (nepanašumo) į vertintus daiktus.

Išlaidų (kaštų) metodas:

Vertinamas turtas skaičiuojamas išlaidų (kaštų) metodu. Vertinime naudojamas išlaidų (kaštų) metodas. Ištrauka iš metodikos: „Išlaidų (kaštų) metodas taikomas apskaičiuojant specialios paskirties ar retai rinkoje parduodamų objektų vertę, kai lyginamuoju metodu ar pajamų metodu turto rinkos vertės nustatyti neįmanoma. Atsižvelgiant į tai, kad vertinamas turtas priklauso viešajam juridiniam asmeniui, kurio savininko teisės įgyvendina valstybė (Vyriausybės kanceliarija), vertintojas privalo pasirinkti patį konservatyviausią, skaidriausią ir lengviausiai patikrinamą turto vertinimo metodą – išlaidų (kaštų) metodą, kadangi šio metodo taikymui yra daugiausia objektyviai patikrinamų duomenų ir šiuo metodu nustatyta kaina kelia mažiausiai abejonų. Vertintojas pažymi, kad nesant informacijos ir duomenų apie vertinamo turto sandorių ar pasiūlos kainas, objektyviai neįmanoma pateikti ir informacijos apie tai, kad tokia informacija ir duomenys neegzistuoja – informacijos ar duomenų apie sandorius nebuvimas objektyviai vertintinas kaip duomenų ar informacijos neegzistavimas.

Vertinamas turtas (medžiai, krūmai, baldai, kompiuteriai, spausdintuvai, telefonai, mokymo inventoriai, spec. įrenginiai, skaičiavimo mašinos, mokomieji modeliai, programos) yra specialios paskirties turto kompleksas ir retai parduodamas rinkoje. Vertintojo nuomone, aukščiau nurodytos aplinkybės, kurios neleidžia turto vertinti palyginamuoju metodu, ir yra tos aplinkybės, kurios sudaro pagrindą taikyti išlaidų (kaštų) metodą. Kaip jau buvo minėta, turtas buvo vertinamas kaip nedalomas daiktų kompleksas, būtinai **Viešojo įstaiga Utenos regioninis profesinio mokymo centras** funkcijoms vykdyti. **Viešojo įstaiga Utenos regioninis profesinio mokymo centras** yra valstybinė įmonė, kurios tikslas yra specifinių funkcijų vykdymas, nėra jokių aplinkybių manyti ar daryti prielaidą, kad **Viešojo įstaiga Utenos regioninis profesinio mokymo centras** turtas gali būti dalimis parduodamas ar nutraukiama **Viešojo įstaiga Utenos regioninis profesinio mokymo centras** veikla. Vertintojui žinoma ir suprantama, kad turtas vertinamas siekiant nustatyti **Viešojo įstaiga Utenos regioninis profesinio mokymo centras** valdomo turto komplekso vertę, todėl šiuo atveju turtas atitinka specialios paskirties ir retai (niekada) rinkoje neparduodamo turto apibrėžimą.

Vertintojas atsižvelgia į tai, kad dėl vertinamo turto specifikos (specifiniai elektronikos prietaisai, telekomunikacijų įrenginiai ir kt., kurių didžioji dalis šiuo metu jau nėra gaminami) nėra įmanoma remtis šiuo metu esančiomis tokio turto kainomis (nėra analogiškų naujų daiktų rinkoje), todėl vertintojas dėl objektyvių priežasčių (analogiško turto nebuvimo rinkoje) objektyviai negali remtis turto verte vertinimo metu, t. y. 2018 m. naujų analogiškų daiktų pardavimo verte. Dėl šios priežasties yra pasirinktas Metodikos 68.1. punkte nurodytas vertinamo turto sukūrimo sąnaudų nustatymo modelis. Vertintojo nuomone, būtent ta aplinkybė, kad šiuo metu nėra analogiškų daiktų rinkoje ir jie neparduodami, ir sudarė prielaidas taikyti išlaidų (kaštų) metodą. Vertintojas daro prielaidą, kad būtent šiuo atveju akivaizdu, kad dėl objektyvių aplinkybių turto pakeitimo kitu turto išlaidų modelio taikymas nėra nei įmanomas, nei teisingas.

Atsargos – trumpalaikis turtas (žaliavos ir komplektuojamieji gaminiai, nebaigta gamyba, pagaminta produkcija bei pirktos prekės, skirtos perparduoti), kurį įmonė sunaudoja pajamoms uždirbti per vienerius metus arba per vieną įmonės veiklos ciklą. Balansinė atsargų vertė – vertė, kuria atsargos yra parodytos balanse. Grynoji galima realizavimo vertė – įvertinta pardavimo kaina, esant įprastoms verslo sąlygoms, atėmus įvertintas gamybos užbaigimo ir galimas pardavimo išlaidas. Įsigijimo (pasigaminimo) savikaina – sumokėta (mokėtina) pinigų ar pinigų ekvivalentų suma ar kito mainais atiduoto ar sunaudoto turto, kuris naudojamas įsigyjant ar gaminant turtą. Audito ir apskaitos tarnyba 9 VAS MR / 2 vertė. Prekės – turtas, pirkamas perparduoti, ir įmonės pagaminta produkcija, skirta parduoti. Veiklos ciklas – laikotarpis nuo veiklos procese naudojamų atsargų įsigijimo iki jų realizavimo už pinigus arba už lengvai pinigais paverčiamą priemonę.

3 Svarbiausios prielaidos, specialiosios prielaidos bei ribojančios sąlygos

- ✓ Turtas yra prieinamas atviroje rinkoje;
- ✓ Vertintojas pažymi, kad neatsako už užsakovo pateiktų duomenų tikslumą, paslėptus defektus ir nustatytą vertę, jei pateikti duomenys turėjo įtakos vertės nustatymui. Tais atvejais, kai pastebimos įvairios problemos, susijusios su vertinamu turtu, tai nurodoma ataskaitoje. Vertintojas neprisiima jokios atsakomybės, susijusios su vertinamo turto nuosavybės teisėmis, jų apsunkinimu bei suvaržymais. Vertintojas neprisiima įsipareigojimų dėl turto vertės, pasikeitus turto naudojimo sąlygoms, turto fizinei būklei ar po įvykių bei sprendimų, kurie gali atsirasti po šios ataskaitos pateikimo;
- ✓ Vertintojas detalai netyrė vertinamo turto nuosavybės teisių. Nebuvo atliekama nuosavybės teisę patvirtinančių dokumentų ekspertizė. Turtas vertinamas darant prielaidą, kad nuosavybės teisės neapribotos;
- ✓ Vertinimas atliekamas remiantis specialia prielaida, jog vertinamas turtas nėra įkeistas, areštuotas, jį nėra nukreipti jokie trečiųjų asmenų reikalavimai ir turtas nėra suvaržytas jokiais trečiųjų asmenų teisėmis. Turto atžvilgiu nėra jokių turtinių įsipareigojimų, kurie galėtų turėti įtakos vertinamo turto vertei;
- ✓ Turtas vertinamas darant prielaidą, kad kilnojamas turtas visais esminiais atžvilgiais tenkina reikalavimus, keliamus vertinamojo turto objektui, t. y. jis eksploatuojamas pagal visus LR įstatymų keliamus reikalavimus, įskaitant atitikimą galiojantiems gamintojo reikalavimams, priešgaisrinės saugos ir sveikatos apsaugos reikalavimus, norminius reikalavimus ir reglamentus, nuostatus ir kodeksus, taikomus valstybės bei savivaldybės valdžios instancijų, turinčių jurisdikciją vertinamo turto atžvilgiu. Vertinamas turtas privalo tenkinti visus aukščiau išvardintus reikalavimus. Jei jis jų netenkina, tai gali turėti įtakos vertinamo turto vertei;
- ✓ Turto vertinimas atliekamas remiantis prielaida, jog neegzistuoja taršos veiksniai arba išlaidos jų nukenksminimo darbams atlikti materialinės įtakos vertei neturi. Vertintojas nebuvo supažindintas su jokia tyrimų medžiaga, informuojančia apie teršalų ar kenksmingų

medžiagų buvimą. Be to, nebuvo įpareigotas domėtis vertinamo turto buvimi ar esamu naudojimu, siekiant nustatyti, ar dėl to jie nebuvo užteršti, todėl prielaida remiasi tvirtinimu, kad minėti faktoriai neegzistavo ir neegzistuoja. Vertintojas neatsako nei už teršalų egzistavimą, nei už ekspertizės atlikimą ar mokslines žinias, reikalingas jų buvimui nustatyti. Jeigu vėliau paaiškės, jog vertinamo objekto ribose egzistuoja tarša, arba turtas naudojamas (numatomas naudoti) veiklai, dėl kurios ši tarša gali atsirasti, tuomet nustatytoji objekto vertė gali sumažėti;

- ✓ Vertintojas neprivalo dalyvauti teisme ar liudyti kitu būdu dėl atlikto įvertinimo, išskyrus oficialų teismo kvietimą;
- ✓ Vertintojas pažymi, kad ši vertinimo ataskaita parengta tik tuo tikslu, kuris nurodytas šioje ataskaitoje ir negali būti naudojama kitais tikslais;
- ✓ Vertintojas patvirtina savo išvadų pagrįstumą dėl kilnojamojo turto vertės esamomis jo naudojimo sąlygomis. Vertintojas neprisiima įsipareigojimų dėl turto vertės, pasikeitus turto naudojimo sąlygoms ar po įvykių bei sprendimų, kurie gali atsirasti po šios ataskaitos pateikimo;
- ✓ Vertintojas pareiškė nepriklausomą nuomonę;
- ✓ Vertintojas diskretiškai elgėsi su informacija, kurią gavo iš užsakovo vykdydamas užsakymą, neteikė jos ir ateityje neteiks tretiesiems asmenims be užsakovo/savininko ar pastarojo įgalioto asmens sutikimo;
- ✓ Vertinimo metu gautas rezultatas nebūtinai turi būti suprashtas kaip pinigų suma, kurią potencialus pirkėjas privalo sumokėti, - galutinė kaina nustatoma derybose tarp atitinkamų šalių;
- ✓ Nustatyta turto vertė orientuota į vidutinės kilnojamojo turto rinkos sąlygas Lietuvoje, tačiau konkreti sandorio suma gali priklausyti nuo daugybės specifinių sandorio sąlygų bei aplinkybių, kurių įvairovė šiame darbe nenagrinėta;
- ✓ Vertinamas turtas vertinamas su prielaida, kad turtas nebus perkeliamas į kitą vietą nei buvo apžiūros metu;
- ✓ Vertinamas turtas sudaro užbaigtą visumą;
- ✓ Turto vertintojas pažymi, kad vertinimas yra nepriklausomas, nes nėra interesų į vertinamą objektą, o atlyginimas už darbą nepriklauso nuo nustatytos vertės.
- ✓ Faktiška vertinamo turto pardavimo kaina gali skirtis nuo apskaičiuotosios vertės, priklausomai nuo rinkos sąlygų, susiklosčiusių pardavimo momentu, nuo pirkėjo ir pardavėjo sutartų mokėjimo sąlygų ir terminų, nuo ypatingų pirkėjo lūkesčių, investicinių sumanymų, ar kitų vertintojui vertinimo metu nežinomų, aplinkybių;
- ✓ Vertintojas patvirtina, kad nėra sąmoningai nuslėpti paaiškinimai arba pastebėjimai, kurie galėtų turėti įtakos nustatomai vertei. Vertintojas pažymi, kad neatsako už užsakovo pateiktų duomenų tikslumą ir nustatytą vertę, jei pateikti duomenys turėjo įtakos vertės nustatymui;
- ✓ Vertintojas nei praeityje, nei dabartiniu metu, nei ateityje neketino ir neketina turėti intereso į turtą (arba jo dalį), kuris yra vertinamas;
- ✓ Dėl turto valdymo teisių perleidimo ar apribojimų vertintojas informacijos neturi;
- ✓ Remiantis užsakovo pateiktomis ir pateiktu aiškinamuoju raštu, bibliotekos fondas (ilgalaikiame turte esantys vadovėliai), knygos, blankai, vadovėliai, licencijos, spec. mokymo moduliai, žemėlapiai, stendai, antspaudai, valstybės heraldika (išskyrus vėliavas), skulptūros, meno dirbiniai ir paveikslai yra nevertinami. Turto vertinime buhalterinė įsigijimo vertė.
- ✓ Kompiuterinėms programoms ir intelektinei nuosavybei yra netaikomas nei fizinis, nei ekonominis, nei funkcinis nusidėvėjimas. Programos suinstaliuotos naudojamuose mokyklos kompiuteriuose. Kai įranga yra nudėvima, kompiuterinės programos perkeliama į kitą įrenginį. Priimama prielaida, kad intelektinės nuosavybės licencijos sąlyginė vertė vertinimo dienai yra turto įsigijimo kaina.
- ✓ Vertintojas daro prielaidą, kad turtas, kuris viršija apklausos metu gautą maksimalų tarnavimo amžių yra fiziškai ir morališkai pasenęs, nusidėvėjęs. Remiantis užsakovo atsakymu į paklausimą dėl tokio turto naudojimo tolimesnėje įstaigos veikloje, daroma prielaida, kad turtas ir toliau bus naudojamas. Kadangi turtas ir toliau bus naudojamas ir turi būti įtrauktas į įstaigos apskaitą, todėl turto vertinime yra priimama sąlyginė turto vertė 1 € (1 vnt).
- ✓ Turto inventorizacija nėra atlikta, vertinime remiamasi užsakovo pateiktais duomenimis ir laikoma, kad pateikti turto sąrašai yra teisingi ir atitinkantys faktines aplinkybes.

4 Sąlygos ir aplinkybės, kurios gali turėti įtakos turto vertinimui ir į kurias nebuvo atsižvelgta

- ✓ Vertintojas neanalizavo turto daiktinių teisių ir netyrė turto disponavimo apribojimų;
- ✓ Nebuvo atliekama pateiktų dokumentų ekspertizė;
- ✓ Vertintojas neanalizavo turto savininko finansinės padėties, finansinių ir turtinių įsipareigojimų;
- ✓ Turto būklė nustatyta apžiūrint išoriškai, darant prielaidą, kad turto vidaus būklė atitinka normalų nusidėvėjimą pagal turto amžių bei išorinę būklę;
- ✓ Minimios sąlygos ir aplinkybės nebuvo išnagrinėtos, nes vertintojas neturi techninių ir juridinių galimybių jas ištirti;
- ✓ Vertintojai neprisiima jokios atsakomybės, susijusios su vertinamo turto nuosavybės teisėmis, jų apsunkinimu bei suvaržymais; Vertintojai neprisiima įsipareigojimų dėl šioje ataskaitoje nustatytų turto verčių, pasikeitus turto naudojimo sąlygoms, turto fizinei būklei ar po įvykių bei sprendimų, kurie gali atsirasti po datos, kuri šioje ataskaitoje įvardinta kaip vertės nustatymo data;
- ✓ Vertintojas remiasi tik tomis sąlygomis ir aplinkybėmis, kurios turi įtakos vertinamo turto vertei, kurios buvo iki nurodytos turto vertės nustatymo dienos (praeityje);
- ✓ Vertintojas vadovaujasi tais teisės aktais ir dokumentais, kurie galiojo iki ir nurodytą turto arba verslo vertės nustatymo dieną (praeityje).

5 Turto vertintojas

- ✓ Turtą įvertino ir turto vertinimo ataskaitą parengė UAB „Vertinimo partneriai“ buveinės adresas Vilniaus m. Lvovo g. 13-12. Įmonės kodas: 304746018, duomenys apie įmonę saugomi juridinių asmenų registre – VĮ „Registru centras“, Vilniaus filialas. Įmonės įrašymo į išorės turto vertinimo veiklą turinčių teisę verstis asmenų sąrašą pažymėjimo Nr. 000179, įrašymo į sąrašą pagrindas - Turto vertinimo priežiūros tarnybos direktoriaus 2018-02-28 įsakymas Nr. V1-68. Įmonės civilinės atsakomybės privalomojo draudimo liudijimas „BTA Insurance Company“ SE filialas Lietuvoje Nr. PCAD049722 išduotas 2018-03-26;
- ✓ Turto vertinimo ataskaitą sudarė – kilnojamojo turto vertintojas Kristina Vysockaja, kvalifikacijos pažymėjimas Nr.000149, išduotas 2017-12-06, Vilnius.

6 Bendros pastabos ir rinkos komentaras

Lietuvos ekonomikos raida ir perspektyvos

2018 m. spalio 11 d.

Pasaulio ekonominis aktyvumas tebėra gana didelis, tačiau jo raida įvairiuose regionuose tampa mažiau vienoda. Ekonominis augimas yra sustiprėjęs JAV, kur aktyvumą skatinančiai veikia fiskalinės politikos sprendimai ir didėjančios privačiojo sektoriaus išlaidos. Stipri vidaus paklausa didina JAV importą, tuo prisidedama prie pasaulio prekybos srautų. Tačiau pastarieji šiuo metu vis dėlto auga mažiau nei prieš keletą ketvirčių. Užsienio prekybos plėtra ypač prislopo išsivysčiusiose šalyse – euro zonoje, Japonijoje, kai kuriose kitose šalyse. Būtent šioje šalių grupėje 2017 m. ekonominis aktyvumas šoktelėjo labiausiai, tuo padidinęs viso pasaulio ūkio plėtrą, o pastaruosiu metu šiose šalyse daugelis makroekonominį rodiklių tapo mažiau veržlūs – lėčiau auga apdirbamoji gamyba, importas ir eksportas, sumenko pasitikėjimo rodikliai.

Tarptautinei prekybai vis svarbesnis tampa neapibrėžtumas dėl jos perspektyvų. Įvestų prekybos suvaržymų tiesioginis poveikis yra ribotas – šie suvaržymai taikomi tik gana nedidelei pasaulinės prekybos daliai. Daug didesnę įtaką tiek prekybos srautams, tiek ekonominiam aktyvumui gali daryti rizika, kad įtampa prekybos srityje padidės ir kad vis labiau bus nutolta nuo pasiekimų laisvosios prekybos srityje. Didesni prekybos suvaržymai didintų įmonių sąnaudas, mažintų gyventojų perkamąją galią, o tai galėtų paveikti namų ūkių vartojimą, investicijas, darbo rinkos rodiklius. Poveikį makroekonominiai raidai galėtų turėti ir prastesni lūkesčiai, skatinantys tiek gyventojus, tiek įmones atidėti išlaidas. Tikėtina, kad neapibrėžtumas dėl tarptautinės prekybos srautų jau turi įtakos įmonių sprendimams.

Mažiau didėjanti paklausa prekybos partnerėse turi poveikį Lietuvos eksportui. Mažiau nei pernai kyla lietuviškos kilmės prekių eksportas. Prie jo augimo sulėtėjimo daugiausia prisideda mažiau didėjanti paklausa ES šalyse. Bemaž visiškai išblėso reeksporto plėtra – pernai daug didėjusi Rusijos importo apimtis gerokai pakėlė Lietuvos reeksportą į šią šalį, o šiemet, Rusijos importui augant mažiau, reeksportas beveik nustojo kilti.

Kitaip nei išorės paklausa, su vidaus ūkine raida susiję makroekonominiai rodikliai kol kas neišsiviečia. Pernai pradėjusios gana svariai augti, šiemet toliau reikšmingai didėja investicijos. Tiesa, pernai sparčiau kilo investicijos į gamybos priemones (nemaža jų dalis importuojama), o šiemet labiau gausėja investicijų į pastatus ir statinius. Tai siejama su numatomu lėšų iš ES paramos fondų daugėjimu, todėl ypač didėja inžinerinių statinių ir negyvenamųjų pastatų statybų. Statybos atsigauna tuo metu, kai šalies ekonominis aktyvumas jau viršija potencialų lygį, t. y. skaitlingesni statybos darbai dar labiau padidina ūkio plėtrą ir prisideda prie kai kurių makroekonominį disbalansų. Darbai statybų sektoriuje turi poveikį ne tik šiam sektoriui – veikiamas ūkinis aktyvumas susijusiose ekonominėse veiklose, gausinamos namų ūkių pajamos, o tai vėlgi didina vidaus paklausą, spaudimą darbo užmokesčiui ir kitiems darbo rinkos rodikliams.

Padidėjusi imigracija tik nedaug sumažina įtampą darbo rinkoje. Didžioji įvažiuojančiųjų užsienio piliečių dalis dirba transporto sektoriuje – šiame sektoriuje samdomų darbuotojų ėmė gerokai daugėti prieš dvejus metus, t. y. tuomet, kai buvo supaprastintos tam tikrų profesijų darbuotojų imigracijos procedūros. Transporto sektoriuje samdomų darbuotojų daugėja sparčiai – metinis augimo tempas artimas 5 proc. Tačiau daugelyje kitų ekonominių veiklų darbuotojų gausėja tik nedaug (pvz., pramonėje) arba jų mažėja (pvz., prekyboje, kitose paslaugų veiklose), nors visose pagrindinėse ekonominėse veiklose vis didesnę dalis įmonių teigia, kad darbuotojų trūkumas riboja jų veiklą. Tai rodo disbalansus darbo rinkoje, o jie galiausiai lemia spartų darbo užmokesčio kilimą, gerokai viršijantį darbo našumo augimo tempą, ir vis didėjančią darbuotojams atitenkančią sukurtos pridėtinės vertės dalį, kuri jau priartėjo prie istoriškai aukščiausios reikšmės. Tokie disbalansai darbo rinkoje stebimi jau netrumpą laiką ir artimiausiu metu neturėtų išnykti, o tai veikia viso ūkio plėtrą. Nemenkai didėjant vidaus paklausai ir, nors ir mažiau, nei laukta, augant eksportui, prognozuojama, kad realusis BVP šiemet padidės 3,4 proc. Kitąmet, numatant mažiau augsiančius srautus iš ES paramos fondų ir dar lėčiau didėjančią paklausą užsienio prekybos partnerėse, ekonomikos plėtra turėtų būti mažesnė – prognozuojama, kad ūkio augimo tempas sudarys 2,8 proc.

Bendroji metinė infliacija tebėra sumažėjusi. Infliacijos svyravimus labiausiai veikia su pasaulinėmis žaliavų rinkomis susijusios kainos. Sparčiai augant pasaulio ekonomikai, kylanti paklausa didinančiai veikia naftos kainas, kurias palaiko ir šių žaliavų

išgaunančių šalių pasiūlos ribojimas. Šiuo metu naftos kainos, skaičiuojamos eurai, yra apie 40 proc. didesnės nei prieš metus – būtent dėl šios priežasties kylančios degalų kainos dabar labiau didina bendrąją infliaciją nei kitų pagrindinių prekių ir paslaugų grupių kainos. Tiesa, pastaraisiais mėnesiais naftos kainos buvo mažesnės, nei buvo numatyta ankstesnėse makroekonominių rodiklių prognozėse (iš dalies dėl naftą eksportuojančių šalių susitarimo didinti šios žaliavos išgavimo apimtį), o tai yra vienas iš veiksnių, dėl kurių bendrosios infliacijos prognozė 2018 m. yra sumažinta. Mažiau, nei prognozuota, infliaciją didina ir maisto kainos. Susikaupus atsargoms ir esant pakankamai pasiūlai, daugelis maisto žaliavų, išskyrus grūdinių kultūrų, kainų pasaulinėse rinkose mažėja. Dėl šios priežasties lėčiau maisto kainos kyla ir vartotojams. Tiesa, jau artimiausiu metu ši lėtėjimo tendencija gali pasikeisti, nes šiemet vyravę žemės ūkiui nepalankūs orai ir prognozuojamas prastas derlius gali nulemti maisto kainų didėjimą. Grynoji infliacija, apimanti paslaugų ir pramonės prekių kainas, taip pat yra šiek tiek nukritusi. Tačiau šį sumažėjimą labiausiai veikia susisiekimo oro transportu kainos, kurios praėjusių metų vasaros mėnesiais itin daug pakilo, o šių metų vasarą dėl bazės įtakos buvo reikšmingai mažesnės nei prieš metus. Neįskaitant minėtų kainų poveikio, grynoji infliacija tebėra gana stabili, nes ją ir toliau didinančiai veikia augančios darbo sąnaudos ir vidaus paklausa. Prognozuojama, kad vidutinė metinė infliacija šiemet bus lygi 2,6 proc. Kitąmet, numatant daug mažesnę nei šiemet naftos kainų didėjimą, vidutinė metinė infliacija turėtų sumažėti. Prognozuojama, kad ji sudarys 2,2 proc.

Numatoma Lietuvos ekonomikos raida

	2018 m. spalio mėn. prognozė ^a			2018 m. birželio mėn. prognozė		
	2017	2018 ^b	2019 ^b	2017	2018 ^b	2019 ^b
Kainų ir sąnaudų kaita (% , pokytis per metus)						
Vidutinė metinė infliacija, apskaičiuota pagal SVKI	3,7	2,6	2,2	3,7	2,7	2,2
BVP defliatorius ^c	4,3	2,5	2,2	4,3	2,6	2,2
Darbo užmokestis ^d	8,6	8,7	6,8	8,6	7,6	6,0
Importo defliatorius ^c	4,4	2,8	1,7	4,4	2,8	1,7
Eksporto defliatorius ^c	5,4	2,5	1,6	5,4	2,5	1,6
Ekonominis aktyvumas (palyginamosiomis kainomis; %, pokytis per metus)						
Bendrasis vidaus produktas ^c	3,9	3,4	2,8	3,9	3,2	2,7
Privačiojo vartojimo išlaidos ^c	4,0	3,8	3,8	4,1	3,8	3,5
Valdžios sektoriaus vartojimo išlaidos ^c	1,0	1,1	1,1	1,0	1,1	1,1
Bendrojo pagrindinio kapitalo sudarymas ^c	6,7	7,7	5,2	6,7	6,9	5,2
Prekių ir paslaugų eksportas ^c	13,7	5,3	4,6	13,7	5,7	4,6
Prekių ir paslaugų importas ^c	13,6	6,2	5,5	13,6	6,9	5,4
Darbo rinka						
Nedarbo lygis (vidutinis metinis; %, palyginti su darbo jėga)	7,1	6,5	6,3	7,1	6,7	6,6
Užimtųjų skaičius (% , pokytis per metus) ^a	-0,5	0,2	-0,3	-0,5	-0,1	-0,3
Išorės sektorius (% , palyginti su BVP)						
Prekių ir paslaugų balansas	2,3	1,4	0,7	2,3	1,2	0,5
Einamosios sąskaitos balansas	0,7	-0,2	-0,8	0,7	-0,2	-1,0
Einamosios ir kapitalo sąskaitų balansas	1,9	1,7	1,5	1,9	1,6	1,2

^a Makroekonominių rodiklių prognozės parengtos pagal informaciją, paskelbtą iki 2018 m. rugpjūčio 21 d.

^b Prognozė.

^c Pašalinus sezono ir darbo dienų skaičiaus įtaką.

^d 2019 m. darbo užmokesčio augimo prognozė neapima jo perskaičiavimo dėl įsigaliosiančių mokesčių ir pensijų sistemos pakeitimų.

^e Nacionalinių sąskaitų duomenys; užimtųjų skaičius apibrėžiamas pagal vidaus koncepciją.

I. TARPTAUTINĖ APLINKA

Intensyvesnė tarptautinė prekyba, didesnės investicijos, pagerėję gyventojų ir įmonių lūkesčiai 2017 m. lėmė spartų pasaulio ekonomikos augimą. Daugelyje šalių prie nemažo augimo prisidėjo tiek investicijų, tiek eksporto, tiek namų ūkių vartojimo raida. 2018 m. balandžio mėn. pateiktu TVF vertinimu, pasaulio BVP augimas šiemet ir kitąmet turėtų išlikti spartus ir siekti 3,9 proc. Tiesa, 2018 m. pirmąjį ketvirtį išsivysčiusios rinkos ekonomikos šalyse augimas sulėtėjo. JK ekonomikos augimas per pirmuosius tris mėnesius siekė tik 0,1 proc., daugiausia dėl sumažėjusios darbų apimtys statybų sektoriuje, mažesnio gamybos ir vidaus vartojimo augimo. Reikšmingai sulėtėjo ir Prancūzijos ūkio raida – nuo 0,7 proc. (2017 m. paskutinį ketvirtį) iki 0,2 proc. (2018 m. pirmąjį ketvirtį). Kita vertus, manoma, kad lėtėsis, nei tikėtasi, pirmojo ketvirčio ekonomikos augimas yra laikinas. JAV ūkio augimą 2018 m. turėtų paspartinti mokesčių mažinimas ir valdžios sektoriaus išlaidų didinimas, o euro zonoje poveikio turėtų nebedaryti pirmojo ketvirčio duomenis paveikę trumpalaikiai veiksniai, tokie kaip oras, švenčių dienos.

2017 m. ES ir euro zonos ekonomika paaugo daugiau, nei tikėtasi – metinis augimas siekė 2,5 proc. Eurosystema prognozuoja, kad 2018 ir 2019 m. euro zonos ekonomika augs atitinkamai 2,1 ir 1,9 proc. ES ir euro zonos ekonomikos augimo prognozes lemia stiprus verslo ciklo impulsas, pasireiškiantis per didesnius ekonominius pasitikėjimo rodiklius, atsigavusią užsienio prekybą ir palankias finansavimo sąlygas. Tikimasi, kad tebetęsiančia skatinamojo pobūdžio pinigų politika šiemet prisidės prie namų ūkių vartojimo augimo ir investicijų plėtros. Metų pradžioje manyta, kad trumpuoju laikotarpiu ES ir euro zonos ekonomikos augimas gali viršyti lūkesčius, tačiau kai kurių makroekonominių rodiklių raida šių metų pirmąjį ketvirtį buvo prastesnė, nei tikėtasi. Vokietijos, didžiausios apimties ES ekonomikos, BVP augimo lėtėjimą pirmąjį ketvirtį lėmė mažesni, nei tikėtasi, vidaus vartojimo ir privačių investicijų į statybą rodikliai bei prastesni verslo lūkesčiai. Tiesa, dalį sulėtėjimo paaiškina vienkartiniai veiksniai, tokie kaip metalo pramonės darbuotojų streikai, prastesnės nei įprastai oro sąlygos ir gripo protrūkis. Kita vertus, vidutinės trukmės laikotarpiu kelios grėsmės euro zonos ir ES ekonomikos augimui išlieka. Riziką kelia didelis neapibrėžtumas dėl JK pasitraukimo iš ES ir derybų dėl naujosios prekybos sutarties baigtis. Be to, ES ir euro zonos ekonomikos augimą gali lėtinti mažtantis darbo našumo augimas.

2018 m. pirmąjį ketvirtį JK ūkis augo lėčiausiai per penkerius metus. Reikšmingas sulėtėjimas siejamas su menkesniu pasauliniu ekonomikos augimu, nepalankiomis klimato sąlygomis metų pradžioje ir neapibrėžtumu dėl „Brexit“ baigties. Mažesnis, nei tikėtasi, ekonomikos augimas 2017 m. paskutinį ketvirtį lėmė prastesnius ir visų praėjusių metų plėtros rezultatus. Vis dėlto prognozuojama, kad veržli pasaulio ir ES ekonomikos raida skatins eksportą. Eksporto raida šiais ir 2019 m. turėtų bent kiek palaikyti šalies BVP augimą.

JAV ekonomikos aktyvumas ir toliau bus didelis, daugiausia dėl sparčiai augančios vidaus paklausos. Dabar vykdoma skatinamoji fiskalinė politika palankiai veikia investicijų ir vartojimo išlaidas, todėl tikimasi, kad JAV BVP augimas 2018 m. padidės iki 2,9 proc. Be to, JAV darbo rinka išlieka stipri. 2018 m. kovo mėn. duomenimis, nedarbo lygis sudarė 3,9 proc. Toks žemas paskutinį kartą jis buvo prieš 17 m. Kita vertus, nors makroekonominiai rodikliai pagerėjo, dėl mokesčių sumažinimo pablogėjo viešųjų finansų padėtis ir tai prisidėjo prie einamosios sąskaitos deficito ir valstybės skolos padidėjimo. Be to, užimtumo didėjimas ir vidaus vartojimas artimiausiu metu gali paskatinti kainų augimą.

Rusijos ekonomikos augimas tiek 2017 m., tiek 2018 m. pradžioje buvo gana lėtas, bet nuoseklus. Palanki išorės aplinka (didesnės žaliavų kainos ir didesnė tarptautinė prekyba) pagerino Rusijos einamąją sąskaitą ir

Daugelis tarptautinių institucijų tikisi sparčios ūkio raidos tiek išsivysčiusiose, tiek ir besiformuojančiose rinkos ekonomikos šalyse.

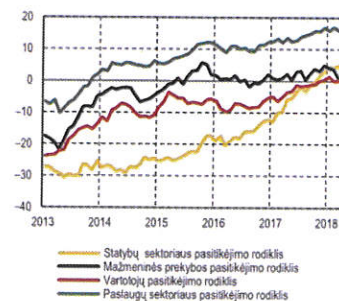
1 lentelė. Kai kurių išsivysčiusių ir besiformuojančių rinkos ekonomikos šalių BVP ir vartotojų kainų pokytis

	2017	2018*	2019*
Realiojo BVP pokytis, proc.			
Pasaulis	3,8	3,9	3,9
Išsivysčiusios šalys	2,3	2,5	2,2
JAV	2,3	2,9	2,7
Euro zona	2,5	2,4	2,0
JK	1,8	1,6	1,5
Besiformuojančios rinkos ekonomikos šalys	4,3	4,6	4,9
Kinija	6,9	6,6	6,4
Rusija	1,5	1,7	1,5
Brazilija	1,0	2,3	2,5
Infliacija, proc.			
Išsivysčiusios šalys	1,7	2,0	1,9
Besiformuojančios rinkos ekonomikos šalys	4,0	4,6	4,3

*2018 m. balandžio mėn. TVF prognozės.

2017 m. didėję ekonominio pasitikėjimo rodikliai euro zonoje siekė tiek sumažėjo.

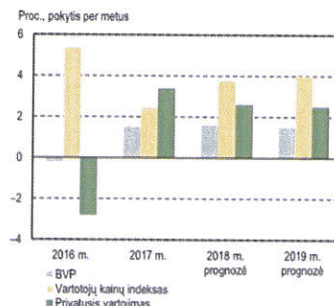
1 pav. Euro zonos pasitikėjimo rodiklių raida

Šaltinis: Eurostatas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Palanki išorės aplinka prisidėjo prie Rusijos ekonomikos augimo. Dėl naftos kainų raidos nemenkai paaugo Rusijos užsienio valiutos atsargos, o mažesnė infliacija Rusijos centriniam bankui leido sumažinti metinę palūkanų normą.

2 pav. Rusijos ekonominių rodiklių prognozės

Šaltiniai: „Consensus Economics“ ir Lietuvos banko skaičiavimai.

padėjo sumažinti pirminį biudžeto deficitą. Dėl naftos kainų raidos nemenkai paaugo ir Rusijos užsienio valiutos atsargos, o sumažėjusi infliacija ir jos lūkesčiai Rusijos centriniam bankui leido sumažinti metinę palūkanų normą iki 7,25 proc.

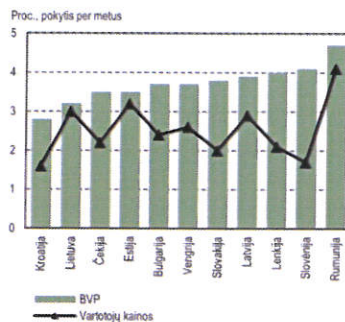
Kaimyninių šalių ekonomikos augimas išlieka spartus. 2017 m. Latvijos BVP metinis augimas sudarė 4,5 proc. Prie ūkio augimo prisidėjo tiek išorės, tiek vidaus paklausa. Latvijos centrinis bankas prognozuoja, kad ekonomikos augimas 2018 m. viršys 4 proc., o daugelis stambių investicinių projektų, kurie pradėti vykdyti 2017 m., bus vykdomi ir šiemet. Be to, nemenkai kylantis darbo užmokestis turėtų skatinti vidaus vartojimą. 2017 m. Estijos BVP paaugo 4,9 proc. – kone daugiausia per dešimtmetį. Kaip ir daugelyje šalių, augimą skatino eksporto plėtra ir ypač atsigavusios investicijos. Estijos ekonomika ir toliau turėtų nemenkai augti, tačiau jos augimas, kaip ir kitose Baltijos valstybėse, gali ir sulėtėti, nes pastaraisiais metais ji nemažai lėmė tiek vidaus, tiek išorės paklausos padidėjimas, o įmonių gamybos pajėgumai ir darbo našumas keitėsi ne tiek daug.

Skatinamoji pinigų politika ir spartesnis ES šalių ekonomikos augimo tempas pagerino Skandinavijos šalių ekonomines perspektyvas. Tikimasi, kad dėl skatinamosios fiskalinės politikos ir dėl to suaktyvėjančios vidaus paklausos Švedijos BVP augimas turėtų išlikti tvirtas. Vis dėlto trumpuoju laikotarpiu Švedijos ekonomikos augimui riziką kelia vangumas būsto rinkoje. Tai dėl didesnės skolos naštos gali riboti namų ūkių išlaidas ir pakenkti ilgalaikiam investicijų augimui. Praėjusiais metais sulėtėjimas Norvegijos būsto rinkoje sukėlė tam tikrą neapibrėžtumą dėl trumpojo laikotarpio ekonomikos augimo perspektyvų, tačiau, naujausiais duomenimis, staigus užimtumo ir darbo užmokesčio padidėjimas vis dėlto prisidėdą prie vidaus vartojimo augimo, o išaugusios investicijos į naftos išgavimą – prie eksporto apimties didėjimo. Danijos ir Suomijos ekonomikos augimo perspektyvos palankios – tai rodo išaugę namų ūkių ir įmonių pasitikėjimo rodikliai.

2017 m. žaliavų kainos nemažai svyravo, o šių metų pradžioje jų augimas buvo nebe toks didelis. Kitaip nei ankstesnius kelerius metus, 2017 m. naftos kainos nemenkai paaugo. Pagrindiniai tai lėmę veiksniai – naftą eksportuojančių šalių organizacijos (OPEC) ir kai kurių jai nepriklausančių šalių, įskaitant Rusiją, įsipareigojimų riboti naftos išgavimą laikymasis, taip pat spartesnis, nei tikėtasi, pasaulinės paklausos augimas, geopolitinės rizikos ir galimos JAV sankcijos Venesuelai bei Iranui. Tiesa, pasaulinės naftos kainos 2018 m. vis dėlto buvo didesnės, nei tikėtasi, ypač gegužės mėn. Tam įtakos turėjo OPEC ir kitų naftos gavybos šalių susitarimas mažinti naftos išgavimo mastus ir JAV sprendimas pasitraukti iš Irano branduolinio susitarimo. Metinis metalų kainų augimas 2017 m. siekė 22 proc. ir tikimasi, kad 2018 m. jis sumažės iki 18 proc. Bendrą metalų kainų kilimą paskatino didėjantis atotrūkis tarp pasaulinės paklausos ir pasiūlos. Spartus pasaulio ekonomikos augimas didino metalo žaliavų paklausą, o viena didžiausių metalų eksportuotojų – Kinija – mažino gavybą. Maisto žaliavų kainos 2018 m. pradžioje augo kur kas mažiau nei 2017 m., daugiausia dėl kritusių cukraus ir aliejų kainų. Pagerėjus cukraus žaliavos eksporto galimybėms Brazilijoje ir Indijoje, gamintojai galėjo padidinti pasiūlą, tai mažino pasaulines kainas. Tiesa, kai kurios žaliavų kainos nuosekliai didėjo, joms įtakos turėjo nepalankios oro sąlygos, neigiamai paveikusios Šiaurės ir Pietų Amerikos augalininkystės ūkių ir padidinusios grūdų kainas. Apskritai prognozuojama, kad dėl palankių klimato sąlygų maisto žaliavų kainos 2018 m. didės daug mažiau nei 2017 m. arba bus artimos kainoms, vyruvusioms praėjusiais metais.

Tikimasi, kad ekonomikos augimas daugelyje Rytų ir Vidurio Europos šalių šiais metais gerokai viršys 3 proc.

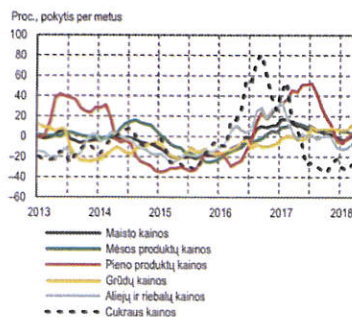
3 pav. Kai kurių Rytų ir Vidurio Europos šalių infliacijos ir BVP prognozė 2018 m.

Šaltiniai: „Consensus Economics“ ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Daug didėjusios 2017 m., šiemet maisto žaliavų kainos auga kur kas mažiau.

4 pav. Pasaulinių maisto žaliavų kainų kaita

Šaltiniai: Jungtinių Tautų Maisto ir žemės ūkio organizacija ir Lietuvos banko skaičiavimai.

II. EUROSISTEMOS PINIGŲ POLITIKA

Eurosistema toliau vykdė stipraus skatinamojo pobūdžio pinigų politiką ir skelbė planuojanti tokią ją palaikyti ilgą laiką. Eurosistema toliau palaikė mažas oficialiąsias palūkanų normas ir teigė, kad jos nesikeis dar gana ilgą laiką, gerokai ilgiau, negu bus vykdoma išplėstinė turto pirkimo programa (TPP).

2018 m. kovo mėn. Valdancioji taryba pakeitė ateities gaires dėl išplėstinės TPP apimties – atsisakyta vertinimo, kad per mėnesį superkamų skolos vertybinių popierių vertė ateityje gali didėti. Toks sprendimas buvo priimtas sustiprėjus įsitikinimui, kad su euro zonos ekonomikos perspektyva siejamų rizikų santykis ir finansinės sąlygos ateityje reikšmingai nesuprastės. Šį ECB valdančiosios tarybos įsitikinimą sustiprino tai, kad euro zonos ūkio augimo prognozė 2018 m. kovo mėn. buvo ir vėl pagerinta, o infliacijos prognozė rodė didėjančią tikimybę, kad kainų augimas vidutiniu laikotarpiu taps ECB siekiamo lygio. Tačiau Valdancioji taryba paliko teiginį, kad prirėkus TPP trukmė gali būti ilginama. Be to, Valdancioji taryba toliau teigia, kad ECB palūkanų normos išliks žemos ir nesikeis dar gana ilgą laiką, gerokai ilgiau, nei bus vykdoma išplėstinė TPP.

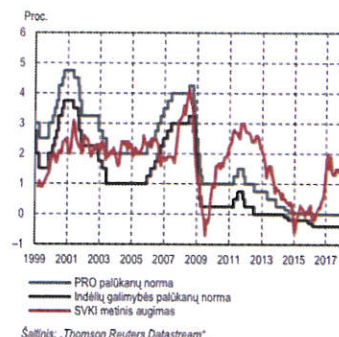
Eurosistema toliau sklandžiai vykdė išplėstinę TPP. Nuo 2018 m. pradžios išplėstinę TPP vykdoma pagal 2017 m. spalio mėn. pakeistus kiekybinio skatinimo programos parametrus, t. y. per mėnesį superkamų skolos vertybinių popierių vertė sumažinta nuo 60 iki 30 mlrd. Eur. Numatoma visa išplėstinės TPP trukmė yra 43 mėn. – programa bus vykdoma bent iki 2018 m. rugsėjo pabaigos. Planuojama bendra programos apimtis – 2,6 trln. Eur. Pagal ją iki 2018 m. balandžio pabaigos iš viso nupirkta turto už 2,4 trln. Eur. Pagal Viešojo sektoriaus pirkimo programą (VSP) Eurosistemos nupirkta skolos vertybinių popierių suma sudarė 2,0 trln. Eur – 82 proc. viso pagal išplėstinę TPP iki šiol nupirkto turto.

Lietuvos bankas, kaip ir kiti euro zonos nacionaliniai centriniai bankai, toliau proporcingai prisideda prie Eurosistemos išplėstinės TPP įgyvendinimo. Iki 2018 m. balandžio pabaigos pagal VSPP Lietuvos bankas iš viso buvo nupirkęs skolos vertybinių popierių už 9,9 mlrd. Eur, jų didžiąją dalį sudarė Europos institucijų skolos vertybiniai popieriai. Kita pirkimų dalis – Lietuvos Respublikos Vyriausybės skolos vertybiniai popieriai. Jų Lietuvos bankas kartu su ECB iki balandžio pabaigos nupirko už 2,8 mlrd. Eur. Lietuvos bankas ir ECB Lietuvos Respublikos Vyriausybės skolos vertybinių popierių šiuo metu yra nupirkę tiek pat, kiek jų buvo nupirkta 2017 m. spalio mėn., nes 2018 m. vasario mėn. Vyriausybė išpirkė didelės vertės skolos vertybinių popierių emisiją, kurios dalį buvo įsigiję Lietuvos bankas ir ECB. Kadangi Vyriausybė į rinką iš viso yra išleidusi mažiau obligacijų, nei Eurosistema yra pasirengusi jų nupirkti pagal išplėstinę TPP, Lietuvos bankas ir ECB naujų Lietuvos Respublikos Vyriausybės skolos vertybinių popierių įsigijo tik tiek, kiek jų reikėtų vasario mėn. sumažėjimui kompensuoti. Papildomus suplanuotus skolos vertybinius popierius pagal išplėstinę TPP Lietuvos bankas įsigijo kaip įprasta – pirkdamas daugiau Europos institucijų skolos vertybinių popierių.

Euro zonos vyriausbių ir įmonių skolinimosi kapitalo rinkose kaina yra šiek tiek didesnė nei buvo 2017 m. lapkričio mėn. Gerėjantys lūkesčiai dėl euro zonos ekonomikos perspektyvų ir stiprėjantis įsitikinimas, kad didžiųjų pasaulio centrinių bankų palūkanų normos ateityje kils sparčiau, lėmė, kad euro zonos vyriausbių 10 m. trukmės skolos vertybinių popierių vidutinis pajamingumas nuo 2017 m. lapkričio iki 2018 m. vasario vidurio didėjo. Vėliau šie lūkesčiai dėl įvairių veiksnių – kainų koregavimosi pasaulinėse akcijų rinkose, išaugusių geopolitinių neramumų, šiek tiek suprastėjusių euro zonos išankstinių aktyvumo rodiklių – sumenko, todėl vyriausbių skolos vertybinių popierių pajamingumas pamažėjo. Gegužės mėn. Italijos ir dalies kitų periferinių euro zonos šalių vyriausbių skolos kaina vėl pradėjo augti dėl neapibrėžtumo formuojant Italijos valdančiąją koaliciją. Euro zonos bendrovių skolos vertybinių popierių pajamingumas

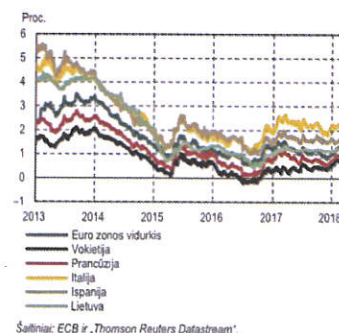
Valdančiosios tarybos vertinimu, infliacija vis dar nėra pakankamai tvirta, todėl toliau palaikomos itin žemos pagrindinės ECB palūkanų normos.

5 pav. ECB indėlių galimybės ir PRO palūkanų normos bei infliacija

Didžiausią įtaką euro zonos vyriausbių skolos vertybinių popierių pajamingumo mažėjimui išplėstinę TPP padarė dar prieš ją paskelbiant, kai finansų rinkos į turto kainas iš anksto įskačiavo didėjančią tikimybę, kad ECB imsis nestandartinių pinigų politikos priemonių. Vėliau didelę svyravimų dalį lėmė ir kiti veiksniai.

6 pav. Nacionaline valiuta išreikštų euro zonos vyriausbių 10 m. trukmės obligacijų metinis pajamingumas

7 pav. PFJ skolinimo namų ūkiams ir ne finansų bendrovėms sumos kaita euro zonoje ir Lietuvoje

Palankios finansavimosi sąlygos skatina euro zonos ir Lietuvos realiojo sektoriaus kreditavimą.

7 pav. PFJ skolinimo namų ūkiams ir ne finansų bendrovėms sumos kaita euro zonoje ir Lietuvoje

8 pav. Palankios finansavimosi sąlygos skatina euro zonos ir Lietuvos realiojo sektoriaus kreditavimą.

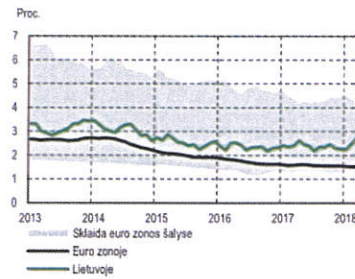
atitiko vyriausybės skolos vertybinių popierių pajamingumo tendencijas ir taip pat yra didesnis nei 2017 m. lapkričio mėn. (investicinio reitingo didesnis 39, o aukštesnės rizikos – 97 baz. p.).

Skatinamosios Eurosistemos pinigų politikos priemonės prisidėjo prie to, kad euro zonoje ir Lietuvoje veikiančių bankų skolinimas augtų toliau. Tiesa, Lietuvoje paskolų didėjimui šiuo metu didesnį poveikį daro paklausos veiksniai – didesnės įmonių investicijos ir kylantis gyventojų darbo užmokestis¹. Euro zonoje paskolų sumos privačiam ne finansų sektoriui augimas nuo 2017 m. lapkričio mėn. toliau laipsniškai spartėjo. Lietuvoje paskolų portfelis ir toliau didėja sparčiau nei euro zonoje. Naujų paskolų ne finansų bendrovėms vidutinių palūkanų normų² tendencijos nuo 2017 m. lapkričio mėn. Lietuvoje ir euro zonoje išsiskyrė: Lietuvoje palūkanų normos padidėjo (41 baz. p.), o euro zonoje dar šiek tiek sumažėjo (3 baz. p.). Naujų būsto paskolų vidutinės palūkanų normos tuo pačiu laikotarpiu tiek Lietuvoje, tiek ir euro zonoje svyravo nežymiai (Lietuvoje paaugo 9 baz. p., o euro zonoje sumažėjo 3 baz. p.). Apskritai naujų paskolų palūkanų normų lygis išlieka žemiausias per visą istoriją euro zonoje ir labai žemas Lietuvoje.

Itin stipraus skatinamojo pobūdžio Eurosistemos pinigų politika toliau darė teigiamą įtaką euro zonos ir Lietuvos makroekonominiai raidai. ECB ekspertų vertinimu, dėl Eurosistemos įgyvendinamos plataus masto skatinamosios pinigų politikos euro zonos ūkis augs ir kainų lygis 2016–2020 m. kils 1,9 proc. p. daugiau. Eurosistemos skatinamoji pinigų politika Lietuvos ekonomiką teigiamai veikia daugiausia per eksportuojantįjį sektorių: didesnė euro zonos paklausa ir dar prieš išplėstinės TPP paskelbimą stipriai sumažėjęs euro kursas mūsų šalies eksportui suteikia daugiau galimybių. Lietuvos banko vertinimu, dėl skatinamosios pinigų politikos 2016–2019 m. mūsų šalies realiojo BVP augimas ir infliacija padidės atitinkamai 1,0 ir 1,3 proc. p.

Dėl Eurosistemos taikomų skatinamųjų pinigų politikos priemonių ne finansų bendrovių finansavimosi sąlygos išlieka itin palankios.

8 pav. PFJ naujų paskolų ne finansų bendrovėms vidutinė palūkanų norma

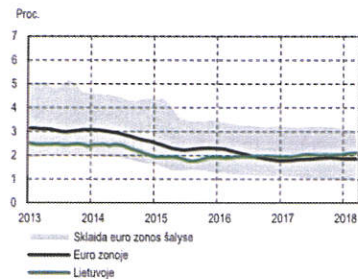

Šaltiniai: ECB ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Pastaba: 3 mėn. slenkamasis vidurkis.

Nors naujų paskolų būstui įsigyti palūkanų normos euro zonoje ir Lietuvoje jau kurį laiką iš esmės nekinta, dėl skatinamųjų Eurosistemos pinigų politikos priemonių jos išlieka itin palankios.

9 pav. PFJ naujų būsto paskolų vidutinė palūkanų norma

Šaltiniai: ECB ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Pastaba: 3 mėn. slenkamasis vidurkis.

¹ Daugiau apie paskolų portfelio augimo Lietuvoje priežastis žr. šios apžvalgos VII skyrių.

² Lyginant naujų paskolų ne finansų bendrovėms ir namų ūkiams palūkanų normas, naudojami 3 mėn. slenkamieji vidurkiai. Taip siekiama sumažinti laikinų svyravimų įtaką ir išgryninti tendencijas.

III. REALUSIS SEKTORIUS

Lietuvos ekonomikos augimas išlieka spartus. Tiesa, palyginti su praėjusių metų pirmąja puse, šiek tiek pakito veiksniai, labiausiai prisidedantys prie ūkio augimo. Iki praėjusių metų vidurio daugiausia prie ūkio plėtros prisidėjo namų ūkių vartojimas, o šiuo metu jo didėjimas yra nuosaikesnis. Vis dėlto Lietuvos ekonomika tebeauga sparčiu tempu, ir prie to labiausiai prisideda palanki užsienio paklausa, didinanti eksporto apimtį, bei gausesnės investicijos. Pažymėtina, kad jau netrumpą laiką stebimas palyginti spartus ūkio augimas lemia didėjantį gamybos atotrūkį, kuris rodo, kiek esama ūkio raida yra nutolusi nuo tvarios ūkio raidos. Didėjantis gamybos atotrūkis sudaro sąlygas formuoti disbalansams, o jie šiuo metu labiausiai pastebimi darbo rinkoje³ ir yra viena iš svarbiausių spartaus darbo užmokesčio kilimo priežasčių.

Nors darbo užmokestis auga sparčiai, nedidėjantis užimtumas ir infliacija lemia nuosaikesnį namų ūkių vartojimo augimą. Jie riboja realiojo darbo užmokesčio fondo – vieno svarbiausių namų ūkių vartojimo raidai įtaką darančių veiksnių – augimą. 2017 m. antrąją pusę jis buvo daugiau nei trečdaliu mažesnis negu 2016 m. Tiesa, netgi augdamos lėčiau, namų ūkių iš darbo santykių gaunamos pajamos labiausiai prisideda prie namų ūkių realiųjų disponuojamųjų pajamų augimo. Tik pastarųjų augimas, kitaip nei darbo užmokesčio fondo augimas, 2017 m. antrąją pusmetį nesulėtėjo. Tai sietina su valdžios institucijų sprendimais, dėl kurių padidėjo socialinės išmokos namų ūkiams ir ne taip sparčiai didėjo socialinės įmokos. Pastarųjų lėtesnis augimas sietinas su „Sodros“ tarifų pakeitimais įsigaliojus kai kurioms naujojo socialinio modelio nuostatoms, o didesnes socialines išmokas lėmė 10 Eur nuo praėjusių metų spalio mėn. padidinta bazinė pensija. Vis dėlto kol kas šių sprendimų nulemtas namų ūkių perkamosios galios padidėjimas nepaskatino reikšmingesnio namų ūkių vartojimo augimo.

2017 m. Lietuvoje ūgtelėjo darbo našumas. Esant prastai demografiškai situacijai, darbo našumas yra tarp svarbiausių veiksnių, sudarančių sąlygas ekonomikai augti. Ūgtelėjus darbo našumui, nustojo didėti kelerius pastaruosius metus didėjusi pridėtinės vertės darbo užmokesčio dalis. Ji jau daugiau nei trejus metus viršija istorinį vidurkį. Šiai tendencijai užsitęsus, dar labiau didėtų spaudimas įmonėms kelti prekių ir paslaugų kainas, o tai turėtų poveikį įmonių tarptautiniam konkurencingumui.

Darbo našumo augimui itin svarbios investicijos, o jos 2017 m. augo sparčiausiai per pastaruosius ketverius metus. Prie spartaus investicijų augimo prisidėjo investicijos tiek į pastatus ir statinius, tiek į mašinas ir įrenginius. Labiausiai investicijas į statybą didino trečdaliu padidėjusi naujų pramoninių pastatų ir sandėlių statybos darbų apimtis ir taip pat trečdaliu ūgtelėjusi inžinerinių tinklų, ypač dujų ir elektros, modernizacijos ir plėtros darbų apimtis. Didėjant investicijoms į statybą, kartu kyla ir statybų sektoriaus aktyvumas. Šis sektorius po kelerių metų pertraukos vėl yra tarp ekonominių veiklų, labiausiai prisidedančių prie Lietuvos ūkio augimo. Investicijų į transporto priemones didėjimui daugiausia įtakos turi tebesitęsiantis krovininis gabenančių įmonių vilkikų parko atnaujinimas ir plėtra, taip pat ir keleivių vežimui skirtų transporto priemonių parko atnaujinimas. 2017 m. antrąją pusmetį investicijos į informacijos ir ryšių technologijas, kaip ir į intelektualinės nuosavybės produktus, toliau augo sparčiau nei visos investicijos. Tai rodo, kad įmonės tęsia gamybos procesų automatizavimą ir skaitmeninimą. 2017 m. itin daug prie investicijų gausėjimo prisidėjo ir valdžios sektorius. Viena daugiausia papildomų investicijų sulaukusių sričių buvo krašto apsauga.

³ Daugiau apie padėtį darbo rinkoje žr. šios apžvalgos IV skyrių.

Namų ūkių vartojimui augant nuosaikiau, Lietuvos ekonomikos sparčiai plėtrą palaiko dėl itin palankios užsienio paklausos didėjanti eksporto apimtis ir auganti investicijos.

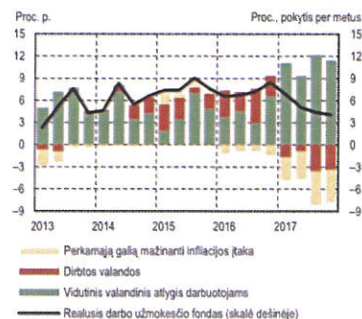
10 pav. Realiojo BVP kaitos veiksniai (išlaidų metodu)

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Nedidėjantis užimtumas ir infliacija slopina realiojo darbo užmokesčio fondo didėjimą.

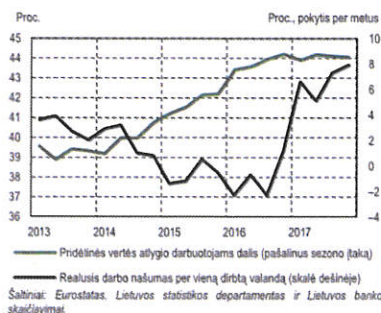
11 pav. Realiojo darbo užmokesčio fondo kaitos veiksniai

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Ūgtelėjus darbo našumui, nustojo didėti kelerius pastaruosius metus augusi pridėtinės vertės darbo užmokesčio dalis.

12 pav. Darbo našumas ir pridėtinės vertės darbo užmokesčio dalis

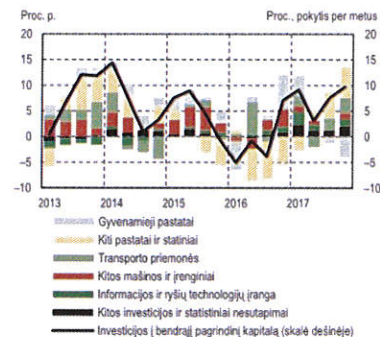

Šaltiniai: Eurostatas, Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Didėjančios investicijos ir auganti išorės paklausa labiausiai prisideda prie spartaus realiojo prekių ir paslaugų eksporto augimo. Jis 2017 m. buvo sparčiausias per pastaruosius šešerius metus. Vienas iš veiksnių – išorės paklausa – iki praėjusių metų vis labiau didėjo nuo 2015 m. vidurio. Pradžioje paklausa ėmė stiprėti ES šalyse, o vėliau ji pagyvėjo ir NVS regione, kuris 2017 m. pradėjo atsigaivinti po dvejus metus trukusio nuosmukio. Naujausi duomenys rodo, kad šiais metais išorės paklausa vis dėlto turėtų augti nuosaikiau. Tai ribos prekių ir paslaugų eksporto plėtrą. Vis dėlto jau netrumpą laiką prekių ir paslaugų eksportas auga sparčiau nei išorės paklausa, todėl didėja Lietuvos eksporto rinkos dalis. Tai rodo, kad Lietuvos įmonės sėkmingai investuoja į gamybos pajėgumų plėtrą ir procesų automatizavimą, taip pat diegia procesus, leidžiančius efektyviau panaudoti jau turimus gamybos pajėgumus. Numatomas dar spartesnis investicijų augimas turėtų sudaryti sąlygas eksportuotojams palaikyti santykinai sparčią plėtrą.

2017 m. investicijos augo sparčiausiu tempu per pastaruosius ketverius metus.

13 pav. Investicijų kaitos veiksniai (palyginamosiomis kainomis)

Didėjančios investicijos ir auganti išorės paklausa lemia spartų realiojo prekių ir paslaugų eksporto augimą.

14 pav. Išorės paklausa, gamybinių pajėgumų panaudojimo lygis, prekių ir paslaugų eksportas (pašalinus sezoninį faktą)

IV. DARBO RINKA

Darbo rinkoje jaučiama įtampa, tačiau padėtis didžiuosiuose ir mažesniuose šalies regionuose skiriasi. Šių metų pradžioje nedarbo lygis sudarė 7,2 proc. ir buvo 0,8 proc. p. mažesnis nei atitinkamu laikotarpiu prieš metus. Nedarbo lygis jau ilgiau nei metus mažėja lėčiau nei ankstesniais ketveriais metais. Tai gali reikšti, kad didžioji dalis nepanaudotų darbo jėgos resursų jau yra išnaudota. Pvz., nedarbo lygis didžiuosiuose miestuose – Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje – pernai buvo toks pat kaip praėjusio dešimtmečio ekonomikos pakilimui pasiekus aukščiausią tašką ir sudarė 3,8 proc. Esant tokiame nedarbui, įmonės dažnai samdo ne darbo neturinčius, o kitose įmonėse jau dirbančius asmenis. Vis dėlto visoje kitoje šalies dalyje nedarbo lygis sudarė 9 proc. ir buvo dvigubai didesnis nei minėtu pakilimo laikotarpiu. Tai rodo regionines ekonomikos problemas, pvz., tai, kad nuo 2013 m. ūkio plėtra šioje šalies dalyje buvo reikšmingai lėtesnė nei didžiųjų miestų regionuose.

Įmonėms vis sunkiau randant darbuotojų, naujų darbo vietų daugėja lėčiau nei įprastai. Tam tikrose ekonominėse veiklose jų kaitą lėmė specifiniai su darbuotojų trūkumu nesusiję veiksniai. Pvz., darbo vietų prekybos sektoriuje mažėjo todėl, kad keli didesni prekybos tinklai automatizavo arba perkėlė į kitas įmones dalį funkcijų. Švietimo įstaigose darbo vietų mažėjo dėl mažinamo švietimo įstaigų tinklo. Vis dėlto prie darbo vietų skaičiaus augimo lėtėjimo daugumoje kitų veiklų įmonių prisideda vis didesnis darbuotojų trūkumas. Su juo metų pradžioje susidūrė 18 proc. įmonių, nors prieš metus – tik 14 proc. Be to, darbuotojų trūkumo didėjimas apima vis daugiau ekonomikos sektorių: iki 2017 m. pradžios jis buvo reikšmingesnis tik pramonėje ir prekyboje, tačiau pastaruosiu metu trūkumas didėja ir statybos bei paslaugų sektoriuose.

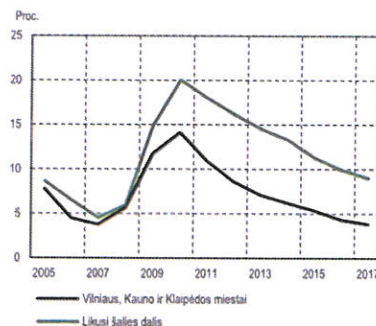
Supaprastintos imigracijos procedūros bei darbuotojų trūkumas lemia išaugusį imigrantų iš ne ES šalių skaičių. Nuo 2017 m. pradžios įdarbinant profesijų, kurių darbuotojų Lietuvoje trūksta, atstovus iš ne ES šalių nebereikia tikrinti, ar nėra ES piliečio, galinčio užimti darbo vietą. Tai prisidėjo prie užsieniečių (daugiausia iš Ukrainos ir Baltarusijos) imigracijos didėjimo. Šių metų pradžioje profesijų, kurių darbuotojų Lietuvoje trūksta, sąrašas⁴ buvo papildytas dalimi statybos profesijų. Tai padidins įmonių, galinčių naudotis supaprastinta imigracijos tvarka, skaičių. Vis dėlto 2017 m. bendra imigracija iš esmės nepasikeitė, nes išaugusią užsieniečių imigraciją atsvėrė sumažėjusi grįžtančių Lietuvos piliečių imigracija. Tiesa, prie pastarosios sumažėjimo Lietuvos migracijos statistikoje galėjo prisidėti aktyvesnis skolų už privalomąjį sveikatos draudimą administravimas. Šis veiksnys pastebimai paveikė emigracijos duomenis 2017 m. pradžioje.

Darbo užmokesčio augimas buvo spartus, tačiau šiek tiek lėtesnis nei ankstesniais ketvirčiais. Prie sulėtėjimo 2017 m. antrąjį pusmetį prisidėjo išnykęs minimaliojo darbo užmokesčio didinimo poveikis. Augimui dar labiau sulėtėti neleido nuo 2017 m. liepos mėn. įsigaliojusi naujojo darbo kodekso nuostata, numatanti, kad minimalusis darbo užmokestis mokamas tik už nekvalifikuotą darbą. Ji prisidėjo prie to, kad darbuotojų, dirbusių visą darbo dieną ir uždirbusių minimalųjį darbo užmokestį, dalis sumažėjo nuo 9,8 iki 3,3 proc. Šių metų sausio mėn. 5,2 proc. padidėjęs minimalusis darbo užmokesčio augimo veiksmas prisideda ir įvesta socialinio draudimo įmokų žemutinė riba. Ji galėjo paskatinti didinti atlygį tiems darbuotojams, kurie gavo mažesnę nei minimalųsį darbo užmokestį. Galiausiai prie spausmo darbo užmokesčio augimo daug prisideda darbuotojų trūkumas. Jį labiausiai junda kvalifikuotų darbuotojų ieškančios didžiųjų miestų įmonės. Svarbus veiksnys yra ir daugiau nei metus gana sparčiai kylantis darbo užmokestis viešajame sektoriuje.

⁴ Ji sudarė keturias profesijas – tolimųjų reisų vairuotojo, suvirintojo, siuvėjo ir laivų korpusų surinkėjo.

Nors šalyje labiau jaučiamas darbuotojų trūkumas, darbo rinkos padėtis regionuose skiriasi.

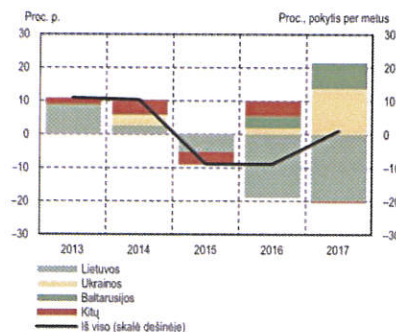
15 pav. Nedarbo lygis didžiuosiuose miestuose ir likusioje šalies dalyje

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Užsieniečių imigraciją paskatino paprastesnė jų įdarbinimo tvarka bei didėjantis darbuotojų trūkumas.

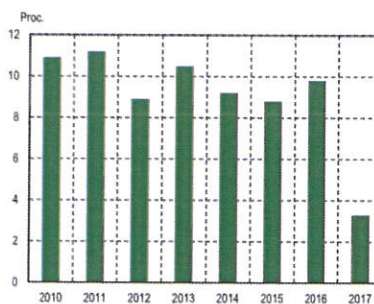
16 pav. Imigracijos kaitos veiksniai pagal pilietybę

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Naujasis darbo kodeksas prisidėjo prie darbuotojų, gaunančių minimalųjį darbo užmokestį, dalies mažėjimo.

17 pav. Minimalųjį darbo užmokestį gaunančių darbuotojų dalis

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas.

V. IŠORĖS SEKTORIUS

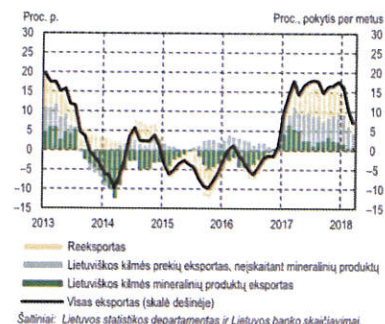
2017 m. eksporto plėtra buvo išskirtinai stipri. Nominalusis prekių eksportas padidėjo 16,9 proc. Prie to prisidėjo tiek augusios žaliavų ir gaminių kainos, tiek didėjusi realioji eksporto apimtis. Kaip įprasta, prie eksporto plėtros gana daug prisidėjo Lietuvos gamintojų investicijos. Praėjusiais metais materialinės investicijos į apdirbamąją gamybą padidėjo 16,0 proc. Tai didino įmonių gamybos pajėgumus, taigi ir galimybes didinti eksportą. Kita vertus, eksportą palankiai veikė gerokai palankesnė tarptautinė ekonominė aplinka. Daugiau nei anksčiau augo pasaulio ekonomika, geresnė buvo pagrindinių Lietuvos eksporto partnerių padėtis. 2017 m. Vokietijos realusis importas padidėjo 5,1 proc., Latvijos – 9,5, Estijos – 3,5, Lenkijos – 8,7, o visos ES – 4,5 proc. Kadangi didelė lietuviškos kilmės eksporto dalis keliauja būtent į ES, toks ES importo padidėjimas buvo ypač palankus Lietuvos gamintojams. Gerokai pagyvėjo užsienio prekyba ir su kitu prekybos partneriu – Rusija. Šios šalies ekonomikai vėl pradėjus augti, imtos atkurti gamybos, prekybos ir kitos atsargos, o tai gerokai padidino šios šalies importą. 2017 m. Rusijos realusis importas padidėjo 17,4 proc. Į Rusiją Lietuva daugiausia reeksportuoja, taigi toks Rusijos importo padidėjimas palankiai veikė Lietuvos transporto sektorių. Apskritai reeksporto plėtra pernai lėmė beveik pusę viso nominaliojo prekių eksporto augimo.

Šiame eksporto augimas pradeda lėtėti. Pastebimas tiek lietuviškos kilmės eksporto, tiek reeksporto augimo lėtėjimas. Pernai Rusijos importas paaugo itin daug, o šiame augimas jau silpsta, tai daro mažinamąjį poveikį Lietuvos reeksporto plėtrai. Lietuviškos kilmės eksporto augimo tempas taip pat tapo mažesnis, tiesa, auga šis visų pagrindinių prekių grupių eksportas. Jo pagrindinė kryptis yra ES, taigi sulėtėjimą galėjo lemti šiek tiek prastesni ES ūkio rodikliai metų pradžioje. Kartu eksporto plėtrą skatina ūgtelėjęs eksportas į kitas nei ES ar NVS šalis. Pagrindinės išaugusio eksporto kryptys – JAV, Jungtiniai Arabų Emyratai, Turkija, Ukraina, Singapūras. Apskritai nuosaikešnė eksporto raida nėra atsitiktinė, nes mažiau kyla žaliavų ir gaminių kainos, mažiau didėja užsienio paklausa. Šiek tiek tolesnės perspektyvos neapibrėžtumą didina užsienio prekybos ribojimai, kuriuos ima taikyti didžiosios valstybės.

Einamoji sąskaita – artima subalansuotai. Nominaliojo eksporto augimui viršijant importo augimą, prekybos balansas 2017 m. pagerėjo. Tiesa, gerėjo tik prekybos paslaugomis balansas, jį labiausiai gerino vis dar sparti transporto sektoriaus plėtra. Prekybos prekėmis balansas šiek tiek pablogėjo, prie to prisidėjo aukštesnės energijos žaliavų ir produktų kainos. Pirminis balansas, palyginti su 2016 m. duomenimis, šiek tiek pagerėjo – deficitas buvo mažesnis. Tačiau šio balanso sudėtinės dalys keitėsi nevienodai. Darbo ir investicijų pajamų balansai iš esmės nesikeitė, o kitų pirminių pajamų balansas pagerėjo. Jo pagerėjimui daugiausia įtakos turėjo ūgtelėjusios ES lėšos, skiriamos žemės ūkio subsidijoms. Antrinių pajamų balansas iš esmės nepakito, perteklius buvo maždaug toks, koks jis buvo prieš metus. Panašaus lygio kaip 2016 m. buvo visi pagrindiniai antrinių pajamų balansai – valdžios sektoriaus, asmeninių pervedimų ir kt.

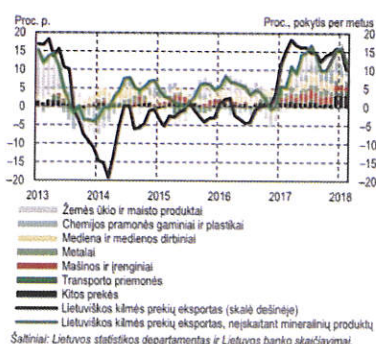
2017 m. prekių eksporto plėtra buvo išskirtinai didelė, šiemet eksportas auga mažiau.

18 pav. Lietuviškos kilmės prekių eksportas ir reeksportas (3 mėn. slenkamieji vidurkiai)

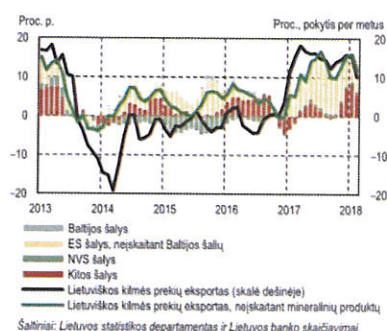
Lietuviškos kilmės prekių eksportas auga mažiau, tačiau auga šis visų pagrindinių prekių grupių eksportas.

19 pav. Lietuviškos kilmės prekių eksportas, neįskaitant mineralinių produktų, pagal produktus (3 mėn. slenkamieji vidurkiai)

Lietuviškos kilmės prekių eksportas į ES auga mažiau, bet paspartėjo eksportas į kitas nei ES šalis augimas.

20 pav. Lietuviškos kilmės prekių eksportas, neįskaitant mineralinių produktų, pagal šalis (3 mėn. slenkamieji vidurkiai)

VI. KAINOS IR SĄNAUDOS

Vidutinė metinė infliacija, apskaičiuota pagal SVKI, 2017 m. sudarė 3,7 proc. – kur kas daugiau nei pastaruosius keletą metų. Pradėjusi kilti 2016 m. pabaigoje, 2017 m. metinė infliacija visus mėnesius, išskyrus sausio mėn., buvo didesnė nei 3 proc. Infliacija nebuvo tolygi. Ji kilo iki rugsėjo mėn., kai pasiekė aukščiausią tašką (daugiau nei 4,6 %), o vėliau po truputį krito ir metų pabaigoje sudarė apie 3,8 proc. Vartotojams 2017 m. visų grupių kainų kaita buvo mažiau palanki nei 2016 m.: paslaugų, maisto, įskaitant alkoholį ir tabaką, ir pramonės prekių kainos didėjo sparčiau, administruojamos kainos mažėjo lėčiau, o 2016 m. kritusios degalų ir tepalų kainos pernai gerokai padidėjo.

2017 m. antrojoje pusėje infliacijos kilimo tendencija pasikeitė – infliacija pradėjo mažėti. Tam daugiausia įtakos turėjo maisto, įskaitant gėrimus ir tabaką, kainų pokyčiai. Pirmiausia, šių metų kovo mėn. pradėjo nykti prieš metus padidintų mokesčių, ypač akcizų alkoholiniams gėrimams, poveikis bendrajai infliacijai. Šiomet akcizų alkoholiniams gėrimams nenumatoma didinti, taigi šių gėrimų kainų augimas turėtų būti gerokai nuosaikesnis. Maisto kainų, neįskaitant alkoholinių gėrimų ir tabako, augimas nuo praėjusių metų spalio mėn. lėtėja. Vienų labiausiai Lietuvoje vartojamų maisto prekių – pieno ir jo produktų – kainų kaita tampa kiek palankesnė vartotojams. Pvz., dėl nemenkai augančios žaliavinio pieno gamybos Europoje didėja jo ir susijusių produktų pasiūla. Šis veiksnys ir didelės pieno miltelių atsargos lėmė, kad pieno ir jo produktų, kurie sudaro beveik 4 proc. siekiančią vidutinio Lietuvos vartotojo krepšelio dalį, kainų augimas šių metų pradžioje buvo kur kas lėtesnis nei pernai. Kitų maisto žaliavų (pvz., mėsos, grūdų) kainų augimas šių metų pradžioje išlieka gana lėtas (mažiau nei 2 %), išskyrus dėl didelių atsargų pasaulyje jau kurį laiką mažėjančias cukraus kainas.

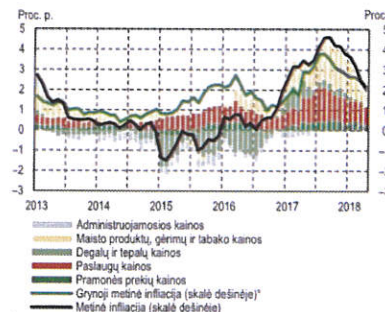
Bendrąją infliaciją metų pradžioje slopino ir mažiau brangę degalai. Pernai metų pradžioje jų kainų metinis augimas buvo apie 15 proc., o šių metų pradžioje šis augimas sudarė apie 2 proc. Tiesa, pasaulinės naftos kainos 2018 m. pirmaisiais mėnesiais vis dėlto buvo didesnės, nei tikėtasi, o gegužės mėn. kilstelėjo gerokai. Tam įtakos turėjo OPEC ir kitų naftos gavybos šalių susitarimas mažinti naftos išgavimo mastus, JAV sprendimas pasitraukti iš Irano branduolinio susitarimo. Naftos kainoms įtakos turėjo ir neramumai Venesueloje, pasaulyje vyraujanti didelė naftos paklausa. Numatoma, kad naftos žaliavų kainos 2018 m. bus didesnės nei praėjusiais metais. Tiesa, naftos rinka yra labai nepastovi, taigi galimi įvairūs nenumatyti pakitimai, ypač pasiūlos.

Grynoji infliacija, kurią apskaičiuojant įtraukiamos tik rinkos paslaugų ir pramonės prekių kainos, panašiai kaip ir bendroji metinė infliacija, yra sumažėjusi. 2017 m. rugpjūčio mėn. pasiekusi 3,8 proc., šių metų balandžio mėn. grynoji infliacija sudarė 2 proc. Grynajai infliacijai daugiausia įtakos turi kylančios paslaugų kainos (2017 m. vidutinis metinis paslaugų kainų augimas viršijo 5 %). Šias kainas pastebimai veikia pokyčiai darbo rinkoje, tiksliau – dėl darbuotojų trūkumo ir keliamos minimalios mėnesinės algos daug didėjantis darbo užmokestis. Jo augimas gerokai viršija darbo našumo augimą, taigi vienetinės darbo sąnaudos didėja. Istoriniai duomenys rodo, kad vienetinių darbo sąnaudų ir paslaugų kainų sąryšis yra teigiamas ir gana stiprus. Tiesa, tiek šias, tiek kitas kainas vienu metu veikia daugiau nei vienas veiksnys, bet paslaugų kainos su vienetinėmis darbo sąnaudomis paprastai yra susijusios labiau nei kai kurios kitos kainos.

Artimiausiu laikotarpiu paslaugų kainų augimas vis dėlto turėtų šiek tiek sulėtėti. Viena iš priežasčių yra tai, kad vidutinis darbo užmokestis artimiausiais metais turėtų augti lėčiau nei pernai ar užpernai. Šių metų pirmąjį ketvirtį jau buvo pastebimas paslaugų kainų augimo lėtėjimas. Tiesa, šis pokytis labiau sietinas su trumpalaikiais kainų svyravimais, ypač atostogų kelionių, susisiekimo oro transportu, apgyvendinimo paslaugų kainomis,

Tiek 2017 m., tiek 2018 m. pradžioje infliaciją Lietuvoje daugiausia didino kylančios maisto produktų, įskaitant alkoholį ir tabaką, ir paslaugų kainos.

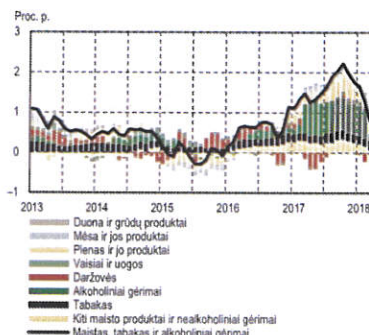
21 pav. Metinė infliacija pagal SVKI ir jos veiksniai

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.
* SVKI, neįskaitant maisto, degalų ir tepalų bei administruojamų kainų pokyčių.

Bendras maisto kainų augimas Lietuvoje vis dėlto pastebimai sulėtėjo.

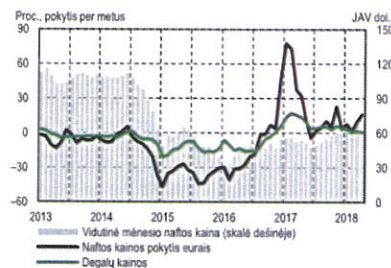
22 pav. Maisto, tabako ir gėrimų kainų įtaka bendrajai metinei infliacijai

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Pasaulinės naftos kainos vėl kyla.

23 pav. Pasaulinių naftos kainų ir degalų kainų Lietuvoje kaita

Šaltiniai: „Thompson Reuters Datastream“, Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

o ne su pamatiniais ekonominiais veiksniais, tokiais kaip darbo sąnaudos.

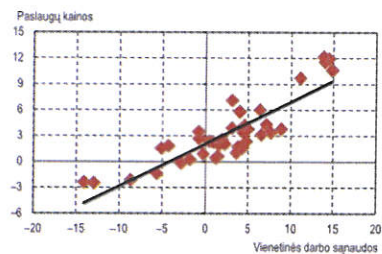
Kitos grynosios infliacijos sudedamosios dalies – pramonės prekių – kainos svyruoja kur kas mažiau nei paslaugų kainos, jų svyravimą gana daug lemia sezoniskumas. Šios prekių grupės kainų svyravimui nemažai įtakos turi drabužių ir avalynės kainų kaita, o šių metų pirmąjį ketvirtį nemažą įtaką turėjo ir kietojo kuro brangimas. Kiek reikšmingiau bendrą pramonės prekių kainų augimą slopino farmacijos gaminiai. Pernai šie gaminiai atpigo 1,9 proc., o šiemet farmacijos gaminių kainos yra maždaug 4 proc. mažesnės nei prieš metus, iš dalies dėl nuo 21 iki 5 proc. sumažinto receptinių nekompensuojamųjų vaistų PVM tarifo.

Skirtingai nei kitos kainų grupės, administruojamosios kainos pastaruju metu didina infliaciją labiau nei praėjusiais metais. Prie bendro administruojamųjų kainų augimo daugiausia prisideda kylančios atliekų surinkimo ir šilumos energijos kainos. Pastarosios šį sezoną gana nemažai kilo dėl gerokai išaugusių biokuro kainų, padidintų nepriklausomų šilumos gamintojų kainų, kiek padidėjusių dujų kainų. Sprendžiant iš metinių kainų pokyčių, iš gyventojams aktualiausių administruojamųjų kainų sumažėjo tik elektros kainos.

2017 m. euro zonoje gerokai padidėjusi bendroji infliacija pastaruju metu šiek tiek sumažėjo. Sumažėjo ne tik grynoji infliacija (neapimanti energijos ir maisto kainų), bet ir kitų kainų augimas. Prie šio mažėjimo prisidėjo menkiau kilusios energijos kainos, taip pat šiek tiek mažiau augusios neapdoroto maisto kainos. Tuo pat metu euro zonos grynąją infliaciją, pastaruju metu esančią ties 1,0 proc. lygiu, kaip ir Lietuvoje, daugiausia lemia kylančios paslaugų kainos. Gerėjant euro zonos ūkio būklei, paslaugų kainų augimas išlieka gana stabilus.

Kylančioms paslaugų kainoms įtakos turi didėjančios vienetinės darbo sąnaudos.

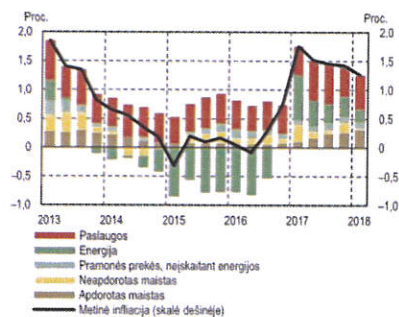
24 pav. Ryšys tarp paslaugų kainų ir vienetinių darbo sąnaudų metinio augimo 2008–2017 m. (ketvirčio dažnumu)

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Bendroji infliacija euro zonoje taip pat šiek tiek mažėja.

25 pav. Euro zonos infliacija pagal SVKI ir jos kaitos veiksniai

Šaltiniai: Eurostatas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

VII. EKONOMIKOS FINANSAVIMAS⁵

Kreditavimas Lietuvoje ir toliau nemenkai auga. 2018 m. kovo mėn. PFĮ paskolų privačiam ne finansų sektoriui portfelis buvo 6,2 proc. didesnis nei prieš metus, o grynas naujų paskolų srautas per tą patį laikotarpį ūgtelėjo 10,8 proc. Teigiamas metinis paskolų portfelio augimas fiksuojamas jau trečius metus iš eilės ir reikšmingų jo lėtėjimo požymių kol kas nematyti. Nors kredito augimo sparta tebėra santykinai didelė, palyginti su realiąja šalies ekonomika, tokius pokyčius galima laikyti atitinkančiais makroekonominę raidą. Pvz., per 2017 m. kreditas Lietuvoje padidėjo 8,5 proc., o nominalusis BVP⁶ – 8,2 proc., dėl to įsiskolinimo lygį rodantis kredito ir BVP santykis reikšmingai nepasikeitė.

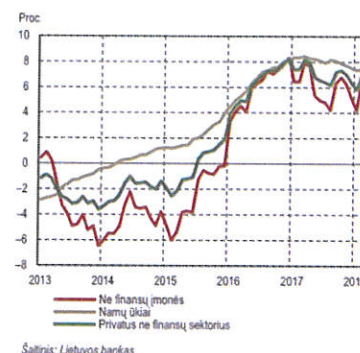
Prie bendro paskolų portfelio augimo labiausiai prisidėjo būsto paskolos. 2018 m. kovo mėn. tokių paskolų portfelis buvo 7,9 proc. didesnis nei prieš metus, o grynas naujų paskolų srautas išaugo 7,2 proc. Aktyviai namų ūkiai skolinasi ir vartojimui. Nors, palyginti su 2017 m. pradžia, vartojimo paskolų portfelio augimo tempas sulėtėjo, jis tebėra pakankamai spartus (4,7 %). Esminiai veiksniai, prisidėję prie nemenko namų ūkių skolinimosi, buvo mažos palūkanos, augantis darbo užmokestis, didėjantis vartojimas ir pakylėti gyventojų lūkesčiai dėl ateities perspektyvų. Tikėtina, kad namų ūkių skolinimasis ir toliau augs, tačiau lėčiau, nes būsto paskolų palūkanos nuosaikiai didėja, o aktyvumas nekilnojamojo turto rinkoje nebe toks didelis.

Aktyvi šalies ekonomika, tvari įmonių finansinė būklė ir atsigaunanti investicijos skatina verslo kreditavimą. PFĮ paskolų ne finansų įmonėms portfelis augo ir 2018 m. kovo mėn. buvo 5,1 proc. didesnis nei prieš metus. Nors dėl pavienių stambių paskolų augimo tempas nuolat svyruoja, jis yra teigiamas nuo 2016 m. pradžios. Augančią kredito paklausą labiausiai lemia gerėjantys įmonių lūkesčiai dėl verslo perspektyvų ir su tuo susijęs aktyvesnis investavimas. Be to, jau kuris laikas įmonių pajamos auga, pelnas didėja, o turimo turto likvidumas gerėja, todėl bankai verslą finansuoja lengviau. Reikšmingai prie teigiamų kredito pokyčių prisidėjo prekybos bei profesinę, mokslinę ir techninę veiklą vykdančios įmonės. Joms suteiktų paskolų portfelis per 2017 m. padidėjo atitinkamai 146,2 mln. ir 188,0 mln. Eur. Labiausiai sumažėjo energetikos sektoriui suteiktų paskolų portfelis, kuris dėl jam būdingo spartaus didelių trumpalaikių paskolų vertės sumažėjimo per 2017 m. prarado du penktadalius savo vertės.

Nors palūkanų normos tebėra santykinai žemos, skolinimo sąlygos kai kuriems sektoriams griežtėja. Pvz., pastaraisiais metais nuosaikiai didėja būsto paskolų palūkanos. 2018 m. kovo mėn. vidutinė naujų būsto paskolų palūkanų norma siekė 2,20 proc. ir buvo 0,17 proc. p. didesnė nei prieš metus. Pastebimai brango stambios paskolos statybos veiklą vykdančioms įmonėms, o tai rodo, kad bankai šį segmentą vertina kaip vieną rizikingiausių. Statybos įmonėms suteiktų naujų mažų (iki 29 tūkst. Eur) paskolų palūkanos iš esmės nesikeitė, o stambių paskolų (daugiau nei 290 tūkst. Eur) – padidėjo.

Kreditavimas Lietuvoje ir toliau nemenkai auga.

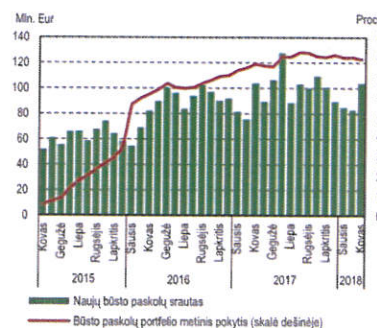
26 pav. PFĮ paskolų portfelio raida

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Skolinimosi būstui įsigyti aktyvumas nemažėja.

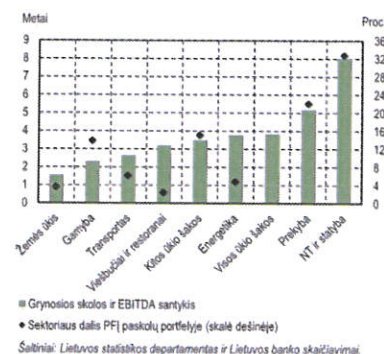
27 pav. PFĮ suteiktų naujų būsto paskolų grynas srautas ir būsto paskolų portfelio metinis augimas

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Nekilnojamojo turto (įskaitant statybas) sektorius sudaro didžiausią PFĮ paskolų portfelio dalį ir išsiskiria didžiausia įsipareigojimų našta.

28 pav. Grynosios skolos ir EBITDA santykis bei sektoriaus dalis PFĮ paskolų portfelyje

■ Grynosios skolos ir EBITDA santykis

● Sektoriaus dalis PFĮ paskolų portfelyje (skalė dešinėje)

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai

⁵ Šioje dalyje paskoloms įvertinti naudojami Lietuvos banko Ekonomikos ir finansinio stabilumo tarnybos Statistikos departamento pateikiami PFĮ duomenys, kurie yra patikslinti, atsižvelgus į bankrutavusias finansų įstaigas ir susijungimus (plačiau žr.: Lietuvos ekonomikos apžvalga, 2014 m. gruodis, 2 priedas). Šie duomenys gali skirtis nuo priežiūros tikslais renkamų bankų duomenų.

⁶ Paskutinių keturių ketvirčių slenkamoji suma.

VIII. VALDŽIOS SEKTORIAUS FINANSAI

2017 m. antrus metus iš eilės Lietuvoje fiksuotas teigiamas valdžios sektoriaus balansas – perteklius sudarė 0,6 proc. BVP ir per metus padidėjo 0,3 proc. p. Gerėjusią fiskalinę padėtį daugiausia lėmė palanki ekonomikos ciklo fazė, sudariusi sąlygas mokesčių pajamų bei socialinių įmokų didėjimui, ir ribotas išlaidų augimas dėl mažėjusių palūkanų įmokų bei einamųjų ir kapitalo išlaidų. Nors 2017 m. valdžios sektoriaus pajamų ir išlaidų augimas buvo didžiausias per pastaruosius kelerius metus (išlaidų augimas – didžiausias nuo 2011 m., pajamų – nuo 2014 m.), tačiau sparčiau augęs nominalusis BVP lėmė valdžios sektoriaus pajamų ir BVP santykio, taip pat išlaidų ir BVP santykio sumažėjimą – iki atitinkamai 33,9 ir 33,3 proc. Pagal šiuos santykius, rodančius, kokia BVP dalis yra perskirstoma per valdžios sektoriaus biudžetą, Lietuva tebėra viena iš paskutinių ES. Nors valdžios sektoriaus balansas šiais ir kitais metais numatomas perteklinis, tačiau šioje ekonomikos ciklo fazėje kyla rizika dėl prociklinės fiskalinės politikos vykdymo. Kadangi dalis pertekliaus susidaro būtent dėl palankios ciklinės padėties, papildomai ekonomikos fiskalinės politikos priemonėmis būtų rekomenduotina neskatinti.

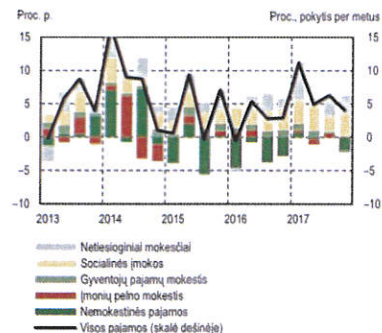
Valdžios sektoriaus pajamos 2017 m. antrąjį pusmetį buvo 5,1 proc. didesnės nei prieš metus. Jų augimą daugiausia lėmė ūgtelėjusios socialinės įmokos ir gausesnės pajamos iš trijų pagrindinių mokesčių – PVM, GPM ir akcizų. Pajamų iš socialinių įmokų ir GPM augimui daugiausia įtakos turėjo spartus darbo užmokesčio augimas. Pastarasis veiksnys skatinamai veikė namų ūkių vartojimą, o šis atitinkamai gausino pajamas iš netiesioginių mokesčių (PVM ir akcizų). Geresniam akcizų surinkimui įtakos turėjo ir nuo 2017 m. kovo mėn. padidėję akcizų, taikomų apdorotam tabakui ir alkoholiniams gėrimams, tarifai. Pastebėtina, kad mokesčių pajamų ir BVP santykis 2017 m. šiek tiek sumažėjo – tai lėmė prastėjęs pelno mokesčio surinkimas (iš dalies dėl ankstesniais metais susidariusių pelno mokesčio permokų grąžinimo ar įskaitymo į kitus mokesčius). Kapitalo ir einamieji pervedimai (nemokėtinųjų pajamų dalis) antrąjį pusmetį mažėjo. Tokia jų raida daugiausia susijusi su lėta įsibėgėjančiu 2014–2020 m. ES finansinės perspektyvos lėšų panaudojimu.

Valdžios sektoriaus išlaidos 2017 m. antrąjį pusmetį buvo 6 proc. didesnės nei prieš metus. Tokį jų pokytį daugiausia lėmė sparčiau augusios socialinės išmokos bei investicijos. Socialinių išmokų augimo paspartėjimui didžiausią poveikį turėjo 2017 m. spalio mėn. 10 Eur padidinta bazinė pensija (vidutiniškai lėmusi apie 4,7 % pensijos padidėjimą). Nepaisant menko ES paramos lėšų augimo, 2017 m. antrąjį pusmetį investicijos didėjo 14,9 proc. Valdžios sektoriaus išlaidas didino augančios išlaidos tarpiniam vartojimui ir darbo užmokesčiui. Tiesa, pastarųjų išlaidų augimas ketvirtąjį ketvirtį sumažėjo iki 1 proc., nes išnyko anksčiau šias išlaidas didinusių veiksnių – minimalios mėnesinės algos kėlimo, atlyginimų didinimo mokytojams – poveikis. Vis dėlto antrąjį pusmetį buvo ir valdžios sektoriaus išlaidų augimą ribojančių veiksnių – mažėjo palūkanų įmokos, einamieji ir kapitalo pervedimai.

Valdžios sektoriaus skolos ir BVP santykis 2017 m. sumažėjo 0,4 proc. p. – iki 39,7 proc. Skolos lygis eurais 2017 m. didėjo (ruošiasi obligacijų išpirkimui 2018 m. pradžioje), tačiau sparčiau augęs nominalusis BVP (skolos ir BVP santykio vardiklio dalis) lėmė bendrą santykio mažėjimą. Skolos ir BVP santykis 2018 m. turėtų toliau mažėti dėl 2018 m. pradžioje išpirktos 1,3 mlrd. Eur vertės euroobligacijų emisijos.

Valdžios sektoriaus pajamų augimą 2017 m. antrąjį pusmetį daugiausia lėmė gausesnės socialinės įmokos ir pajamos iš netiesioginių mokesčių.

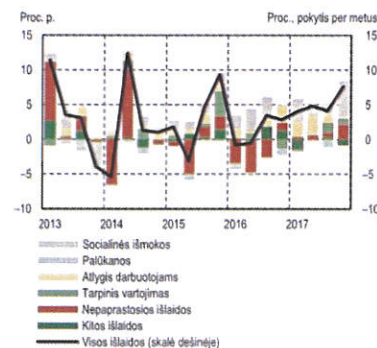
29 pav. Valdžios sektoriaus pajamų kaitos veiksniai

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Valdžios sektoriaus išlaidos antrąjį pusmetį daugiau augo dėl didėjusių socialinių įmokų, investicijų.

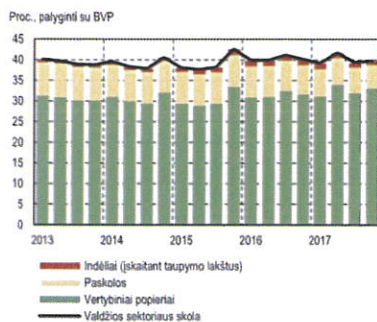
30 pav. Valdžios sektoriaus išlaidų kaitos veiksniai

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Valdžios sektoriaus skolos ir BVP santykis 2017 m. sumažėjo iki 39,7 proc.

31 pav. Valdžios sektoriaus skola

Šaltiniai: Lietuvos Respublikos finansų ministerija ir Lietuvos banko skaičiavimai.

PRIEDAI

17

1 PRIEDAS. Ekonominė konvergencija ir jos įtaka kainoms

Eurosistemos pinigų politika ir šalies ekonomikos konvergencija lemia infliacijos tendencijas ilguoju laikotarpiu. Eurosistemos tikslas yra palaikyti kainų stabilumą euro zonoje, tačiau Vidurio ir Rytų Europos (VRE) valstybės išsiskiria tuo, kad jose infliacijos tempai gali būti didesni nei ES senbuvėse dėl ekonominės konvergencijos. Tam įtakos turi ne tik dalyvavimas ES bendrojoje rinkoje, kuris skatina kainų ir atlyginimų vienodėjimą ES, bet ir mažiau išsivysčiusių ES šalių santykinai spartesnis ekonominis augimas. Taigi, šiame apžvalgos priede nagrinėjama, kaip ekonominė konvergencija veikia infliaciją Lietuvoje ir kitose ES valstybėse.

1. Eurosistemos pinigų politika ir ekonominė (pajamų lygio) konvergencija

Pagrindinis veiksnys, lemiantis tam tikrą infliacijos lygį vidutiniu ir ypač ilguoju laikotarpiu, yra pinigų politika. Kertinis Eurosistemos, kurią sudaro ECB ir euro zonos šalių nacionaliniai centriniai bankai, tikslas yra palaikyti kainų stabilumą euro zonoje. Kainų stabilumas apibrėžiamas kaip mažesnė nei 2 proc., bet šiam lygiui artima visos euro zonos metinė infliacija vidutiniu laikotarpiu, skaičiuojama pagal SVKI. Keliant tokį tikslą, siekiama apsaugoti tiek nuo pernelyg spartaus kainų augimo, tiek nuo neigiamų pasekmių, kurias galėtų sukelti užsitęsęs ypač mažos infliacijos laikotarpis arba defliacija⁷.

Infliacijai Lietuvoje ilgesniu laikotarpiu reikšmingą įtaką daro ir kainų konvergencija. Pastaroji kyla iš itin didelio Lietuvos ekonomikos atvirojo užsienio prekybos, buvimo ES bendrojoje rinkoje ir ekonominės (pajamų) konvergencijos – proceso, kurio metu Lietuva tampa vis labiau išsivysčiusios ekonomikos šalimi. Tiek ES, tiek euro zonos šalių ekonominio išsivystymo lygis nėra vienodas. Tai ypač akivaizdu lyginant senąsias ir naujas ES nares: 2004 m. ir vėliau prie ES prisijungusių valstybių ekonomikos (jų struktūra, pragyvenimo, darbo našumo lygis ir pan.) iš esmės tebėra besivystančios ir laikui bėgant panašėja į ES narių senbuvų ekonomikas. Tokiomis aplinkybėmis visų ES šalių, bet ypač naujųjų narių, ekonomikas, įskaitant jų kainų raidą, veikia du reikšmingi ekonominiai procesai. Dalyvavimas ES bendrojoje rinkoje skatina ir greitina kainų, įskaitant ir atlyginimų, vienodėjimą. Mažiau išsivysčiusių ES šalių santykinai spartesnis ekonominis augimas suteikia šių šalių infliacijai papildomą stimulą. Tuo pat metu spartesnis ekonomikos augimas lemia mažiau išsivysčiusių šalių pajamų lygio artėjimą prie labiau išsivysčiusių ES narių pajamų lygio – ekonominę konvergenciją.

Vykstant tarptautinei prekybai, dalyvavimo bendrojoje rinkoje skatinamas kainų vienodėjimas intensyviau veikia prekių kainas, tačiau laisvas darbo jėgos judėjimas sukuria tiesiogines prielaidas ir darbo užmokesčio vienodėjimui, o tai paveikia paslaugų kainas. Stipresnė tarptautinė konkurencija prekių rinkoje lemia tai, kad prekių kainų lygis skirtingose šalyse yra daug vienodesnis nei paslaugų kainų lygis. Prekių kainoms suvienodėjus, jų kaitą ima lemti bendri veiksniai, taigi atitinkamos prekių grupės infliacija tarp šalių supanašėja (infliacija „importuojama“). Kadangi esama reikšmingos dalies paslaugų, kuriomis tarptautiniu mastu neprekiuojama, paslaugų kainas toks mechanizmas veikia mažiau, tačiau kitas kertinis ES bendrosios rinkos elementas – laisvas darbo jėgos judėjimas – sukuria prielaidas vienodėti darbo užmokesčiui. Dėl šios priežasties sparčiau didėja darbo sąnaudos, o tai brangina paslaugas naujosiose ES narėse ir taip paskatinamas paslaugų, kuriomis tarptautiniu mastu neprekiuojama, kainų vienodėjimas.

Ekonominė (pajamų) konvergencija yra dar vienas svarbus veiksnys, kuris lemia, kad mažiau ekonomiškai išsivysčiusiose ES šalyse darbo užmokestis, pragyvenimo ir kainų lygis kyla sparčiau nei ES valstybėse senbuvėse. Taip yra dėl to, kad darbo našumas eksportuojančiame (prekių) sektoriuje auga sparčiau nei neeksportuojančiame (paslaugų) sektoriuje⁸. Augant darbo našumui eksportuojančiame sektoriuje, didėja jame dirbančių asmenų darbo užmokestis. Tai sukuria spaudimą darbo atlygiui ir neeksportuojančiame sektoriuje, todėl jame pradeda kilti kainos. Dėl to padidėja bendroji infliacija.

Ekonominių tyrimų rezultatai (Halpern, Wyplosz 2001; Egert 2002; Mihaljek, Klau 2004) rodo, kad dėl ekonominės integracijos ir konvergencijos besivystančiose šalyse kainų augimas gali būti reikšmingai – iki 3 proc. p. – spartesnis nei kainų pokyčiai išsivysčiusiose valstybėse. Naujesniuose šios srities tyrimuose (Konopczak 2013) pateikiami įverčiai rodo, kad dėl ekonominės konvergencijos VRE valstybėse infliacijos tempas gali būti maždaug 1–3 proc. p. didesnis, palyginti su ES senbuvėmis. Infliacijos dalis, Lietuvoje labiausiai susijusi su pinigų politikos ir konvergencijos veiksniais, yra vertinama Juliaus Stakėno (2018). Jo atliekamas tyrimas rodo, kad gana reikšmingą bendrosios infliacijos dalį lemia ilgalaikė tendencija. 2001–2017 m. duomenimis, ši tendencija kasmet galėjo lemti vidutiniškai 2,3 proc. p. infliacijos (žr. A pav.). Aptariama tendencija yra tiesiogiai susijusi su pinigų politikos ir konvergencijos veiksniais, nepriklausančiais nuo trumpalaikių pokyčių (pvz., naftos ar maisto žaliavų kainų svyravimų). Tiesa, infliacija ne visada yra artima ilgalaikiai tendencijai. Jai įtaką daro ir įvairūs trumpojo laikotarpio ekonominiai veiksniai. Vienas iš jų – tarptautinė ekonominė aplinka. Pvz., dėl lėtokai augusios pasaulio ekonomikos pokriziniu laikotarpiu tarptautinė aplinka infliaciją Lietuvoje veikė slopinamai. Dėl to 2015 m. bendroji infliacija Lietuvoje net buvo neigiama. Tačiau kai 2016 m. antrojoje

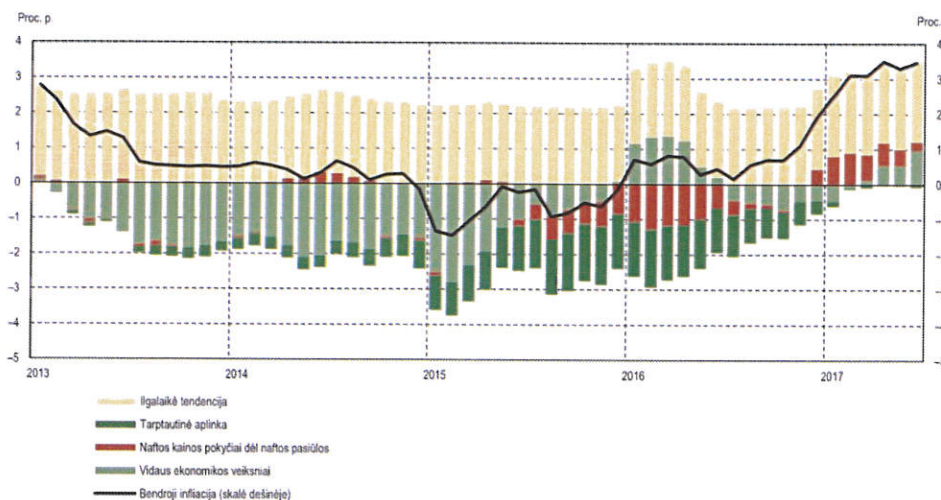
⁷ Kitaip tariant, siekiama ne tik apsaugoti euro (taigi ir santaupų) perkamąją galią, bet ir užtikrinti efektyvų kainų sistemos veikimą, išvengti defliacijos spiralės, kai kainoms nuolat mažėjant, o gyventojams dėl to atidėliojant vartojimą, įmonėms – investicines išlaidas, kyla ekonominės stagnacijos grėsmė.

⁸ Ekonomikos teorijoje tai žinoma kaip Balassos ir Samuelsono efektas (ir su juo artimai susijęs Baumolo ir Boweno efektas).

pusėje pasaulio ekonomikos padėtis ėmė pastebimai gerėti, infliacija šalyje ėmė didėti. Infliacijos pokyčius lemia ir kitas veiksnys – situacija darbo rinkoje. Pvz., pokriziniu laikotarpiu nedarbas buvo didesnis, darbuotojų derybinė galia – menkesnė, todėl spaudimo kainoms dėl darbo užmokesčio raidos nebuvo. Vėliau, nedarbui sumažėjus ir vis labiau trūkstant tinkamos kvalifikacijos darbuotojų, darbo sąnaudos ėmė gerokai didėti. Tai darė didinamąjį poveikį infliacijai 2016 m. pirmojoje pusėje ir 2017 m. Dar vienas ne mažiau svarbus veiksnys – naftos žaliavų kainų pokyčiai. 2015 m. kritusi, o 2016 m. antrojoje pusėje pradėjusi kilti naftos kaina infliacijai padarė nemenką poveikį.

A pav. Bendrosios metinės infliacijos Lietuvoje veiksniai (ekonometrinė analizė)

Šaltiniai: Eurostatas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

2. Ekonominė konvergencija Lietuvoje, Baltijos šalyse ir ES

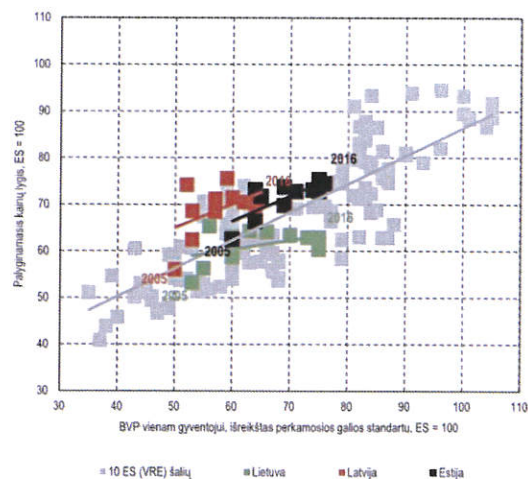
Vienas svarbesnių infliacijai poveikį turinčių veiksnių – ekonominė konvergencija. Norint geriau suvokti jos tempą ir mastą, reikėtų palyginti šio proceso tendencijas panašaus išsivystymo ES šalyse. Ekonominės integracijos ir konvergencijos poveikis kainų lygiui VRE šalyse 2005–2016 m. pavaizduotas B pav. Paveikslo horizontaliojoje ašyje parodytas kiekvienos valstybės vienam gyventojui tenkančio BVP, pakoreguoto pagal perkamąją galią⁹, lygis, palyginti su ES vidurkiu¹⁰. Paveikslo vertikaliojoje ašyje pavaizduotas kiekvienos valstybės santykinis kainų lygis: kuo didesnė reikšmė, tuo didesnis, palyginti su ES vidurkiu, šalies bendrasis kainų lygis. Tarp aptariamų rodiklių yra stiprus teigiamas ryšys, kurį perteikia vidurinė pilka linija: kuo aukštesnis šalies pajamų lygis, tuo aukštesnis ir jos kainų lygis. Kartu ši tendencija parodo VRE valstybių konvergencijos kryptį: laikui bėgant VRE valstybėse artėjama prie didesnio BVP vienam gyventojui lygio ir didesnio kainų lygio.

Ivertinus Lietuvos ekonominio išsivystymo (pajamų) lygį, matyti, kad bendras kainų lygis Lietuvoje tarp kitų VRE šalių lygio santykinio aukštumu neišsiskiria. Atskirai nagrinėjant 2005–2016 m. situaciją Baltijos valstybėse, būtent Lietuvos BVP, tenkančio vienam gyventojui, konvergencijos tempą, matyti, kad pastaruosius keletą metų kainų lygis Lietuvoje augo lėčiau, nei būtų galima spręsti iš B pav. rodomos apibendrintos VRE šalių patirties (atitinkamai žalia ir pilka linijos). Kitaip nei Lietuvoje, BVP vienam gyventojui augimą Latvijoje ir Estijoje 2005–2016 m. lydėjo didesnis kainų lygio kilimas. Šiuo laikotarpiu santykinis kainų lygis Latvijoje pakilo apie 15 proc. p., Estijoje – apie 13 proc. p., o Lietuvoje – kiek mažiau nei 10 proc. p. Tuo pat metu BVP vienam gyventojui Latvijoje ir Estijoje padidėjo po 15 proc. p., Lietuvoje jis padidėjo 22 proc. p. Pagal perkamąją galią pakoreguotas BVP vienam gyventojui Lietuvoje, 2016 m. duomenimis, buvo panašus kaip Estijoje (sudarė 75 % ES vidurkio) ir gerokai didesnis nei Latvijoje (65 %). Tačiau kainų lygis Lietuvoje 2016 m. sudarė maždaug 63 proc. ES vidurkio ir buvo mažesnis nei Estijoje (75 %) ar Latvijoje (71 %). Taigi, nors vidutinė metinė infliacija Lietuvoje 2017 m. buvo gana didelė ir siekė 3,7 proc. (2016 m. vidutinė metinė infliacija buvo 0,7 %), galima teigti, kad 2017 m. Lietuvos kainų lygis dar labiau priartėjo prie vidutinio kainų lygio ES, tačiau išliko mažesnis nei Latvijoje ir Estijoje, kuriose 2017 m. vidutinė metinė infliacija atitinkamai siekė 2,9 ir 3,6 proc.

⁹ Koregavimu pagal perkamąją galią siekiama atsižvelgti į kainų lygio skirtumus šalyse ir taip padidinti pagal nominaliąją vertę (pvz., eurus) skaičiuojamų ekonominių rodiklių palyginamumą tarp šalių.

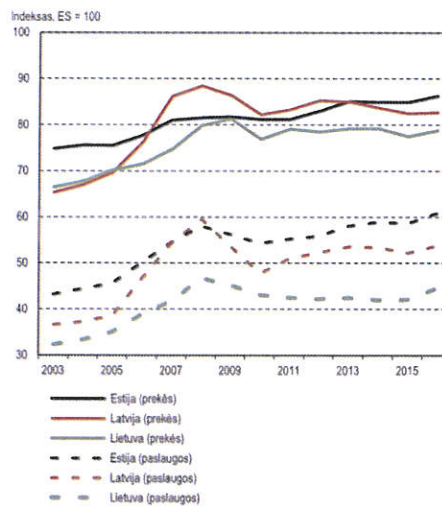
¹⁰ Taip pajamų konvergenciją galima įsivaizduoti kaip šalies BVP vienam gyventojui kitimą horizontaliaja ašimi iš kairės į dešinę.

B pav. BVP vienam gyventojui (išreikšto perkamosios galios standartu) 2005–2016 m. ir bendro kainų lygio trylikoje VRE šalių palyginimas

Šaltiniai: Eurostatas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

C pav. 2003–2016 m. Lietuvos, Latvijos ir Estijos prekių ir paslaugų kainų lygio palyginimas

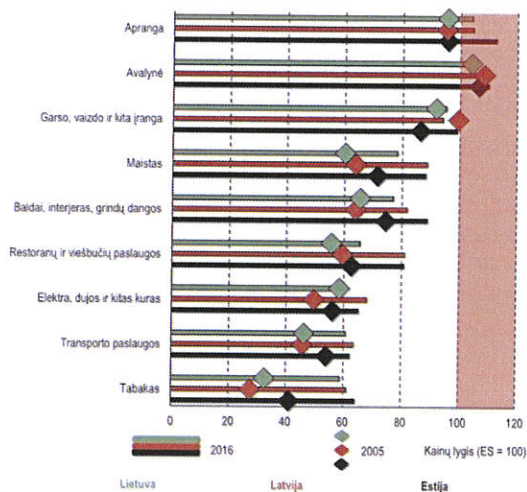
Šaltiniai: Eurostatas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Skirtumą tarp vidutinio kainų lygio ES ir Lietuvoje iš esmės lemia paslaugų kainos. Eurostatas duomenys rodo, kad 2016 m. bendras paslaugų kainų lygis Lietuvoje buvo pastebimai mažesnis nei Latvijoje ir Estijoje ir maždaug du kartus mažesnis už atitinkamą kainų vidurkį ES (žr. C pav.). Tuo metu prekių kainos, kurių suvienodėjimą ypač skatina tarptautinė prekyba, Lietuvoje buvo pasiekusios apie 80 proc. atitinkamo ES vidurkio. Analogišką išvadą galima daryti ir lyginant konkrečias prekių ir paslaugų grupes.

Detalesnis atskirų prekių ir paslaugų grupių kainų palyginimas patvirtina bendrą tendenciją, kad prekių kainos jau ilgą laiką yra daug labiau priartėjusios prie ES kainų vidurkio nei paslaugų kainos (žr. D pav.). Kadangi prekyba su ES yra nevaržoma ir daugiausia prekiaujama prekėmis, prekių kainos tarp ES šalių ilginiui konverguoja. Tuo pat metu kai kurių prekių kainos jau gali būti labai panašios į ES vidurkį, nes tam įtakos turi ir kiti veiksniai, pvz., importuojamų prekių dalies tam tikroje prekių grupėje dydis. Be to, Lietuvoje veikia kur kas mažesnė nei didžiosiose ES valstybėse masto ekonomija, todėl prekybininkai gali nustatyti didesnius atkainius ir taip iš dalies kompensuoti didesnes pardavimo sąnaudas. Kalbant apie konkrečias prekių ir paslaugų grupes, matyti, kad Lietuvoje ES kainų lygį yra viršijusios aprangos ir avalynės prekių grupių kainos (2016 m. duomenimis, jos ES kainų lygio vidurkį viršijo atitinkamai 4,3 ir 2,7 %). Tiesa, tai pastebima jau nuo 2008 m., o ne tik pastaraisiais metais. Gana didelį svorį gyventojų pirminių krepšelyje sudarančio maisto kainos 2016 m. Lietuvoje siekė beveik 80 proc. ES kainų lygio. Yra ir tokių prekių bei paslaugų, už kurias Lietuvoje mokama apie 40 proc. mažiau nei ES (pvz., transporto paslaugos, elektra, dujos ir kitas kuras, tabakas). Lyginant 2005 m. ir 2016 m. kainų lygį, matyti, kad daugiausia visose Baltijos šalyse pabrango tabakas, maistas ir transporto paslaugos. Tačiau lyginant prekių ir paslaugų grupių kainų lygį tarp Baltijos valstybių, vėlgi paaiškėja, kad, 2016 m. duomenimis, Lietuvoje daugumos prekių ir paslaugų kainų lygis nebuvo aukštesnis nei Latvijoje ar Estijoje.

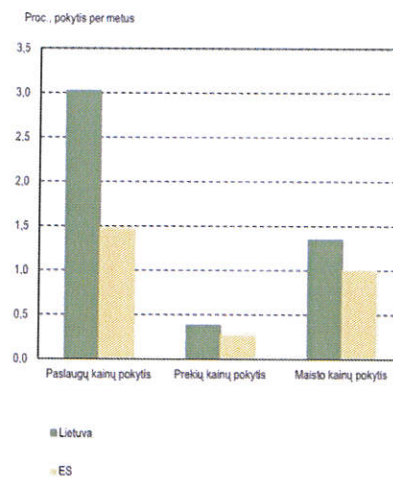
D pav. Kai kurių Lietuvos, Latvijos ir Estijos prekių ir paslaugų kainų lygis, palyginti su ES kainų lygio vidurkiu 2005 ir 2016 m.

Šaltiniai: Eurostatas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Pastaba: prekių grupės, kurių kainų lygis tam tikrais metais viršijo ES kainų lygį, pateikiamos raudoname fone.

E pav. 2013–2017 m. paslaugų, prekių (įskaitant maistą) ir maisto kainų augimo Lietuvoje ir ES vidurkis

Šaltiniai: Eurostatas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Ilguoju laikotarpiu paslaugų kainų lygio pokyčiai santykinai labiau turėtų veikti su ekonomine konvergencija susiję veiksniai, o prekių kainų kaita daugiausia turėtų priklausyti nuo bendrų tarptautinių veiksnių ir tendencijų. Tai galima numanyti atsižvelgiant į tai, kad prekių kainos Lietuvoje prie vidutinio kainų lygio ES yra priartėjusios daug labiau nei paslaugų kainos. 2013–2017 m. duomenys tokį lūkestį iš esmės taip pat patvirtina: skirtingai nei pramonės prekių ir maisto kainos, kurios per aptariamą laikotarpį Lietuvoje padidėjo tik šiek tiek daugiau nei vidutiniškai ES, paslaugų kainos Lietuvoje padidėjo dvigubai daugiau nei ES (žr. E pav.).

Literatūra

- Egert B. 2002: *Investigating the Balassa-Samuelson Hypothesis in Transition: Do We Understand What We See?* Economics of Transition 10, 273–309.
- Halpern L., Wyplosz C. 2001: *Economic Transformation and Real Exchange Rates in the 2000s: the Balassa-Samuelson Connection*. UNO Economic Survey of Europe 1, 227–240.
- Konopczak K. 2013: *The Balassa-Samuelson Effect and the Channels of Its Absorption in the Central and Eastern European Countries*. NBP Working Paper, No. 163.
- Mihaljek D., Klau M. 2004: *The Balassa-Samuelson Effect in Central Europe: a Disaggregated Analysis*. Comparative Economic Studies 46(1), 63–94.
- Stakėnas J. 2018: *Slicing up Inflation: Analysis and Forecasting of Lithuanian Inflation Components*. Rengiama spaudai.

Efektyvieji mokesčių tarifai leidžia įvertinti, kokia mokesčių našta tenka darbui ir kapitalui, palyginti mokesčių našta skirtingose šalyse ir jos kaitą. Tokiam palyginimui standartiniai tarifai netinka dėl mokesčių bazių skirtumų, o efektyvieji tarifai leidžia atsižvelgti ne tik į standartinio tarifo dydį, bet ir į mokesčio kreditus, neapmokestinamojo pajamų dydžio taikymą. Šiame Lietuvos ekonomikos apžvalgos priede lyginami efektyvieji darbo ir kapitalo mokesčių tarifai Lietuvoje ir ES šalyse ir nagrinėjamos pagrindinės skirtumus lemiančios priežastys.

Vis dėlto bendro sutarimo, kiek turėtų būti apmokestinamas darbas ir kiek – kapitalas ir kaip tarp jų turėtų būti pasiskirsčiusi mokesčių našta, nėra. Dalis teorinių modelių rodo, kad optimalus kapitalo pajamų mokesčių tarifas yra nulinis, t. y. kapitalo pajamos neturėtų būti apmokestinamos (pvz., Chamley 1986). Praktikoje pagrindiniais argumentais dėl mažesnio kapitalo apmokestinimo laikoma tai, kad kapitalas yra judresnis ir lengviau išvengti jo apmokestinimo, todėl ir nustatomi palankesni tarifai, taip siekiant kapitalą sulaikyti šalyje (pvz., Skandinavijos šalyse taikomos dvejybinio pajamų apmokestinimo (angl. *dual income taxation*) sistema, t. y. pajamoms iš darbo taikomas progresinis ir didesnis apmokestinimas, o pajamoms iš kapitalo – proporcinis ir mažesnis). Kitas argumentas yra tai, kad šalys konkuruoja, siekdamos pritraukti investicijas, o didesnis pelno apmokestinimas galėtų lemti jo perkėlimą iš šalies ir mažesnes investicijas (Crivelli ir kt. 2015). Be to, EBPO atlikto tyrimo duomenimis, pelno mokestis yra žalingiausias ekonomikos augimui (Brys ir kt. 2016), o didžiausia pelno mokesčio našta vis vien tenka darbuotojams (Fuest ir kt. 2017). Tačiau pateikiama ir tokių argumentų, kad efektyvieji darbo ir kapitalo pajamų mokesčių tarifai turėtų būti panašūs, nes mažesnis kapitalo pajamų apmokestinimas sudaro pajamų perkėlimo galimybes savarankiškai dirbantiems asmenims ir smulkiosioms įmonėms, t. y. pasirenkama atlygi gauti dividendais (t. y. kaip pajamas iš kapitalo), o ne kaip darbo užmokestį (Pirttilä, Selin 2011). Kapitalo pajamos yra pasiskirsčiusios netolygiau nei darbo pajamos, ir spartesnį pajamų augimą tarp didžiausias pajamas gaunančių gyventojų nuo 2000 m. lėmė būtent kapitalo pajamos (Piketty ir kt. 2016). Taigi, didesnis kapitalo pajamų apmokestinimas mažintų pajamų nelygybę (Farhi, Werning 2008). Mažesnė mokesčių našta, tenkanti darbui, teigiamai veikia darbo rinkos rodiklius – aktyvumo, nedarbo lygio – ir, kad būtų skatinamas ekonomikos augimas, įvairios institucijos paprastai rekomenduoja mažinti darbo apmokestinimą, bet didinti mažiau ekonomikos augimui žalingus mokesčius, pvz., nekilnojamojo turto, aplinkosaugos ir pan. (European Commission 2017b).

Efektyvūs su darbo santykiais susijusių pajamų mokesčių tarifai rodo, kokia vidutinė mokesčių našta tenka samdomajam darbui, o efektyvusis kapitalo mokesčių tarifas – kokia ji tenka įmonėms, savarankiškai dirbantiems asmenims, namų ūkiams (pajamoms iš kapitalo, turtui ir kt.). Pirmasis tarifas (šiuo priede jis bus vadinamas darbo mokesčių tarifu) skaičiuojamas samdomų darbuotojų arba už juos sumokamus gyventojų pajamų mokestį (GPM) ir socialinio draudimo įmokas (SDĮ) dalijant iš atitinkamos mokesčio bazės – darbo užmokesčio fondo, įtraukiant darbdavio patiriamas samdos išlaidas (tai atitinka visą darbo vietos kainą). Kapitalo mokesčiai atitinka dividendų, turto, pelno, kapitalo prieaugio, palūkanų ir pan. apmokestinimą. Efektyvuosius kapitalo mokesčių tarifus galima skaičiuoti makrolygmeniu, t. y. imant visą ekonomiką, naudojantis mokesčių pajamų ir nacionalinių sąskaitų duomenimis, arba mikrolygmeniu, naudojantis įmonių statistika ir finansinėmis ataskaitomis, taip pat jį galima skaičiuoti kaip teorinius efektyvuosius tarifus (Gorter, de Mooij 2001). Šiame priede efektyvieji kapitalo mokesčių tarifai bus skaičiuojami pirmuoju būdu. Efektyviųjų mokesčių tarifų apibrėžimai pateikiami A lentelėje.

A lentelė. Efektyviųjų mokesčių tarifų apibrėžimai

	Mokestinės pajamos [1]	Mokesčių bazė [2]
Efektyvusis darbo mokesčių tarifas [1] / [2]	D.51A + D.51C1 (samdomų darbuotojų sumokamas GPM) + D.29C (darbo jėgos ir atlyginimo mokesčiai) + D.611C (privalomosios faktinės darbdavių SDĮ) + D.613CE (privalomosios faktinės darbuotojų SDĮ)	GRS_A1_100 (VDU) * Ifsa_emppaid (samdomų darbuotojų skaičius) + D.29C (darbo jėgos ir atlyginimo mokesčiai) + D.611C (privalomosios faktinės darbdavių SDĮ)*
Efektyvusis kapitalo mokesčių tarifas [1] / [2]	D.51A + D.51C1 (GPM dalis, gaunama iš kapitalo pajamų ir savarankiškai dirbančių asmenų pajamų) + D.51B + D.51C2 (bendrovių pelno mokestis, įskaitant vertės pridėjimo mokestį) + D.51D (lotenijų ir azartinių žaidimų mokesčiai) + D.51E (kiti niekur kitur nepriskirti pajamų mokesčiai) + D.613CS (privalomosios faktinės savarankiškai dirbančių asmenų SDĮ) + D.214B (žyminiai mokesčiai) + D.214C (finansinių ir kapitalo sandorių mokesčiai) + D.29A (žemės, pastatų ir kitų statinių mokesčiai) + D.29B (mokesčiai už ilgalaikio turto naudojimą) + D.29E (verslo ir profesinės licencijos) + D.29H (kiti niekur kitur nepriskirti gamybos mokesčiai) + D.59A (einamieji kapitalo mokesčiai) + D.59F (kiti niekur kitur nepriskirti einamieji mokesčiai) + D.91 (kapitalo mokesčiai)	B.2n_S.11–12 (įmonių grynas likutinis perteklius) + B.2n_S.14–15 + B.3n_S.14 (namų ūkių ir ne pelno institucijų, teikiančių paslaugas namų ūkiams, grynas likutinis perteklius ir mišrios pajamos) + D.41_S.11–12rec (įmonių gautos palūkanos) – D.41_S.11–12pay (įmonių mokėtos palūkanos) + D.44_S.11–12rec (įmonių gautos pajamos iš nuosavybės, priskirtos draudimo polisų savininkams) – D.44_S.11–12pay (įmonių išmokos iš nuosavybės priskirtos draudimo polisų savininkams) + D.45_S.11–12rec (įmonių gauta nuoma) – D.45_S.11–12pay (įmonių mokėta nuoma) + D.42_S.11–12rec (įmonių gautos bendrovių paskirstamosios pajamos) – D.42_S.11–12pay (įmonių mokėtos bendrovių paskirstamosios pajamos) + D.42_S.13rec (valdžios sektoriaus gautos paskirstamosios pajamos) + D.42_S.2rec (iš likusio pasaulio gautos paskirstamosios pajamos) + D.41_S.14–15rec (namų ūkių ir ne pelno institucijų, teikiančių paslaugas namų ūkiams, gautos palūkanos) – D.41_S.14–15pay (namų ūkių ir ne pelno institucijų, teikiančių paslaugas namų ūkiams, mokėtos palūkanos) + D.45_S.14–15rec (namų ūkių ir ne pelno institucijų, teikiančių paslaugas namų ūkiams, gauta nuoma) – D.45_S.14–15pay (namų ūkių ir ne pelno institucijų, teikiančių paslaugas namų ūkiams, mokėta nuoma) + D.42_S.14–15rec (namų ūkių ir ne pelno institucijų, teikiančių paslaugas namų ūkiams, gautos paskirstamosios pajamos) + D.44_S.14–15rec (namų ūkių ir ne pelno institucijų, teikiančių paslaugas namų ūkiams, pajamos iš nuosavybės, priskirtos draudimo polisų savininkams)

A lentelė. Efektyviųjų mokesčių tarifų apibrėžimai

	Mokestinės pajamos [1]	Mokesčių bazė [2]
Efektyvusis pelno mokesčio tarifas [1] / [2]	D.51b + D.51c2 (bendrovių pelno mokesčiai, įskaitant vertės padidėjimo mokestį)	B.2n_S11-12 (jmonių grynas likutinis perteklius) + D.41_S11-12rec (jmonių gautos palūkanos) – D.41_S11-12pay (jmonių mokėtos palūkanos) + D.45_S11-12rec (jmonių gauta nuoma) – D.45_S11-12pay (jmonių mokėta nuoma) + D.42_S11-12rec (jmonių gautos bendrovių paskirstamosios pajamos) – D.42_S11-12pay (jmonių mokėtos bendrovių paskirstamosios pajamos) + D.42_S13rec (valdžios sektoriaus gautos paskirstamosios pajamos) + D.42_S2rec (iš likusio pasaulio gautos paskirstamosios pajamos) + D.42_S14-15rec (namų ūkių ir ne pelno institucijų, teikiančių paslaugas namų ūkiams, gautos paskirstamosios pajamos) + D.44_S11-12rec (jmonių gautos pajamos iš nuosavybės, priskirtos draudimo polių savininkams) – D.44_S11-12pay (jmonių išmokos iš nuosavybės, priskirtos draudimo polių savininkams)
Efektyvusis namų ūkių pajamų iš kapitalo ir verslo pajamų mokesčių tarifas [1] / [2]	D.51A + D.51C1 (GPM dalis, gaunama iš kapitalo pajamų ir savarankiškai dirbančių asmenų pajamų) + D.51D (loterijų ir azartinio žaidimų mokesčiai) + D.51E (kiti niekur kitur nepriskirti pajamų mokesčiai) + D.613CS (privalomosios faktinės savarankiškai dirbančių asmenų SDI)	B.2n_S14-15 + B.3n_S14 (namų ūkių ir ne pelno institucijų, teikiančių paslaugas namų ūkiams, grynas likutinis perteklius ir mišrios pajamos) + D.41_S14-15rec (namų ūkių ir ne pelno institucijų, teikiančių paslaugas namų ūkiams, gautos palūkanos) – D.41_S14-15pay (namų ūkių ir ne pelno institucijų, teikiančių paslaugas namų ūkiams, mokėtos palūkanos) + D.45_S14-15rec (namų ūkių ir ne pelno institucijų, teikiančių paslaugas namų ūkiams, gauta nuoma) – D.45_S14-15pay (namų ūkių ir ne pelno institucijų, teikiančių paslaugas namų ūkiams, mokėta nuoma) + D.42_S14-15rec (namų ūkių ir ne pelno institucijų, teikiančių paslaugas namų ūkiams, gautos paskirstamosios pajamos) + D.44_S14-15rec (namų ūkių ir ne pelno institucijų, teikiančių paslaugas namų ūkiams, gautos paskirstamosios pajamos)

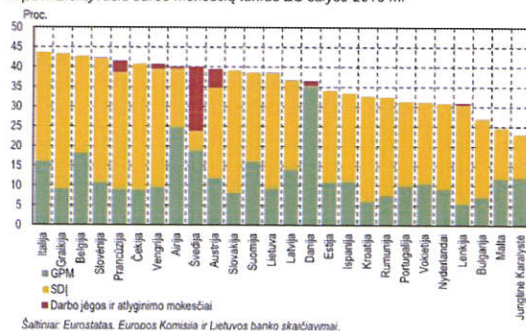
Šaltinis: European Commission (2017a).

Pastaba: žymenys prie rodiklių pavadinimų atitinka nacionalinių sąskaitų ir valdžios sektoriaus finansų žymenis.

* Kitose šalyse (pvz.: Mendosa ir kt. 1994; European Commission 2017a) kaip darbo užmokesčio fondo atlikimo naudojami kompensacijos dirbančiesiems duomenys iš nacionalinių sąskaitų. Šiame darbe nuspręsta tokių duomenų nenaudoti, nes į nacionalines sąskaitas kiekviena šalis įtraukia skirtingus šėšėlinės ekonomikos įverčius. Todėl tų šalių, kurų šėšėlinė ekonomika didesnė, efektyvūs mokesčių tarifai būtų mažesni (į mokesstinės pajamos šėšėlinė ekonomika neįtraukiama, o į mokesčių bazę ji būtų įtraukiama ir dirbtinai ją padidinti).

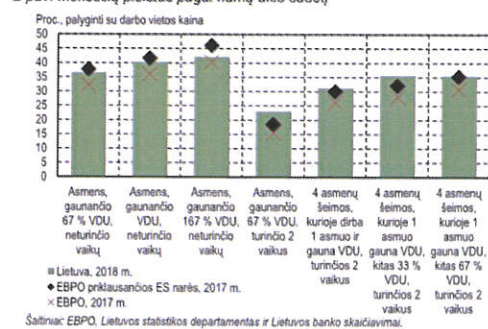
Vidutinis samdomo darbo apmokestinimas Lietuvoje yra artimas ES vidurkiui – efektyvusis darbo mokesčių tarifas sudaro apie 38,6 proc. Šį tarifą galima išskaidyti į efektyvųjį GPM tarifą ir efektyvųjį SDI tarifą. Toks išskaidymas rodo, kad efektyvusis GPM tarifas Lietuvoje yra mažesnis nei ES vidurkis, o SDI – gerokai didesnis (žr. A pav.). Latvijos ir Estijos efektyvieji mokesčių tarifai yra šiek tiek mažesni nei Lietuvos. Vis dėlto efektyvusis tarifas, rodantis vidutinę apmokestinimo našta, neleidžia įvertinti mokesčių sistemos progresyvumo, asmeniui ir šeimai tenkančios mokesčių naštos skirtumų ir kt. Tokius skirtumus leidžia įvertinti mokesčių pleištas (angl. *tax wedge*), skaičiuojamas ne iš makroekonominių duomenų, bet atskiro namų ūkio lygmeniu, atsižvelgiant į kiekvienos šalies įstatymus. Mokesčių pleišto skaitiklį sudaro asmens sumokamas GPM, darbdavio ir darbuotojo SDI ir kiti darbo jėgos ir atlyginimo mokesčiai atėmus pinigines išmokas šeimoms, o vardiklį – darbo vietos kaina. Asmens, gaunančio vidutinį darbo užmokestį (VDU) ir neturinčio vaikų, mokesčių našta Lietuvoje, įvertinta atsižvelgiant į naujausius duomenis ir 2018 m. įstatymų pakeitimus, yra artima ES vidurkiui, tik šiek tiek mažesnė¹¹. Lietuvoje mokesčių pleištas sudaro apie 40, o ES vidutiniškai – apie 42 proc. Jei lygintume iš vieno asmens sudaryto namų ūkio mokesčių pleišta, paaiškėtų, kad tiek uždirbančio mažiau, tiek uždirbančio daugiau nei VDU asmens mokesčių pleištas yra mažesnis nei ES vidurkis, tačiau didesnis atotrūkis susidaro tarp daugiau uždirbančių asmenų. Tai lemia palyginti mažas progresyvumas: Lietuvoje taikomas tik vienas 15 proc. GPM tarifas, o progresinių mokesčių tarifų, kurie būtų taikomi didesnes pajamas gaunantiems gyventojams, nėra (dėl neapmokestinamojo pajamų dydžio susidarantis progresyvumas irgi yra nedidelis). Skaičiuojant asmenų, auginančių vaikus, mokesčių pleišta, t. y. įtraukiant ne tik sumokamus mokesčius, bet ir išmokas šeimoms, matyti, kad jis visais B pav. pavaizduotais atvejais yra didesnis nei ES vidurkis. Didžiausias skirtumas, palyginti su ES, susidaro tarp mažiausiai uždirbančių ir auginančių du vaikus gyventojų: asmens, uždirbančio 67 proc. VDU ir auginančio du vaikus, mokesčių pleištas Lietuvoje yra apie 5 proc. p. didesnis nei ES vidurkis. Didėjant šeimos pajamoms, mokesčių pleištas didėja ir tampa artimesnis ES vidurkiui. Palyginus mokesčių pleišto dydį ne su ES, o su EBPO šalių vidurkiu, matyti, kad visais B pav. pavaizduotais atvejais Lietuva išsiskiria didesniu nei EBPO šalių vidurkis apmokestinimu. Tiesa, į mokesčių pleišto skaičiavimus neįtraukiami darbdavių ir darbuotojų pervedimai į privačius pensijų fondus. Kai kuriose šalyse šie pervedimai yra gana nemaži (pvz., JAV, JK).

A pav. Efektyvusis darbo mokesčių tarifas ES šalyse 2015 m.

Šaltinis: Eurostatas. Europos Komisija ir Lietuvos banko skaičiavimai.

B pav. Mokesčių pleištas pagal namų ūkio sudėtį

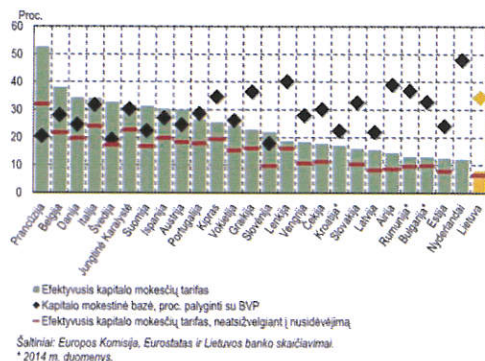
Šaltinis: EBPO, Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

¹¹ Čia ES vidurkį atitinka ES šalių, priklausančių EBPO, vidurkis. Šis rodiklis naudojamas todėl, kad Eurostatas skelbiami naujausi duomenys yra 2015 m., o EBPO – 2017 m.

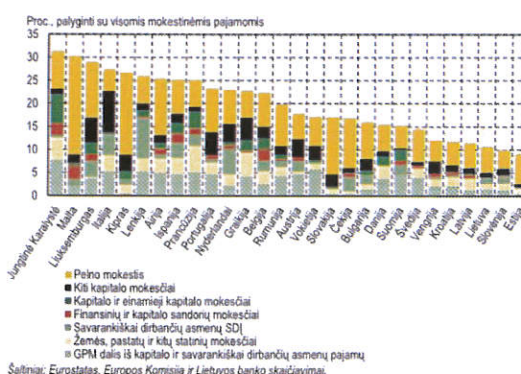

Lietuvos vidutinis efektyvusis kapitalo mokesčių tarifas yra mažiausias ES – 2015 m. jis sudarė 8,3 proc.¹² Tokie kitų Baltijos šalių – Latvijos ir Estijos – tarifai buvo kiek didesni ir sudarė atitinkamai 15,6 ir 12,5 proc. Nors efektyvusis kapitalo mokesčių tarifas Lietuvoje nėra didelis, tačiau kapitalo bazė (proc., palyginti su BVP) yra viena iš didesnių ES (žr. C pav.). Mažos mokestinės pajamos, palyginti su kapitalo baze, gali rodyti, kad Lietuvos tarifai yra mažesni nei kitų ES šalių, yra taikoma daug išimčių arba lengvatų, neužtikrinamas mokestinių prievolių vykdymas ir kt. Lietuvoje mokestinės pajamos iš kapitalo sudaro apie 11 proc. visų mokestinių pajamų. Pagal šį rodiklį Lietuva yra trečia nuo galo ES (žr. D pav.). Lietuvoje, kaip ir daugumoje kitų ES valstybių, didžiausią kapitalo mokesčių dalį sudaro mokestinės pajamos iš pelno mokesčio, tačiau palyginti nedidelę dalį sudaro mokestinės pajamos iš GPM, kuris surenkamas iš kapitalo pajamų ir savarankiškai dirbančių asmenų gaunamų pajamų, žemės ir statinių mokesčių, įvairių kitų kapitalo mokesčių.

C pav. Efektyvusis kapitalo mokesčių tarifas ES šalyse 2015 m.

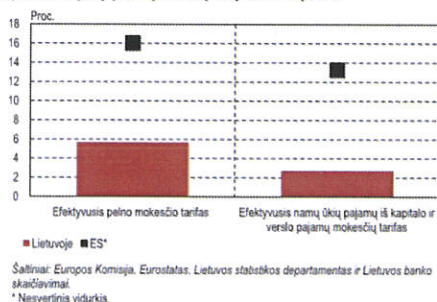

D pav. Kapitalo mokestinių pajamų struktūra ES šalyse 2015 m.

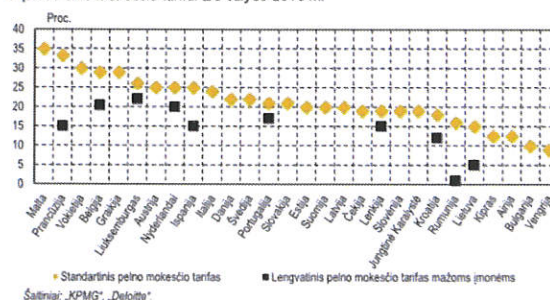

Itin mažą bendrą kapitalo mokestinę naštą Lietuvoje lemia tiek palyginti nedidelis efektyvusis pelno mokesčio tarifas, tiek nedidelis efektyvusis mokesčio tarifas, tenkantis namų ūkių pajamoms iš kapitalo ir verslo pajamoms (į šią kategoriją patenka ir savarankiškai dirbančių asmenų pajamos). Efektyvusis pelno mokesčio tarifas Lietuvoje sudaro apie 6 proc. (žr. E pav.). Mažesnis nei vidutinis ES tarifą lemia mažas standartinis pelno mokesčio tarifas ir įvairių lengvatinių tarifų bei išimčių taikymas. Lietuvoje standartinis pelno mokesčio tarifas sudaro 15 proc. ir yra penktas mažiausias ES (žr. F pav.). Be to, Lietuvoje taikomas 5 proc. lengvatinis tarifas smulkioms įmonėms (darbuotojų skaičius neviršija 10 žmonių ir metinė apyvarta neviršija 300 tūkst. Eur.) ir įvairios lengvatos (pvz., vykdančioms mokslinius tyrimus, eksperimentinę plėtrą, investicinius projektus, kinui ir pan.). Nuo 2015 m. (jų efektyvieji tarifai yra skaičiuojami) pelno mokesčio įstatymas keitėsi: kai kurios anksčiau galiojusios lengvatos buvo panaikintos, pvz., jūrų uostų, oro navigacinių paslaugų rinkliavoms, socialinėms įmonėms ir kt., tačiau atsirado ir naujų lengvatų, pvz., naujai įregistruotiems vienetams, išplėsta investicijų lengvata ir kt.¹³ Nors lengvatinių tarifų bei išimčių taikymas yra būdingas ir kitoms šalims, paprastai jose taikomi didesni standartiniai pelno mokesčio tarifai, be to, tik nedidelė dalis valstybių taiko lengvatinį tarifą įmonėms pagal įmonės dydį. Jis vertintinas kaip netikslingas, nes mažina paskatas įmonėms augti, prisideda prie rinkos iškreipimų, išplečia mokestinio arbitražo galimybes ir pan. Vis dėlto apmokestinamąjį pelną skaičiuojant pagal nacionalinių sąskaitų duomenis efektyvieji tarifai gali būti nustatomi ne visiškai tikslūs, nes į nacionalines sąskaitas kiekviena šalis įtraukia skirtingus šešėlinės ekonomikos įverčius. Lietuvos efektyvusis pelno mokesčio tarifas, skaičiuojamas iš įmonių statistikos duomenų, yra šiek tiek didesnis, 2016 m. jis sudarė apie 10,5 proc.

E pav. Efektyvieji įmonių ir namų ūkių mokesčių tarifai

F pav. Pelno mokesčio tarifai ES šalyse 2018 m.

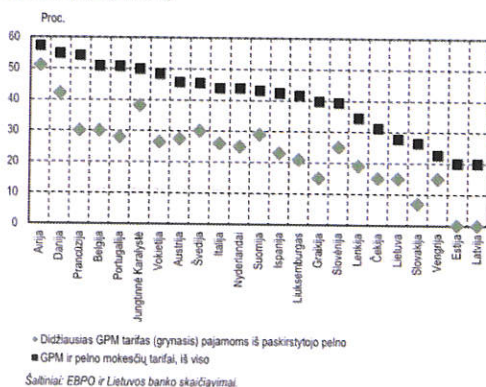
¹² Efektyvieji kapitalo mokesčių tarifai paprastai skaičiuojami į mokesčių bazę įtraukiant grynąjį likutinį perteklių, t. y. atėmus nusidėvėjimą, kurį nacionalinėse sąskaitose atitinka pagrindinio kapitalo vartojimas. Vis dėlto šis rodiklis labai skiriasi nuo įmonės skaičiuojamo nusidėvėjimo. Taigi, į mokestinę bazę galima įtraukti ir bendrąjį likutinį perteklių, t. y. neatėmus nusidėvėjimo. Taip skaičiuojamas Lietuvos efektyvusis kapitalo mokesčių tarifas sudarytų apie 6,4 proc.

¹³ Daugiau apie pakeitimus žr. http://www.vmi.lt/cms/web/kmdb/1.13.0/-/asset_publisher/Otufx8GISPM/content/pelno-mokescio-istatymo-pakeitimai-nuo-2018-metu/10174.

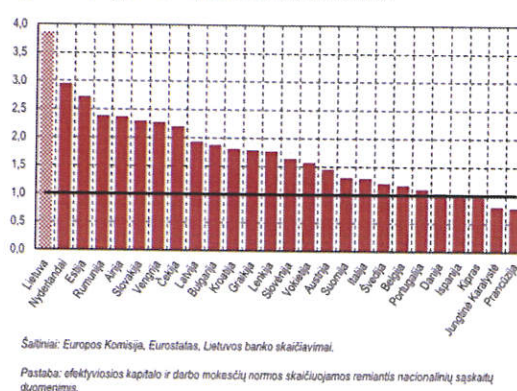

Efektyvūs mokesčių tarifai, tenkantis namų ūkių pajamoms iš kapitalo ir verslo pajamoms, 2015 m. duomenimis, sudarė apie 2,8 proc. ir taip pat buvo mažesnis nei ES vidurkis. Į šį efektyvų tarifą patenka tiek savarankiškai dirbančių asmenų, tiek namų ūkių nuosavybės pajamos. Abu šie veiksniai ir lemia mažą bendrą tarifą. Nuo 2015 m. savarankiškai dirbančių asmenų apmokestinimo tvarka Lietuvoje keitėsi, tačiau jie tebėra apmokestinami mažiau nei dirbantys pagal darbo sutartis asmenys. Taip yra todėl, kad savarankiškai dirbantys asmenys nėra draudžiami visų rūšių socialiniu draudimu, SDĮ bazę sudaro 50 proc. apmokestinamųjų pajamų arba minimalioji mėnesinė alga, ir, kitaip nei dirbantiems pagal darbo sutartis asmenims, yra taikoma SDĮ viršutinė riba. Be to, kai kurie iš savarankiškai dirbančių asmenų (individualių įmonių savininkai, mažųjų bendrijų nariai) neprivalo gauti su darbo santykiais susijusių pajamų, taigi SDĮ gali išvengti. Individualia veikla užsiimančiams asmenims¹⁴ taikomas mokesčio kreditas (pradėtas taikyti 2018 m.; 2015 m. jiems buvo taikomi 5 ir 15 proc. GPM tarifai, priklausomai nuo veiklos rūšies). Tokia sistema lemia tai, kad labai mažai uždirbančių asmenų efektyvusis mokesčių tarifas yra didesnis nei dirbančiųjų pagal darbo sutartis, tačiau progresyvumas yra gerokai mažesnis: dirbančiųjų pagal darbo sutartis asmenų efektyvusis GPM tarifas yra 15 proc. gaunant apie 1,3 VDU, o individualia veikla užsiimančių asmenų – gaunant nuo 3,3 VDU (t. y. jeigu jų apmokestinamosios pajamos atitinka 3,3 VDU). Tiesa, savarankiškai dirbantys asmenys ir kitose ES šalyse apmokestinami mažiau nei samdomieji darbuotojai, skirtumas gali sudaryti iki kelių dešimčių kartų. Mažesnę nei kitose ES šalyse namų ūkių pajamų iš kapitalo apmokestinimą Lietuvoje lemia ir mažesnis GPM tarifas. Pvz., Lietuvoje pajamoms iš dividendų taikomas 15 proc. GPM tarifas. Įtraukiant ir sumokamą pelno mokestį, tarifas sudaro 27,8 proc. (arba 19,3 %, jei įmonė yra smulki). Tai vienas iš mažiausių tarifų ES (žr. G pav.). Sumokamą GPM lemia ir taikomas neapmokestinamas dydis pajamoms iš vertybinių popierių (2015 m. jis sudarė 3 000 Eur, 2016 m. sumažėjo iki 500 Eur), galimybė susimazinti mokestinę prievolę tam tikromis išlaidomis (gyvybės draudimui, įmokomis į trečiosios pakopos pensijų fondus).

G pav. Didžiausias standartinis GPM tarifas dividendams, įvertinant ir sumokamą pelno mokestį

H pav. Efektyviųjų darbo ir kapitalo mokesčių tarifų santykis

Beveik visose ES valstybėse efektyvusis kapitalo mokesčių tarifas yra mažesnis nei pajamų iš samdomo darbo tarifas, tačiau Lietuvoje šis atotrūkis yra didžiausias ES (žr. H pav.). 2015 m. efektyvusis kapitalo mokesčių tarifas Lietuvoje buvo 3,9 karto mažesnis nei darbo pajamų. Be to, Lietuva yra vien iš nedaugelio šalių, kuriose šis atotrūkis (bent jau iki 2015 m.) didėjo. Nors, kaip minėta, bendros nuomonės dėl to, ar kapitalas ir darbas turėtų būti apmokestinami vienodai, nėra, vis dėlto toks didelis disbalansas daugumai kitų ES šalių nėra būdingas. Didesnis darbo ir kapitalo mokestinės naštos suvienodinimas padėtų spręsti kai kuriuos dabartinius mokesčių sistemos trūkumus. Jei apmokestinimo skirtumai skatina pajamų perkėlimą į mažiau apmokestinamą bazę (t. y. iš darbo į kapitalo) ir taip kuria mokestinio arbitražo galimybes, tai jų neliktų, jei kapitalo ir darbo pajamų mokesčių efektyvieji tarifai supanašėtų. Taip padėtų sustiprinti ir horizontalųjį bei vertikalųjį teisingumą (Brys ir kt. 2016).

Efektyviųjų darbo ir kapitalo mokesčių tarifų analizė rodo, kad darbo mokestinė našta Lietuvoje, palyginti su kitomis ES šalimis, yra vidutinė, o kapitalo – mažiausia ES. Nors efektyvusis darbo mokesčių tarifas rodo, kad Lietuva iš ES šalių neišsiskiria nei pernelyg dideliu, nei pernelyg mažu apmokestinimu, tačiau reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad vidutiniu efektyviuoju tarifu neatsižvelgiama į asmens šeiminių padėčių ir namų ūkių sudėtį. Įtraukus į skaičiavimus ne tik sumokamus mokesčius, bet ir išmokas šeimoms, Lietuvoje samdomam darbui tenkanti mokestinė našta tapo didesnė nei ES vidurkis. Efektyvusis kapitalo mokesčių tarifas yra mažiausias ES. Jis yra nedidelis tiek dėl mažesnio nei vidutinio ES efektyviojo pelno mokesčių tarifo, tiek dėl mažesnio nei vidutinio efektyviojo namų ūkių pajamų iš kapitalo ir verslo pajamų mokesčių tarifo. Efektyvusis kapitalo mokesčių tarifas yra apie keturis kartus mažesnis nei efektyvusis samdomo darbo mokesčių tarifas, ir šis skirtumas yra didžiausias ES.

¹⁴ Savarankiškai dirbantys asmenys yra platesnė sąvoka – ji apima tiek individualia veikla užsiimančius asmenis, tiek individualių įmonių savininkus, ūkių bendrijų, mažųjų bendrijų narius. Sąvoka skiriamas, nes GPM mokėjimo tvarka individualių įmonių savininkams ir ūkių bendrijų, mažųjų bendrijų nariams taikoma tokia pati kaip samdomiesiems darbuotojams (jei pajamos priskiriamos su darbo santykiais susijusioms pajamoms), o individualia veikla užsiimančiams asmenims taikomas mokesčio kreditas.

Literatūra

- Brys B., Perret S., Thomas A., O'Reilly P. 2016: *Tax Design for Inclusive Economic Growth*. OECD Taxation Working Papers, No. 26.
- Chamley C. 1986: Optimal Taxation of Capital Income in General Equilibrium with Infinite Lives. *Econometrica* 54(3), 607–622.
- Crivelli E., De Mooij R., Keen M. 2015: *Base Erosion, Profit Shifting and Developing Countries*. IMF Working Paper No. WP/15/118.
- European Commission 2017a: *Taxation Trends in the European Union*: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/taxation_trends_report_2017.pdf.
- European Commission 2017b: *Tax Policies in the European Union 2017 Survey*: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/tax_policies_survey_2017.pdf.
- Farhi E., Werning I. 2008: *The Political Economy of Nonlinear Capital Taxation*. Mimeo, Harvard and MIT.
- Fuest C., Peichl A., Siegloch S. 2017: *Do Higher Corporate Taxes Reduce Wages? Micro Evidence from Germany*. Leibniz Institute for Economic Research at the University of Munich Working Paper No. 241.
- Gorter J., de Mooij R. A. 2001: *Capital Income Taxation in Europe, Trends and Trade-Offs*. CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis.
- Mendoza E. G., Razin A., Tesar L. 1994: Effective Tax Rates in Macroeconomics: Cross-Country Estimates of Tax Rates on Factor Incomes and Consumption. *Journal of Monetary Economics* 34, 297–323.
- Piketty T., Saez E., Zucman G. 2016: *Distributional National Accounts: Methods and Estimates for the United States*. NBER Working Paper No. 22945.
- Pirttilä J., Selin H. 2011: Income Shifting within a Dual Income Tax System: Evidence from the Finnish Tax Reform of 1993. *Scandinavian Journal of Economics* 113(1), 120–144.

3 PRIEDAS. Pridėtinės vertės mokesčio atotrūkis Lietuvoje ir jo mažinimo būdai

27

PVM apmokestinamoji bazė yra plačios apimties ir gana pastovi, todėl šis mokestis ES šalyse yra vienas svarbiausių valdžios sektoriaus pajamų šaltinių. Lietuva iš kitų ES šalių išsiskiria ne tik didele PVM pajamų dalimi, palyginti su visomis biudžeto pajamomis, bet ir dideliu PVM atotrūkiu. Jis rodo, kiek mokesčių pajamų negaunama dėl lengvatinių tarifų, išimčių, įstatymų nesilaikymo. Lietuvoje su įstatymų nesilaikymu susijęs atotrūkis yra vienas didžiausių ES, be to, per pastaruosius metus jis sumažėjo nedaug. Su lengvatinais tarifais ir išimtimis susijęs atotrūkis nėra didelis, tačiau kai kurių lengvatinių tarifų pagrįstumą verta svarstyti.

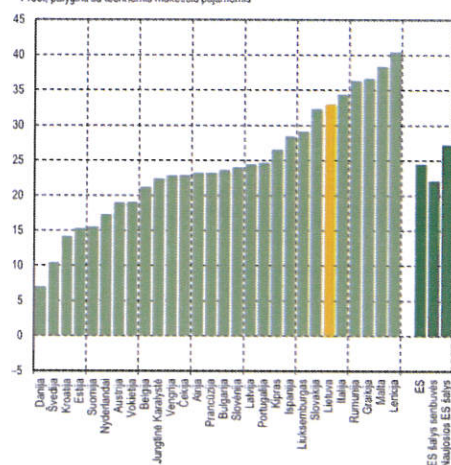
1. PVM atotrūkio šaltiniai

PVM atotrūkj sudaro skirtumas tarp teorinių ir faktiškai surenkamų pajamų. Teorines PVM pajamas galima apskaičiuoti teorinę mokesčio bazę, pvz., galutinę namų ūkių ir valdžios sektoriaus vartojimą, padauginant iš mokesčio tarifo (Lietuvoje – 21 %). Europos Komisijos vertinimu, 2015 m. Lietuvoje PVM atotrūkis sudarė 33 proc., didesnis jis buvo tik penkiose ES šalyse: Italijoje, Rumunijoje, Graikijoje, Maltoje ir Lenkijoje (žr. A pav.). Latvijos ir Estijos PVM atotrūkis buvo pastebimai mažesnis nei Lietuvos ir sudarė atitinkamai 24 ir 15 proc. ES šalių PVM atotrūkio vidurkis buvo 25 proc., naujųjų narių – didesnis nei senųjų, jis sudarė 27 proc.

PVM atotrūkj lemia dvi priežastys: apsisprendimas iš viso neapmokestinti kai kurių prekių ir paslaugų ar jas apmokestinti taikant mažesnį tarifą ir įstatymų neatitinkanti mokesčio mokėtojų elgsena. Pirmosios priežasties lemiama PVM pajamų sumažėjimas vadinamas reguliaciniu atotrūkiu (angl. *policy gap*), antrosios – atitikties atotrūkiu (angl. *compliance gap*). Reguliacinį atotrūkj sudaro lengvatinių tarifų ir išimčių atotrūkia (žr. B pav.).

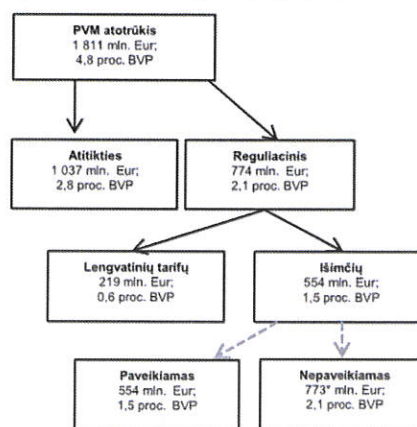
A pav. PVM atotrūkis ES šalyse 2015 m.

Proc., palyginti su teorinėmis mokesčio pajamomis

Šaltinis: Europos Komisija ir Lietuvos banko skaičiavimai.

B pav. PVM atotrūkio išskaidymas Lietuvoje 2015 m.

Šaltiniai: Europos Komisija ir Lietuvos banko skaičiavimai.

*Ši suma į viršutiniuose stačiakampiuose nurodytas sumas neįskaičiuota.

Lietuvoje reguliacinis atotrūkis sudaro mažesniąją PVM atotrūkio dalį. 2015 m. jis siekė 774 mln. Eur, arba 2,1 proc. BVP. Palyginti su kitomis ES šalimis, Lietuvoje lengvatiniai tarifai buvo taikomi gana nedideliame prekių ir paslaugų skaičiui. Lengvatiniu 9 proc. tarifu buvo apmokestinamas centrinis šildymas, knygos, spauda, keleivių vežimas ir apgyvendinimo paslaugos, 5 proc. tarifas buvo taikomas kompensuojamiesiems vaistams ir nekompensuojamiesiems receptiniams vaistams. Be to, Lietuvoje buvo taikomos apmokestinimo PVM išimties daliai visuomenei svarbių paslaugų, pvz., sveikatos, socialinių, švietimo, kultūros, sporto. Neapmokestinamos buvo ir finansinės, draudimo, azartinių lošimų ir kt. paslaugos, tam tikrais atvejais – nekilnojamojo turto pardavimas. Išimties, kurias privalo taikyti ES šalys, yra nustatytos PVM direktyvoje¹⁵, todėl su jomis susijęs reguliacinis atotrūkis nebūtinai gali būti panaikinamas ar smarkiai sumažinamas.

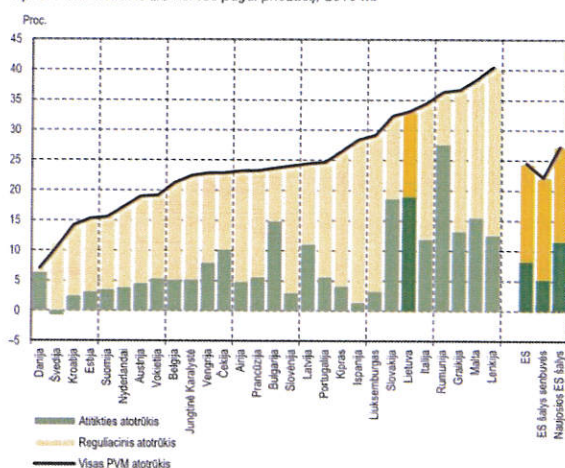
Dalis išimčių atotrūkio apskritai negali būti sumažinta, nes apmokestinti tam tikras paslaugas iš principo neįmanoma. Pvz., šalyse paprastai keliamas tikslas pradinio ugdymo paslaugas teikti nemokamai, taigi jų apmokestinimas tam tikslui prieštarautų. Tam tikros paslaugos, pvz., krašto apsaugos, konkurencijos užtikrinimo, ne teikiamos kiekvienam gyventojui atskirai, o yra visiems gyventojams bendros, todėl jų neįmanoma apmokestinti. Europos Komisijos taikoma PVM atotrūkio skaičiavimo metodika numato, kad nepaveikiamą išimčių atotrūkj sudaro prarastos PVM pajamos už sąlyginės nuomos (angl. *imputed rents*), viešojo ir finansų sektoriaus suteiktas paslaugas. Lietuvoje šios pajamos siekia 773 mln. Eur, arba 2,1 proc. BVP.

¹⁵ Direktyva 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos.

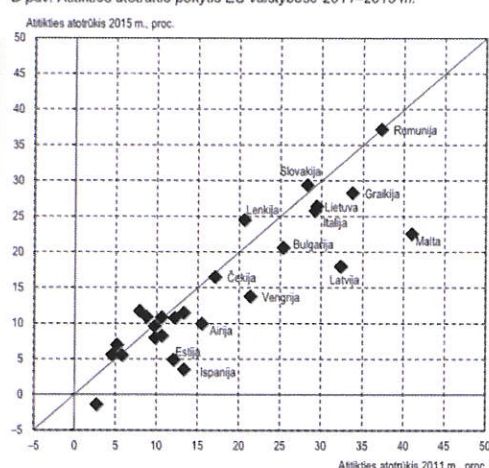
Lietuvoje atitikties atotrūkis sudaro didesniąją PVM atotrūkio dalį: 2015 m. jis siekė 1 037 mln. Eur, arba 2,8 proc. BVP. Panaši šio atotrūkio svarba yra ir daugumoje naujųjų ES šalių, o senosioms ES narėms svarbiau reguliacinis atotrūkis (žr. C pav.). Atitikties atotrūkių lemia sukčiavimo schemos, mokesčio slėpimas ir vengimas, tyčiniai bankrotai, netyčinės klaidos PVM deklaracijose ir pan. Kita vertus, Lietuvoje atitikties atotrūkis yra ne tik vienas didžiausių ES, bet ir reikšmingai nemažėjantis (žr. D pav.). Per ketverius metus jis sumažėjo 10 proc. (nuo 29,5 iki 26,4 %), ir tai, palyginti su kitomis ES šalimis, yra trečias mažiausias sumažėjimas. 2011 m. didesnis nei 20 proc. buvo dešimties ES šalių (daugiausia naujųjų) atitikties atotrūkis. Daugiau nei pusėje šių šalių atitikties atotrūkis buvo sumažintas reikšmingai – 16–45 proc.

C pav. PVM atotrūkis ES narėse pagal priežastį, 2015 m.

Šaltinis: Europos Komisija ir Lietuvos banko skaičiavimai.

D pav. Atitikties atotrūkio pokytis ES valstybėse 2011–2015 m.

Šaltinis: Europos Komisija ir Lietuvos banko skaičiavimai.

2. Atitikties atotrūkio mažinimo ES šalyse būdai

ES šalys taikė nemažai priemonių, kurios galėjo padėti sumažinti atitikties atotrūkių. Europos Komisija kasmet analizuoja ir skelbia ataskaitą apie PVM atotrūkio kaitą ES šalyse. Šiame priede iš 2015–2017 m. Europos Komisijos paskelbtų ataskaitų (European Commission 2015, 2016b, 2017) atrenkami trys dažnai taikyti atotrūkio mažinimo būdai. Juos atrenkant daugiausia dėmesio kreipiama į šalis, kuriose PVM atotrūkis sumažėjo daugiausia, ir naujas ES nares. Trys priemonės, kurių taikymas pastaraisiais metais galėjo reikšmingai sumažinti PVM atotrūkių, yra atvirkštinio apmokestinimo PVM mechanizmas, didelės mokesčių slėpimo rizikos fizinių asmenų sąrašas, informacinių technologijų panaudojimas išrašant sąskaitas faktūras ir kasos aparatuose.

ES šalys gana aktyviai taikė atvirkštinio apmokestinimo PVM mechanizmą. Taikant įprastinį apmokestinimą, pardavėjas pateikia sąskaitą, kurioje nurodoma prekės ar paslaugos kaina be PVM ir PVM suma. Pirkėjas pardavėjui sumoka tiek sumą be PVM, tiek PVM. Tada pardavėjas gautą PVM sumą valstybei arba sumoka tik jo dalį, jei anksčiau gamybos arba paslaugų teikimo procese įsigijo prekių ir paslaugų, kurioms buvo taikomas PVM. Kiekvienas tolesnis prekės ar paslaugos perpardavimas susijęs su tolesniu PVM sumos mokėjimu. Viena įmonė PVM sumą, o kita valstybei mokėtiną PVM sumažina jau sumokėto PVM suma. Problemų kyla, kai, vykstant tokiems perpardavimams, kuri nors įmonė PVM nesumoka ir tampa nebepasiekiamą (likviduojama arba tampa neįmanoma su įmone susisiekti, nes ji buvo fiktyvi, ir pan.). Tokios situacijos susidaro taikant „karuselės“ sukčiavimo schemą, kai į šalį yra importuojamos prekės, tada šalyje jos keletą kartų perparduodamos, galiausiai eksportuojamos tam pačiam importuotojui. Taigi, vienos įmonės sumažina mokėtiną PVM, o kitos jo nesumoka ir taip valstybės biudžetas patiria žalą (European Commission 2016a).

Atvirkštinio apmokestinimo PVM mechanizmas gali padėti išvengti „pradingstančių“ prekybininkų daromos žalos. Jis gali būti taikomas tam tikroms konkrečioms prekėms ar paslaugoms. Taikant šį apmokestinimą, prievolė sumokėti valstybei PVM tenka ne prekės ar paslaugos pardavėjui, o pirkėjui. Pvz., pardavėjas gali pateikti sąskaitą, kurioje nurodyta kaina be PVM ir pateiktas nurodymas, kad pirkėjas sumokėtų PVM valstybės biudžetui. Taigi, pirkėjas turi sumokėti ir kartu gali ateityje susimąžinti mokėtiną PVM sumą. Toks mechanizmas trukdo vykdyti „karuselės“ sukčiavimo schemą, nes PVM sumą ir susigrąžina ta pati įmonė, todėl faktinis PVM mokėjimas neįvyksta. Taip sprendžiama „pradingstančių“ prekeivių problema.

Tiesa, taikant atvirkštinio apmokestinimo mechanizmą šiuo metu, nukrypsta nuo ES veikiančios PVM sistemos pagrindinių principų. Šis mechanizmas ES lygmeniu tėra laikina priemonė, kuria siekiama sumažinti ypač didelį PVM atotrūkių turinčiose valstybėse, kol bus baigta galutinė PVM sistemos reforma. PVM direktyva leidžia taikyti vietinį atvirkštinį PVM mechanizmą iki 2022 m., apmokestinamo asmens ar įmonės prekių ir paslaugų tiekimo vienoje sąskaitoje viršijant 10 000 Eur sumą (European Commission 2014). Nemažai diskusijų kelia tai, kad aktyvus šio mechanizmo taiky-

mas konkrečiuose sektoriuose gali sukurti sukčiavimą kitose srityse, o didelio masto mechanizmo taikymas gali paversti PVM į pardavimo mokesť.

Aktyvesniu elektroninių priemonių naudojimu prisideda prie efektyvesnės mokesčių įstatymų laikymosi kontrolės. Kadangi PVM yra apmokestinama apyvarta, įmonė gali siekti apyvartą deklaruoti mažesnę, nei ji yra iš tikrųjų. Jeigu atsiskaitoma grynaisiais, jie gali būti neįtraukiami į kasos aparatus, gali būti specialia programine įranga ištrinami ar redaguojami dalis kasos aparato pardavimo įrašų ir taip sumažinama deklaruojama apyvarta bei mokėtinas PVM. Atliekant mokesčių mokėjimo patikrinimą, dažnai būna neįmanoma matyti, kad dalis įrašų buvo redaguoti ar ištrinti. Šiai problemai spręsti šalys naudoja fiskalinius kasos aparatus, kuriais iš karto užregistruojamas pardavimo įrašas. Juose naudojama technologija neleidžia ištrinti arba keisti įrašų nepaliekant jokių pėdsakų, todėl visi šie veiksmai mokesčių tikrintojui yra matomi. Kai kurios šalys, pvz., Čekija, Slovėnija, Vengrija, numatė kasos aparatus sujungti su mokesčių administratoriaus duomenų bazėmis. Tai leidžia realiu laiku perduoti kiekvieno pardavimo sandorio duomenis mokesčių administratoriui. Ši priemonė leidžia tiksliau atrinkti didesnės mokesčių slėpimo rizikos įmones mokesčiniui patikrinimui, vykdyti tokį patikrinimą nuotoliniu būdu, sumažinti laiką jam atlikti ir padidinti jo efektyvumą. Esant didesnei baudmės rizikai, įmonės būtų mažiau linkusios rizikuoti ir slėpti mokesčius. Tai galėtų padidinti PVM pajamas tuose paslaugų sektoriuose, kuriuose dažnai atsiskaitoma grynaisiais, pvz., restoranų, apgyvendinimo paslaugų ir kt. Panašus elektroninių priemonių pritaikymas, kai įmonės perka prekes ar paslaugas iš kitų įmonių ir išrašo sąskaitą faktūrą, taip pat galėtų padidinti mokesčio patikrinimo efektyvumą.

Dar viena reikšminga atotrūkį mažinanti priemonė – didelės mokesčių slėpimo rizikos asmenų sąrašas. Pasitaiko atvejų, kai fizinis asmuo sąmoningai likviduoja įmonę tam, kad įkurtų naują įmonę, perimsiančią senosios turtą, klientus ir kt., bet ne mokesčių skolą. Tokios veiklos daromos žalos mastas nėra tiksliai apskaičiuotas, tačiau šias manipuliacijas vykdančias asmenys galėtų būti įtraukiami į tam tikrą sąrašą ir taip būtų apribotos jų galimybės kurti naujas įmones.

3. PVM išimties ir lengvatinių tarifai

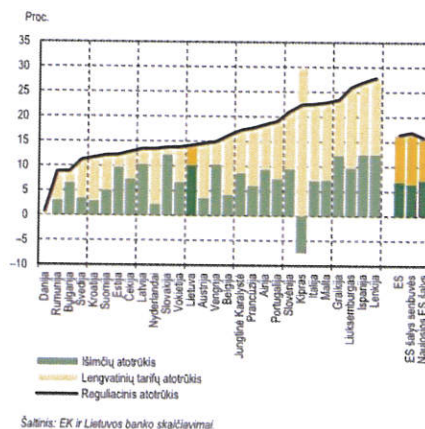
PVM mokesčio efektyvumas paprastai priklauso nuo paklausos reakcijos į apmokestinamų prekių ir paslaugų kainų pokytį. Kai prekių ar paslaugų paklausa elastinga kainai, net maži kainų pokyčiai gali reikšmingai paveikti paklausą. Šiuo atveju PVM tarifo dydis, taikomas prekėms ar paslaugoms, gali iš esmės keisti vartotojų sprendimus. Ekonominė logika numato, kad efektyvioje mokesčių sistemoje prekės ar paslaugos, pasižyminčios mažu paklausos elastingumu kainai, turėtų būti apmokestinamos daugiau nei tos prekės ar paslaugos, kurių paklausa yra elastingesnė. Taip skirtingų PVM tarifų taikymas užtikrintų efektyvesnę PVM sistemą. Kita vertus, prekių ir paslaugų paklausos elastingumą kainai įvertinti praktiškai – sudėtingas uždavinys. Mokesčių surinkimo institucijos turi įvertinti ne tik kiekvieno rinkos produkto ir paslaugos (kiekvienoje ES narėje) paklausos elastingumą kainai, bet ir reguliariai vertinti elastingumą pasikeitus vartotojų pirmenybėms ar rinkoje atsiradus naujų prekių, galinčių turėti įtakos joje jau esančių prekių paklausos elastingumui. Vadinasi, PVM tarifų diferencijavimas, taikomas neturint išsamių žinių apie prekių ir paslaugų kainų elastingumą, efektyvumo nepadidintų ir vieno bendro PVM tarifo taikymas yra kur kas paprastesnė išeitis.

Kita vertus, mažiau pasiturintys namų ūkiai vartojimui paprastai išleidžia didesnę dalį pajamų nei turtingesni namų ūkiai, todėl kaip vartojimo mokesčio PVM yra regresyvus ir lemia didesnę našta mažiau pajamų generuojantiems namų ūkiams. Paprastai mokesčių sistema laikoma regresine, jei mokesčių dalis, palyginti su visomis pajamomis, mažėja, kai pajamos auga. Siekdami sumažinti PVM regresyvumą ir apsaugoti pažeidžiamiausius gyventojus, valdžios atstovai renkasi PVM tarifų diferencijavimą ir išimtis kaip išeitį. Kita vertus, empirinių tyrimų rezultatai rodo, kad skirtingų PVM tarifų taikymas ne visada užtikrina progresyvumą ir yra nuostolingas valstybės biudžetui.

Dažnai tam tikruose sektoriuose taikomos PVM lengvatos, tikintis, kad PVM mokesčio sumažinimas padidins žemos kvalifikacijos darbuotojų paklausą tam tikruose sektoriuose ir užtikrins konkurencingumą tarptautiniu lygmeniu. Pvz., daugelyje šalių taikomi sumažinti PVM tarifai darbui imliuose sektoriuose, ypač restoranų ir viešbučių sektoriuje, taip siekiant padidinti užimtumą. Juose neretai įdarbinami žemesnės kvalifikacijos darbuotojai, taigi PVM sumažinimas teoriškai didintų šių darbuotojų paklausą, o galutinį viešbučių ir restoranų paslaugų kainų sumažėjimas skatintų turizmą. Vis dėlto empirinių tyrimų rezultatai rodo, kad PVM lengvatų ekonominis poveikis darbo rinkai ne visada yra toks, kokio tikimasi (Harju, Kosonen 2016). Jis dažnai yra laikinas ir suveikia tose šalyse, kurių darbo rinka yra nelanksti ir nestabili.

Progresyvumo ir konkurencijos problemų sprendimas nėra vienintelės sumažintų PVM tarifų taikymo priežastys. Skirtingi PVM tarifai gali būti taikomi siekiant skatinti tam tikrų prekių ir paslaugų paklausą, kadangi vartotojai dažnai nepakankamai įvertina ilgalaikę jų naudą. Pvz., nors didesnes pajamas gaunantis asmuo gali įsigyti lengvatiniu PVM tarifu apmokestinamų prekių, tačiau

E pav. Reguliacinis PVM atotrūkis pagal priežastį, 2015 m.

Šaltinis: EK ir Lietuvos banko skaičiavimai

daugelis ES šalių taiko lengvatą knygoms ir periodikai ir taip tiesiogiai skatina žinių perdavimą.

Palyginti su kitomis ES šalimis, Lietuva pagal bendrą reguliacinį atotrūkį neišsiskiria (žr. E pav.), tačiau apmokestinimo išimčių lemiama atotrūkio dalis yra gana nemaža. Nors Lietuvoje taikomos tik tos išimtys, kurios yra numatytos minėtoje PVM direktyvoje, tokių atvejų, kai prekių ar paslaugų tiekimas yra neapmokestinamas, gali pasitaikyti dėl gana bendro išimčių apibrėžimo. Toks apibrėžimas gali sudaryti galimybes neapmokestinti tų prekių ir paslaugų, kurias iš tikrųjų ketinta apmokestinti. Pvz., gali būti nepakankamai aišku, ar paslaugos, susijusios asmens išvaizda ar rekreacija, laikytinos asmens sveikatos paslaugomis. Būtent dėl tokio išimčių taikymo tam tikrais atvejais gali nepagrįstai sumažėti valdžios sektoriaus pajamos. Lengvatinių tarifų taikymo prasmingumas ir nauda irgi svarstyti. Nors lengvatiniiais tarifais (pvz., taikomais keleivių vežimui, šildymui ar vaistams) siekiama padėti nepasiturintiems gyventojams, iš tikrųjų naudos gauna ne tik mažas, bet ir dideles pajamas gaunantys namų ūkiai. Taigi, tokia pagalba nėra efektyvi ir dėl jos netenkama gana daug valstybės pajamų (žr. A lentelę).

Kita vertus, teisingumą ir persikirstymą labiau nei PVM lengvatų ir išimčių taikymas užtikrintų progresiniai tiesioginiai pajamų mokesčiai ir tikslinė išmokų sistema (Mirrlees ir kt. 2011). PVM tarifų diferencijavimas paprastai praverčia tik tada, kai valstybė siekia persikirstyti, tačiau netaiko efektyviai veikiančios tiesioginių mokesčių ir socialinių išmokų sistemos. PVM lengvatų atsisakymas ir mokesstinės bazės suvienodinimas užtikrintų netiesioginių mokesčių sistemos paprastumą, sumažintų administracinę naštą įmonėms, susiduriančioms su keliomis PVM tarifo kategorijomis, nes taip sumažėtų dokumentacijos ir papildomų skaičiavimų našta. Galiausiai dėl vieno apmokestinimo paprastintų politinių sprendimų priėmimas, nes skirtingų tarifų sistema būna palanki interesų grupėms varžytis dėl nuolaidų ir lengvatų. Mažiau uždirbančių asmenų mokesčių pleišto sumažinimas ir darbo rinkos pritaikymas būtų kur kas veiksmingesnė priemonė, kaip padidinti žemos kvalifikacijos darbuotojų paklausą (Le 2003).

A lentelė. Lietuvos PVM įstatyme numatytų lengvatų vertinimas

Lengvata	Teorinis pagrindimas	Kylančios problemos	PVM pajamų netekimai dėl lengvatų (mln. Eur ir proc., palyginti su BVP)
Vaistai ir medicinos pagalbos priemonės, neįgalųjų techninės pagalbos priemonės	Persikirstymas, mažas pajamas gaunančių asmenų rėmimas	Naudinga tiek mažas, tiek dideles pajamas gaunantiems namų ūkiams, tikslinė išmokų (pašalpų) sistema užtikrintų geresnį persikirstymą	97,7 (0,22 %)
Centrinis šildymas ir karštas vanduo	Persikirstymas, mažas pajamas gaunančių asmenų rėmimas	Lengvata teikia naudą tiek mažas, tiek dideles pajamas gaunantiems namų ūkiams, nemažas valstybės pajamų praradimas	47,0 (0,11 %)
Keleivių vežimo nustatytais reguliaraus susisiekimo maršrutais, keleivių багаžo vežimo paslaugos	Viešojo transporto sistemos patrauklumas ir prieinamumas mažas pajamas gaunantiems asmenims	Lengvata teikia naudą tiek mažas, tiek dideles pajamas gaunantiems namų ūkiams, nemažas valstybės pajamų praradimas	31,0 (0,07 %)
Viešbučiai ir specialaus apgyvendinimo paslaugos	Padidėja žemos kvalifikacijos darbuotojų paklausa, didinamas sektoriaus konkurencingumas	Ekonominis poveikis darbo rinkai laikinas arba nereikšmingas; vartotojų kainų analizė rodo, kad sektoriaus konkurencingumas nebūtinai padidėja	14,2 (0,03 %)
Knygos ir periodiniai leidiniai	Prekių ir paslaugų paklausos ir pasiūlos skatinimas, įvertinant ilgalaikę naudą	Daugelis šalių taiko šią lengvatą	12,0 (0,03 %)

Šaltiniai: Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos respublikos finansų ministerijos.

Lietuvos PVM atotrūkis – skirtumas tarp faktinių ir teorinių mokesčio pajamų – yra vienas didžiausių ES. Didžiąją jo dalį lemia įstatymų neatitinkanti mokesčio mokėtojų elgsena (atitikties atotrūkis). Šiuo faktu Lietuva išsiskiria iš kitų ES šalių – jose didžioji dalis PVM atotrūkio susidaro dėl reguliacinio atotrūkio (įstatymuose numatytų lengvatinių tarifų ir išimčių). Nuo daugelio kitų ES šalių, kuriose yra didelis atitikties atotrūkis, Lietuva skiriasi tuo, kad per ketverius metus atotrūkį sumažino nedaug. Pastaraisiais metais ES šalys pritaikė nemažai priemonių, kuriomis buvo prisidėta prie PVM atotrūkio mažėjimo. Aktyvesnis atvirkštinio apmokestinimo PVM mechanizmo taikymas galėjo sumažinti nuostolius dėl vykdomų „karuselės“ sukčiavimo schemų. Elektroninių priemonių aktyvesnis taikymas leido efektyviau vykdyti mokesčių įstatymų laikymosi kontrolę ir sudarė galimybių padidinti jos apimtį. Didelės mokesčių nemokėjimo rizikos fizinių asmenų registro sukūrimas galėjo sumažinti PVM išvengimo likviduojant senas ir kuriant naujas įmones tikimybę. Nors reguliacinis atotrūkis Lietuvoje nėra didelis, kai kurių lengvatinių PVM tarifų pagrįstumą verta svarstyti. Pvz., lengvatinis tarifas šildymui nėra efektyvi priemonė mažinti mokesčių naštą mažas pajamas gaunantiems asmenims, nes tuo tarifu naudojasi visi gyventojai. Prie reguliacinio atotrūkio gali prisidėti ir gana bendro pobūdžio apmokestinimo PVM išimčių apibrėžtys.

Literatūra

- European Commission 2014: *Assessment of the Application and Impact of the Optional 'Reverse Charge Mechanism' within the EU VAT System*: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/docs/body/kp_07_14_060_en.pdf.
- European Commission 2015: *Study to quantify and analyse the VAT Gap in the EU Member States*. CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/docs/body/vat-gap.pdf.
- European Commission 2016a: *Generalised Reverse Charge Mechanism*. Commission Staff Working Document.
- European Commission 2016b: *Study and Reports on the VAT Gap in the EU-28 Member States: 2016 Final Report*. IHS, Institute for Advanced Studies.
- European Commission 2017: *Study and Reports on the VAT Gap in the EU-28 Member States: 2017 Final Report*. IHS, Institute for Advanced Studies.
- Harju J., Kosonen T., 2016: *Reduced VAT Rates in Service Sectors Increasing Employment? Evidence from Restaurant Industry*. Government Institute for Economic Research.
- Mirrlees J., Besley T., Stuart A. ir kt. 2011: *Tax by Design*. Oxford University Press.
- Le T. M. 2003: *Value Added Taxation: Mechanism, Design, and Policy Issues*. World Bank Course on Practical Issues of Tax Policy in Developing Countries.

4 PRIEDAS. Darbo pajamų apmokestinimo progresyvumas EBPO valstybėse

Vykstant diskusijai dėl mokesčių ir socialinių įmokų sistemos peržiūros, pravartu apžvelgti įvairiose šalyse susiklosčiusią šios srities praktiką ir išvagas, pateikiamas ekonominio pobūdžio literatūroje. Vienas iš diskusijos objektų, sulaukiančių nemažai dėmesio, yra darbo pajamų apmokestinimo progresyvumas. Kad būtų aiškiau, kokios GPM progresyvumo tendencijos šiuo metu vyrauja išsivysčiusiose valstybėse, šiame priede pateikiama efektyviojo GPM tarifo progresyvumo lygio ir raidos tendencijų EBPO šalyse analizė. Efektyviojo GPM tarifo progresyvumas yra apskaičiuojamas pagal EBPO leidiniuose taikomą metodiką¹⁶, kuri leidžia jį įvertinti, kai namų ūkių pajamos iš darbo santykių kinta nuo 67 iki 167 proc. VDU. Namų ūkių šiame priede laikomas vienas vaikų neturintis asmuo.

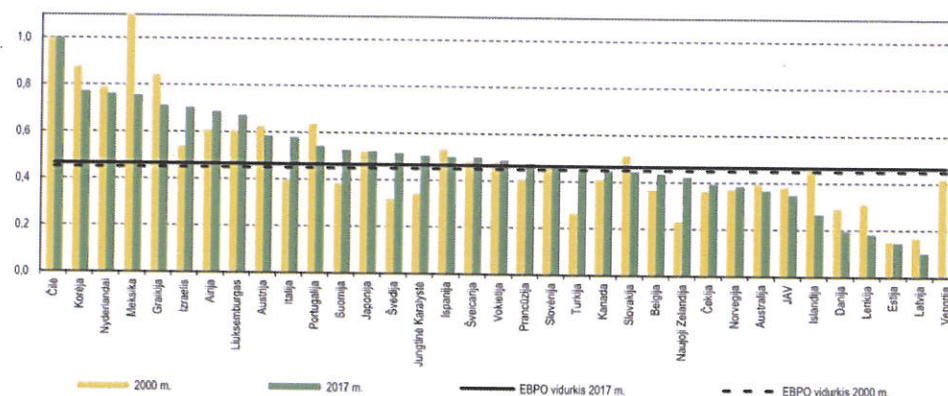
1. GPM progresyvumas ekonomikos teorijoje

Ekonominio pobūdžio literatūroje sutariama, kad vieni iš svarbiausių geros mokesčių sistemos tikslų yra paprastumas ir teisingumas. Paprastumo principas įgyvendinamas siekiant, kad mokesčių sistema būtų aiški tiek jos dalyviams, tiek kūrėjams, ir užtikrinant, kad sistemos administravimo ir mokestinių prievolių laikymosi kaštai būtų kiek įmanoma mažesni. Kad būtų įgyvendintas teisingumas, reikėtų užtikrinti, kad GPM atitiktų du principus – horizontaliosios lygybės principą ir vertikaliosios lygybės principą. Horizontaliosios lygybės principas numato, kad gyventojai, kurių socialinė ekonominė padėtis vienoda, būtų apmokestinami vienodai, nes jie turi vienodas galimybes prisimti mokestines prievoles. Kitaip sakant, asmenims, gaunantiems tokias pačias pajamas, turėtų būti taikomas vienodas mokesčio tarifas, jis neturėtų priklausyti nuo gaunamų pajamų rūšies. Vertikaliosios lygybės principas numato, kad tie mokesčių mokėtojai, kurių finansinė padėtis geresnė, turėtų prisiimti didesnę mokesčių naštą, t. y. mokesčiams skirti santykinai didesnę gaunamų pajamų dalį. Kitaip sakant, gyventojų pajamų nelygybė sumokėjus mokesčius turi būti mažesnė nei gyventojų pajamų nelygybė prieš juos sumokant, o efektyvusis pajamų mokesčio tarifas – tuo didesnis, kuo didesnės pajamos. Vertikaliosios lygybės principas gali būti įgyvendinamas keliais būdais: taikant mokesčių lengvatas arba mokesčių kreditus, taikant progresinį pajamų mokesčio tarifą arba tiek vieną, tiek kitą. Kad mokesčių sistema veiktų tinkamai, ne mažiau svarbu ir mokesčių mokėtojų pasitenkinimas valstybės surinktų pajamų panaudojimu, pasitikėjimas mokesčių sistemos teisingumu, taip pat tuo, kad mokesčių mokėjimo prievolės laikosi kiti rinkos dalyviai.

2. GPM progresyvumas ir jo raida EBPO šalyse

Per pastaruosius du dešimtmečius GPM progresyvumas EBPO šalyse gana nemažai keitėsi, tačiau nebuvo matyti vienos bendros tendencijos. Penkiolikoje EBPO šalių jis padidėjo, šešiolikoje – sumažėjo, o kitose EBPO šalyse nepakito (žr. A pav.). Nagrinėjant visų EBPO šalių agreguotuosius duomenis, matyti, kad atotrūkis tarp apmokestinimo asmenų, kurie gauna 167 proc. VDU, ir apmokestinimo tų asmenų, kurie gauna 67 proc. VDU, pasikeitė labai nedaug. Skirtumas tarp efektyviųjų GPM tarifų, taikomų gaunantiems 167 proc. VDU ir gaunantiems 67 proc. VDU, sudaro maždaug pusę efektyviojo GPM tarifo, taikomo gaunantiems 167 proc. VDU, konkrečiau – 2017 m. šis rodiklis buvo 0,46 (2000 m. jis buvo 0,45).

A pav. Namų ūkių darbo pajamų efektyviojo GPM progresyvumas, 2000 ir 2017 m.

Šaltiniai: EBPO ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Pastaba: didesnis skaičius reiškia didesnę progresyvumą. Progresyvumas apskaičiuotas taikant formulę $(T_{167} - T_{67}) / T_{167}$, kur T_{167} yra asmens, kurio pajamos sudaro 167 proc. VDU, o T_{67} – asmens, kurio pajamos sudaro 67 proc. VDU, efektyvusis GPM tarifas.

GPM progresyvumas EBPO šalyse vis dėlto gana nevienodas. 2017 m. didžiausias jis buvo Čilėje, Pietų Korėjoje, Nyderlanduose, Meksikoje, o mažiausias – Latvijoje, Estijoje, Lenkijoje ir Danijoje. Vienintelė EBPO valstybė, kurioje

¹⁶ Progresyvumas yra apskaičiuojamas, taikant formulę $(T_{167} - T_{67}) / T_{167}$, kur T_{167} yra efektyvusis asmens, kurio pajamos sudaro 167 proc. VDU, GPM tarifas, o T_{67} – efektyvusis asmens, kurio pajamos sudaro 67 proc. VDU, GPM tarifas.

2017 m. vaikų neturinčiam vieno asmens namų ūkiui nebuvo taikomas progresinis efektyvusis GPM tarifas, buvo Vengrija. Ši valstybė 2011–2013 m. įvykdė GPM reformą, kurios metu anksčiau galiojusį progresinį GPM tarifą pakeitė proporciniumi (Eurostat 2014). Vykdydant reformą buvo atsisakyta ir bene visų su GPM susijusių lengvatų. Vienintelė išlikusi lengvata suteikiama namų ūkiams, auginantiems vaikus.

A lentelė. EBPO šalių gyventojų darbo pajamų apmokestinimo rodikliai 2017 m.

Valstybė	Viso valdžios sektoriaus taikomas efektyvusis GPM tarifas, proc.	Centrinė valdžia			Kiti valdžios posektoriai		
		GPM tarifų skaičius	Mažiausias nominalusis GPM tarifas, proc.	Didžiausias nominalusis GPM tarifas, proc.	Gyventojų pajamų apmokestinamas	Mažiausias nominalusis GPM tarifas, proc.	Didžiausias nominalusis GPM tarifas, proc.
Airija	15,38	2	20,00	40,00	nėra		
Australija	24,38	5	0,00	45,00	nėra		
Austrija	14,44	7	0,00	55,00	nėra		
Belgija	26,55	5	25,00	50,00	progresinis	25,00	50,00
Čekija	13,11	1	15,00	15,00	nėra		
Čilė	0,00	8	0,00	40,00	nėra		
Danija	36,06	2	10,08	25,08	proporcinis	22,50	27,80
Estija	16,77	1	20,00	20,00	nėra		
Graikija	9,97	4	22,00	45,00	nėra		
Islandija	28,33	2	22,50	31,80	proporcinis	12,44	14,52
Ispanija	15,06	5	9,50	22,50	progresinis	9,50	21,00
Italija	21,99	5	23,00	43,00	proporcinis	1,23	3,83
Izraelis	9,72	7	10,00	50,00	nėra		
Japonija	7,91	7	5,00	45,00	proporcinis	10,00	10,00
JAV	18,49	7	10,00	39,60	proporcinis	2,40	4,25
Jungtinė Karalystė	13,98	3	20,00	45,00	nėra		
Kanada	16,63	5	15,00	33,00	progresinis	5,10	13,20
Latvija	18,91	1	23,00	23,00	nėra		
Lenkija	7,24	2	18,00	32,00	nėra		
Liuksemburgas	16,74	23	0,00	42,00	nėra		
Meksika	9,84	11	1,92	35,00	nėra		
Naujoji Zelandija	18,13	4	10,50	33,00	nėra		
Norvegija	19,42	5	9,55	24,07	proporcinis	0,00	14,45
Nyderlandai	17,28	4	8,90	52,00	nėra		
Pietų Korėja	6,12	6	6,00	40,00	proporcinis	5,00	15,00
Portugalija	16,48	5	14,50	48,00	nėra		
Prancūzija	14,84	5	0,00	45,00	nėra		
Slovakija	10,13	2	19,00	25,00	nėra		
Slovėnija	11,65	5	16,00	50,00	nėra		
Suomija	20,99	5	0,00	31,50	proporcinis	17,00	22,50
Švedija	17,99	3	0,00	25,00	proporcinis	29,19	35,15
Šveicarija	10,71	11	0,00	11,50	progresinis	0,00	13,00
Turkija	12,92	4	15,00	35,00	nėra		
Vengrija	15,00	1	15,00	15,00	nėra		
Vokietija	19,11	Formulė	0,00	45,00	nėra		

Šaltinis: EBPO ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Pastaba: Iš vieno asmens susidedančių namų ūkių, kurių pajamos lygios VDU, rodikliai.

3. Nominalieji GPM tarifai

Kaip minėta, vertikaliosios lygybės principas gali būti įgyvendinamas keliais būdais. Tiesa, tie būdai nėra vienodai paplitę (žr. A lentelę). Sprendžiant tik iš centrinės valdžios taikomų mokesčių tarifų, EBPO šalyse progresiniai GPM tarifai yra gana plačiai taikomi – juos taiko 31 iš 35 EBPO šalių. Tik keturios šios organizacijos valstybės – Čekija, Estija, Latvija¹⁷ ir Vengrija – taiko proporcinį GPM tarifą (vieną tarifą) apmokestindamos darbo pajamas. Lietuvoje taip pat

¹⁷ Latvijoje proporcinis GPM tarifas buvo taikomas iki 2017 m. pabaigos. 2018 m. buvo įvesta progresinė GPM sistema, apimanti tris tarifus.

taikomas proporcinis GPM tarifas. Estija ir Latvija proporcinis GPM tarifas įsivedė atgavusios nepriklausomybę, o Čekijoje ir Vengrijoje jie buvo įvesti po mokesčių reformų, atitinkamai 2008 ir 2011 m. Anksčiau abejose valstybėse buvo taikomi progresiniai GPM tarifai. Tiek Čekijos, tiek Vengrijos GPM reformomis siekta perkelti mokesčių naštą nuo gyventojų pajamų apmokestinimo prie vartojimo, nepalankių veiksmų (susijusių, su poveikiu aplinkai ir sveikatai) ar turto apmokestinimo. Pagrindiniai reformų tikslai buvo skatinti efektyvumą ir didinti užimtumą (IMF 2008; Ministry for National Economy 2012).

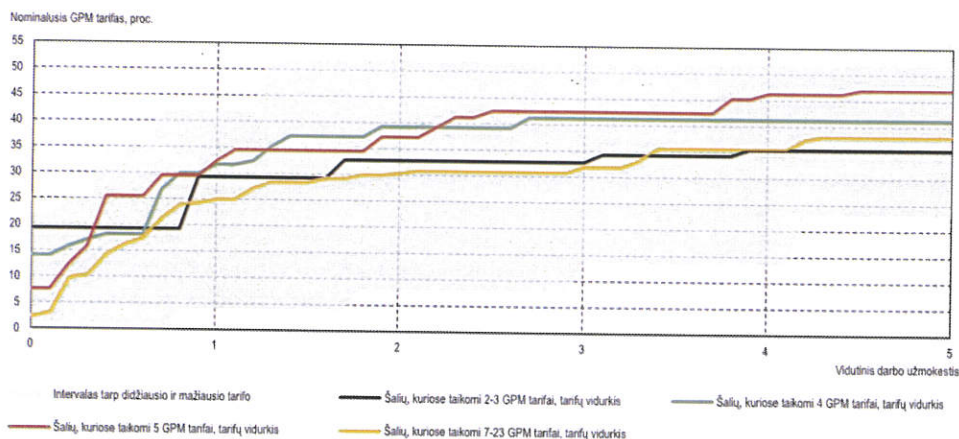
Be centrinės valdžios, daugiau nei trečdalyje EBPO valstybių GPM nustato ir kiti valdžios posektoriai (pvz., savivaldybės, federalinės žemės). Tiesa, jų renkamam GPM dažniau taikomas proporcinis tarifas (iš 13 valstybių, kuriose darbo pajamos apmokestina kiti valdžios posektoriai, devyniose taikomas proporcinis mokesčių tarifas). Surinkto GPM pasiskirstymas tarp centrinės valdžios ir kitų valdžios posektorių labai svyruoja. Kai kuriose valstybėse, pvz., Italijoje arba Pietų Korėjoje, didžiąją GPM dalį surenka centrinė valdžia, o kitose, pvz., Suomijoje, Švedijoje, Šveicarijoje, – kiti valdžios posektoriai.

Tarp valstybių, kuriose taikomas progresinis GPM tarifas, yra reikšmingų tiek tarifų skaičiaus, tiek jų dydžių skirtumų. GPM tarifų skaičius svyruoja nuo 2 (Airija, Danija, Islandija, Lenkija, Slovakija) iki 11 (Meksika, Šveicarija) ar net 23 (Liuksemburgas). 2017 m. EBPO valstybėse vidutiniškai buvo taikoma po beveik penkis GPM tarifas, o jei atmestume proporcinis tarifas taikančias valstybes, šis skaičius padidėtų iki beveik 5,5. Palyginti su 2000 m. duomenimis, vidutinis taikomų GPM tarifų skaičius šiek tiek sumažėjo (0,2–0,4). Tiesa, 2000–2017 m. galima išskirti du laikotarpius, kuriais kaitos tendencijos skyrėsi. 2000–2009 m. vidutinis tarifų skaičius mažėjo, o 2010–2017 m. – didėjo. GPM tarifų skaičiaus mažėjimas 2000–2009 m. aiškinamas siekiu gyventojų pajamų apmokestinimo sistemą padaryti paprastesnę ir sumažinti didžiausias pajamas gaunančių asmenų apmokestinimą (OECD Tax Policy Studies 2006). GPM tarifų skaičiaus augimas 2010–2017 m. daugiausia siejamas su poreikiu didinti valdžios sektoriaus pajamas (OECD 2014).

EBPO šalių progresiniai nominalieji GPM tarifai itin sparčiai didėja, kol namų ūkių darbo pajamos pasiekia VDU, paskui didėjimas silpnėja (žr. B pav.). Valstybėse, kuriose taikoma daugiau GPM tarifų, mažiausias pajamas gaunančius namų ūkius linkstama apmokestinti taikant mažesnę tarifą nei valstybėse, kuriose taikoma mažiau tarifų. Tačiau valstybėse, kuriose taikoma daugiau GPM tarifų, namų ūkiams, gaunantiems didžiausias pajamas iš darbo santykių, taikomo nominaliojo GPM tarifo vidurkis nebūtinai yra didesnis nei valstybėse, kuriose taikoma mažiau tarifų. B pav. pateikiama nominaliųjų GPM tarifų kaita tik iki penkis VDU siekiančios pajamų ribos, tačiau dalyje valstybių nominalieji GPM tarifai didėja ir pasiekus septyniems ar aštuoniems VDU lygias pajamas, o kai kuriose – 22–25 VDU siekiančias pajamas.

Iš visų EBPO šalių labiausiai išsiskiria Liuksemburgo nominaliųjų GPM tarifų sistema. Ji apima 23 nominaliuosius GPM tarifas: mažiausias yra 0, didžiausias – 42 proc. Tačiau dauguma šių tarifų apmokestinamos namų ūkių pajamos iš darbo santykių, nesiekiančias VDU. Kai vieno asmens, neturinčio vaikų, namų ūkio pajamos pasiekia VDU, taikomas 39 proc. nominalusis GPM tarifas.

B pav. Progresiniai GPM tarifai EBPO šalyse, kuriose pajamų mokestį renka tik centrinė valdžia, 2017 m.

4. Mokesčių lengvatos ir mokesčių kreditai

Tik nominalusis GPM tarifas ar jo kaita nesuteikia visos informacijos, reikalingos įvertinti namų ūkiams tenkančią mokesčių naštą ir efektyviojo GPM tarifo progresyvumą. Ne mažiau svarbus veiksnys yra galimi atskaitymai iš gyventojų apmokestinamųjų pajamų arba iš mokesčių. Tą patį valdžios sektoriaus pajamų iš GPM lygį galima pasiekti arba namų ūkį apmokestinant mažesniu tarifu ir netaikant jokių atskaitymų iš apmokestinamųjų pajamų ar iš mokesčių, arba namų ūkį apmokestinant didesniu tarifu ir suteikiant galimybę susimažinti apmokestinamas pajamas ar mokesčius.

Galimi atskaitymai dažniausiai skirstomi į dvi grupes – mokesčių lengvatas ir mokesčių kreditus (OECD 2006). Mokesčių lengvatos yra tokios gyventojų pajamos, kurios gali būti atskaitytos iš visų gautų pajamų, taip sumažinant apmokestinamąsias pajamas, nuo kurių skaičiuojamas GPM. Kaip dažniausiai EBPO valstybėse naudojamas mokesčių lengvatas galima būtų išskirti neapmokestinamąjį pajamų dydį, socialinio draudimo įmokų atskaitymus, su darbu susijusių išlaidų atskaitymus, neapmokestinamąsias pajamas turintiems vaikų ar kitų išlaikomų asmenų. Mokesčių kreditas yra pinigų suma, kuria galima susimąžinti jau apskaičiuotų mokesčių sumą. EBPO valstybėse labiausiai paplitusios mokesčių kredito formos yra pagrindinis mokesčių kreditas, mokesčių kreditas už vaikus ar mokesčių kreditas, taikomas pagrindiniam namų ūkio maitintojui.

B lentelė. Namų ūkių, kurių pajamos lygios VDU, galimų atskaitymų iš apmokestinamųjų pajamų ar atskaitymų iš apskaičiuotų mokesčių ir pajamų santykis 2017 m.

Valstybė	Mokesčių lengvatos			Mokesčių kreditas			(proc.)
	Neapmokestinamasis pajamų dydis	Kita	Iš viso	Pagrindinis mokesčių kreditas	Kita, proc.	Iš viso	Visi galimi atskaitymai iš apmokestinamųjų pajamų ir apskaičiuotų mokesčių
	(1)	(2)	(3) = (1) + (2)	(4)	(5)	(6) = (4) + (5)	(7) = (3) + (6)
Airija	0,00	0,00	0,00	4,54	4,54	9,08	9,08
Australija	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	0,00
Austrija	0,02	3,43	3,45	0,00	0,87	0,87	4,32
Belgija	0,00	7,03	7,03	0,00	3,84	3,84	10,87
Čekija	0,00	0,00	0,00	0,00	6,99	6,99	6,99
Čilė	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Danija	0,00	1,70	1,70	1,31	0,00	1,31	3,01
Estija	2,92	0,32	3,24	0,00	0,00	0,00	3,24
Graikija	0,00	2,24	2,24	9,10	0,00	9,10	11,34
Islandija	0,00	0,32	0,32	7,13	0,00	7,13	7,45
Ispanija	0,00	2,35	2,35	3,98	0,00	3,98	6,32
Italija	0,00	1,77	1,77	3,18	0,00	3,18	4,95
Izraelis	0,00	0,00	0,00	3,92	0,00	3,92	3,92
Japonija	0,45	2,79	3,24	0,00	0,00	0,00	3,24
JAV	2,94	0,00	2,94	0,00	0,00	0,00	2,94
Jungtinė Karalystė	6,02	0,00	6,02	0,00	0,00	0,00	6,02
Kanada	0,00	0,00	0,00	3,72	0,94	4,66	4,66
Latvija	1,50	2,40	3,90	0,00	0,16	0,16	4,05
Lenkija	0,00	2,00	2,00	1,12	6,69	7,81	9,81
Liuksemburgas	0,16	2,28	2,44	0,55	0,00	0,55	2,99
Meksika	0,23	0,00	0,23	0,00	0,00	0,00	0,23
Naujoji Zelandija	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Norvegija	0,00	2,98	2,98	0,00	0,00	0,00	2,98
Nyderlandai	0,00	0,88	0,88	0,00	1,69	1,69	1,69
Pietų Korėja	0,35	3,74	4,09	1,43	0,00	1,43	5,52
Portugalija	4,87	0,00	4,87	0,00	0,00	0,00	4,87
Prancūzija	0,00	5,61	5,61	0,00	0,00	0,00	5,61
Slovakija	6,32	2,55	8,87	0,00	0,00	0,00	8,87
Slovėnija	3,37	4,26	7,63	0,00	0,00	0,00	7,63
Suomija	0,00	0,66	0,66	2,88	0,00	2,88	3,54
Švedija	0,00	0,00	0,00	0,00	13,15	13,15	13,15
Šveicarija	0,00	0,25	0,25	0,00	0,00	0,00	0,25
Turkija	0,00	2,25	2,25	3,97	0,00	3,97	6,22
Vengrija	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vokietija	0,00	4,21	4,21	0,00	0,00	0,00	4,21

Šaltinis: EBPO ir Lietuvos banko skaičiavimai.

2017 m. daugelyje EBPO šalių vieno asmens neturinio vaikų namų ūkiui, kurio pajamos lygios VDU, buvo galima susimąžinti mokesčinę našlą pasinaudojus galimais atskaitymais iš gautų pajamų ar apskaičiuotų mokesčių

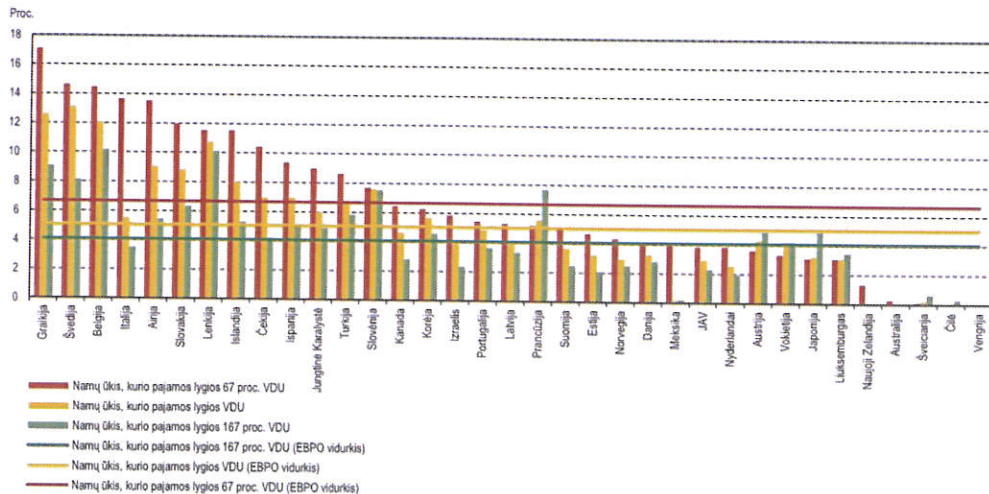

(žr. B lentelę). Iš 35 EBPO narių mokesčių lengvatos taikomos 28 valstybėse, mokesčių kreditai – 19, o 13 valstybių taikomos tiek mokesčių lengvatos, tiek kreditai. Tik trijose EBPO šalyse – Australijoje, Naujojoje Zelandijoje ir Vengrijoje – iš vieno asmens susidedantis vaikų neturintis namų ūkis, kurio pajamos lygios VDU, negali susimąžinti apmokestinamųjų pajamų ar mokesstinės naštos įstatymuose numatytais atskaitymais.

Dėl taikomų mokesčių lengvatų ir mokesčių kreditų namų ūkio, kurio pajamos lygios VDU, efektyvusis GPM tarifas EBPO šalyse sumažėja vidutiniškai šiek tiek daugiau nei 5 proc. p. Tiesa, tarp valstybių esama reikšmingų skirtumų – dalyje jų šių lengvatų visai nėra, kitose dėl jų efektyvusis GPM tarifas sumažėja daugiau nei 10 proc. p. (Belgijoje, Graikijoje, Lenkijoje, Švedijoje). Dėl mokesčių lengvatų ir mokesčių kreditų efektyvusis GPM tarifas mažėja beveik vienodai. EBPO šalyse dėl neapmokestinamojo pajamų dydžio efektyvusis GPM tarifas vidutiniškai sumažėja 0,8 proc. p., kitos lengvatos šį tarifą taip pat nemenkai sumažina. Iš mokesčių kreditų akivaizdų poveikį efektyviajam GPM tarifui daro pagrindinis mokesčių kreditas (1,3 proc. p.).

Daugelyje EBPO šalių mokesčių lengvatų ir mokesčių kredito įtaka efektyviajam GPM tarifui mažėja didėjant namų ūkių pajamoms (žr. C pav.). Kai namų ūkio pajamos sudaro 67 proc. VDU, dėl taikomų mokesčių lengvatų ir mokesčių kreditų efektyvusis GPM tarifas vidutiniškai sumažėja 6,7 proc. p., kai pajamos lygios VDU – 5,1 proc. p., o kai jos sudaro 167 proc. – 4,1 proc. p. Toks mažėjantis mokesčių lengvatų ir mokesčių kredito poveikis efektyviajam GPM tarifui pastebimas daugelyje EBPO šalių, tačiau tarp jų yra valstybių, kuriose didėjant namų ūkių pajamoms mokesčių lengvatų ir mokesčių kredito įtaka efektyviajam GPM tarifui didėja (pvz., Austrijoje, Japonijoje, Liuksemburge, Prancūzijoje, Vokietijoje). Šiose valstybėse mokesčių lengvatų ir mokesčių kredito sistemos pagrindą sudaro socialinio draudimo įmokų ir kiti atskaitymai iš pajamų, kurie didėja didėjant namų ūkių pajamoms, o Japonijoje ir Prancūzijoje didėjant gyventojų pajamoms didėja ir su darbu susijusių išlaidų atskaitymai. Tiesa, reikėtų pastebėti, kad visose šiose valstybėse efektyviojo GPM tarifo progresyvumas yra artimas EBPO vidurkiui arba jį viršija. Taip yra dėl gana spartaus nominaliųjų GPM tarifų didėjimo didėjant namų ūkių pajamoms.

C pav. EBPO šalių galimų atskaitymų iš gautų pajamų ar atskaitymų iš apskaičiuotų mokesčių santykis su gaunamomis pajamomis 2017 m.

Šaltiniai: EBPO ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Pastaba: Namų ūkių laikomas vienas vaikų neturintis asmuo.

Valstybėse, kuriose neapmokestinamojo pajamų dydžio poveikis yra nedidelis arba jo iš viso nėra, mokesčių kredito schemas dažniausiai taikomos norint padidinti efektyviojo GPM tarifo progresyvumą. Didžiausias mokesčių kreditų poveikis efektyviajam GPM tarifui yra tose valstybėse, kuriose netaikoma jokia mokesčių lengvatų schema (Airijoje, Čekijoje, Švedijoje) arba kuriose lengvatos reikšmingai nedidina efektyviojo GPM tarifo progresyvumo (Graikijoje, Islandijoje, Lenkijoje). Valstybėse, kuriose taikomos tiek mokesčių lengvatos, tiek mokesčių kreditai, pastarųjų poveikis efektyviajam GPM tarifui įprastai yra didesnis. Lyginant mokesčių lengvatų ir mokesčių kreditų progresyvumą, pastebima, kad EBPO šalyse didėjant namų ūkių pajamoms mokesčių kreditų poveikis efektyviajam GPM tarifui paprastai mažėja greičiau nei mokesčių lengvatų poveikis.

Beveik visose EBPO valstybėse, kuriose veikia mokesčių kredito schemas, mokesčių kredito suma nekinta arba mažėja didėjant namų ūkių pajamoms. Tik trijose valstybėse – Kanadoje, Lenkijoje ir Švedijoje – mokesčių kredito suma absoliučiaja išraiška didėja didėjant namų ūkių pajamoms. Kanadoje tai lemia leidžiami Kanados pensijų plano ir darbo draudimo įmokų atskaitymai, Lenkijoje – sveikatos draudimo įmokų atskaitymai, Švedijoje – darbuotojo socialinio draudimo įmokų atskaitymai ir mokesčių kredito, priklausancio nuo gautų pajamų, sistema (angl. *earned income tax credit*).

Tiesa, galima atskaityti mokesčių kredito suma šiose valstybėse didėja lėčiau nei namų ūkių pajamos, todėl poveikis efektyviajam GPM tarifui didėjant namų ūkių pajamos mažėja.

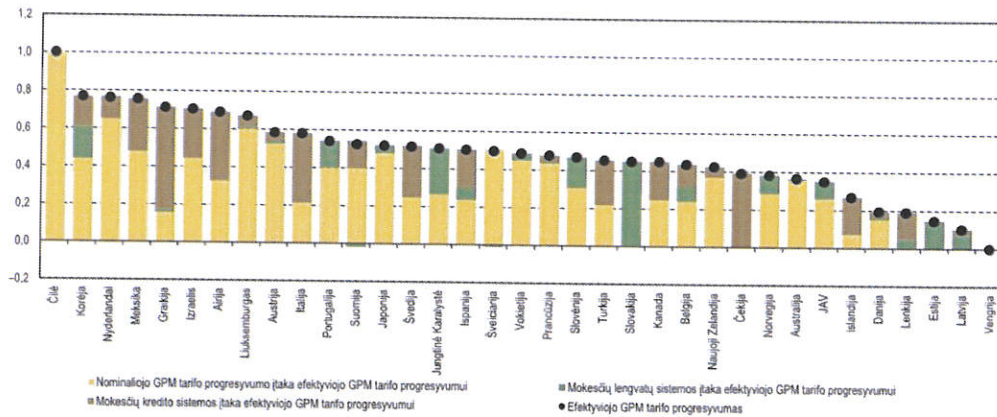
Nuo 2000 m. iki pasaulinės finansų krizės mokesčių lengvatų ir mokesčių kredito poveikis efektyviajam GPM tarifui EBPO šalyse iš esmės nesikeitė, bet po to pradėjo didėti, o kartu mažėjo ir efektyvusis GPM tarifas. Šie pokyčiai labiausiai buvo pastebimi tarp mažesnes pajamas gaunančių namų ūkių. Pvz., dėl galimų atskaitymų iš vieno asmens susidedančio neturinio vaikų namų ūkių, kurio pajamos lygios 67 proc. VDU, efektyvusis GPM tarifas 2000–2002 m. buvo 5,8 proc. p. mažesnis nei nominalusis GPM tarifas, o 2015–2017 m. šis skirtumas padidėjo iki 6,8 proc. p. Vieno asmens neturinio vaikų namų ūkių pajamoms esant VDU lygio, galimų atskaitymų poveikis padidėjo mažiau – nuo 4,7 iki 5,1 proc. p. o pajamoms esant 167 proc. VDU lygio, nepakito ir sudarė 4,1 proc. p. Galimų atskaitymų iš gautų pajamų ar apskaičiuotų mokesčių poveikis efektyviajam GPM tarifui didėjo dėl vis intensyvesnio mokesčių kredito naudojimo, o mokesčių lengvatų poveikis analizuojamu laikotarpiu sumažėjo. Tokie pokyčiai apėmė visus anksčiau analizuotus pajamų lygius, tik skirtingu mastu.

Iš EBPO valstybių prie minėtų tendencijų labiausiai prisidėjo Čekijoje, Graikijoje, Italijoje ir Švedijoje įvykę GPM sistemų pokyčiai. Pokyčiai Graikijoje buvo labiausiai susiję su 2013 m. įvykdyta GPM reforma, kurios metu buvo sumažintas GPM tarifų skaičius, atsisakyta nemažos dalies suteikiamų mokesčių lengvatų ir įvestas bazinis mokesčių kreditas (IMF 2013). Čekijoje nauja GPM sistema pradėjo veikti 2008 m., kai valstybėje veikusi progresyvi keturių tarifų GPM sistema buvo pakeista į proporcinę (European Commission 2009), kartu išplečiant mokesčių kredito taikymą (IMF 2008). Švedijoje 2007 m. buvo pradėta taikyti mokesčių kredito, priklausančio nuo gautų pajamų, sistema (Edmark ir kt. 2012), kurios pagrindinis tikslas buvo skatinti darbo jėgos aktyvumą. Įvedant šią sistemą nebuvo reikšmingai keičiamos nei taikomų mokesčių lengvatų schemos, nei GPM tarifų sistema. Italijoje analizuojamu laikotarpiu buvo atliktos dvi reikšmingos GPM sistemos reformos (2003 ir 2007 m.). 2003 m. buvo sumažintas GPM tarifų skaičius, mokesčių kredito sistema buvo pakeista į mokesčių lengvatų sistemą (OECD 2004), tačiau jau 2007 m. GPM tarifų skaičius vėl buvo padidintas ir vėl grįžta prie mokesčių kredito sistemos (OECD 2007). Tiesa, kitaip nei kitose valstybėse, Italijoje mokesčių pakeitimai turėjo reikšmingos įtakos tik mažesnes pajamas gaunantiems namų ūkiams.

5. Efektyviojo GPM tarifo progresyvumą lemiantys veiksniai

EBPO šalių efektyviųjų GPM tarifų progresyvumo veiksnių palyginimas rodo, kad jam didžiausią įtaką daro nominaliųjų GPM tarifai progresyvumas (žr. D pav.). Jis svarbiausias efektyviojo GPM tarifo progresyvumo veiksnys yra maždaug trečdalyje EBPO valstybių, kai kuriose valstybėse jis yra bene vienintelis veiksnys, pvz., Australijoje, Čilėje, Šveicarijoje. Iš EBPO tik šešiose valstybėse (Čekijoje, Estijoje, Latvijoje, Lenkijoje, Slovakijoje ir Vengrijoje) negalima įžvelgti jokio nominaliojo GPM tarifo progresyvumo vieno asmens neturinio vaikų namų ūkių pajamoms didėjant nuo 67 iki 167 proc. VDU. Kad nominaliojo GPM tarifo progresyvumas yra svarbus veiksnys, siekiant santykinai didesnio efektyviojo GPM tarifo progresyvumo, rodo tai, kad pastarosiose šešiose valstybėse efektyviojo GPM tarifo progresyvumas neviršija EBPO vidurkio, o keturių iš jų turi efektyviojo GPM tarifo progresyvumas yra mažiausias iš visų EBPO šalių.

D pav. Mokesčių lengvatų, mokesčių kredito ir nominaliojo GPM tarifo progresyvumo įtaka EBPO šalių efektyviojo GPM tarifo progresyvimui, 2017 m.

Šaltiniai: EBPO ir Lietuvos banko skaičiavimai.

EBPO šalyse, kuriose efektyviojo GPM tarifo progresyvumas yra didžiausias, dažnai taikomas ne tik progresinis GPM tarifas, bet ir mokesčių kredito sistema. Daug įtakos efektyviojo GPM tarifo progresyvimui ji turi Airijoje, Graikijoje, Italijoje, Izraelyje ir Meksikoje. Apskritai iš dešimties EBPO valstybių, kuriose taikomi progresyviausi efektyvieji GPM tarifai, devyniose veikia mokesčių kredito sistema, o septyniose ji reikšmingai prisideda prie efektyviojo GPM tarifo progresyvumo. Mokesčių kreditas pagrindinis efektyviojo GPM tarifo progresyvumo veiksnys yra aštuoniose EBPO valstybėse. Vienoje šalyje – Čekijoje – mokesčių kredito sistema yra vienintelis efektyviojo GPM tarifo progresyvumą lemiantis

veiksnius.

Nors mokesčių lengvatos ir yra paplitusios EBPO šalyse, prie efektyviojo GPM tarifo progresyvumo daugelyje valstybių jos prisideda nedaug. Tarp dešimties EBPO valstybių, kuriose GPM tarifai yra progresyviausi, tik vienoje – Pietų Korėjoje – mokesčių lengvatos reikšmingai prisideda prie efektyviojo GPM tarifo progresyvumo. Iš 28 EBPO šalių, taikančių mokesčių lengvatų sistemas, tik trijose – Estijoje, Latvijoje ir Slovakijoje – jos yra pagrindinis efektyviojo GPM tarifo progresyvumo veiksnys ir tik pastarojoje šalyje leidžia pasiekti artimą EBPO vidurkiui efektyviojo GPM tarifo progresyvumą. Slovakijoje tai buvo pasiekta, įvedant didžiausią iš EBPO šalių neapmokestinamąjį pajamų dydį, sudarantį apie trečdali VDU.

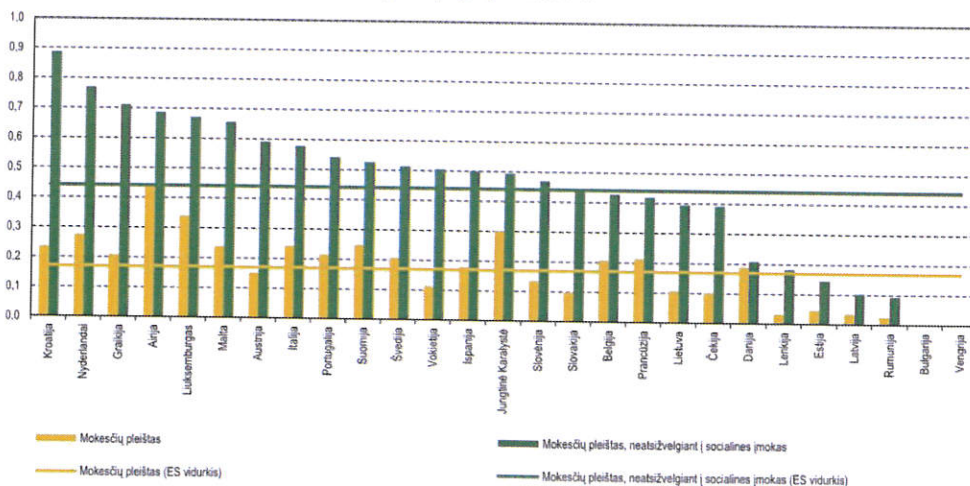
Apsisprendimą pradėti naudoti ar praplėsti mokesčių kredito schemas valstybės paprastai argumentuoja tuo, kad mokesčių kredito dydis yra vienodas visiems gyventojams (jei jie sumoka pakankamą GPM sumą), o galimų atskaityti mokesčių lengvatų dydis taikant progresinį GPM tarifą gana dažnai didėja didėjant pajamoms (OECD 2006). GPM mokesčių sistemos progresyvumą galima dar labiau padidinti, jei valstybė taiko „neiššvaistomą“ mokesčių kreditą. Taikant šią schemą, namų ūkiams, kurių GPM mokesčiai įsipareigojimai yra mažesni, nei nustatyta mokesčių kredito suma, yra pervedama pinigų suma, lygi nepanaudotai mokesčių kredito sumai.

6. GPM ir mokesčių pleišto progresyvumas

Nuo praėjusios amžiaus paskutinio dešimtmečio iki pasaulinės finansų krizės daugelyje valstybių vyravo GPM tarifų mažėjimo tendencija. Jų mažėjimas dažnai buvo kompensuojamas socialinio draudimo įmokų ir vartojimo mokesčių didinimu, taip pat mokesčių bazės išplėtimu. Padidėjus socialinio draudimo įmokų svarbai mokesčių pleište, sumažėjo mokesčių sistemos progresyvumas. Tai vyko dėl to, kad socialinio draudimo įmokai paprastai taikomas proporcinis tarifas. Mokesčių sistemos progresyvumą dar labiau mažino dalyje valstybių taikomos socialinio draudimo įmokų viršutinė riba. Todėl progresyvumas yra reikšmingai mažesnis, kai vertinamas mokesčių pleištas, o ne efektyvusis GPM tarifas (OECD 2006).

E pav. pavaizduotas ES valstybių mokesčių pleišto progresyvumas, įvertintas anksčiau taikytu progresyvumo apskaičiavimo metodu. Jame palyginami asmenų, gaunančių 167 ir 67 proc. VDU pajamų, mokesčių pleištai ir mokesčių pleištai, neatsižvelgus į socialines įmokas. Palyginimas rodo, kad bene visose valstybėse, išskyrus Bulgariją ir Vengriją, mokesčių pleišto progresyvumas yra didesnis, kai nevertinamas socialinių įmokų poveikis. Kaip minėta, dažnu atveju tai susiję su socialinio draudimo įmokoms taikomais proporciniais tarifais, taip pat dalyje valstybių taikoma socialinio draudimo įmokų viršutinė riba. Tiesa, dėl socialinio draudimo įmokų atsirandantis progresyvumo skirtumai tarp valstybių labai nevienodi. Kai kuriose valstybėse, pvz., Graikijoje, Kroatijoje, Nyderlanduose, jie labai dideli, o kitose, pvz., Danijoje, Latvijoje, Rumunijoje, – labai maži. Lietuvoje dėl socialinio draudimo įmokų susidarantis progresyvumo sumažėjimas daug maž atitinka ES vidurkį. Tiesa, tiek mokesčių pleišto, neatsižvelgus į socialinio draudimo įmokas, tiek viso mokesčių pleišto progresyvumas Lietuvoje yra tarp trečdaliai mažiausių ES.

E pav. ES valstybių socialinių įmokų įtaka namų ūkio mokesčių pleišto progresyvimui, 2017 m.

Šaltiniai: Europos Komisija ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Pastaba: didesnis skaičius reiškia didesnę progresyvumą. Progresyvumas yra apskaičiuotas taikant formulę $(T_{167}-T_{67})/T_{167}$, kur T_{167} yra namų ūkio, kurių pajamos sudaro 167 proc. VDU, o T_{67} – namų ūkio, kurių pajamos sudaro 67 proc. VDU, mokesčių pleišto dydis. Dėl duomenų trūkumo paveikslė nepateikiama Kipro rodikliai.

Išvados

Šiame priede atlikta palyginamoji gyventojų pajamų apmokestinimo analizė leidžia daryti tokius apibendrinimus. Pirmia, EBPO šalių efektyviųjų GPM tarifų progresyvumui didžiausią įtaką daro nominalieji GPM tarifai, o mokesčių lengvatos ir mokesčių kreditai prie progresyvumo prisideda mažiau. Progresinius GPM tarifus taiko didžioji dalis EBPO šalių. Antra, daugelyje EBPO šalių mokesčių našta sumažinama taikant mokesčių lengvatas ir (arba) mokesčių kreditus. EBPO šalyse, kuriose efektyviojo GPM tarifo progresyvumas yra didžiausias, dažnai be progresinių tarifų naudojamos ir mokesčių kreditų sistemos, o mokesčių lengvatos, nors ir gana paplitusios EBPO valstybėse, prie efektyviojo GPM tarifo progresyvumo prisideda gerokai mažiau. Trečia, efektyviojo GPM tarifo progresyvumas yra kur kas didesnis nei mokesčių pleišto progresyvumas. Dažniausiai šį skirtumą lemia socialinio draudimo įmokoms taikomas proporcinis tarifas, taip pat dalyje valstybių taikoma socialinio draudimo įmokų viršutinė riba.

Literatūra

Edmark K., Liang C., Mörk E., Selin H. 2012: *Evaluation of the Swedish Earned Income Tax Credit*. IFAU – Institute for Labour Market Policy Evaluation. Working Paper No. 1.

European Commission 2009: *Monitoring Revenue Trends and Tax Reforms in Member States 2008*.

Eurostat 2014: *Taxation Trends in the European Union*: https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/economic-analysis-taxation/taxation-trends-eu-union_en.

IMF 2008: *Czech Republic: Selected Issues*. IMF Country Report No. 08/40.

IMF 2013: *Greece: First and Second Reviews Under the Extended Arrangement Under the Extended Fund Facility, Request for Waiver of Applicability, Modification of Performance Criteria, and Rephrasing of Access—Staff Report; Staff Supplement; Press Release on the Executive Board Discussion; and Statement by the Executive Director for Greece*. IMF Country Report No. 13/20.

Ministry for National Economy 2012: *Tax Policy of a Reformed Hungary. Steps Towards a Transformed Tax System*.

OECD 2004: *Tax Policy Reforms in Italy*: <https://www.oecd.org/tax/tax-policy/37154690.pdf>.

OECD 2006: *Fundamental Reform of Personal Income Tax*: <https://www.oecd.org/tax/tax-policy/37154690.pdf>.

OECD 2007: *Taxing Wages 2006–2007*: https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/tax_wages-2007-en.pdf?expires=1529409983&id=id&accname=ocid54020789&checksum=943BCD345E62273108BBF029A2FA0B94.

OECD 2014: *FOCUS on Top Incomes and Taxation in OECD Countries: Was the Crisis a Game Changer?*: <http://www.oecd.org/els/soc/OECD2014-FocusOnTopIncomes.pdf>.

Apžvalga pagal : <https://www.lb.lt/lt/leidiniai/makroekonominės-proгноzes-2018-m-spalis> ir <https://www.lb.lt/lt/leidiniai/lietuvos-ekonomikos-apzvalga-2018-m-spalis>.

Ketvirtinė automobilių rinkos apžvalga, 2018 m. 2 ketvirtis

Įsibėgėjus 2018 metams Lietuvos automobilių rinkoje taip pat fiksuojamas pagreitis. Automobilių sandorių skaičius auga, visų Baltijos šalių automobilių parkai plečiasi, o verslo atstovai tiesiog trina rankomis – tokio derlingo ketvirčio naujų automobilių pardavėjai turbūt dar neregėjo.

Šių metų antrąjį ketvirtį Lietuvoje užfiksuotas labai didelis naujų automobilių sandorių augimas. Ir tai kelia klausimą: kodėl rinkoje pastebima tokia dinamika? Kas tam sudarė palankias sąlygas? Kiek tai gali tęstis?

Iš tiesų naujų automobilių pardavimų statistikai daug įtakos daro stipriai suaktyvėjęs reeksportas. Būtų labai smagu, jeigu visos naujos transporto priemonės – o jų net 10,6 tūkst. – riedėtų Lietuvos gatvėmis. Tačiau nemaža tokių automobilių dalis – tikėtina, jog ji sieks apie 20-25 proc. – per artimiausius kelis mėnesius iškeliausi į kitas užsienio valstybes. Ir tai tęsiasi jau keletą metų.

Visgi tai, kad pardavimai suaktyvėjo ir organiškai, galima suprasti pagal kai kurių kitų markių rezultatus – tiek „Toyota“, tiek „Volkswagen“ tikriausiai tokio gero ketvirčio neprisimena. Ir džiugu, kad prie puikių rezultatų prekybininkai priėjo pakopa po pakopos – tai sudaro pagrindą manyti, jog didelis naujų automobilių registracijų skaičius staigiai žemyn nekreis. Galima tikėtis stabilumo.

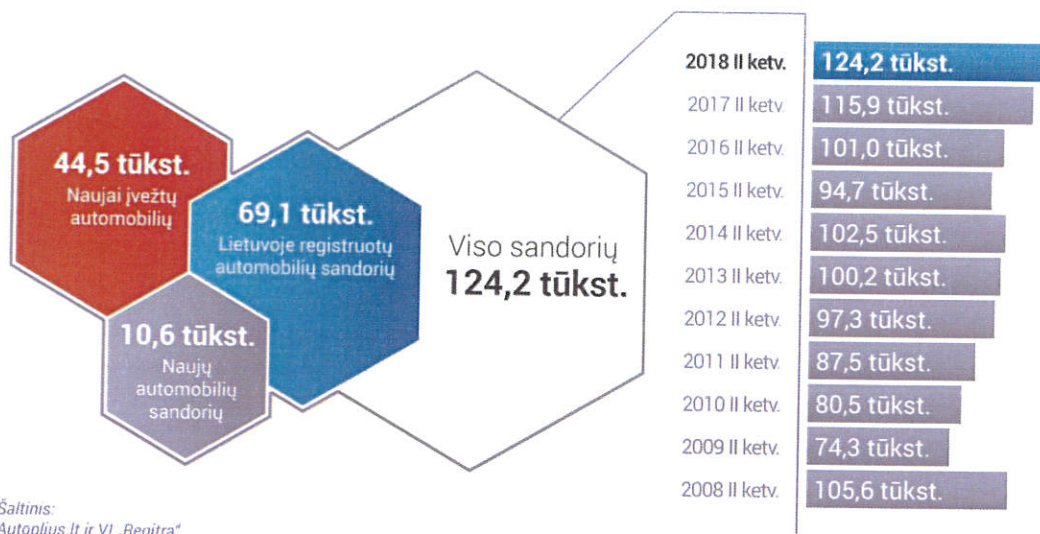
Įdomu ir tai, kad augo ne tik naujų, bet ir iš užsienio pastoviai registracijai įvežtų automobilių sandorių skaičius. Jų per antrąjį šių metų ketvirtį įvežta net 13,7 proc. daugiau nei 2017-ųjų balandį-birželį – iš viso net 44,5 tūkst. Pridėjus tai prie itin stabilios vidinės rinkos galima daryti išvadą, kad vairuotojai vis dažniau perka Lietuvoje dar neregistruotus automobilius. Tai reiškia, kad vidinėje rinkoje jie neranda tinkamo kainos ir poreikius tenkinančio balanso, o automobilių verslininkai su džiaugsmu naudojami tokia situacija.

Lietuvos automobilių rinkoje jau kuris laikas sklendo gandai apie galimus taršos mokesčius naujai registruojamiems automobiliams. Tačiau jokios spekuliacijos bei nekonkretūs pasiūlymai nepadarė jokios įtakos naudoto automobilio pasirinkimo formulei.

Į šalį ir toliau plūsta senos, nebrangios, tačiau neretai prabangesnės transporto priemonės. Trys iš keturių tokių automobilių – dyzeliniai ir lieka tik spėlioti, kaip pasiskirstymą pagal degalų tipą pakeis galimas taršos mokestis. Mokesčio dydis bei taršos emisija, už kurią reikės mokėti leis įvertinti galimas to pasekmes.

Lietuvos automobilių rinkoje augo visų tipų sandorių skaičius

Įsibėgėjus 2018 metams Lietuvos automobilių rinkoje pastebima dinamika. Antrąjį šių metų ketvirtį visų tipų sandorių skaičius pasiekė net 124,2 tūkst. – 7,2 proc. daugiau nei 2017-ųjų balandį-birželį.

Labiausiai augo naujų automobilių registracijų skaičius – per metus jis padidėjo net 30,2 proc. Antrąjį šių metų ketvirtį Lietuvoje užregistruota net 10,6 tūkst., kai tuo pačiu metu pernai registracijų skaičius siekė apie 8,2 tūkst.

Naudotų automobilių sandorių skaičius vidinėje Lietuvos rinkoje išliko stabilus ir padidėjo vos 0,8 proc. iki 69,1 tūkst. sandorių. Vis dažniau lietuviai naudotos transporto priemonės ieško užsienio šalyse arba įsigija iš verslininkų, kurie automobilius įveža ir parduoda dar neprireikstravę. Fiksuojama, jog pastoviai registracijai importuotų automobilių sandorių skaičius 2018-ųjų II ketvirtį siekė net 44,5 tūkst. – 13,7 proc. arba maždaug septintadaliu daugiau nei 2017-ųjų balandį-birželį.

Šaltinis: https://autoplius.lt/tyrimai/barometras/ketvirtine-automobiliu-rinkos-apzvalga-2018m-2-ketvirtis?page_nr=1

2018 m. vasario mėnesį įregistruota daugiau galingesnių traktorių 2018-03-14

Traktorių, savaeigių ir žemės ūkio mašinų bei jų priekabų registro duomenimis, 2018 m. vasario mėn. žemės ūkio subjektai Lietuvoje iš viso įregistravo 259 traktorius, 36 javų kombainus, 8 srutvežius, 2 savaeigius pesticidų purkštuvus, 1 savaeigį smulkintuvą ir 1 savaeigį cukrinių runkelių kombainą. Analizuojamu laikotarpiu 100 proc. įregistruotų traktorių sudarė ratiniai traktoriai.

2018 m. vasario mėn. žemdirbiai įregistravo septynis naujus, 2018 m. pagamintus traktorius (tai sudaro 2,7 proc. visų įregistruotų traktorių), trisdešimt septynis 2017 m. pagamintus traktorius (14,3 proc. visų analizuojamu laikotarpiu įregistruotų traktorių). Didžiosios dalies (79,2 proc.) įregistruotų ratinių traktorių galia buvo mažesnė kaip 100 AG. Nuo 100 iki 200 AG galios ratiniai traktoriai sudarė 16,6 proc. 2018 m. sausio mėn. didesnės kaip 200 AG galios traktorių buvo įregistruota 4,2 proc. visų Lietuvos žemės ūkio subjektų įregistruotų traktorių. 2018 m. vasario mėn. 32 (arba 12,4 proc.) registruoti ratiniai traktoriai buvo baltarusiški: (11 Belarus, 2 ChTZ, 12 MTZ ir 7 VTZ–VMTZ ratinis traktorius). 2018 m. vasario mėn. žemės ūkio subjektai įregistravo 43 John Deere ratinius traktorius, iš kurių du pagaminti 2018 m., o vienas – 2017 m. Tai sudaro 18,9 proc. vakarietišky arba 16,6 proc. visų analizuojamu laikotarpiu įregistruotų traktorių. Kiti žemės ūkio subjektų įregistruoti traktoriai išsidėsto taip: Kubota (29 vnt., arba atitinkamai 12,8 proc. ir 11,2 proc.), Iseki (25 vnt., arba atitinkamai 11,0 proc. ir 9,7 proc.), Yanmar (17 vnt., arba atitinkamai 7,5 proc. ir 6,6 proc.), Hinomoto (15 vnt., arba atitinkamai 6,6 proc. ir 5,8 proc.), CF MOTO (13 vnt., iš kurių vienuolika traktorių pagaminta 2017 m., arba atitinkamai 12,7 proc. ir 12,3 proc.), Case IH (12 vnt., iš kurių du pagaminti 2017 m., arba atitinkamai 5,3 proc. ir 4,6 proc.) ir Mitsubishi (12 vnt., arba atitinkamai 5,3 proc. ir 4,6 proc.).

Registro duomenimis, 2018 m. vasario mėn. ūkininkai ir žemės ūkio bendrovės įregistravo 36 javų kombainus. Iš jų tik vienas (arba 2,8 proc.) buvo pagamintas 2018 m., o trys (arba 8,3 proc.) – 2017 m. Dauguma (97,2 proc.) analizuojamu laikotarpiu įregistruotų javų kombainų buvo vakarietiški. 2018 m. vasario mėnesį įregistruota 10 (arba 27,8 proc. visų įregistruotų javų kombainų kompanijos Claas, 9 (arba 25,0 proc.) – John Deere, po 4 (arba 11,1 proc.) – Massey Ferguson ir Sampo Rosenlew, po 2 (arba 5,6 proc.) – Dronningborg ir Volvo BM, po 1 (arba 2,8 proc.) – Case, Deutz-Fahr, Fortschritt ir New Holland javų kombainą.

2018 m. vasario mėn. Lietuvos žemdirbiai įregistravo 8 srutvežius (Annaburger firmos – 1, Fliegl – 1, Fortschritt – 1, Kaweco – 1, Kotte – 1, Meprozet – 2 (iš jų 1 pagamintas 2017 m.), 2 savaeigius pesticidų purkštuvus (Amazone firmos – 1, SANDS – 1), 1 savaeigį smulkintuvą (New Holland firmos) ir 1 savaeigį cukrinių runkelių kombainą (Kleine firmos).

Šaltinis: <http://archyvas.vic.lt/?mid=246>

7 Vertinamo turto šakos apžvalga

Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centro parengtoje apžvalgoje susisteminta naujausia informacija, atspindinti Lietuvos profesinio mokymo būklę. Leidinyje aptariami pagrindiniai duomenys, apibūdinantys pirminio profesinio mokymo mokinius, tęstinio profesinio mokymo apimtį, profesinio mokymo įstaigų mokytojus ir vadovus, profesinio mokymo teikėjus, profesinio mokymo sistemos koordinavimą ir finansavimą. Remiamasi oficialiąja statistika, registrų duomenimis, 2013–2017 m. Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centro vykdytais tyrimais ir apklausomis.

Pasiūlymus, pastabas, komentarus prašome siųsti Švietimo ir mokslo ministerijos Strateginių programų skyriaus vedėjui Ričardui Ališauskui (Ricardas.Alisauskas@smm.lt).

Redakcinė grupė:

Jurgita Petrauskienė, švietimo ir mokslo ministrė (pirmininkė)

Dr. Giedrius Viliūnas, švietimo ir mokslo viceministras (pirmininkės pavaduotojas)

Marius Ablačiūnas, švietimo ir mokslo ministro patarėjas

Ričardas Ališauskas, Švietimo ir mokslo ministerijos Strateginių programų skyriaus vedėjas

Vaidotas Levickis, Lietuvos darbdavių konfederacijos prezidento pavaduotojas

Laura Stračinskienė, Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro direktoriaus pavaduotoja

Dr. Saulius Zybartas, Švietimo ir mokslo ministerijos Mokymosi visą gyvenimą departamento direktorius

Prof. dr. Pranas Žiliukas, Lietuvos aukštųjų mokyklų asociacijos bendrajam priėmimui organizuoti prezidentas

Apžvalgą parengė Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centro darbuotojai.

Už pagalbą rengiant apžvalgą, duomenų ir informacijos teikimą dėkojame: Lietuvos aukštųjų mokyklų asociacijos bendrajam priėmimui organizuoti, Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro, Nacionalinio egzaminų centro, Švietimo informacinių technologijų centro, Švietimo ir mokslo ministerijos darbuotojams.

Redaktorė Nijolė Šorienė

Dizainerė Paulė Gumbelevičiūtė

Maketuotojas Gintautas Vaitonis

Pastaraisiais metais sulaukta keleto kryptingų pastangų, siekiant apžvelgti ir įvertinti profesinio mokymo sistemos atskiras dalis. Pavyzdžiui, 2016 metais CEDEFOP parengė pameistrystės studiją¹, kurioje pateikiama išsami šios profesinio mokymo organizavimo formos įgyvendinimo situacija Lietuvoje ir formuluojami siūlymai dėl pameistrystės plėtros. Paminėtina ir Valstybės kontrolės 2016 metais parengta profesinio mokymo efektyvumo analizė „Kaip panaudojamos profesinio mokymo galimybės“², kurioje daugiausia dėmesio skiriama sektorinių praktinio mokymo centrų veiklai vertinti. Lietuvos švietimo taryba 2017 m. pristatė glaustą Lietuvos švietimo būklės 2013–2016 metais apžvalgą, kurioje vienas skyrius skirtas profesiniam mokymui.

Profesinio mokymo būklės apžvalga 2017 yra viena iš Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos iniciatyvų, skirtų surinkti, apibendrinti ir pateikti informaciją, padėsiančią atsakyti į aktualiausias šios dienos klausimus, susijusius su profesiniu mokymu Lietuvoje. Dėl to rengiant leidinį pasirinkta probleminė duomenų surinkimo ir jų pristatymo prieiga, atsiribojant nuo *a priori* žinomų faktų ir teiginių, pavyzdžiui, nuo pagrindinių profesinio mokymo siekinių tarptautiniuose ir nacionaliniuose švietimo politikos dokumentuose nagrinė-

jimo ir jų laimėjimą atskleidžiančių duomenų analizės. Laikomasi nuostatos, kad *Profesinio mokymo būklės apžvalga 2017* – tai duomenimis grįsta priemonė, padėsianti nustatyti ir spręsti aktualiausias profesinio mokymo sistemos problemas.

Leidinyje dėmesys sutelkiamas į pirminio profesinio mokymo mokinių, profesinio mokymo įstaigų mokytojų, vadovų ir profesinio mokymo teikėjų charakteristikas, profesinio mokymo turinį, profesinio mokymo sistemos koordinavimo ir finansavimo ypatumus. Taip pat bene pirmą kartą nagrinėjami duomenys apie tęstinio profesinio mokymo apimtį. Pateikiama įvairių rodiklių, kurie apibūdina profesinio mokymo požymių kaitą laike, jų vietą tarptautiniame kontekste, duomenų pagrindu formuluojami apibendrinantys teiginiai. Leidinyje pateikiami įvairaus detalumo statistiniai duomenys, todėl kai kuriais atvejais jie leidžia daryti tik hipotetinio pobūdžio prielaidas, kurioms patvirtinti reikia papildomos analizės. Todėl paskutiniame leidinio skyriuje pateikiama *diskusija*. Tai savotiškas pokalbis su skaitytoju interpretuojant duomenis, o kartu ir tolesnių šios ir kitų profesinio mokymo būklės apžvalgų įvadas.

Palyginti nedidelė leidinio apimtis ir nesudėtingas duomenų pateikimas potencialiai jį daro prieinamą plačiai skaitytojų grupei. Tačiau vienas pagrindinių siekių yra taikomojo pobūdžio – leidinio rengėjai nuoširdžiai tikisi, kad surinkti duomenys ir jų pagrindu nustatomos probleminės tendencijos prisidės prie veiksmingų, duomenimis grįstų sprendimų švietimo politikos lygmeniu.

Rengėjai

¹ CEDEFOP, 2016. Pameistrystės įgyvendinimo Lietuvoje apžvalga. Aiškaus pameistrystės kelio ženklinimo link. Prieiga per internetą: www.cedefop.europa.eu/files/4140_lt.pdf.

² Valstybės kontrolės 2016 m. vasario 22 d. valstybinio audito ataskaita Nr. VA-P-50-1-1 „Kaip panaudojamos profesinio mokymo galimybės“. Prieiga per internetą: <https://www.vkontrole.lt/failas.aspx?id=3616>.

- Pastaruosius penketą metų besimokančiųjų profesinio mokymo įstaigose pagal pirminio profesinio mokymo programas skaičius didėjo, nors mokinių bendrojo ugdymo mokyklose ir studentų aukštosiose mokyklose mažėjo. Šį pokytį lėmė ne didėjantis pagrindinį ar vidurinį išsilavinimą bendrojo ugdymo mokyklose įgijusių ir mokymąsi pagal profesinio mokymo programas pasirinkusių mokinių skaičius, o profesinio mokymo įstaigų, kolegijų ir universitetų absolventų, tęsiančių mokymąsi pagal profesinio mokymo programas, skaičiaus augimas.
- Lietuvoje mokinių, kurie siekia įgyti kvalifikaciją kartu su viduriniu išsilavinimu, dalis yra viena mažiausių Europos Sąjungoje. Šis rodiklis yra laikomas vienu iš pagrindinių, vertinant profesinio mokymo patrauklumą Europos šalyse. Matoma priešinga tendencija – Lietuvoje daugėja mokinių, kurie kvalifikacijos siekia įgiję vidurinį išsilavinimą bendrojo ugdymo mokyklose.
- Vidutinis pirminio profesinio mokymo programos mokinio amžius – 25 metai, tačiau besimokančiųjų kai kurias programas amžiaus vidurkis siekia 32–35 metus. Kas dešimtas profesinio mokymo programą pasirinkęs mokinys – 40 metų ar vyresnis.
- Per pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimą (PUPP) tik 57 proc. mokinių, siekiančių įgyti pagrindinį išsilavinimą profesinio mokymo įstaigose, gauna teigiamus įvertinimus, o bendrojo ugdymo mokyklose tokių mokinių dalis yra ne mažesnė kaip 80 proc. Vidutinis PUPP matematikos pažymys mokinių, siekiančių įgyti pagrindinį išsilavinimą profesinio mokymo įstaigose, yra tik 3,5 balo, o bendrojo ugdymo mokyklose – 5–6 balai. Vidutinis PUPP lietuvių kalbos pažymys mokinių, siekiančių įgyti pagrindinį išsilavinimą profesinio mokymo įstaigose, yra 5 balai, o bendrojo ugdymo mokyklose – 6–7 balai.
- Vidutiniškai vienas profesinio mokymo įstaigos abiturientas renkasi laikyti 0,6 valstybinio brandos egzamino, o bendrojo ugdymo mokyklą – 3,4 valstybinio brandos egzamino. Aukščiausius įvertinimus profesinio mokymo įstaigų mokiniai gauna iš anglų kalbos valstybinio brandos egzamino, žemiausius – lietuvių kalbos, matematikos, fizikos ir chemijos.
- Pirminio profesinio mokymo programas kasmet baigia apie 15–16 tūkst. kvalifikaciją įgijusių asmenų, dar apie 13,5 tūkst. įgytą kvalifikaciją liudijančių profesinio mokymo diplomų išduodama asmenims, baigusiems tęstinio profesinio mokymo programas. 52 proc. tęstinio profesinio mokymo programas baigusiems asmenims išduotų profesinio mokymo diplomų suteikia transporto paslaugų srities kvalifikacijas.
- Praėjus metams po pirminio profesinio mokymo programos baigimo dirbo 59 proc. 2014 m. ir 60 proc. 2015 m. absolventų, iš jų vidutiniškai 63 proc. dirbo įgytą kvalifikacijos lygmenį atitinkančiose darbo vietose. 2016 m. vidutinės profesinio mokymo programos absolvento pajamos praėjus metams, kai baigė mokytis, siekė 525 eurus, o vidutinės pirmosios ir antrosios studijų pakopų absolventų pajamos, praėjus metams po studijų baigimo, siekė 745 eurus; vidutinis darbo užmokestis (bruto) šalyje 2016 m. birželio mėn. buvo 772 eurai.

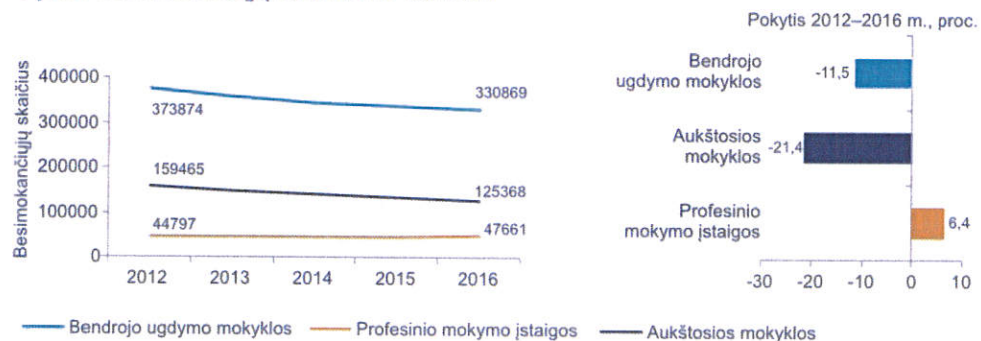

Kiek mokinių mokosi pagal pirminio profesinio mokymo programas?

2016–2017 m. m. pagal pirminio profesinio mokymo programas mokėsi 47 661 mokinys. Nors per pastaruosius penkerius metus besimokančiųjų bendrojo ugdymo mokyklose sumažėjo 12 proc., o studijuojančiųjų aukštesiose mokyklose (visose pakopose) – 21 proc., mokinių, besimokančių pagal pirminio profesinio mokymo programas, skaičius išaugo 6 proc. (+ 2 864 mokiniai) (1 pav.). Šį pokytį lėmė ne didėjantis

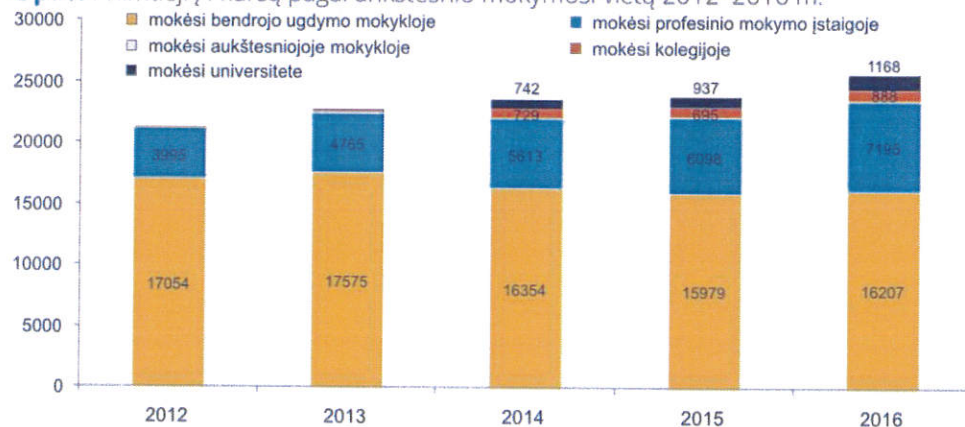
asmenų, siekiančių įgyti pirmąją kvalifikaciją, skaičius, o asmenų, kurie yra jau įgiję kvalifikaciją, skaičiaus profesinio mokymo įstaigose augimas (2 pav.). Iš viso 2016–2017 m. m. profesinio mokymo įstaigose mokėsi 6 997 mokiniai, siekiantys įgyti ne pirmą kvalifikaciją. Daugiausiai ne pirmos kvalifikacijos siekiančių mokinių mokėsi Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centre (827 mokiniai, arba 19 proc. visų besimokančiųjų šiame

1 pav. Besimokančiųjų kaita 2012–2016 m.

Duomenų šaltinis: LSD
Skaičiavimai: KPMPC

2 pav. Priimtieji į I kursą pagal ankstesnio mokymosi vietą 2012–2016 m.

Duomenų šaltinis: ŠVIS
Skaičiavimai: KPMPC

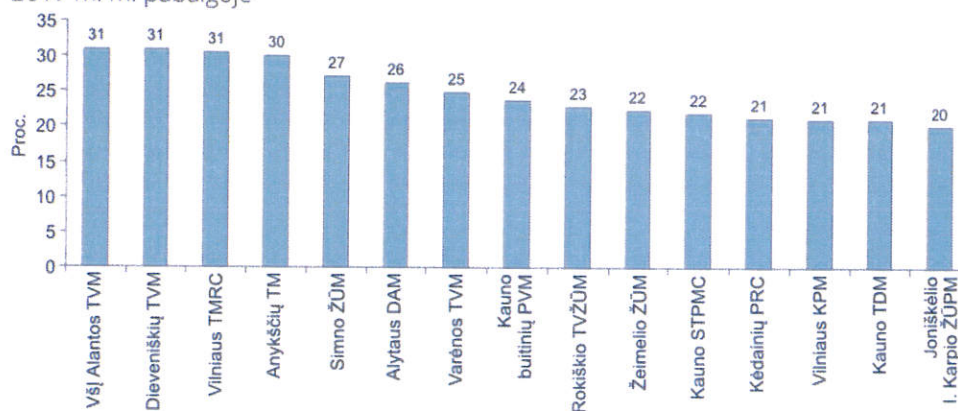
centre) ir Kauno statybos ir paslaugų mokymo centre (434 mokiniai, arba 22 proc. visų besimokančiųjų šiame centre), tačiau keturiuose profesinio mokymo įstaigose ne pirmos kvalifikacijos siekė beveik trečdalis visų besimokančiųjų jose: VšĮ Alantos technologijos ir verslo mokykla (126 mokiniai, arba 31 proc. besimokančiųjų šioje mokykloje), Dieveniškų technologijų ir verslo mokykla (80 mokinių, arba 31 proc. besimokančiųjų šioje mokykloje), Vilniaus technologijų mokymo ir reabilitacijos centras (51 mokiny, arba 31 proc. besimokančiųjų šiame centre) ir Anykščių technologijos mokykla (66 mokiniai, arba 30 proc. besimokančiųjų šioje mokykloje) (3 pav.).

2017 m. priėmimas į pirminio profesinio mokymo programas vykdytas centralizuotai, naudojant Lietuvos aukštųjų mokyklų asociacijos bendrajam priėmimui organizuoti (LAMA BPO) informacinę sistemą. Iš viso informacinėje sistemoje buvo registruoti 26 862 stojančiųjų prašymai, iš jų 23 486 atitiko formaliuosius reikalavimus. 22 921 stojančiųjų prašymas atitiko reikalavimus, nustatytus mokymuisi pasirinktose profesinio

mokymo programose. 20 623 asmenys buvo pakviesti mokytis, iš jų 18 685 pasirašė mokymosi sutartis su profesinio mokymo įstaigomis. Lyginant su 2016 m. priėmimo į pirminio profesinio mokymo programas duomenimis, priimtųjų į I kursą 2017 m. sumažėjo 27 proc. (– 6 971 asmuo). 82 proc. pasirašiusių mokymosi sutartis siekia pirmosios kvalifikacijos, 12 proc. – antrosios kvalifikacijos, 6 proc. – siekia trečiosios ir paskesnės kvalifikacijos. Į pirminio profesinio mokymo programas 2017 m. priimti 2 328 asmenys, turintys aukštojo mokslo kvalifikaciją (164 asmenys, įgiję profesinio bakalauro, 771 asmuo, įgijęs bakalauro ir 279 asmenys, įgiję magistro kvalifikacinį laipsnį). Lyginant su praėjusiais metais, 2017 m. asmenų, įgijusių aukštojo mokslo kvalifikaciją ir priimtų į profesinio mokymo programas, skaičius išaugo 13 proc. (+ 272 asmenys). LAMA BPO duomenimis, 2017 m. priėmimas vykdytas į 299 pirminio profesinio mokymo programas, iš jų į 28 nebuvo priimtas nė vienas mokiny.

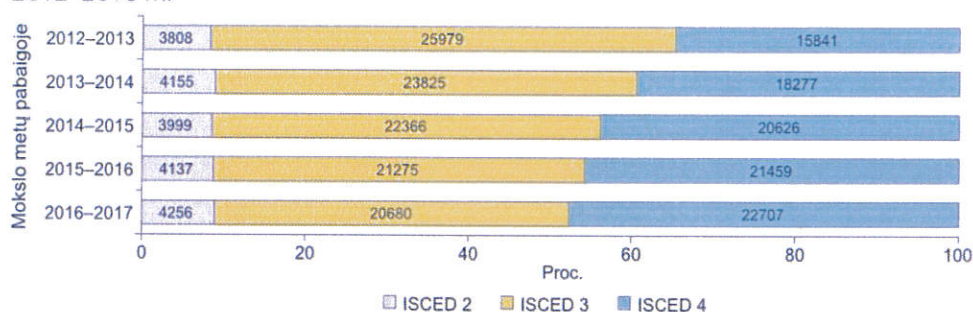
Vienas iš pagrindinių rodiklių, kuriuo vertinamas profesinio mokymo patrauklumas

3 pav. Siekiančiųjų ne pirmos kvalifikacijos dalis profesinio mokymo įstaigose 2016–2017 m. m. pabaigoje

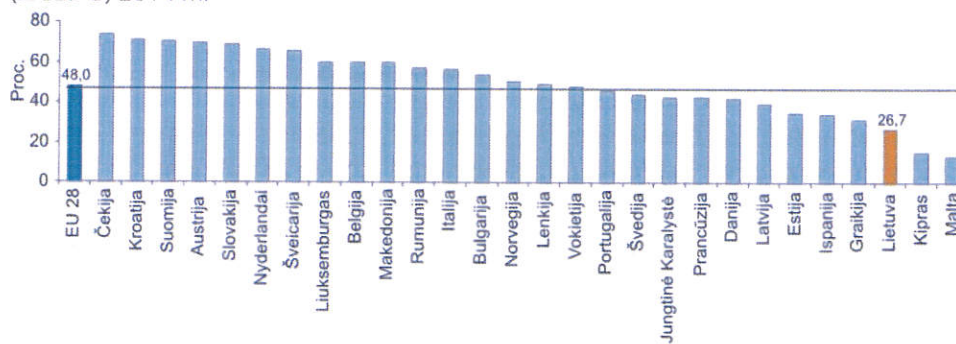

Duomenų šaltinis: ITC
Skaičiavimai: KPMPC

4 pav. Besimokančiųjų pasiskirstymas pagal profesinio mokymo programų lygmenis 2012–2016 m.

Duomenų šaltinis: ŠVIS
Skaičiavimai: KPMPC

5 pav. Mokinių, kurie kartu su profesija siekia įgyti ir vidurinį išsilavinimą, dalis (ISCED 3) 2014 m.

Duomenų šaltinis: CEDEFOP

Europos šalyse, yra dalyvavimas profesiniame mokyme kartu siekiant ir vidurinio išsilavinimo. Tačiau Lietuvoje 2012–2016 m. daugėjo mokinių, kurie mokytis pagal profesinio mokymo programas pradėjo jau įgiję vidurinį išsilavinimą (ISCED 4). Dalis mokinių, kurie įgiję pagrindinį išsilavinimą rinkosi mokytis pagal profesinio mokymo programas kartu su vidurinio ugdymo programa (ISCED

3), 2012–2016 m. sumažėjo 18 procentinių punktų (4 pav). Pagal tai, kokia dalis jaunuolių siekia įgyti kvalifikaciją kartu su viduriniu išsilavinimu, Lietuva stipriai atsilieka nuo ES šalių vidurkio (2014 m. ES vidurkis – 48 proc., Lietuvoje – 27 proc.) ir kartu su Estija, Malta, Kipru, Graikija ir Ispanija priskiriama prie šalių, kuriose tokių mokinių dalis yra viena iš mažiausių (5 pav).

Kas dažniau renka pirminį profesinį mokymąsi?

Pirminį profesinį mokymąsi kiek dažniau renka vaikinai (56 proc. visų besimokančiųjų) nei merginos (44 proc. visų besimokančiųjų) ir ši tendencija išlieka panaši pastaruosius keletą metų (2012–2017 m.

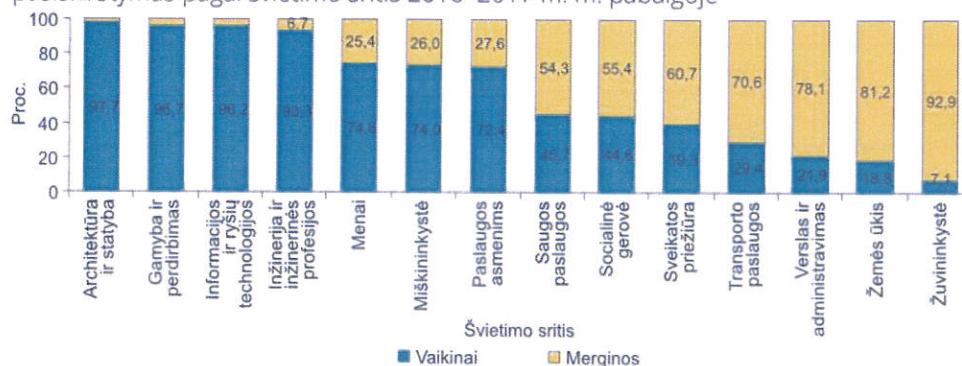
merginų, besimokančių pagal profesinio mokymo programas, dalis padidėjo 3 proc. punktais). Tačiau skirtumai tarp profesinį mokymą besirenkančių vaikų ir merginų yra akivaizdūs analizuojant jų pasiskirs-

tymą pagal kai kurias pirminio profesinio mokymo programų grupes: vaikinai sudaro daugiau kaip 90 proc. visų besimokančiųjų pagal architektūros ir statybos, inžinerijos ir inžinerinių profesijų, miškininkystės ir transporto paslaugų profesinio mokymo programas ir, atvirkščiai, merginos sudaro daugiau kaip 90 proc. visų besimokančiųjų pagal socialinės gerovės srities profesinio mokymo programas (6 pav.).

Vidutinis besimokančiojo pagal pirminio profesinio mokymo programas amžius 2017 m. buvo 24,6 metų (nuo 2012 m. jis išaugo 3 metais). 2012–2013 m. m. pabaigoje 14–22 metų mokinių dalis siekė

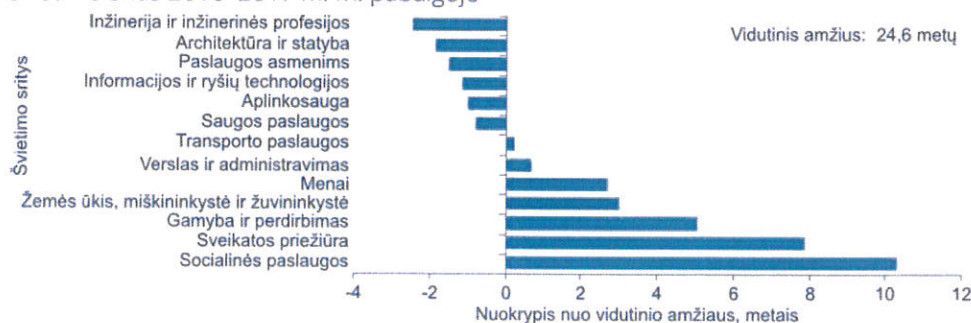
78 proc. visų besimokančiųjų, o 2016–2017 m. m. pabaigoje – tik 61 proc., o kas dešimtas mokinys, pasirinkęs pirminio profesinio mokymo programą, buvo 40 metų ar vyresnis. Labai skiriasi besimokančiųjų amžius pagal švietimo sričių profesinio mokymo programas: jauniausi mokiniai renka inžinerijos ir inžinerinių profesijų profesinio mokymo programas (amžiaus vidurkis – 22 metai), o vyriausi – socialinių paslaugų profesinio mokymo programas (amžiaus vidurkis – 35 metai) ir sveikatos priežiūros profesinio mokymo programas (amžiaus vidurkis – 32 metai) (7 pav.).

6 pav. Vaikinų ir merginų, besimokančių pagal profesinio mokymo programas, dalies pasiskirstymas pagal švietimo sritis 2016–2017 m. m. pabaigoje

Duomenų šaltinis: ŠVIS
Skaičiavimai: KPMPC

7 pav. Besimokančiųjų pagal profesinio mokymo programas amžiaus skirtumai pagal švietimo sritis 2016–2017 m. m. pabaigoje

Vidutinis amžius: 24,6 metų

Duomenų šaltinis: ŠVIS
Skaičiavimai: KPMPC

Kiek pirminio profesinio mokymo mokinių įgyja kvalifikaciją ir kaip sėkmingai įsidarbina?

Profesinio mokymo įstaigas kasmet baigia apie 15–16 tūkst. mokinių. 2016 m. 94 proc. mokinių, baigę pirminio profesinio mokymo programas, įgijo kvalifikaciją. Daugiausia 2016 m. pirminio profesinio mokymo programas baigusį asmenų įgijo inžinerijos ir inžinerinių profesijų, verslo ir administravimo, paslaugų asmenims kvalifikacijas (11 pav.).

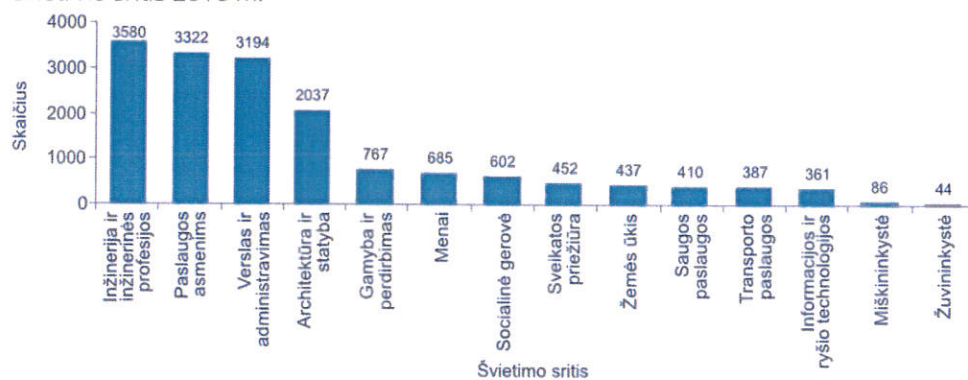
Praėjus metams, t. y. 12 mėnesių po profesinio mokymo programos baigimo, dirbo 59 proc. 2014 m. ir 60 proc. 2015 m. laidos absolventų (neįskaičiuojant absolventų, turinčių specialiųjų poreikių ir asmenų, kuriems yra atimta arba apribota laisvė). Praėjus metams po profesinio mokymo programos baigimo didžiausia dalis įsidarbinusių absolventų buvo tarp įgijusių saugos paslaugų srities kvalifikacijas (ugniagesio, policininko, pasieniečio) (vidutiniškai 93 proc.) (12 pav.).

2014 m. laidos profesinio mokymo programų absolventų vidutinės pajamos praėjus metams po profesinio mokymo pro-

gramos baigimo siekė 459 eurus, 2015 m. laidos – 525 eurus (13 pav.). Pirmosios ir antrosios studijų pakopų 2015 m. absolventų vidutinės pajamos praėjus metams po studijų baigimo siekė 745 eurus, o vidutinis darbo užmokestis (bruto) šalyje, Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2016 m. birželio mėn. buvo 772 eurais.

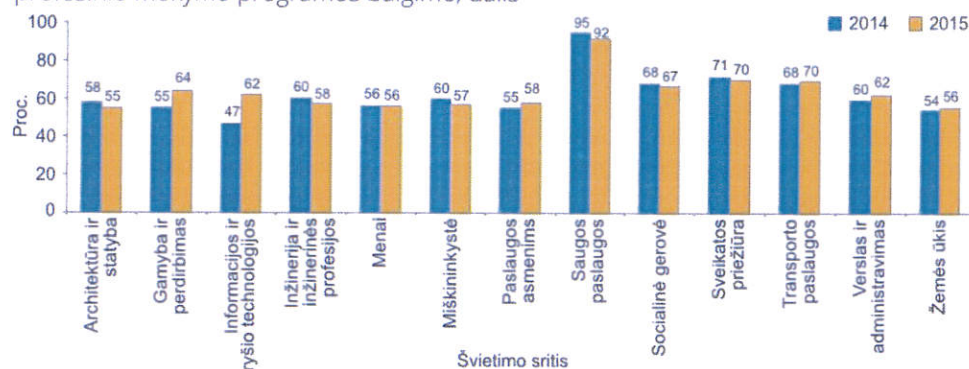
63 proc. 2015 m. laidos dirbančių absolventų 12 mėnesių po profesinio mokymo programos baigimo dirbo darbą, kuris pagal *Lietuvos profesijų klasifikatorių* yra priskiriamas 4–8 profesijų grupėms, t. y. darbą, kuriam ir yra reikalinga jų įgyta kvalifikacija. 18 proc. 2015 m. laidos dirbančių absolventų 12 mėnesių po profesinio mokymo programos baigimo dirbo darbą, kuris pagal *Lietuvos profesijų klasifikatorių* yra priskiriamas 1–3 profesijų grupėms, t. y. darbą, kuriam reikalinga aukštesnė nei jų įgyta kvalifikacija. O 19 proc. 2015 m. laidos dirbančių absolventų 12 mėnesių po profesinio mokymo programos baigimo dirbo nekvalifikuotą darbą (14 pav.).

11 pav. Profesinio mokymo įstaigose parengtų specialistų pasiskirstymas pagal švietimo sritis 2016 m.

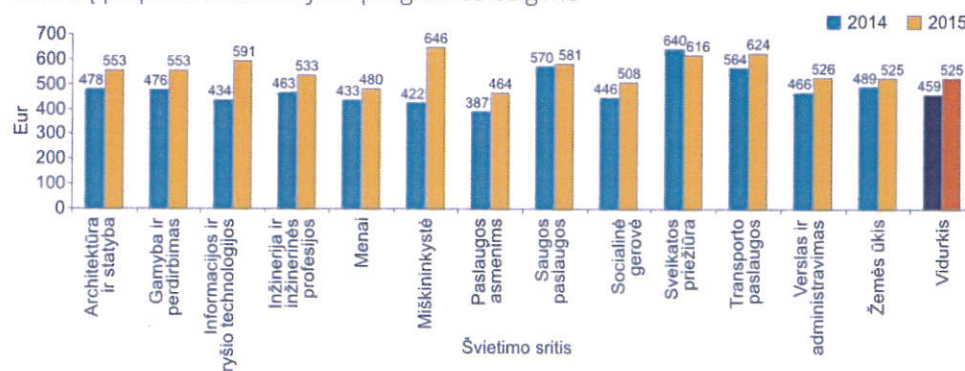
Duomenų šaltinis: ŠVIS
Skaičiavimai: KPMPK

12 pav. 2014 ir 2015 m. laidų profesinio mokymo absolventų, dirbusių 12 mėnesį po profesinio mokymo programos baigimo, dalis

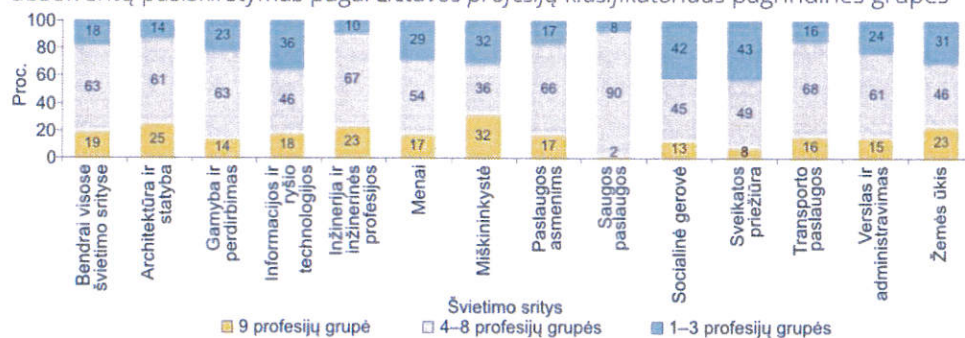
Duomenų šaltinis: ŠVIS
Skaičiavimai: MOSTA, KPMPC

13 pav. 2014 ir 2015 m. laidų profesinio mokymo absolventų vidutinės pajamos 12 mėnesį po profesinio mokymo programos baigimo

Duomenų šaltinis: ŠVIS
Skaičiavimai: MOSTA, KPMPC

14 pav. 12 mėnesį po profesinio mokymo programos baigimo dirbančių 2015 m. absolventų pasiskirstymas pagal Lietuvos profesijų klasifikatoriaus pagrindines grupes

Duomenų šaltinis: ŠVIS
Skaičiavimai: MOSTA, KPMPC

- Vyresnių kaip 50 metų bendrojo ugdymo mokytojų, dirbančių profesinio mokymo įstaigose, ir profesijos mokytojų dalis siekia 55 proc., profesinio mokymo įstaigų direktorių pavaduotojų ugdymui ir skyrių vedėjų – 62 proc., direktorių – 82 proc. Ši problema – profesinio mokymo įstaigų pedagoginės bendruomenės senėjimas – yra panašaus masto kaip ir Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose (52 proc.) bei kitose Europos Sąjungos šalyse (Danijoje – 50 proc., Latvijoje – 51 proc., Nyderlanduose – 54 proc.).
- Vyresnių kaip 65 metų bendrojo ugdymo mokytojų, dirbančių profesinio mokymo įstaigose, profesijos mokytojų ir profesinio mokymo įstaigų direktorių pavaduotojų ugdymui dalis nėra didelė – svyruoja nuo 3 iki 6 proc. Tačiau kas dešimtas profesinio mokymo įstaigos vadovas jau yra sulaukęs 65 metų ar vyresnio amžiaus.
- 79 proc. profesijos mokytojų yra įgiję aukštąjį išsilavinimą, tačiau tik 48 proc. profesijos mokytojų turi pedagogo kvalifikaciją. 52 proc. profesijos mokytojų bazines pedagogines ir psichologines žinias, suteikiančias teisę dirbti mokytoju, yra įgiję pedagoginių-psichologinių žinių kurso metu.
- Profesinio mokymo įstaigų vertinimu, profesijos mokytojams labiausiai trūksta vienos iš Europos Sąjungos kalbų mokėjimo ir didaktinės kompetencijos gebėjimų, svarbių kokybiškam kasdieniam darbui pamokoje: taikyti mokinių motyvavimo metodus, gebėjimo pažinti individualius mokinio poreikius, atnaujinti ir tobulinti mokyimo turinį, vertinti mokinių pasiekimus ir pažangą.

Kiek darbuotojų dirba profesinio mokymo įstaigose?

2016–2017 m. m. profesinio mokymo įstaigose dirbo 4 190 darbuotojų: 1 215 bendrojo ugdymo dalykų mokytojų, 2 307 profesijos mokytojai, 28 praktikos vadovai, 308 mokyklų vadovai (įskaitant pavaduotojus ugdymui ir ugdymą organizuojančių skyrių vedėjus), 7 ikimokyklinio ugdymo mokytojai, 1 logopedas, 1 meninio ugdymo mokytojas, 323 pagalbos mokiniui specialistai. Per pastaruosius penkerius metus mokyklų vadovų skaičius išliko nepakitęs, bendrojo ugdymo dalykų mokytojų sumažėjo 11 proc., o profesijos mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų skaičius padidėjo atitinkamai 3 ir 4 proc.

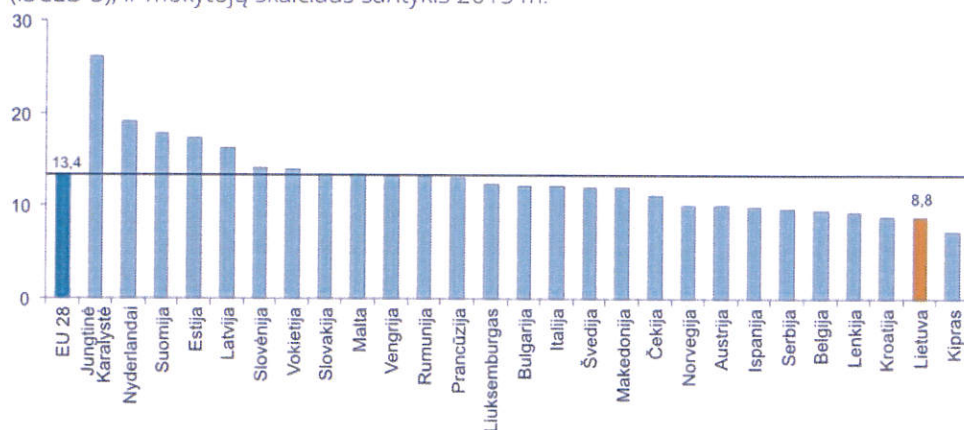
Mokinių, kurie mokosi pagal pirminio

profesinio mokymo kartu su vidurinio ugdymo programas (ISCED 3), ir mokytojų skaičiaus santykis 2015 m. buvo tarp žemiausių Europos Sąjungoje – 8,8 mokinio vienam mokytojui (2013 m. – 9,4 mokinio vienam mokytojui) (15 pav). ES vidurkis siekia 13,4 mokinio vienam mokytojui (2013 m. – 13,2), Estijoje šis santykis siekia 17,3 (2013 m. – 17,7), Latvijoje – 16,2 (2013 m. – 17,9) mokinio vienam mokytojui. Mokinių, kurie mokosi pagal profesinio mokymo programas įgiję vidurinį išsilavinimą (ISCED 4), ir mokytojų skaičiaus santykis 2015 m. buvo beveik dvigubai didesnis nei tuo atveju, kai profesijos mokomasi kartu su vidurinio ugdymo progra-

ma (ISCED 3) ir siekė 15,9 mokinio vienam mokytojų (2013 m. – 12,7 mokinio vienam mokytojų) (16 pav.). Mokinių, kurie mokosi profesijos įgiję vidurinį išsilavinimą

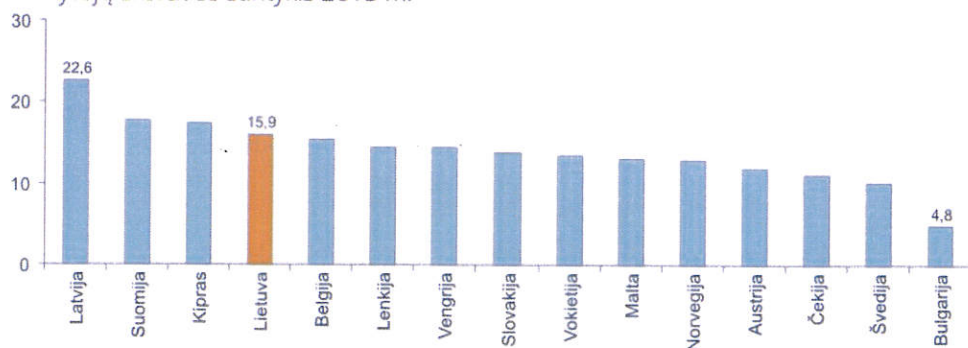
(ISCED 4), ir mokytojų skaičiaus santykis kaimyninėse šalyse, kaip Suomija ir Latvija, 2015 m. buvo kiek didesnis – atitinkamai 17,8 ir 22,6 mokinio vienam mokiniui.

15 pav. Mokinių, kurie mokosi profesijos kartu su vidurinio ugdymo programa (ISCED 3), ir mokytojų skaičiaus santykis 2015 m.

Duomenų šaltinis: Eurostat

16 pav. Mokinių, kurie mokosi profesijos įgiję vidurinį išsilavinimą (ISCED 4), ir mokytojų skaičiaus santykis 2015 m.

Duomenų šaltinis: Eurostat

Kokios pagrindinės mokytojų charakteristikos?

2016–2017 m. m. 55 proc. profesinio mokymo įstaigose dirbančių bendrojo ugdymo ir profesijos mokytojų buvo 50 metų amžiaus ir vyresni (17 pav.). 50 metų ir vyresnių mokytojų dalis Lietuvos ben-

drojo ugdymo mokyklose siekė 52 proc. CEDEFOP duomenimis¹, 2009 m. 50 metų ir vyresnių mokytojų profesinio moky-

¹ Prieiga per internetą: <http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/statistics-and-indicators/statistics-and-graphs/ageing-iv-et-teachers>

mo įstaigose dalis ES valstybėse svyravo nuo 26 proc. Maltoje ir Liuksemburge iki 50 proc. Danijoje, 51 proc. Latvijoje, 54 proc. Nyderlanduose. 65 metų ir vyresnių bendrojo ugdymo mokytojų, dirbančių profesinio mokymo įstaigose, ir profesijos mokytojų dalis nebuvo didelė ir sudarė atitinkamai 5 proc. ir 6 proc.

2012–2016 m. 50 metų ir vyresnių bendrojo ugdymo mokytojų, dirbančių profesinio mokymo įstaigose, dalis padidėjo 3 proc. punktais, profesijos mokytojų – 2 proc. punktais. Per šį laikotarpį 65 metų ir vyresnio amžiaus bendrojo ugdymo mokytojų, dirbančių profesinio mokymo įstaigose, dalis liko nepakitusi, o profesijos mokytojų – padidėjo 1 proc. punktu.

2016–2017 m. m. tik 3 proc. profesinio mokymo įstaigose dirbančių bendrojo ugdymo mokytojų ir 6 proc. profesijos mokytojų buvo jaunesni nei 30 metų amžiaus. Jaunesnių nei 30 metų mokytojų dalis bendrojo ugdymo mokyklose taip pat nebuvo didelė ir sudarė apie 3 proc.

2012–2016 m. jaunesnių nei 30 metų bendrojo ugdymo mokytojų, dirbančių pro-

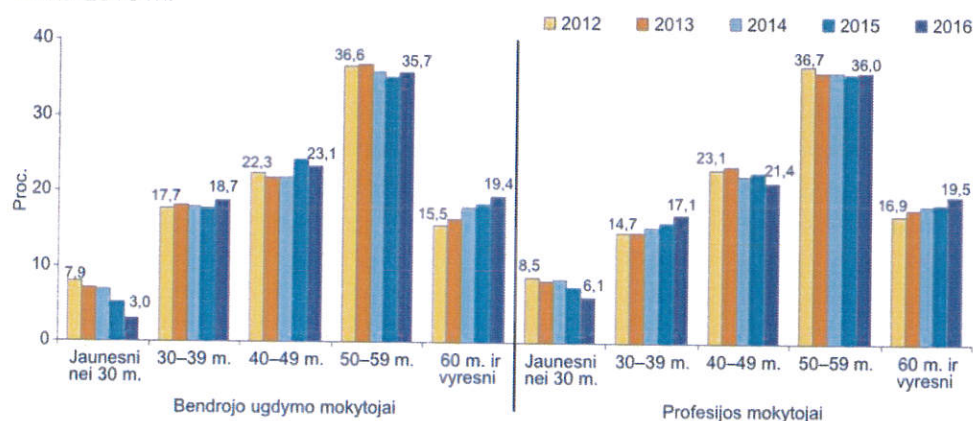
fesinio mokymo įstaigose, dalis sumažėjo 5 proc. punktais, o 4 proc. punktais išaugo 60 metų ir vyresnių mokytojų dalis. Profesijos mokytojų amžiaus kaita 2012–2016 m. nebuvo didelė – pokytis atskirose amžiaus grupėse svyravo apie 2 proc. punktus.

Dauguma (82 proc.) profesinio mokymo įstaigose dirbančių bendrojo ugdymo mokytojų – moterys, tačiau profesijos mokytojų moterų ir vyrų santykis buvo tolygesnis – moterys sudarė 64 proc. visų profesijos mokytojų (18 pav.).

64 proc. profesinio mokymo įstaigose dirbančių bendrojo ugdymo mokytojų ir 49 proc. profesijos mokytojų turėjo 15 metų ir didesnį pedagoginio darbo stažą (19 pav.). Neseniai pradėjusių dirbti (turinčių iki 3 metų pedagoginio darbo stažą) bendrojo ugdymo mokytojų dalis 2012–2016 m. sumažėjo 0,5 proc. punkto, o profesijos mokytojų – išaugo 2 proc. punktais.

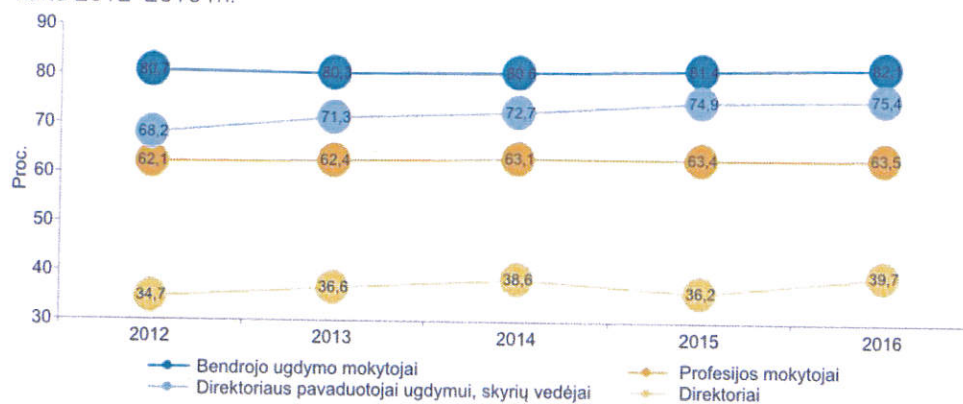
98 proc. profesinio mokymo įstaigose dirbančių bendrojo ugdymo mokytojų turėjo aukštąjį išsilavinimą, o aukštąjį išsilavinimą turinčių profesijos mokytojų dalis siekė 79 proc., aukštesnįjį išsilavinimą – 16 proc.,

17 pav. Profesinio mokymo įstaigose dirbančių mokytojų pasiskirstymas pagal amžių 2012–2016 m.

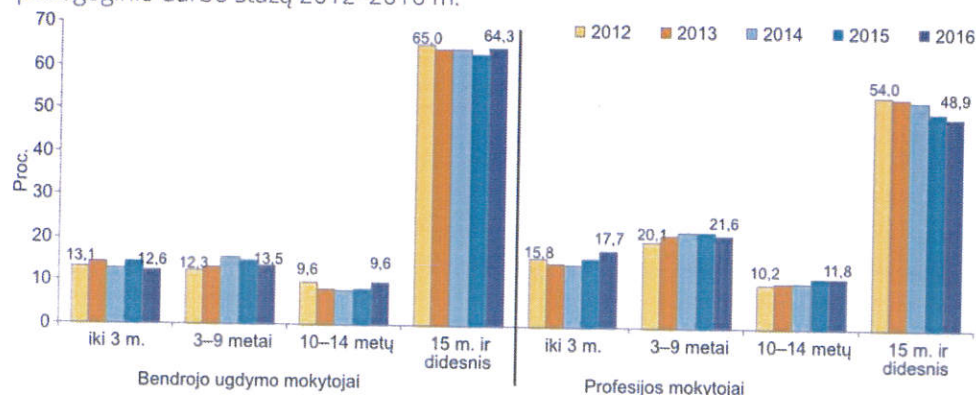
Duomenų šaltinis: ŠVIS
Skaičiavimai: KPMPC

18 pav. Profesinio mokymo įstaigose dirbančių mokytojų ir vadovų moterų dalies kaita 2012–2016 m.

Duomenų šaltinis: ŠVIS
Skaičiavimai: KPMPC

19 pav. Profesinio mokymo įstaigose dirbančių mokytojų pasiskirstymas pagal pedagoginio darbo stažą 2012–2016 m.

Duomenų šaltinis: ŠVIS
Skaičiavimai: KPMPC

vidurinį išsilavinimą – 5 proc. (20 pav.). 2012–2016 m. profesijos mokytojų, turinčių aukštąjį išsilavinimą, dalis išaugo 5 proc. punktais, o turinčių aukštesnįjį išsilavinimą dalis sumažėjo 5 proc. punktais. Profesijos mokytojų, turinčių vidurinį išsilavinimą, dalis per pastaruosius metus faktiškai nepakito.

2016–2017 m. m. 48 proc. profesijos mokytojų turėjo pedagogo kvalifikaciją. 52 proc. mokytojų bazinės pedagogines ir psichologines žinias, suteikiančias teisę

dirbti mokytoju, buvo įgiję pedagoginių-psichologinių žinių kurso metu. Tačiau 2017 m. Kvalifikacijų ir profesinio mokymo centro vykdytos apklausos duomenys atskleidė, kad, profesinio mokymo įstaigų vadovų nuomone, šių pedagoginių-psichologinių žinių kursų kokybė yra nepatenkinama. 2012–2016 m. profesijos mokytojų, turinčių pedagogo kvalifikaciją, dalis kito nedaug – padidėjo 2 proc. punktais.

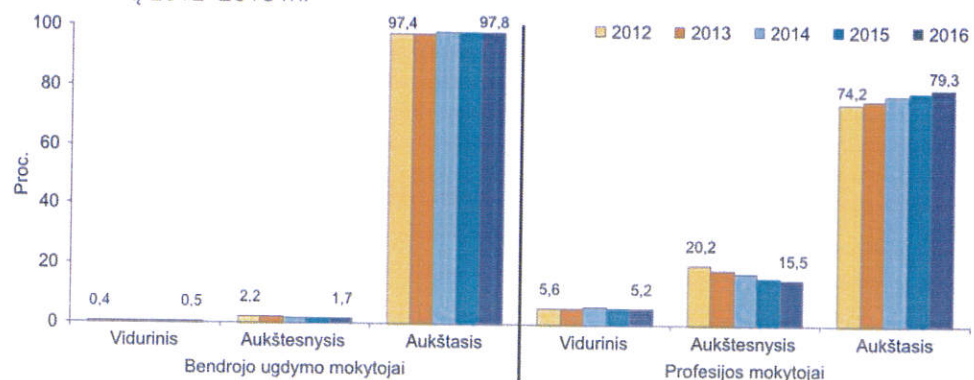
2016–2017 m. m. 49 proc. profesinio

mokymo įstaigose dirbančių bendrojo ugdymo mokytojų buvo įgiję vyresniojo mokytojo, 30 proc. – mokytojo metodinio kvalifikacinės kategorijos, o 38 proc. profesijos mokytojų turėjo vyresniojo mokytojo, 14 proc. – mokytojo metodinio kvalifikacinės kategorijos ir 33 proc. profesijos mokytojų visai nebuvo įgiję kvalifikacinės kategorijos (21 pav.). Bendrojo ugdymo ir profesijos mokytojų, įgijusių mokytojo eksperto kvalifikacinę kategoriją, dalis nebuvo didelė – nesiekė 2 proc.

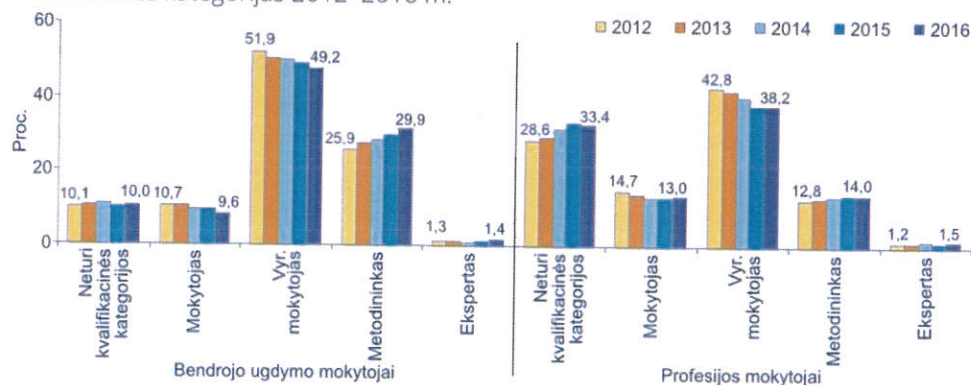
Vienas iš būdų profesinio mokymo įstaigų darbuotojams tobulinti kvalifikaciją yra dalyvauti tarptautinėse mainų programose. ŠVIS duomenimis, tik 5 proc. profesijos mokytojų ir 4 proc. profesinio mokymo įstaigose dirbančių bendrojo ugdymo mokytojų per pastaruosius penkerius metus buvo dalyvavę tarptautinėse mainų programose (didžiausia dalis dalyvavusiųjų tarptautinėse mainų programose buvo direktorių pavaduotojų ugdymui ir skyrių vedėjų – 11 proc.) (22 pav.). Kiek kitokius duomenis

20 pav. Profesinio mokymo įstaigose dirbančių mokytojų pasiskirstymas pagal išsilavinimą 2012–2016 m.

Duomenų šaltinis: ŠVIS
Skaiciavimai: KPMPC

21 pav. Profesinio mokymo įstaigose dirbančių mokytojų pasiskirstymas pagal kvalifikacinės kategorijas 2012–2016 m.

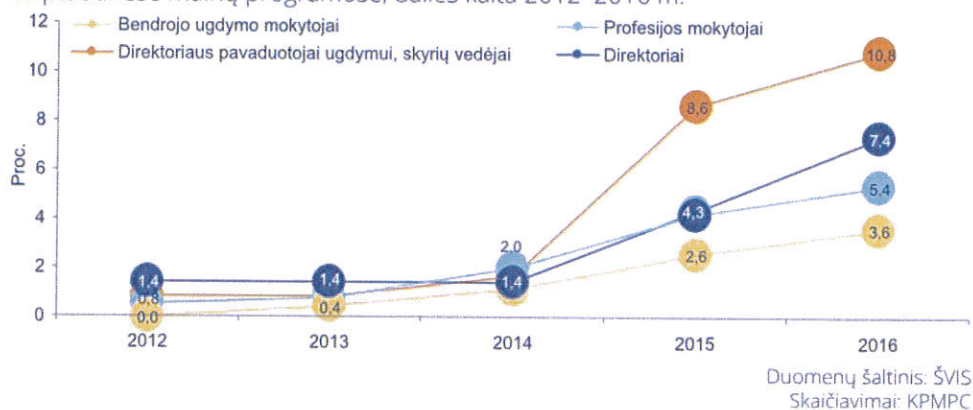

Duomenų šaltinis: ŠVIS
Skaiciavimai: KPMPC

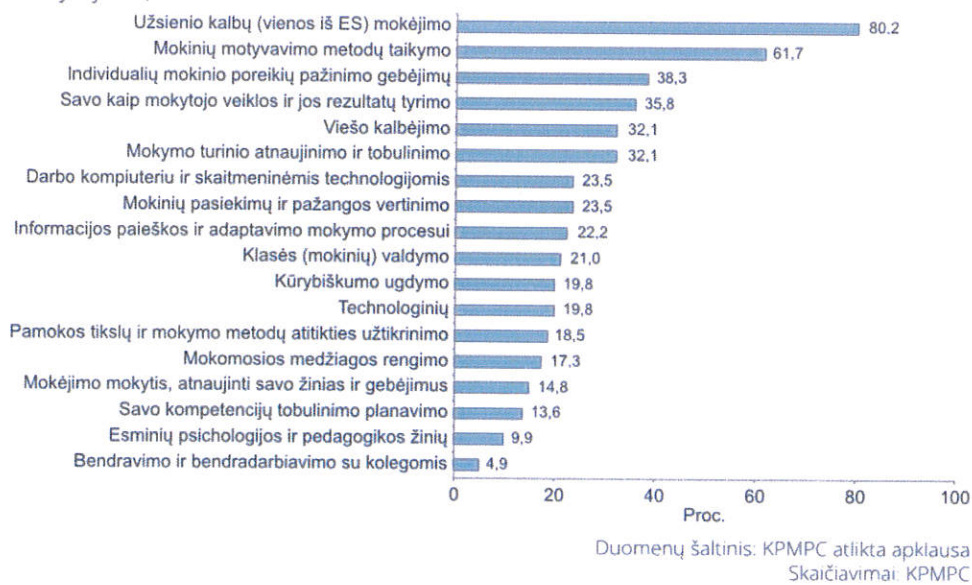
pateikia Švietimo mainų paramos fondas, administruojantis „Erasmus+“ programą Lietuvoje: pastaraisiais metais mobilumo vizituose į užsienio šalių profesinio mokymo įstaigas ar įmones kasmet dalyvauja daugiau nei 500 profesinio mokymo specialistų, tiesa, jų skaičius mažėja dėl išaugusių mokinių mobilumo išlaidų. Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centro 2017 m.

atlikta profesinio mokymo įstaigų apklausa atskleidė, kad labiausiai profesijos mokytojams trūksta vienos iš ES užsienio kalbos mokėjimo ir gebėjimų, sudarančių mokytojų didaktinę kompetenciją – taikyti mokinių motyvavimo metodus, gebėjimo pažinti individualius mokinio poreikius, atnaujinti ir tobulinti mokymo turinį, vertinti mokinių pasiekimus ir pažangą (23 pav.).

22 pav. Profesinio mokymo įstaigose dirbančių mokytojų ir vadovų, dalyvaujančių tarptautinėse mainų programose, dalies kaita 2012–2016 m.

23 pav. Respondentų, nurodžiusių kompetencijas, kurių labiausiai trūksta profesijos mokytojams, dalis 2017 m.

Šio skyriaus paskirtis yra apibendrinti *Profesinio mokymo būklės apžvalgoje* pateiktus duomenis ir jų pagrindus nusakytas tendencijas. Įvertinant pateiktą statistiką ir argumentus, daugeliu atvejų galima daryti pakankamai pagrįstas išvadas. Tačiau kai kuriais aspektais, stokojant atitinkamų rodiklių, korektiška apsiriboti tik prielaidų ir hipotezių formulavimu. Tačiau pastarosios irgi yra neabejotinai naudingos diskusijose apie profesinio mokymo tobulinimo būdus, taip pat projektuojant kryptingesnę būklės analizę ateityje. Todėl šio skyriaus pavadinimas ir papildytas *diskusijos* sąvoka.

Besimokančiųjų skaičiaus ir priėmimo į profesinį mokymą taisyklių kaita. Apžvalgoje pateikti statistiniai duomenys pakankamai iliustratyviai byloja, kad pastaruosius keletą metų vis daugiau profesinio mokymo įstaigų, taip pat kolegijų ir universitetų absolventų renkasi mokymąsi pagal profesinio mokymo programas. Pastarasis faktas, turint omenyje subjektyvią tokių asmenų įvairovę, pakankamai kontroversiškas. Viena vertus, valstybė anksčiau jau investavo į šių žmonių mokymąsi, sykiu jie patys eikvojo asmeninės lėšas ir pan., tačiau jie visgi grįžta toliau mokytis. Tokį siekį nuolat mokytis gali lemti ir socialinės paramos sistema – gaunamos lengvatų transportui, pirmenybė gauti valstybės finansuojamą vietą ikimokyklinio ugdymo įstaigoje, našlaičių pensiją ir pan. Faktas, kad dalis asmenų, baigę mokslą kito tipo švietimo įstaigoje, užuot tapę bedarbiais arba emigravę, renkasi profesinį mokymąsi, gali būti vertintinas ir pozityviai. Galima tikėtis, kad gerėjant studijų kokybei ir atitinkamai didėjant aukštąjį išsilavinimą ar kvalifikaciją įgijusių asmenų

įsidarbinimo galimybei, ateityje toks grįžimas mokytis į profesines mokyklas gali ir sumažėti. Visgi daug įprastesnis profesinės karjeros kelias, kurį turėtų skatinti ir remti valstybė, yra toks, kai dalis baigusių profesinio mokymo įstaigą jos absolventų renkasi aukštojo mokslo studijas, o ne atvirkščiai.

2017 m. pirmą kartą vykdytas mokinių priėmimas į profesinio mokymo programas centralizuotai naudojant LAMA BPO informacinę sistemą parodė, lyginant su praėjusiais metais, jau keliais tūkstančiais mažesnį įstojusių į profesinio mokymo įstaigas mokinių skaičių. Naujas priėmimo organizavimo būdas padėjo užtikrinti didesnę šio proceso skaidrumą ir suveikė kaip prevencinė priemonė dirbtiniam mokinių skaičiaus didinimui. Tačiau kartu vėlgi atsivėrė faktas, kad naujos priėmimo taisyklės buvo įdiegtos per palyginti labai trumpą laiką ir tai lėmė informacinės sistemos „draugiškumo vartotojui“ trūkumą ir tinkamo viešinimo, kaip dirbti su sistema, stoką. Šie nesklandumai ateityje turėtų būti pašalinti įvertinant laiko, skaitmeninio raštingumo, administracinius ir kitus sistemos funkcionavimui svarbius parametrus.

Įvertinant šioje apžvalgoje aptartą profesinio mokymo programų įgyvendinimo pasiskirstymą konkrečiose profesinio mokymo įstaigose ir jų sąsajas su turima infrastruktūra, galima teigti, kad tikslinga svarstyti esminį priėmimo mokytis į profesinio mokymo įstaigas principų persvars-tymą planavimo lygmeniu. Neretai pasitaiko atvejų, kai profesinio mokymo įstaigai skiriamos infrastruktūrinės investicijos ir (ar) regioniniai darbo rinkos poreikiai akivaizdžiai neatitinka tos profesinio mokymo įstaigos įgyvendinamų profesinio mokymo

programų profilio – tai nenormali išlaidų ir naudos požiūriu situacija. Teigtina, kad būtent regioniniai darbo rinkos poreikiai ir sektorinis finansinis įsikišimas turėtų tapti vienais svarbiausių veiksmingo ir skaidraus priėmimo į profesinio mokymo programas planavimo kriterijų.

Profesinio mokymo organizavimo modeliai. Nagrinėjant mokymosi profesinio mokymo įstaigose organizacinius aspektus, apžvalgoje išryškintas faktas, kad Lietuvoje mokinių, kurie siekia įgyti kvalifikaciją kartu su viduriniu išsilavinimu, dalis yra viena žemiausių Europos Sąjungoje, o didėja įgijusių vidurinį išsilavinimą ir vėliau pasirinkusių profesinį mokymąsi apimtis. Viena vertus, tokią situaciją lemia bendrojo ugdymo mokyklų ir profesinio mokymo įstaigų konkurencija dėl mokinių skaičiaus ir su tuo susijęs finansavimas. Kita vertus, mokymosi modelio, kai profesijos mokomasi kartu su vidurinio ugdymo programa, mažėjimas beveik tiesiogiai rodo ir tai, kad tebėra menkas profesinio mokymo prestižas visuomenėje. Jį menkina ir objektyvūs mokinių pasiekimai: profesinio mokymo įstaigose mokiniai demonstruoja prastesnius pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo ir valstybinių brandos egzaminų rezultatus. Neadekvačiai didelė mokymąsi pagal profesinio mokymo programas pasirinkusių mokinių dalis patiria nesėkmę per pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimą. Tai kartu leidžia daryti prielaidą, kad toks pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimas mažina mokinių savivertę ir pasitikėjimą savo jėgomis, nes neretai šie mokiniai į profesinio mokymo įstaigas ateina mokytis dėl to, kad jiems sunku pritapti bendrojo ugdymo mokyklose, jų mažesnė mokymosi motyvacija.

Nekvestionuojant vidurinio ugdymo svarbos, profesinio mokymo įstaigose būtina sistemingai stiprinti bendrojo ugdymo kokybę. Vienas iš veiksmingų būdų – bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo turinio integracija, su tuo susijusi aukštesnė mokymosi motyvacija. Pavyzdžiui, inžinerinė profesinio mokymo įstaigų infrastruktūra yra paranki mokantis tikslųjų mokslų dalykų. Lietuvoje jau yra profesinio mokymo įstaigų, taikančių kokybinę dalykų integraciją, kuri gerina mokymosi pasiekimus, mažina iškritusių iš profesinio mokymo sistemos mokinių skaičių, didina mokinių mokymosi motyvaciją ir gerina savarankiško mokymosi įgūdžius.

Tęstiniame profesiniame mokyme akivaizdžiai vyrauja transporto srities profesinio mokymo programos ir atitinkamai besimokančiųjų skaičius jose taip pat yra didžiausias. Tarp profesinio mokymo teikėjų didelė šių paslaugų koncentracija yra darbo rinkos mokymo centruose, todėl juose stiprėja darbo su suaugusiaisiais specializacija. Tačiau šie centrai beveik „nematomi“ pirminio profesinio mokymo srityje. Siekiant plėtoti įvairiapuses paslaugas regionuose galima teigti, kad profesinio mokymo įstaigos turėtų plėtoti savo potencialą ne tik tęstiniame, bet ir pirminiame mokyme ir atvirkščiai. Tęstinio ir neformaliojo profesinio mokymo atveju ateityje būtina išspręsti ankstesnio mokymo(si) pasiekimų vertinimo ir pripažinimo problemas, susiejant šį procesą su diegiamais nacionalinio lygmens profesiniais standartais ir modulinėmis profesinio mokymo programomis. Taip pat būtina stiprinti šių programų įgyvendinimo kokybės mechanizmus.

Organizuojant profesinį mokymą vyrauja mokyklinė profesinio mokymo forma,

kai teorinis mokymas derinamas su praktiniu mokymu pačioje profesinio mokymo įstaigoje arba įmonėse. Pameistrių ir pameistrystę taikančių profesinio mokymo teikėjų skaičius didėja nežymiai. Neretai profesinio mokymo organizavimas pameistrystės forma yra vykdomas tik įgyvendinant tarptautinių organizacijų ar fondų finansuojamus projektus. Pameistrystės modeliui įtvirtinti ir tolesnei jo plėtrai būtina užtikrinti esmines sąlygas, kurios iki šiol yra nepakankamos: įmonės dažnai neturi metodikos ir parengtų specialistų pameistriams mokyti, nėra įtvirtintos pameistrystės kokybės užtikrinimo procedūros, taip pat nesuformuotas skaidrus finansavimo mechanizmas įskaitant darbdavių įsipareigojimus ar paskatas jiems.

Mokytojų ir vadovų padėtis. Apžvalgoje pateikti duomenys fiksuoja profesinio mokymo įstaigų pedagoginės bendruomenės senėjimo problemą, kuri yra panašaus masto kaip ir Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose ir kai kuriose kitose Europos Sąjungos šalyse. Pritraukti naujų profesijos mokytojų sunku dėl keleto aplinkybių: nėra sisteminio tokių pedagogų rengimo ir dalis jų „nubyra“ dėl didesnių atlyginimų į privačios veiklos sektorių. Galimas profesinio mokymo įstaigų persitvarkymas į viešąsias įstaigas turėtų iš dalies padėti spręsti profesijos mokytojų atlyginimų dydžio problemą, nes toks įstaigos statusas leidžia didesnę finansinę lankstumą lyginant su biudžetinės įstaigos veiklos specifika.

Vyresnių kaip 65 metų bendrojo ugdymo mokytojų, dirbančių profesinio mokymo įstaigose, profesijos mokytojų ir profesinio mokymo įstaigų direktorių pavaduotojų ugdymui dalis nėra didelė,

tačiau kas dešimtas profesinio mokymo įstaigos vadovas jau yra sulaukęs 65 metų ar vyresnio amžiaus. Demokratinės visuomenės požiūriu jokia diskriminacija, taigi ir dėl amžiaus, nėra leistina. Taip pat nėra abejonės, kad vadovavimui taip pat labai svarbi gyvenimiška patirtis, kuri įgyjama su amžiumi. Tačiau nemažą vyresnio amžiaus vadovų dalį galima kontroversiškai interpretuoti kelių aplinkybių kontekste: iki šiol nėra faktinės vadovų rotacijos mechanizmo, taip pat periodiškai nėra vertinamos jų vadybinės kompetencijos. Pusė profesinių mokyklų vadovų turi aukščiausią vadybinę kategoriją, kuri formaliai reiškia aukščiausias vadybines kompetencijas, tačiau dažnai minėta kategorija yra įgyta ganėtinai seniai ir klausimas dėl jos adekvatumo šiais laikais yra atviras.

Keturi penktadaliai profesijos mokytojų yra įgiję aukštąjį išsilavinimą, tačiau tik pusė jų turi pedagogo kvalifikaciją. Kita pusė profesijos mokytojų bazinės pedagoginės ir psichologinės žinias, suteikiančias teisę dirbti mokytoju, yra įgiję pedagoginių-psichologinių žinių kurso metu. Tai pakankamai komplikauta aplinkybė, nes nemažai duomenų, įskaitant profesinio mokymo įstaigų vadovų nuomones, rodo vadinamojo pedagoginių-psichologinių žinių kurso silpnumą. Šiuo metu ji mokymų rinkoje siūlo ne tik aukštosios mokyklos, tačiau ir daugybė įvairių švietimo centrų ar privačių įstaigų. Pedagoginių ir andragoginių žinių būtinybė yra akivaizdi, nes ir geriausiam profesijos meistriui būtinos ne tik dalyko, bet ir psichologinės bei didaktinės žinios.

Profesinio mokymo įstaigų vertinimu, profesijos mokytojams labiausiai trūksta vienos iš Europos Sąjungos kalbų mokėjimo ir didaktinės kompetencijos gebėjimų,

svarbių kokybiškam kasdieniam darbui pamokoje: taikyti mokinių motyvavimo metodus, gebėjimo pažinti individualius mokinio poreikius, atnaujinti ir tobulinti mokymo turinį, vertinti mokinių pasiekimus ir pažangą. Dar viena problema – palyginti netvari profesijos mokytojų kvalifikacijos tobulinimo sistema, kuri iš esmės remiasi ES struktūrinių fondų finansavimu ir stokoja tęstinumo.

Ugdymo turinio ir vertinimo problematika. Užsitęsęs diskusijoms ir suinteresuotų institucijų pozicijų derinimui, stringa jau parengtų profesinių standartų tvirtinimas. Tai glaudžiai siejasi su profesinio mokymo programų ir profesinio mokymo turinio atnaujinimu. Šiuo metu tik keturių modulinių profesinio mokymo programų turinys atitinka patvirtinto profesinio standarto nustatytus reikalavimus suteikiamoms kvalifikacijoms. Kitų modulinių profesinio mokymo programų turinys yra suderintas ir apsvaistytas tik sektoriniuose profesiniuose komitetuose. Tačiau dar apie 1 000 pirminio ir tęstinio profesinio mokymo programų turi būti peržiūrėta: vienos jų bus išregistruotos kaip neaktualios, kitos bus keičiamos naujomis.

Šiuo metu parengtų ir įgyvendinamų modulinių profesinio mokymo programų turinys taip pat turi būti nuolat peržiūrimas ir atnaujinamas. Kelių pastarųjų metų patirtis parodė, kad šiuo metu parengtose ir įgyvendinamose programose profesinio mokymo turinys yra suskaidytas pagal įgyjamą kompetencijas į smulkius iki 10 kreditų apimties modulius. Mokymasis pagal tokius mažos apimties modulius nesuteikia galimybės asmeniui, baigusiam tik vieną ar du modulius, įgyti darbo rinkoje

prasmingų kompetencijų rinkinio. Todėl profesinio mokymo įstaigos suaugusiems ne visada gali pasiūlyti tęstinį profesinį mokymąsi pagal tokias modulines profesinio mokymo programas.

Nors yra reglamentuotas būdas, kaip vertinti ir pripažinti savišvietos ir neformaliojo būdu įgytas kompetencijas, tačiau ši sistema šiuo metu neveikia dėl kelių priežasčių: profesinio mokymo įstaigoms trūksta metodinių priemonių ir pagalbos, be to, jos neretai yra nesuinteresuotos dėl finansinių priežasčių tokias kompetencijas vertinti ir pripažinti. Todėl siekiant skatinti savišvietos ir neformaliojo būdu įgytų kompetencijų vertinimą ir pripažinimą, būtina tarpinstituciniu lygmeniu susitarti dėl tokios procedūros įkainių nustatymo, dėl institucijų, atsakingų už šio proceso stebėjimą, koordinavimą ir kokybės užtikrinimą, metodinės pagalbos profesinio mokymo įstaigoms teikimą.

Valdymas ir finansavimas. Lietuvoje profesinio mokymo valdymas ir koordinavimas, lyginant su kitomis Europos Sąjungos valstybėmis, labai centralizuotas. Tai turėtų hipotetiškai reikšti detalai planuojamas, rinkos požiūriu adekvačias, kryptingai vertinamas ir jų pagrindu koreguojamas profesinio mokymo įstaigų veiklas. Tačiau reali profesinio mokymo būklė neretai rodo atvirkštines tendencijas: mokymo programoms trūksta dermės su regionine darbo rinkos struktūra, mokinių kontingentas planuojamas pagal ne visai aiškius kriterijus, nemaža dalis profesinio mokymo įstaigų, turinčių sektorinius praktinio mokymo centrus, nevengia imtis daugiaprofilinės veiklos, nepaisydamos, kad anksčiau buvo skirtos investicijos jų infrastruktūrai.

Profesinio mokymo valdymas komplikuotas dėl kelių aplinkybių: centralizuotas valdymo modelis suponuoja atitinkamų (pakankamai gausių) žmogiškųjų išteklių ir aukštų kompetencijų būtinybę. Tačiau minėtų išteklių lyginant su panašaus dydžio valstybėmis nėra daug, o kai kuriais atvejais gerokai atsilieka nuo jų. ES struktūrinių fondų naudojimas, pavyzdžiui, epizodiškai įvertinant profesinio mokymo kokybę, nėra pakankamai tvarus ir stokoja išvestinių sprendimų viešojo administravimo lygmeniu. Padėtis tampa sudėtingesnė ir dėl to, kad trūksta efektyvios atskaitomybės, kurią iliustratyviai rodo dalies sektorių praktinio mokymo centrų situacija, kai gerokai nukrypta nuo pradinės koncepcijos nuostatų ir sutartinių tokių centrų steigimo įsipareigojimų.

Socialinė partnerystė profesinio mokymo srityje dar tik formuojasi. Bandymai decentralizuoti profesinį mokymą įtraukiant į profesinio mokymo įstaigų valdymą įvairius dalininkus iki šiol neretai yra abejotinos kokybės ir naudos: pasitaiko, kad dalininkais tampa palyginti silpnos organizacijos, negalinčios veiksmingai prisidėti prie profesinio mokymo įstaigų plėtros, arba tik verslo interesų paisantys ūkio subjektai. Siekiant pertvarkyti profesinio mokymo įstaigas į viešąsias, tikslinga aiškiai įvertinti ligšiolinę viešųjų įstaigų valdymo kokybę ir problemas. Priešingu atveju galima susidurti su potencialiomis naujųjų – būsimųjų dalininkų – klaidomis ar netgi piktnaudžiavimu.

Ieškoma atsakymo, kaip užtikrinti kuo didesnę sektorių praktinio mokymo centrų veiklos kryptingumą, kurio šiuo metu stokojama. Tęstinio profesinio mokymosi srityje trūksta aiškumo dėl dalyvių registravimo, įgyvendinamų programų kiekybi-

nės ir kokybinės stebėsenos, epizodiškai veikia mokymosi pasiekimų pripažinimo sistema. Profesinio mokymo planavimas ir programinis įgyvendinimas turi būti aiškiau suderintas tarp skirtingų asignavimų valdytojų, pirmiausia – Švietimo ir mokslo, Socialinės apsaugos ir darbo bei Ūkio ministerijų. Finansavimo aspektu būtina detaliau įvertinti ES struktūrinių fondų investicijas, taip pat aiškiau pagrįsti asignavimus pirminio profesinio mokymo įstaigoms, nes statistinis „išsibarstymas“ (kiek skiriama daugiausia ir mažiausia lėšų vienam mokiniui) yra labai didelis.

Apžvalgos aktualumas ir nauja Profesinio mokymo įstatymo redakcija.

Lietuvos Respublikos Seimui svarstyti pateiktoje naujoje *Profesinio mokymo įstatymo redakcijoje* atsispindi esminiai ir sisteminiai profesinio mokymo tobulinimo siekiai: profesinių mokyklų statuso pertvarkymas į viešąsias įstaigas siekiant paskatinti veiksmingą verslo dalyvavimą profesiniame mokyme, praktinio mokymo gerinimas ir pameistrystės plėtra, neformaliai įgytų žinių ir įgūdžių pripažinimo plėtojimas, sektorių profesinių komitetų funkcijų išplėtimas, profesinio mokymo stebėsenos įdiegimas ir efektyvus jos rezultatų naudojimas, valdymo ir koordinavimo funkcijų patikslinimas siekiant veiksmingai plėtoti sistemą ir kt. Atlikta profesinio mokymo būklės analizė pagrindžia minėtų siekių būtinumą ir kartu padeda išryškinti jų įgyvendinimo kryptis, kurios galėtų (turėtų) atsispindėti arba pačiame įstatyme, arba poįstatyminiuose teisės aktuose. Aktyviose diskusijose dėl profesinio mokymo plėtojimo šiuo metu yra labai svarbūs susitarimai ir įsipareigojimai, visų pirma dėl socialinės partnerystės stipri-

nimo ir atsakomybės didinimo: socialinių partnerių tiesioginio įsitraukimo į profesinio mokymo įstaigų valdymą, sektoriinių profesinių komitetų realaus įgalinimo spręsti konkrečiame ūkio sektoriuje kylančius klausimus, susijusius su žmogiškųjų išteklių poreikiu, jų kompetencijų nustatymu, profesinio mokymo apimčių ir turinio

planavimu. Taip pat būtina neatidėliotinai spręsti profesinio mokymo įstaigų tinklo, jų įgyvendinamų profesinio mokymo programų ir investicijų dermės klausimus, kas neišvengiamai siesis tiek su priėmimo į profesinio mokymo programas peržiūra ir tobulinimu, tiek su profesinio mokymo turinio peržiūra.

Vidutinis darbuotojų skaičius regionuose pagal ekonominės veiklos rūšis 2016 m.

EVRK sek-cija	EVRK sekcijos pavadinimas	Iš viso	Alytaus	Kauno	Klaipėdos	Marijampolės	Panevėžio	Šiaulių	Tauragės	Telšių	Utenos	Vilniaus
	Iš viso	1 251 014	41 131	252 610	126 791	38 642	72 160	91 077	25 304	44 153	39 044	520 102
A	Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	29 686	1 188	5 260	2 077	1 984	3 534	5 974	1 133	1 417	1 682	5 435
B	Kasyba ir karjerų eksploatavimas	2 618	22	367	471	20				61	273	312
C	Apdirbamoji gamyba	199 344	8 272	50 017	23 712	8 864	16 965	16 781	4 801	9 798	7 603	52 531
D	Elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas	12 330	305	1 561	1 031	243	804	577	248	379	508	6 674
E	Vandens tiekimas, nuotekų valymas ir t. t.	15 108	454	2 354	1 699	565	1 040	1 194		928		3 673
F	Statyba	88 330	3 411	19 233	10 705	2 190	5 657	6 013	1 480	5 116	2 821	31 703
G	Didmeninė ir mažmeninė prekyba ir t. t.	218 170	5 032	47 811	14 646	5 286	9 984	12 352	3 738	7 492	4 430	107 399
H	Transportas ir saugojimas	110 119	2 565	17 427	15 559	2 893	4 487	10 372	2 095	2 655	1 731	50 334
I	Apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla	38 423	1 419	8 475	5 290	621	1 359	1 949	495	694	714	17 408
J	Informacija ir ryšiai	28 026	152	4 815	819	225	301	918	84	208	263	20 240
K	Finansinė ir draudimo veikla	15 662	19	765	309	73			78	88		13 274
L	Nekilnojamojo turto operacijos	18 539	502	3 349	2 046	484	779	1 104	341	599	320	9 015
M	Profesinė, moksline ir technine veikla	52 014	593	9 800	3 614	439	1 144	1 396	268	665	491	33 603
N	Administracinė ir aptarnavimo veikla	54 396	955	7 508	7 916	856	1 576	2 668	568	1 028	1 056	30 264
O	Viešasis valdymas ir gynyba; privalomasis socialinis draudimas	79 996	3 580	8 239	5 285	2 579	4 341	4 434	2 374	2 177	3 383	43 605
P	Švietimas	142 354	5 781	32 107	15 862	6 215	9 836	12 569	3 776	5 753	5 684	44 770
Q	Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas	105 303	5 116	252 48	12 051	4 047	7 669	8 614	2 545	3 747	3 930	32 336
R	Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla	27 293	1 297	5 513	2 704	792	1 798	1 705	625	947	973	10 939
S	Kita aptarnavimo veikla	13 303	467	2 761	994	265	552	832	119	400	325	6 588

- konfidencialūs duomenys
Duomenų šaltinis: LSD

Vidutinis mėnesinis neto darbo užmokestis regionuose pagal ekonominės veiklos rūšis, eurai

2016 m.

EVRK sek- cija	EVRK sekcijos pavadinimas	Iš viso	Aljtaus	Kauno	Klaipė- dos	Marlam- pols	Panevė- žio	Šiaulių	Tauragės	Telšių	Utenos	Vilniaus
A	Iš viso	602,3	518,9	592,5	587,4	505,5	532,9	517,3	494,9	538,8	526,3	665,9
	Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvinin- kystė	532,6	543,1	544,8	578,2	583,2	527,8	520,9	498,7	498,0	453,2	540,5
B	Kasyba ir karjerų eksploatavimas	725,3	326,9	725,9	814,1	353,8		838,9		555,2	584,9	702,8
C	Apdirbamoji gamyba	621,4	534,9	644,9	659,9	547,7	560,0	553,1	492,2	698,2	516,3	662,0
D	Elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas	765,2	610,4	712,0	718,0	529,1	579,9	642,5	494,1	536,4	579,9	862,5
E	Vandens tiekimas, nuotekų valymas ir t. t.	614,9	538,4	572,8	619,8	535,8	526,3	518,9	511,0	598,5		576,3
F	Statyba	560,6	504,6	573,0	519,8	492,9	604,7	532,6	535,2	520,2	470,3	591,4
G	Didmeninė ir mažmeninė prekyba ir t. t.	558,5	479,0	594,8	493,7	422,7	483,8	444,6	395,4	405,5	406,3	602,1
H	Transportas ir saugojimas	572,9	445,7	540,6	685,8	409,0	467,2	440,3	431,0	446,9	447,6	615,6
I	Apgyvendinimo ir maitinimo paslau- gų veikla	422,4	446,4	410,2	409,9	355,5	357,1	371,5	342,2	346,7	352,0	450,4
J	Informacija ir ryšiai	1 003,5	556,4	848,1	624,4	564,4	492,4	601,5	568,5	423,3	539,2	1094,5
K	Finansinė ir draudimo veikla	1 088,9	541,5	705,0	562,6	496,0	578,9		635,3	560,6	521,1	1143,8
L	Nekilnojamojo turto operacijos	551,3	429,6	510,3	472,3	510,6	434,4	461,4	455,4	475,7	462,9	625,1
M	Profesinė, moksline ir technine veikla	746,2	439,0	682,6	631,1	628,6	476,2	543,6	517,2	551,3	635,2	807,2
N	Administracinė ir aptarnavimo veikla	520,9	459,9	493,6	600,1	487,8	434,6	454,8	506,2	517,8	471,1	523,7
O	Viešasis valdymas ir gynybai, privalo- masis socialinis draudimas	724,3	650,7	684,9	701,6	640,1	635,8	661,6	626,2	639,7	645,8	778,5
P	Švietimas	540,1	499,1	565,8	510,8	494,1	493,1	495,8	490,2	502,0	479,5	586,8
Q	Žmonių sveikatos priežiūra ir sociali- nis darbas	595,7	544,8	572,1	595,0	498,7	591,3	552,5	550,5	534,6	566,0	664,2
R	Meninė, pramoginė ir poilsio organi- zavimo veikla	504,2	479,4	489,8	499,6	437,0	451,0	457,9	462,1	457,6	439,1	548,2
S	Kita aptarnavimo veikla	519,7	460,2	486,1	402,8	401,5	436,5	414,0	375,7	380,4	389,6	596,5

- konfidencialūs duomenys
Duomenų šaltinis: LSD

Nuolatinių 14–29 metų gyventojų skaičius 2017 m. pradžioje

Amžius	14–15	16–18	19–20	21–22	23–24	25–29
Lietuvos Respublika	52 802	93 497	65 953	69 608	79 474	193 381
Alytaus apskritis	2 701	4 898	3 430	3 840	4 275	8 024
Kauno apskritis	10 406	18 344	13 304	13 767	15 584	41 089
Klaipėdos apskritis	5 847	10 394	7 269	7 715	8 715	21 106
Marijampolės apskritis	3 216	5 682	3 924	4 183	4 541	8 740
Panevėžio apskritis	4 486	7 872	5 841	6 013	6 890	12 483
Šiaulių apskritis	5 247	9 575	6 950	7 091	8 272	15 639
Tauragės apskritis	2 093	3 907	2 731	3 101	3 340	5 779
Telšių apskritis	2 900	5 403	3 818	4 150	4 657	7 905
Utenos apskritis	2 312	4 293	3 084	3 324	3 875	7 233
Vilniaus apskritis	13 594	23 129	15 602	16 424	19 325	65 383

Duomenų šaltinis: LSD

PROFESINIO MOKYMO ĮSTAIGOS

Profesinio mokymo įstaigų skaičiaus kaita 2010–2016 m.

Mokyklos tipas	2010–2011	2011–2012	2012–2013	2013–2014	2014–2015	2015–2016	2016–2017
Iš viso profesinio mokymo įstaigų	78	75	76	75	79	76	74
Valstybinių	75	72	73	73	77	73	71
Iš jų, kurių steigėja yra Švietimo ir mokslo ministerija	72	69	70	70	74	70	67
Iš jų viešosios įstaigos	15	25	25	25	26	23	23
Nevalstybinių	3	3	3	2	2	3	3

PROFESINIO MOKYMO ĮSTAIGŲ MOKINIAI

Mokinių skaičiaus kaita 2010–2016 m.

	2010–2011	2011–2012	2012–2013	2013–2014	2014–2015	2015–2016	2016–2017
Iš viso mokinių	49505*	46530*	44797*	45635*	46462*	46543*	47661*
Valstybinėse profesinio mokymo įstaigose	49422	46436	44663	45463	46237	46269	47409
Nevalstybinėse profesinio mokymo įstaigose	83	94	134	172	225	274	252
Priimta	22211	20134	20865	22413	23278*	23672*	25631*
Į valstybines profesinio mokymo įstaigas	22169	20080	20784	22317	23147	23520	25511
Į nevalstybines profesinio mokymo įstaigas	42	54	81	96	131	152	120
Baigė	14979**	16594**	16738**	15954**	16177**	16859**	18080**
Valstybinę profesinio mokymo įstaigą	14962	16568	16714	15914	16124	16796	17985
Nevalstybinę profesinio mokymo įstaigą	17	26	24	40	53	63	95

* Įskaičiuoti ir profesinio mokymo įstaigų mokiniai, kurie mokosi tik pagal pagrindinio ugdymo programą.

** Įskaičiuoti ir reorganizuotas profesinio mokymo įstaigas baigę mokiniai.

8 Vertinamo turto ir turto naudotojo aprašymas

UTENOS REGIONINIS PROFESINIO MOKYMO CENTRAS – profesinio mokymo įstaiga, suteikianti profesinę kvalifikaciją ir bendrąjį išsilavinimą. Dėstomoji kalba: lietuvių kalba. Teisinė forma - Viešoji įstaiga. Juridinio asmens kodas – 111965099, Utenos r. sav. Utenos m. Aukštaičių g. 5. Steigėjas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija.

Mokyklos istorija prasidėjo 1983 m. rugsėjo 1d., kaip naujos, 58 vidurinės profesinės mokyklos.

1983 metais į mokyklą buvo priimti 162 moksleiviai kurie mokėsi šių specialybių: maisto pramonės įrengimų derintojai, mėsos išpjaustytojai ir dešrų formuotojai, sūrių gamintojai ir formuotojai, traktorių, automobilių, žemės ūkio

paskirties mašinų šaltkalviai-remontininkai, nenugriebto ir rūgštaus pieno produktų meistrai. 2000 m. liepos 1 d. reorganizavus aukštesniąją žemės ūkio ir maisto pramonės mokyklą įkurtas Utenos regioninis profesinio mokymo centras.

Centre galima įgyti šias specialybes arba pratęsti mokymosi procesą.

- Priimami mokyti į 9 klasę pagrindinio ugdymo programos antrąją dalį.

- Automobilių mechanikas

Mokymo programa skirta rengti automobilių mechanikus, gebančius dirbti bendruosius transporto mechaniko darbus, diagnozuoti automobilių techninę būklę, atlikti automobilių techninę priežiūrą, remontuoti automobilio mechanizmus, agregatus. Praktinio mokymo metu įtvirtinami ir tobulinami bendrosios šaltkalvystės, variklių techninės priežiūros gebėjimai.

- Virėjas

Mokymo programa skirta rengti virėjus, gebančius ruošti kokybiškus maisto produktus ir žaliavas patiekalų gamybai, naudoti šiuolaikinius įrengimus ir technologijas, saugiai dirbti vadovaujantis darbuotojų saugos ir sveikatos, priešgaisrinės apsaugos bei higienos reikalavimais, apskaičiuoti maisto produktų reikmes pusgaminiams ir patiekalams gaminti, parengti šiluminio paruošimo būdus karštiesiems ir šaltiesiems patiekalams gaminti ir juos patiekti.

- Maisto pramonės darbuotojas

Maisto pramonės darbuotojo mokymo programa skirta rengti maisto pramonės darbuotojus, gebančius:

gaminti maisto produktus; dirbti su maisto pramonės įranga; parinkti kokybišką žaliavą, nustatyti jos kokybę, vadovautis pramonės, asmens higienos, darbų ir priešgaisrinės apsaugos reikalavimais.

Asmuo, įgijęs maisto pramonės darbuotojo kvalifikaciją, turi gebėti parinkti tinkamas žaliavas ir medžiagas maisto produktų gamybai, atlikti žaliavos paruošimo technologines operacijas, naudojantis įrengimais bei inventoriu, nustatyti maisto produktų žaliavos kokybę, apskaičiuoti reikiamą maisto produktų žaliavos kiekį, ruošti maisto produktų pusgaminius ir nustatyti jų kokybę, atlikti maisto produktų gamybos technologinius procesus, vertinti produkcijos kokybę technologinių procesų tarpiniuose ir galutiniuose etapuose, tinkamai pasiruošti darbo vietai; žinoti maisto produktų gamybos technologijas, maisto produktų mikrobiologijos pagrindus, asmens higienos ir sanitarijos reikalavimus, gamtos ir darbų saugos taisykles; mokėti dirbti kruopščiai, atsakingai ir savarankiškai, organizuoti savo darbą, efektyviai bendrauti su klientais ir kolegomis.

- Apdailininkas (statybininkas)

Asmuo, įgijęs apdailininko kvalifikaciją, turi: gebėti parinkti statybos medžiagas, montuoti palypėjimo įrangą, mūryti nesudėtingas konstrukcijas, apdirbti medieną rankiniais įrankiais, įrengti betoninį pagrindą, skaityti darbo brėžinius, apšiltinti pastatą termoizoliacinėmis plokštėmis, paruošti įvairius paviršius tinkavimui, dažymui, tapetų klijavimui, plytelių klojimui, tinkuoti, dažyti rankiniu ir mechaniniu būdu, kloti plyteles ant horizontalių ir vertikalų paviršių, klijuoti apmušalus, tapetus, tvirtinti gipso kartono plokštes, montuoti apdailos plokštes ir tiesinius elementus, žinoti pastatų konstrukcijas, bendrosios statybos, pastatų dažymo, tapetavimo, tinkavimo ir plytelių klojimo technologijas, statybos normų ir taisyklių reikalavimus apdailos darbų atlikimo tvarką (eiliškumą), darbų saugos ir sveikatos, darbo teisės pagrindų reikalavimus.

- Viešbučio darbuotojas

Viešbučio darbuotojas priima į viešbutį ir aptarnauja įvairaus amžiaus klientus, paruošia gyvenamąsias patalpas, skalbia, lygina, keičia drabužius ir patalynę, puošia ir serviuoja stalus, gamina ir patiekia nesudėtingus šaltuosius, karštuosius patiekalus, konditerijos gaminius ir gėrimus, tvarko apskaitą. Dirbdamas naudojami įvairia maisto ruošimo technologine įranga ir patalpų priežiūros priemonėmis. Geba bendrauti su klientais gimtąja ir užsienio kalbomis. Baigęs profesinę mokyklą gali dirbti viešbučio darbuotoju viešbučiuose, svečių namuose, poilsio namuose, turizmo bazėse.

- Kompiuterinio projektavimo operatorius

Kompiuterinio projektavimo operatoriaus (-ės) modulinė profesinio mokymo programa skirta asmenims, turintiems vidurinį išsilavinimą. Kompiuterinio projektavimo operatoriaus modulinė profesinio mokymo programa skirta parengti kvalifikuotą kompiuterinio projektavimo operatorių, gebantį dirbti IT įmonėse bei bendrovėse, kurios teikia kompiuterinio projektavimo paslaugas. Baigęs mokymo programą, mokiniai gebės: taikyti informacines ir leidybos technologijas, projektuoti ir redaguoti inžinerinius brėžinius, projektuoti ir redaguoti dvimačius kompiuterinės grafikos objektus, projektuoti ir redaguoti trimačius objektus ir jų projekcijas, vaizduoti ir komponuoti trimačius objektus kompiuterinės grafikos programomis, taikyti grafinio dizaino raiškos priemones, modeliuoti objektų vizualizacijas, braižyti mechanines konstrukcijas, braižyti baldų ir interjero detalių brėžinius, braižyti statybines konstrukcijas. Pasirenkamosios kompetencijos: kurti ir redaguoti rastrinius vaizdus, projektuoti erdvinius kūnus virtualioje aplinkoje, kurti tinklapius. Programoje ugdomos bendrosios kompetencijos: bendravimo užsienio kalba; mokymosi ir problemų sprendimo; iniciatyvumo ir verslumo; sveikatos tausojimo ir darbo saugos; komandinio darbo; kritinio mąstymo; profesinės etikos; skaitmeninio raštingumo; kalbos kultūros. Karjera. Baigęs profesinę mokyklą kvalifikuotas kompiuterinio projektavimo operatorius gali dirbti IT įmonėse bei bendrovėse, kurios teikia kompiuterinio projektavimo paslaugas. Profesinė kvalifikacija keliama darbo vietoje ir seminaruose. Turint vidurinį išsilavinimą, galima studijuoti aukštojoje mokykloje (baigus profesinę mokyklą ir stojant į aukštąsias mokyklas pridedami papildomi balai).

- Tarptautinių vežimų vairuotojo ekspeditoriaus

Programos tikslas: suteikti žinių ir įgūdžių būtinų tarptautinių vežimų ekspeditoriaus profesinei veiklai. Parengti specialistą, gebantį vairuoti autojunginius, nusimanantį apie automobilių konstrukcijas ir jų naudojimą, prekes ir kitokius krovinius, jų pervežimo organizavimo principus, transporto geografiją, tarptautinių pervežimų sistemą, mokantį remontuoti ir techniškai prižiūrėti automobilius ir autojunginius, valdyti informacines ir ryšio priemones, tvarkyti krovinių muitinės ir sandėlių bei krovinių terminalų apskaitos dokumentus, mandagų, tvarkingą, mokantį užsienio kalbą.

- Stalius

Staliaus mokymo programa skirta asmenims, turintiems vidurinį išsilavinimą. Mokymosi trukmė - 1 metai. Mokymo programa skirta rengti stalius, gebančius apdirbti medieną rankiniu ir mechanizuotu būdu, gaminti ir montuoti medienos gaminius, statyti medinius pastatus, remontuoti medinius gaminius ir pastatus. Asmuo, įgijęs staliaus kvalifikaciją, turi gebėti saugiai dirbti, skaityti darbo brėžinius, matuoti ir žymėti medieną, paruošti medieną apdirbimui, atlikti rankinio medienos apdirbimo operacijas, dirbti mechanizuoto medienos apdirbimo staklėmis ir įrengimais, apskaičiuoti medžiagas, gaminti medienos gaminius pagal pateiktus brėžinius, atlikti medinių paviršių

Vilnius 2018 m.

apdailą, montuoti medinius statybinius gaminius, baldus, įrengti patalpų interjerą, statyti medinius pastatus, montuoti medines stogo konstrukcijas, apšiltinti pastatus, pašalinti medienos gaminių defektus, žinoti naudojamų medžiagų savybes bei technines charakteristikas, darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus, naudoti specialiuosius darbo įrankius ir įrenginius taisyklės. Mokėti dirbti atsakingai, savarankiškai, organizuoti savo darbą, efektyviai bendrauti su kolegomis ir klientais, vadovauti kitiems darbininkams.

- Maisto (mėsos, pieno, duonos) pramonės darbuotojas

Maisto pramonės darbuotojas gamyboje parenka kokybišką žaliavą, naudoja pažangias darbo priemones ir technologijas, saugiai dirba, vadovaudamasis gamybos ir asmens higienos, darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimais, saugiai eksploatuoja maisto pramonės įrenginius. Jis geba nustatyti maisto produktų kokybę jausiniu būdu, naudotis technologine literatūra, informacinėmis priemonėmis, moka taikyti ekonomikos, verslo bei aplinkosaugos žinias.

- Automobilių mechanikas

Modulinė automobilių mechaniko profesinio mokymo programa skirta parengti kvalifikuotus automobilių mechanikus, gebančius derinti, montuoti, prižiūrėti, tvarkyti ir taisyti keleivinių automobilių, sunkvežimių, motociklų ir kitų variklinių transporto priemonių variklius ir mechaninę bei kitą panašią įrangą. Baigę mokymo programą, mokiniai gebės: atlikti metalo technologinius darbus; derinti, montuoti, prižiūrėti, tvarkyti ir taisyti automobilių variklį; derinti, montuoti, prižiūrėti, tvarkyti ir taisyti „Otto“ variklių maitinimo ir uždegimo sistemas; derinti, montuoti, prižiūrėti, tvarkyti ir taisyti dyzelinių variklių maitinimo sistemas; derinti, montuoti, prižiūrėti, tvarkyti ir taisyti automobilių transmisiją; derinti, montuoti, prižiūrėti, tvarkyti ir taisyti automobilių važiuoklę; derinti, montuoti, prižiūrėti, tvarkyti ir taisyti automobilių stabdžius; derinti, montuoti, prižiūrėti, tvarkyti ir taisyti automobilių elektros įrenginius. Programoje ugdomos bendrosios kompetencijos: bendravimo užsienio kalba; mokymosi ir problemų sprendimo; iniciatyvumo ir verslumo; sveikatos tausojimo ir darbo saugos; komandinio darbo; kritinio mąstymo; profesinės etikos; skaitmeninio raštingumo; socialinio ir pilietinio sąmoningumo. Baigęs profesinę mokyklą kvalifikuotas automobilių mechanikas gali dirbti automobilių servisuose, akcinėse bendrovėse. Iniciatyvus specialistas gali steigti verslo įmonę ar dirbti individualiai. Profesinė kvalifikacija keliama darbo vietoje ir seminaruose. Turint vidurinį išsilavinimą, galima studijuoti aukštojoje mokykloje (baigus profesinę mokyklą ir stojant į aukštąsias mokyklas pridedami papildomi balai).

- Konditeris

Konditeris atlieka pirminį produktų apdorojimą, ruošia žaliavas, maišo tešlą duonai ir konditerijos gaminiams (nerupią, mielinę, sluoksniuotą, plikytą, biskvitinę, trapią, meduolinę, baltyminę, riešutinę ir kt. tešlą), formuoja iš tešlos pusgaminius, paskui juos kepa ir apipavidalina, kepa duoną ir konditerijos gaminius. Konditeris ruošia, gamina kremus, sirupus, glajus ir įdarus. Jis ne tik ruošia ir kepa gaminius, bet ir juos puošia bei patiekia. Degustuodamas nustato gaminamų patiekalų kokybę, pašalina trūkumus. Naudojasi įvairiomis receptūromis, apskaičiuoja patiekalui pagaminti reikalingą produktų kiekį, nustato gaminių ir pusgaminių laikymo sąlygas ir terminus. Specialistas moka naudotis įmonės šaldymo ir kepimo įrengimais, maišymo įrengimais, svarstyklėmis, įvairia maisto ruošimo technologine įranga, patiekalų kokybės nustatymo prietaisais. Konditeris dirba viešojo maitinimo įstaigose, duonos ir jos gaminių kepimo ir konditerijos įmonėse. Baigęs profesinę mokyklą kvalifikuotas specialistas gali dirbti konditeriu, kepėju duonos, pyrago, konditerijos gaminių įmonėse, akcinėse bendrovėse. Iniciatyvus specialistas gali steigti verslo įmonę ar dirbti individualiai. Profesinė kvalifikacija keliama darbo vietoje ir seminaruose. Turint vidurinį išsilavinimą, galima studijuoti aukštojoje mokykloje (baigus profesinę mokyklą ir stojant į aukštąsias mokyklas pridedami papildomi balai).

- Apskaitininkas ir kasininkas (modulinė profesinio mokymo programa)

Siekiantys apskaitininko-kasininko kvalifikacijos išmanys įmonių ir ūdarų akcinių bendrovių apskaitos tvarkymą, ilgalaikio turto apskaitos reikalavimus ir procedūras, gebės tvarkyti darbo užmokesčio ir socialinio draudimo apskaitą, pildys įvairias finansines ataskaitas Valstybinei mokesčių inspekcijai. Būsimas specialistas mokės apskaičiuoti žaliavas ir atsargas, nuosavybę, pelną, gamybos išlaidas, darbo užmokestį. Baigusieji apskaitininko kasininko mokymo programą asmenys gali dirbti apskaitininku, kasininku, buhalterijos tarnautoju. Per vienerių metų trukmės specialybės mokymą (si) 66 procentai viso mokymo laikotarpio skiriama praktinių įgūdžių lavinimui. Praktika įmonėse atliekama 8 savaites.

Vertinamas turtas apžiūrėtas Utenos r. sav. Utenos m. Aukštaičių g. 5. Apžiūros metu turtas buvo fotografuojamas ir filmuojamas. Turto apžiūros medžiaga pateikiama skaitmeninėje laikmenoje. Turto būklė nustatyta apžiūrint turtą išoriškai, bei pagal užsakovo suteiktą žodinę informaciją apžiūros metu. Vertinamo turto sąrašas su identifikaciniais numeriais (inventoriniais numeriais), amžiumi (įsigijimo data, įvedimo į eksploataciją data) pateikiamas žemiau esančiose skaičiavimo lentelėse. Turtas yra prižiūrėtas, tvarkingas ir tinkamas naudojimui.

Vertinamo turto nuosavybė nustatyta remiantis užsakovo pateiktais įstaigos nuostatais, transporto priemonių techniniais pasais. Dokumentų kopijos yra pridedamos prieduose.